This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Google

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het "watermerk" van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

NYPL RESEARCH LIBRARIES
3 3433 07439366 5

Provincial
RBA

ACTA LITERARIA

SOCIETATIS

RHENO-TRAJECTINAE.

ACTA LITERARIA

SOCIETATIS

RHENO-TRAJECTINAE.

TOMUS QUARTUS.

ASTOR LIBRARY
NEW-YORK.

LUGDUNI BATAVORUM
APUD S. & J. LUCHTMANS.
ET
TRAJECTI ad RHENUM
APUD B. WILD & J. ALTHEER.
MDCCCIII.

INDEX
CAPITVM
TOM. IV.

I. CHRISTOPHORI SAXI *Scholia Literario-Critica in Lud. Ant. Muratorii Novum Theſaurum Inſcriptionum.* pag. 1—255.

II. CAROLI FERDINANDI NAGEL *Obſervationes in Auctores Latinos.* pag. 256—295.
In Auctores Græcos. pag. 296—299.

III. S. NYHOFF *Diatribe Critica in Livium.* pag. 300—317.

IV. E. EPKEMA *Obſervata in Theognidem.* pag. 318—337.

V. E. EPKEMA *Obſervatorum in Theognidem Pars Altera.* pag. 338—357.

VI. THOMAE WOPKENSII *in* C. CORNELII TACITI *Opera Animadverſiones Critic.* pag. 358—398.

CHRI-

CHRISTOPHORI SAXI
SCHOLIA
LITERARIO-CRITICA
IN
LVD. ANT. MURATORII
NOVUM THESAURUM INSCRIPTIONUM.

MISSUS IV.

CCXIX. 4. Eadem quoque legitur in *Heſſelii Appendice Praef.* ad *Gudii Inſcr.* Stell. 5. fol. 2. n. LXI. et apud *Richard. Pococke*, in *Inſcriptionum Antiquarum Graecarum & Latinarum Libro.* 1752. edito p. 18. Sect. X. n. 2.

— 5. Iure dubitari poteſt de germana tituli antiquitate. Ipſe *Taſurius* e Codice ſcripto *Bartholomaei Taſurii*, vnius forte de maioribus eius, edidit in Diatribe *de origine, ſitu, antiquitate oppidi Neritonenſis*, quae extat in *Calogerae Opuſculis Scientificis et Philolog.* Tom. XI. p. 86. ibi verſ. 8. lego BONEF.

CCXX. 2. e Codice Einſiedelenſi in *Veter. Analectis*. p. 364. n. 77.

— 3. Quid opus erat repetere eundem titulum ſupra III. 2. prolatum?

— 4. *Hiſtoria Antica e Moderna* in *Vene-*

tia 1698 fol. L. IV. C. X. p. 339. vbi alia lapidis forma. verſu 4. ſcribitur RIBOTES, vnde neſcio quod ſacerdotum Collegium mirifica coniectura extricare conatus eſt. Hanc vero vocem *Ioh. Chriſto. Iſelius* inveſtigandam ſibi ſumſit in Academico *libello de antiquo lapide Tergestino, cum non vno in Romanam antiquitatem Excurſu. Baſileae* 1711. 4. cuius libelli ſummulas excerpſit *Ioh. Dan. Schoepflinus* in *Commentationibus Hiſtorico Literariis*. p. 435.

— 6. non *Thermis*, ſed *D. Mariae de Palatio* ſ. *de Palati II. Lapide a Thuſa.* vid. *Tabulas antiquas Siciliae*, n. 299. p. 654. Tom. VI. *Theſauri Siculi.* ibi non modo aliae punctorum figurae, ſed verſ. 3. legitur PO. pro P. P.

— 7. Maxima in hoc titulo nominis diverſitas eſt. apud *Gruter.* CCXXVII. 11. *C. Metius* C. F. CELER D. *Celer.* apud Donium, II. 20. Decius Celer Dedicavit. apud noſtrum *C. Maecius.*

— 8. I: 146.

CCXXI. 1. in *Cpoleos Brevi Notitia ad Septem Aſiae Eccleſiae Notitiam.* p. 71. ſed meminiſſe debuerat, corruptiorem hic legi, quam apud *Gruter.* CCXXVIII. 3. 4. *Spon. Itin.* Tom. I. p. m. 175. cum ipſa columnae imagine, & VIII. *Miſc. p.* 265. *Chishull.* in *Itinere Turcico*, p. 42. corrupte quoque apud Cornelium de Bruyn, in *Itinere. Orientis*, p. 55. 56. quod non mirandum. Pictor enim fuit excellentis ingenii, ſed antiquitatis graecae & latinae minime gnarus. Sic autem lego verſu 2. & 3. *Fieri* Curavit L. *Anni-*

nidius L. F. Claudia Fronto. Mirum, *Scaligerum* nomen *L. Annidii* in Indice Gruteriano commutare potuiſſe, in *C. Lannidius.* Vtinam hunc titulum *Seb. Donatus* quoque in *Supplem.* XCVI. 11. aut plane omiſisſet, aut caſtigatiorem dedisſet.

— 3. prodita iam fuerat in *Cyriaci Anconitani Epigrammatibus*, p. XXIII. n. 154.

— 5. itidem *Cyriaci Epigrammata* exhibent p. XXX. n. 205.

— 7. Neque deeſt in *Cyriaci Epigrammatibus*, p. XXXVI. n. 236.

— 8. rurſus habent edita *Cyriaci*, p. XV. n. 111.

— 9. dudum *Gruteri* literis cuſtodita erat.

CCXXXV. 2.

CCXXII. 1. vid. quae *Gorius* in Inſcriptionibus *Arretii* ad h. l. annotavit *Inſcript. Etruriae*, Part. II. p. 276. ſ.

— 4. adde: *Fleetwood*, p. 95: 2.

— 5. Depinxit hunc pontis fornicem, ex *Hiſtoria Academiae Pariſienſis* bonarum artium deſumtum, *Montefalco* in *Antiqv. Explanat. Supplemento* Tom. IV. ad L. V. c. 4 p. 99. Tab. 42. titulus ipſe recurrit infra MCMXCII. 3. vtrobique male EPOTSOROVIDI PRON. pro EPOSTEROVIDI. vti recte ap. *Gruterum*, quaſi Epimethei Pronepos.

CCXXIII 1. v. *Hiſtor. Marſorum* L. III. c. VIII. p. 198. *Theſ. Ital.* Tom. IX. Part. IV.

— 3. dudum vulgaverat *Ioh. Lucius*, Traguriensis, in *Inſcriptionibus Dalmaticis*, p. 32. n. 12. *Theſauri Siculi* Tom. XIV.

— 4. Lapis petrae montis inciſus. Non-

eſt typus lapidis *Marſiglianus*, Tom. II. *Danubii*, Part. II. Tab. LIII. n. 2. ad p. 127. ſed a *Blanchinio* ſuppletus.

— 5. e. Grutero quoque iam repetierat *Fleetwood*, p. 96. n. 2. Prioris lateris titulum reſtituerat *Noriſius*, *ad Cenotaphia Piſana*, Diſſ. II. c. XV. p. 240. *Theſ. Ital.* Tom. VIII. Part. III. Novo exemplo diſcimus, *Muratorium* iteratam *Gruteri* editionem non conſuluiſſe. ibi enim emendatus eſt titulus, reſpondetque exemplo Auctoris Ariminenſis antiquitatis, (*Antichità di Rimino*) p. 18. quanquam ibi tota illa Epigraphe duobus abſolvitur verſibus. Minime vero opus erat, eamdem infra rurſus ex *Maffeio* protrudere, MMVI. 1.

— 6. pleniorem iam dedit *Gruter.* CCXXXV. 10.

CCXXIV. 1. Hauſit eam e fonte ſatis turbido *Lucae Itineris Turcici*, Tom. III. p. 35. vbi corruptiſſime legitur. ideoque hic potius *Bimardi* coniecturae occurrunt, quam ipſius tituli verba.

— 2. III. 3.

— 3. *Diar. Italic.* c. 28. n. 18. p. 426. nunc Veronae in Muſeo publico. v. *Breval Remarks on ſeveral Parts of Europe*, Tom. II. p. 113. inprimis *Maffei Muſeum Veronenſe*, XLI. 2.

— 4. aliquo pacto corrupta eſt. quam e ſuperiori tertia facile ſic emendare poterat *Iac. Phil. D'orville* V. C. ad *Charitonem*, p. 416. Γερμανικον καίσαρα τιβερίυ κάσαρος υἱὸν θεῦ Σεβαςῦ υἱωνὸν ἀπό προγόνων Ευεργέταν Α῾ πολις.

— 5. *Inſcr. Select.* p. 317. vbi poſt verſ.

5.

5. inſertum legitur AVG. Ceterum cupide asſentior Muratorio, duo longe diverſi temporis titulos hic mixtos esſe.

CCXXV. 3. Neſciit, editam eſſe cum a *Franciſc. Martio*, in *Hiſtoria Tiburtina*, L. VI. p. 71. T. VIII. Part. II. Theſ. Ital. vbi verſ. 1. legitur DIVAE DRVSILLAE, tum *Lupo*, in Diſſertatione *ad Severae Martyris Epitaphium*, p. 23. nec non *Vulpio*, *Veter. Latii Profani* Tom. X. Part. I. L. XVIII. c. 6. p. 215. et in *Epiſtola ſuper C. Inſcriptiones*, in *Calogerae Raccolta d'Opuſc. Scientifici*, Tom. XIX. p. 182. n. 99. Toties igitur cum vulgata esſet, quid referebat, eamdem vel a *Muratorio* noſtro infra CCCL 2. vel a *Donato*, in *Supplem.* LIV. 7. repeti?

— 4. Dudum exire in lucem iuſſerunt *Samuel Guichenon*, *Hiſtoire Genealogique*, Tom. I. p. 75. et ex eo *Spon.* VIII. *Miſc.* p. 267. 1. poſtea vero auctores *Marmorum Taurinenſium* Part. I. a p. 189. qui ſuppleverunt IN HOnorem, nec non *Maffeius* in *Muſeo Veron.* CCX. 5.

— 6. Ita habent edita *Deſiderii Spreti vrbis Ravennae Epigrammata* ad librum *de origine vrbis Ravennae*, p. 34. *Theſ. Ital.* Tom. VII. Part. I. et *Hieronymus Rubeus*, in *Hiſtoria Ravennatenſium* L. I. p. 15. 16. item diu ante vtrumque *Gruter.* CLXVI. 4. omnes DESIG. III.

CCXXVI. 1. *Hiſtor. Sabaud. Geneal.* Tom. I. p. 61. apud *Philibert.* quoque *Pingonium* in *Inſcriptionibus Antiquitatum Auguſtae Taurinorum*,

rum. p. 62. *Theſ. Ital.* Tom. IX. Part. VI. invenitur.

— 2 praeſto iam erat in editis *Cyriaci Anconitani*, p. XXXIV. n. 228.

— 3. III. 4.

— 7. Ignorare non debuerat, iam exſcriptam fuiſſe in *Indice et Appendice Dominici Macanei Verbani Lacus Chorographiae*, cum Commentariis *Stazii Trugi Catalauni de Ameno*, ad ipſum *Muratorium* miſſa, eiuſque nomini inſcripta, ad voc. *Viglevanum*, ſeu, quod aliis eſt *Vicevenum*, *a vico Veneris*. *Theſaur. Ital.* Tom IX. Part. VII. Legitur ibi verſ. 4. TRIB. POT. VIII. & verſ. 5. COS. III. ibique adnotatur, hanc Epigraphen ex ſupputatione eruditisſimi Comitis *Franc. Mediobarbi* cadere in Aeram Chriſti 49. titulum hunc neſcio cur repetierit *Seb. Donatus*, in *Supplem.* XCVIII 3.

— 8. *Obſervat. Literar.* Tom. I. p. 183. n. 22. cuius etiam hic vitulo aravit *Muratorius*. Immigravit quoque in *Muſeum Veronenſe*, CCXXXIX. 5. ad quem locum vid. *Bouhier*, ap. *Hagenbuch. Epiſt. Epigr.* p. 8. ſeq. item p. 114. et *Hagenbuchius* ipſe, p. 226. = 228.

CCXXVII. 2. in *antiqua Collectione veterum Inſcriptionum Romanarum.* n. 78. p. 364. *Vetter. Anal ctor.* Priores duo verſus forte e Gloſſa et margine in titulum intruſi esſe videntur. Illa enim nominum repetitio ſupervacanea eſt.

— 4. *Inſcription. Etruriae.* Tom. II. p. 46.

46. n. 55. et Tom. III. p. 173. n. 214. vbi emendatior. non enim ibi *L. Licinius L. F. Gal. Glaucus.* Sed *L. Titinius*, quod noviſſimum etiam *Gorii* exemplum imitatus eſt *Donatus in Supplemento*, CXXXVII. 1. Quomodo *Nero* Germanici Caeſaris Nepos fuerit, indicabit *Canngieterus* de *Nominibus* c. XX. p. 107.

CCXXVIII. 2. iam emendatior prodierat apud incertum Scriptorem *Epitaphiorum. Antiquariae*, Tom. III. *Theſauri Salengriani*, p. 864. qui TRIB. POTEST. VIIII et COS VIIII. exhibet.

— 3. Exemplum *Guichenonii Hiſt. Geneal. Dom. Sab.* T. I. p. 57. quod prorſus ſimile *Doniani* III. 7. corruptum eſt. legitur enim verſ. 5. COSDRI. GALAT. IIII. P. F. Undenam igitur factum, vt ex eodem *Guichenonio* emendatior tituli forma cum apud *Sponium*, VIII. *Miſc.* p. 267. tum hoc loco apud noſtrum gigni posſet?

— 4. lapis erutus *Celeiae*, teſte *Raymundo Duellio* in *Lucubrat. Epiſt.* p. 7. n. VII. poſtea editorem iam habuit *Maffeium*, in *Obſervationibus Literariis* Tom. I. p. 183. n. 23.

— 5. Lucem quoque iam ante vidit in *Nouvelles de la Republique des Lettres.* 1704. Octobri p. 464.

— 6. Bene emendavit & ſupplevit *Ioh. Henr. Leichius* in *novis Emendationibus ad Graecas Muratorii Inſcriptiones*, p. 57. 58. *Carm. Sepulcral.* latinamque ibidem Epigraphen ſubiunctam legi *Iohannes Aegidius Egmonda-Neoburgus*, in *Itineris* ſui codice ſcripto, qui eſt apud

Panhuſium Leidae, Vol. VII. mihi perſuaſit.

CCXXIX. 1. in *Cyriaci Epigrammatibus*, p. XXXIV n. 229. duobus duntaxat verſibus conſtat.

— 4. apud *Gruterum* MVNIVS legitur, exciditque *Municii Novati* nomen.

— 5. Idem adnotavit *Blanchinius* in eius *Danubio*, Tom. II. Part. II. Tab. XXXVIII. n. 1. ad p. 101 cui ſimilis ibidem n. V. obvia Epigraphe addi potuisſet.

CCXXX. 3. et 5. qui tituli lucem accipient e *Muratorii* noſtri libello *dell' inſigne Tavola di Bronzo a i Fanciulli e Fanciulle Alimentari di Traiano*, *Firenze*, 1749. 8. p. 17.

— 6. *Leichius* in *Miſcell. Lipſ. Nov.* Vol. I. p. 456. verſ. 3. deesſe putat vocem Βȣλῆ, quae abesſe poteſt, Συγκλήτῳ ſaepius nude poſito. Malim hic cognomen Parthici ΠΑΡΘ. exemplo n. 1. huius folii.

— 8. *Lucubrat. Epiſtolic.* p. 10. n. XVI. nunc Vindobonae, in atrio Bibliothecae, vbi titulum longe accuratius deſcripſit *Maffeius*, *Obſerv. Liter.* Tom. I. p. 184. n. 25. et poſtea in *Muſea Veronenſi* CCXL. 2. non ſane legendus eſt verſ. 4. GRVPIVS, ſed C. RVFIVS nec FAVNIANVS LVCINVS, ſed IVNIANVS IVNCINVS neque ex *Duellii* exemplo commodus elici poteſt ſenſus. Recte propterea *Donatus* *Maffeianum* imitatus eſt typum, in *Supplem.* p. 138: 9.

CCXXXI. 2. quaſi numquam antea emendatior prodierit. Immo dudum antea hunc debebamus titulum *Iohanni de Nicaſtro*, in *Deſcrizione del celebre Arco*, *eretto in Benevento a*

Mar-

Marco Vlpio Traiano dal Senato e Popolo di Roma. *Beneventi* 1723. 4. Ipſum Arcum depingi curavit *Ioh. de Vita*, in *Theſauro Antiquit. Benevent.* Disſert. X. p. 253. ex cuius etiam *Inſcriptionibus Beneventanis* Claſſ. III. n. I. p. XVIII. vera lectio peti debet.

—— 3. Veram lapidis imaginem petere liceat ab auctoribus *Marmorum Taurinenſium*, n. XVI. p. 207. et *Maffeii Muſeo Veron.* p. CCX. 6. vbi verſ. 7. IMP numeratur. XII.

—— 5. Si *Gudium* inſpicere voluisſet, pleniorem ibi LXXXVIII: 3. invenisſet. ad quem locum Cl. *Erneſtus* nonnihil dubitationis attulit in *Excurſu* ad *Sueton.* XXIII. p. 30.

—— 7. Don. III. 8.

CCXXXII. 2. *Don.* V. 49.

—— 3. extitit iam in *Hesſelii Appendice Praefationis* ad *Gudii Inſcript.* Stell. 5. Fol. 2. n. LVII. varietaſque lectionis praeſto esſe poteſt ex *Chandleri Syllabo* & *Notis* ad *Inſcriptiones Antiquas*, p. V. ad n. XXXVI.

—— 4. perite ſuppletam dedit *Gorius* ad *Donium* II. 13.

CCXXXIII. 1. Quid opus erat ſchedis *Condaminii*, cum publicis iam literis *Marmorum Oxonienſium*, n. CLXII. p. 57. ed. *Maett.* *Reineſii* III. 17. *Sponii Itiner.* Tom. I. p. 380. *Wheleri*, in *Itinere Dalmatico et Graeco* L. I. p. 126. *Amſtel.* 1659. inprimis *Fabretti* VI. 152. vnicuique innotuerat. vnde manifeſto liquet, verſu 4. non legendum eſſe Δημαρχικῆς ἐξουσίας τὸ Γ ſed I. id eſt Tribun. Poteſtatis X.

—— 2. *Don.* III. 11.

— 3. *Hagenbuch. Epiſt. Epigr.* p. 51. ſequ.

CCXXXIV. 1. e ſchedis *Condaminii* Ieſuitae quoque non vbique caſtigatam didicerat *Eraſm. Froelichius*, in *Animadverſionibus in quosdam numos veteres vrbium. Viennae Auſtriae*, 1738. 8. p. 75. ſed praeſtat alios inſpicere fontes, *Heſſelii Appendicem Praefationis* ad *Gudium*, Stell. 5. fol. 2. n. LXII. *Chiſhulli Antiquitatum Aſiaticarum* Partem *Alteram*, p. 4. n. III. *Pocockium*, *Inſcript. Antiqu.* p. 19. n. 10. et *Chandlerum*, in *Syllabo*, & *Notis ad Inſcr. Antiquas*, p. V. ad n. XXXVI. vnde apparebit, illos generandi caſus ΥΙΟΥ. ΥΙΩΝΟΥ ΤΡΑΙΑΝΟΥ ΑΔΡΙΑΝΟΥ ΣΕΒΑΣΤΟΥ non mutari potuisſe in accuſandi caſus, verſibus 3. 4. 5. dein, verſ. 10. Ψηφισαμενη verſ. 13. Εργεπιστησαντος et v. 14. ΠΕΙΣΝΑΕΙΝΟΥ legi oportuisſe.

— 2. In editis *Cyriaci*, p. XL n. 84. vbi initio deeſt ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ.

— 3. Itidem *Cyriaci* edita Epigrammata dudum obtulerant p. XI. n. 86. verſ. 4. ſingulare illud adiunctum ἐργεπιστάτων ſine dubio ex ἔργον et πιστὸς conflatum eſt, recte id docente *D'Orvilio* ad *Chariton.* p. 369. qui etiam iure noſtrum reprehendit, cum ΣΤ. ΚΟΔΡΑΤΟΥ latine redderet *St. Codrato* pro *Statio Quadrato.* ad eumdem *Chariton.* p. 415. Exemplo *Gruteriano*, cuius meminit *Dorvilius*, addi poteſt *Reineſii* I. 290. & *Fabretti*, VI. 185. item *Hesſelii*, in *Append. Praef.* ad *Gudium*, Stell. 4. fol. 2. n. XXIII. vbi tamen leg. ΣΤΑΤΙΩ pro ΣΤΑΤΡΩ. et *Edmundi Chiſhulli* in *Itinere Turcico*, p. 11. Is Statius Quadratus vi-

viderine poſſit idem eſſe, qui Ανθυπατίων dicitur in *Epiſtola Smyrnenſis Eccleſiae* de *Polycarpi Martyrio* in *Actis Sincerioribus Theodorici Ruinarti* §. 21. p. 45?

— 4. Huius exempli immemor Muratorius infra repetiit. MCMXCIII. 3.

CCXXXV. 1. Extiterat iam in *Cyriaci* editis *Epigrammatibus*, p. XII. 89. vbi ΘΕΗΚΟΛΟΙ legitur.

— 2. neque apud eumdem deeſt. p. XII. n. 91. vnoque duntaxat verſu abſolvitur.

— 3. *Septem Aſiae Eccleſiar. Notitia*, p. 53. habuit quoque *Spon.* in *Itinere*, Tom. II. p. 353. *Wheler*, in *Itinere Dalmat.* Tom. I. L. III p. 232. et in *Appendice* ad *Marmora Oxonienſia*, n. CLXVIII. p. 58. ed. *Maetter.*

— 4. Immo ad *Septentrionalem* Athenarum Portam inveniri teſtantur edita *Cyriaci*, p. XII. n. 92.

— 5. Eodem pacto vulgatis *Cyriaci Epigrammatibus* debebatur, p. XII. 88. quorum fiue legendum Τραγωνὶς verſ. 8. ſed cum verſ. 9. iunctim edatur ΑΒΙΟΥΛΕΥΤΩΝ quam vocem latine *Abiuleutis* reddidit Muratorius, equidem diremtam velim, legerεque malim Αβις, alteramque partem ΛΕΥΤΩΝ ſumere auſim de gente, vel vrbe forte ΛΥΔΩΝ Rhodiorum, vel Cariae oppido, vnde orti erant illi πρεσβευταὶ, Τραγωνιος Ποςθμος, & Κλαυδιος Αβιος.

CCXXXVI. 1. Aliter verſus & lacunas diſtinguunt edita *Cyriaci Epigrammata*, p. XVII. 162. verſ. 2. pro ΟΙΣ leg. ΟΝ. qua literarum ſimilitudine facile in exeſis lapidibus lectorum

ocu-

oculis fucus fieri poteſt, intelligendumque ΟΛυμπιΟΝ. Verſ. 3. non ibi occurrit: ΟΥ ΚΑΝΔΙΤΟΣ ſed ΟΥ ΚΑΝΔΙΤΟΥ, qui generandi caſus reſpicit ad τροφεῖ, ideoque ſupplendum hoc modo: τροφεῖ πρεσβευΤΟΥ ΚΑΝΔΙΤΟΥ. tum nihil aliud offert *Cyriacus* niſi ΑΙΣΚ.... ΑΝΕΣ: in priori lacuna Αἰσχρωνος ſe invenisſe putat Muratorius, in altera ΑΝΕΣτησαν latere exiſtimo, h. e. ſtatuam exſtruxerunt. Nomen enim ipſum pro ſtatua ἀντὶ τῦ ἀνδριάντος poni familiare eſt.

—— 3. Non ex ipſo *Donio.* quae ratio fuit, cur *D'Orvilius* eum invenire lapidem non potuerit in *Diatribe* ſua *in veteres Inſcriptiones Miſcell. Obſervat. Nov.* Tom. III. p. 101=105. ſed ex *Appendice Miſcella Omiſſorum Donii*, n. 18. p 557. vel ſic tamen iam antea in *Gudianis* prodierat XC. 3. & nunc in Muſeo Academiae Leidenſis cuſtoditur, cuius deſcriptionem dedit Cl. *Oudendorpius*, in *Legato Papenbroekiano*, p. 20. n. 20. verſum novisſimum bene interpretatus eſt *D'Orvilius*, vel: *Ex Argento Puro Votum Solvit*, vel: *Ex Argento Pondo Quinque ſemis.* An vero Mamertinus & Antoninus iidem ſint, quos Commodus occiderit apud *Lamprid.* in *Commodo* 7. dubito. *Mamertinus* enim pariter atque *Antoninus* h. l. dicuntur *Surae liberi*: ap. Lampridium vero Antoninus dicitur *Mamertini filius ex ſorore Commodi genitus.*

—— 4. *Donio* III. 13. quem repetiit *Donatus* in *Supplem.* CXXXIX. 3.

CCXXXVII. 1. In *Itinere Dalmatic. Grae-*

ca

co Tom. II. L. III. p. 527. ipſe quoque *Sponius* in *Itiner.* Tom. II. p. 485. et X. *Miscell.* p. 328. n. XVIII. vidit et exſcripſit.

—— 2. Lapidem in Scotia repertum fideliter depinxerunt auctores *Tranſactionum Anglicanarum* Vol. XXII. Num. 269. p. 790. ad A. 1701. et *Ioh. Horſlaeus*, in *Britannia Romana* L. II. c. 1. ad p. 192. Tab. 2. n. IV. cui ſimilis eſt titulus *Glaſcovienſis* apud *Alex. Gordonum*, in *Itinere Septentrionali* Part. I. c. IV. Tab. 9. n. I. & *Dorvilium* in *Miscell. Obſervat. Nov.* Tom. IV. p. 320.

CCXXXVIII. 1. Eandem poſtea edidit & illuſtravit *Maurus Sartus*, Bononienſis, Monachus Camaldulenſis, in diſſertatione, ſeu *Epiſtola de antiqua Picentum civitate Cupra Montana, deque Maſſatio oppido agri Aeſini. Piſauri* 1748. 8. cuius cenſuram egerunt *Act. Erud. Lipſienſ.* 1753. p. 15. ſequ. ipſumque ſuis Opuſculis inſeruit *Calogera*, Tom. XXXIX. a p. 1. verſ. 11. 12. vocum lacunas ſic reſtituit *Sartus: Alimentari* et *Cuprienſes Montani Poſuerunt*, probante ipſo *Muratorio*, in libello: *dell' inſigne Tavola di Bronzo* p. 20.

—— 3. *Praeneſt. Antiquae* L. I. c. XVI. p. 31. *Theſ. Ital.* Tom. VIII. p. IV. it. *Franc. Martio Hiſtoriae Tiburtinae* L. VII. p. 86. ibid. nec non qui ex *Suareſio* apud *Vulpium Vet. Lat. Profan.* Tom. IX. L. XVI. c. 7. p. 156. Scire autem debuerat, iam dudum integriorem legi apud *Grut.* MXXII. 6. vnde haud dubie habuit *Phil. Rubenius*, in *Electis*, L. II. 36. p. 88. ubi *de pueris & puellis alimentariis* diſputavit.

— 4.

— 4. Idem iam extiterat apud *Grut.* MXXII. 7. & *Gud.* XC. 11. nec non *Gorium* in *Inſcript. antiquis Etruriae* T. II. p. 348. et *Muſei Florentini* Tom. V. p. 109.

— 5. *Vignolio* in *Diſſertatione* de *Columna Antonini Pii Imperatoris*, *Romae*, 1705. 4. praeivit *Cauſeus* in Epiſtolis duabus, etruſco ſermone conſcriptis, quarum prima prodiit *Neapoli* 1704. 8. de qua cenſuram egerunt auctores *Memoriarum Trevoltinarum* 1704. Sept. Art. 129. p. 1537 & *Ephemeridum Pariſienſium*, eod. anno, 1704 p. 539. In *Memoriis* vero *Treuoltinis Grainvillius* hanc Epiſtolam ſub examen vocavit Menſe *Septembr.* Artic. 130. p. 1544. *Remarques du P. de Grainville, Ieſuite, ſur une Diſſertation de Mſr. de la Chauſſe.* cui deinde *Cauſeus* in ſecunda *Epiſtola* ſua, a *Buliſone*, *Neapoli* 1705. 8. evulgata, reſpondit. (v. *Iournal des Savans.* 1705. XXVIII. p. 773. et *Memoir. de Trevoux*, eod. A. *menſe Auguſto*, Art. 120. p. 1310.) neque *Graenvillius* obmutuit, ſed rurſus emiſit: *Reponſe du P. de Grainville, Ieſuite, à Mr. de la Chausſe* in iisdem Memoriis eod. Anno, menſe Decembri. *Artic.* 186. p. 2150. Quod attinet ad Anaglyphum inſpici debet *Franc. Blanchinii deſcriptio, et explanatio baſis in campo Martio detectae ſub columna Antonino Pio olim dicata* in Libro de *Kalendario, et Cyclo Caeſaris.* c. VII. a p. 71. Ceterum non moror illud mirificum caput *Johannem Harduinum*, cum in *Hiſtoria Auguſta e numis illuſtrata* (*Oper. Selector.* p. 717.) *haud temere*, ait, *nobis videtur, multis poſt Anto-*

tonini Pii obitum Saeculis poſitam hanc eſſe Inſcriptionem, et mox: *neque mirum cuiquam videri debet, qui didicerit, ſpuriam ac recentem ſimiliter inſcriptionem eſſe, quae nunc legitur in Arcu Severi.* En eor Zenodoti, et iecur Cratetis!

— 6. Non nunc demum e ſchedis lapidem proferre poteſt, qui meminerit, iam prolatum esſe ab *Ughello*, in *Italiae Sacrae* Tomo II. p. 895. vbi *de S. Angeli in Vado Epiſcopis* egit, paulo aliter diſtinguens verſus, verſu 4 cos. IV. exhibens & in fine addens.

PRONEPOTI TRIB. POT COS II.
PII F.

CCXXXIX. 3. & quidem *ex antiqua Collectione Veterum Inſcriptionum* in *Veter. Analectis* p. 362. n. 60.

— 6. neſciit iam a *Gudio* XCII. 1. & *Donio*, IV. 43. immo antea a ſic nominatis *Patribus Trevoltinis* vulgatam eſſe in *Memoriis Trevoltinis* A. 1727. menſe *Maio* Art. 49. p. 948. vbi hanc ſtatuae baſin in horto domus profeſſae Ieſuitarum, quam Romae in monte Aventino habuerunt, repertam eſſe aiunt, ſed ſimul referunt, ita locatam fuisſe, vt in angulo quodam muri alia adhuc Inſcriptio legi poſſet, a Muratorio penitus neglecta, nec ab vllo alio edita, niſi, cum hoc ipſo, de quo egi, titulo a *Donato* in *Supplemento* CLXVI. 3.

— 7. in *Inſcriptionibus veteris Etruriae* Tom. II. p. 348.

CCXL. 1. eius *Tabulis Antiquis* Tom. VI. *The-*

Theſauri Siculi p. 104. n. 12. it. *Caietano Noto*, *delle Iſcrizioni antiche della città di Palermo*, Part. I. p. 35.

— 5. dudum vulgaverat *Ioh. Pierius Valerianus* in *Antiquitatibus Bellunenſibus*, *Sermone*, IV. p. 45. *Theſ. Ital.* Tom. VI. Part. IV. vbi verſ. 7. TRIB. POT. XX. verſ. 8. IMP.... III, Suſpicatur *Pierius*, leg. eſſe IMP. II. poſt eum fuit in *Donianis*, etſi mutila, III. 30. & *Gudianis*, XCI. 6. paene ſimilis *L. Aurelii Veri* ap. *Reineſ.* III. 27.

CCXLI. 1. *Don.* II. 74.

— 2. *Don.* III. 21.

— 3. *Don.* III. 22.

— 4. iam notus erat *Grutero* CCLX. 9. Poſt n. 4. haud ſcio an iure praetermiſerit titulos *T. Aurelii Antonini*, M. Aurelii Caeſaris Filii, Imperatoris Antonini Auguſti Pii Patris Patriae Nepotis: *T. Aelii Aurelii*, eiusdem M. Aurelii Caeſaris, et Fauſtinae Auguſtae Filii; item *Domitiae Fauſtinae*, eius Filiae, M. Antonini Neptis a *Ioh. Mabillonio* ex Codice *Einſiedelenſi* depromtos in *Analectis Literariis* p. 363. n. 64=66.

— 5. de *Thermis Herculanis*, p. m. 24. quam neſciens apud noſtrum eam legi fruſtra ripetiit *Donatus* in *Supplem.* p. 37 : 5.

— 6. Ex *antiqua Collectione Veterum Inſcriptionum* bis a *Mabillonio* edita in *Veteribus Analectis*. p. 359. n. 5. & p. 362. n. 57. vnde facillime ex margine diſcere potuiſſet, apud *Gruterum* ſubtilius & rectius deſcriptam eſſe CCLIII. 2. neque *Mabillonii* typum diligenter imitatus erat; poſt nomen enim *L. Aurelii*

lii Veri legitur AVG. Cf. ad hanc Inſcriptionem *Hagenbuchius*, & *Buhierius*, in *Epiſtol. Epigr.* p. 15. & 21. In Indicis Claſſ. IV. corrigantur vitioſi numeri.

CCXLII. 1. corruptiſſime legitur ap. *Paullum Lucam*, in *Itinere Graeco et Aſiatico*, Tom. I. p. 401. n. 43. Vtinam ſane ille *Lucas* aut numquam lapidum titulos deſcripſiſſet, aut maiori accuratione & literarum graecarum ſcientia. Inde factum, vt *Bimardus* ſaepe non tam quod vere inciſum erat lapidi, quam quod ingenioſe ſuppleverat, interpolaverat, emendaveratue ad Muratorium mitteret.

— 2. *Antiquitat. Gall.* Epiſt. XIII. p. 70. vbi de *Decumanis Narbonenſibus* egit, a cuius ſententia cum h. l. alienus eſſe videretur *Muratorius*, eius vicisſim vindicias in *Muſeo Veronenſi* p. CCCCXV. col. 1. pati debuit. Addatur *Buhierii* diſputatio: *ſur la queſtion ſi avant Balbien & Pupien* &c. in *Hiſtoria Academiae Inſcript.* Tom. IX. p. 119. ed. *Pariſ.* vel Tom. V. p. 180. ed. Amſtel. vbi in fine non NARBONENSES, ſed NARBONESES leguntur.

— 3. Hoc exemplo cognoſcere liceat, quantum interſit libros Epigraphicos inter ſe contendere. Id verum eſt, *Smithum* in *Septem Aſiae Eccleſiarum Notitia*, p. 49. ſic deſcripſisſe, cum hac adnotatione: *Nupſit Antiſtio Burrho, ex quo filiam habuit Iuniam Fadillam, nuptam Maximo Iunio, et poſt Iunio Toſcatio. vide Inſcriptionem in Analectis Mabillonii T. 4. Inſcript.* 63. p. 500. In qua animadverſione multum ambiguitatis ineſt, ita vt neſcias, *Fa*-

dilla mater, an filia *Iunio Toxotio* iterum nupſerit. *Muratorius* noſter nihil hic difficultatis ſentiens diſſimulato annotationis auctore haec ſubſcripſit: *Quae*, inquiens, nupſit *Antiſtio Burrho*, & *poſtea Iunio Toxotio*. Sed ex quo fonte haec hauſerit *Smithius*, aut quis rerum Scriptor haec tradiderit, ſcire velim. *Fadillam* novi Sororem maximam natu *Commodi*, adeoque filiam *M. Aurelii*, ex *Herodiano* I. 13. neque ali nuptam, quantum ſciam, niſi *Claudio Pompeiano*, ex *Capitolin.* in *Marco*. 20. *Vulcatio Gallicanos* in *Avidio Caſſio*, 10. & *Herodian.* I. 6. Novi quoque *Iuniam Fadillam*, proneptem *Antonini*, deſponſatam *Maximino* filio, quam poſtea accepit *Toxotius* eiusdem familiae Senator, de qua *Capitolinus* in *Maximino Iuniore* 1. Quae huius loci & temporis eſſe non poteſt. Quam multa saepe ex quibuscumque librorum rivulis in alios transfunduntur, ſine cura veri, et metu falſi. Longe magis hiſtoriae ſeriem turbat *Eraſm. Froelichius*, V. C. qui titulo arcus ſeptimi, et quarti decimi Aquaeductus Epheſini, non a *Condaminio* demum viſo et deſcripto, ſed vel iunctim cum duobus aliis ab *Heſſelio*, in *Praefat. Append.* ad *Gudium* Stell. 5. n. XXXVIII. & *Pocockio*, p. 18 : 8. vel ſeparatim, *a Sponio*, *Itiner.* Tom. I. p. 412. *Heſſe*, in l. l. n. XXXVII. et *Chiſhullo Antiquit. Aſiat.* Part. II. p. 7. n. VI. et in *Itinere Turcico*. p. 28. antea vulgato, abuſus *Fadillam* illam, *Caracalli* filiam interpretatur, quoniam in eodem arcu laudetur *M. Aurelius Antoninus Severus*, quae ſatis audax eſt rationis con-

clu-

cluſo, in *Quatuor Tentaminibus de re Numaria*, p. 457. et 459. Aliter cogitaſſet & ſcripſiſſet, ſi egregii illius loci *Herodiani* IV. 6. de *Caracallo* meminiſſet : τὴν Κομμόδου ἀδελφὴν, πρεσβῦτιν ἤδη, καὶ πρὸς πάντων βασιλέων, ὡς Μάρκου θυγατέρα, τετιμημένην, ἀπέκτεινε. Interim hic *Fadillae* titulus infra alieniſſimo loco redit. DXC. 4.

— 4. *Don.* II. 158.

— 5. Equidem pronunciare auſim adulterinam. Vt enim haec minoris momenti vitia a *Muratorio* caſtigata praeteream, ipſa quaedam elogiorum adiuncta recentem mihi fabricam ſapere videntur, tanquam dubito, an MAX. antegredi poſſit AVG. viſitatumque fuerit ante *Septimii Severi* tempora? ſequi potius devictarum gentium, vt reor, nomina debebat: tum SAR. *matici* titulum affectaſſe Commodum nusquam legi, etſi plura alia praeter meritum, tamquam *Pii*, *Felicis*, *Britannici*, *Germanici*, *Romani*, & *Commodiani Herculis* ſibi indiderit, teſte *Lampridio*, c. 8. & 11. *victosque Dacos*, *Pannonias compoſitas*, iactanerit, in *Britannia*, *Germania*, *Dacia* imperium eius recuſantibus provincialibus, ib. c. 13. ſed nuſquam *Sarmatarum* mentio. Non minus illud AMAZ*onium* peregrinum eſt, quamquam non ignoro, *Amazonium* vocatum eſſe ex amore concubinae eius *Martiae*, quam *Amazonis* forma pictam diligebat, auctore *Lampridio*, in *Commodo*. c. XI. Tandem SVPER INVICTO eſt ridiculum, et ex hodierna loquendi conſuetudine mutuatum. Eamdem quoque Epigraphen *Vghellius* in

Italiae Sacrae Tom. II. p. 895. in *S. Angeli in Vado Epiſcopis* retulit.

CCXLIII. 2. vid. *Tabulas antiquas Siciliae* p. 527. n. 241. *Theſauri Siculi* Tom. VI. Baſis eſt ſtatuae ipſi poſitae teſte *Octavio Caietano* in *Iſagoge ad Hiſtoriam Siculam*, c. 3. p. 16. *Theſ. Sicul.* Tom. X. Part. II. p. 16.

— 3. *Don.* III. 34. quem antea recognoverat titulum, CIX. 7. eumdem hic recoquere diverſitas claſſis non iubebat.

— 4. *Don.* III. 35.

— *Don.* III. 40. *Gorii Muſ. Florentin.* Tom. VI. p. 4.

— 6. *Gorius Inſcript. Etrur.* Tom. II. aliter verſus diſtinxit, et in fine opportune addidit: CLVS.

— 7. Iam antea eius memoriam lapidis ſervarunt *Spon.* VIII. *Miſc.* p. 269. *Don.* III. 19. *Gorius Muſ. Flor.* Tom. VI. p. 4.

— 8. itidem apud *Spon.* VIII. p. 270. n. 6. verſ. 5. *Io. Schraderus* apud *Herm. Cannegieter.* in *Obſervat. Iuris, Rom.* L. II. c. IV. p. 156. coniicit legendum eſſe ABLVENTIBVS. Sed vulgatis etiam lectio ADLVENTIBVS non ſpernenda. Frequenter enim alluentibus vndis & fluctibus ſemper aliquid telluris aufertur.

CCXLIV. 2. apud *Spon.* V. Miſc. p. 204. verſ. 16. eſt *Q. Anicio Fauſto*, vti etiam apud *Donatum* in *Supplem.* p. 144. 6. poſt verſum 8. integer omiſſus eſt verſus DIVI NERVAe ADNEPOTI. Typum ipſum *Marſiglianum* in *opere Danubiano* Tom. II. Part. II. Tab. LXII. n. 2. ad p. 143. cum omnibus

la

lacunis et peccatis fabrilibus imitari potuiſſet. Sic integra cuique legendi & iudicandi facultas & poteſtas relinquitur. Reperta erat in manſione Turcica *Kan* dicta.

— 3. *Don.* III. 97. infra revertitur CDLVI. 2.

— 4. *Inſcription. Selectar.* p. 315. itidem infra recurrit CDLV. 5.

— 6. eſt iam in editis *Cyriaci Epigrammat.* p. XXXIV. n. 227.

CCXLV. 1. de *Thermis Herculanis*, p. 27. quae cum h. l. iam a *Muratorio* memorata ſit, neſcio quid impulerit *Donatum*, vt eamdem in *Supplem.* p. 35 : 2. recudendam curaret.

— 2. Ibidem p. 24.

— in *Marmoribus Felſineis*: Sect. IX. c. IV. p. 563.

— 5. non ſatis accurate fragmenta lapidis ab initio imitatus eſt. vid. *Tabulae*, *ſeu Inſcriptiones antiquae inſularum Siciliae vicinarum*, p. 865. n. 350. *Theſauri Siculi* Tom. VII. item, *Commendatoris Abelae Melita illuſtrata.*, L. II. Not. VI. p. 166. *Theſ. Siculi.* Tom. XV.

— 6. *Inſcript. Florentinar.* Tom. I. p. 381. n. 135. Sed iam antea *Gudii* diligentia cauerat, XCII. 5. ne ignoraretur.

CCXLVI. 2. *Don.* III. 32.

— 3. *Giunte alle Oſſervazioni ſopra i Cimiteri* p. 808. addi hoc loco omnino merebatur aliud fragmentum in Coemeterio Comodillae rapertum, quod deſcripſerunt auctores *Memoriarum Trevoltinarum* A. 1721. p. 1300.

& *Ephemeridum Pariſienſium (Journal des Savans)* 1722. *Octobri* p. 477.

—— 4. in *Supplementi Antiquitatis Explanat. & Schematibus illuſtratae* Tom. IV. L. II. c. V. p. 27. Tab. XIII. vbi recte ſuſpicatur *Montefalco*, anaglypham illam equitis figuram minime ſibi videri ad titulum *Antonini Caracalli* pertinere. Opinor ſane temere cum eo mixtam eſſe, imaginemque *Togitii* illius, cuius nomén ſubſcriptum eſt, retuliſſe. Prudentiſſime ſaltem a *Donio*, III. 77. omiſſa fuit, vti ab ipſo *Muratorio* infra in eiuſdem lapidis titulo inutiliter repetito, CMLV. 3. omitti debuit. Ita autem legenda eſt Epigraphe, vti *ex Opitianis*, h. e. *Martini Opitii Variis Lectionibus* c. V. dudum literis mandata eſt a *Reineſ.* VIII. 42.

ꟻOGITIO SO
ꟻ IMARI FIL. N.

male propterea in Indice *Muratoriano: Togitioſus* nominatur, in titulo ipſo e collatione exemplorum *Montefalconis*, *Donii*, et *Georgii Chriſtian. Ioannis*, qui ex *Hiegelii Collectaneis* p. 9. Tom. III. *Rerum Moguntinarum* p. 342. (add. *Act. Erud. Supplem.* Tom. IX. Sect. VIII. p. 354.) edidit, verſ. 5. legi malim *C. Gentilius Victor*, quam *C. Cenilius*, vel *Cenntlius*.

CCXLVII. 3. Hic *Weſſelingium*, (ad *Antonini Itiner.* p. 481. voc. *Alone*) infra pro more ſuo non neceſſario repetendi, CDLVII. 3. *Bimardum* anteſtatur, quorum neuter lapi-

pidem vidit. Rem ſine dubio gratam ſtudioſis diſciplinae Epigraphicae ſecisſet, ſi lapidis et literarum formas a *Ioh. Horſlaeo* traditas in *Britannia Romana*, L. II. n. 37. CXIII. retinuisſet. interim legatur Epiſtola *Ioh. Wardi* ad *Ioh. Horſlaeum*, ſuper *monumentis quibusdam Britanniae Romanae*, p. 349. 350.

—— Primus edidit *Georgius Douſa*, in *Epiſtola* de *Itinere ſuo Conſtantinopolitano*, ap. *Plantin.* 1599. 8. p. 95. vnde ſuum habuit exemplum *Gruterus* CCLIX. 1. qui proprii eius loci ignarus inſcripſerat: *Alicubi in Graecia.* *Scaliger* contra in ſchedis Adverſariorum ſuis, quas Bibliotheca Leidenſis ſervat, *Conſtantinopoli* e coniectura locavit. n. 60. p. 166. Sed *P. Tournefortius* in *Relatione Itineris ſui* Tom. III. p. 332. *Paulus Lucas*, in *Itineris Graeciae* Tom. I. p. 390. num. 31. quamquam malus titulorum cuſtos, opportune aiunt: *Ancyrae* (hodie *Angora*) viſam eſſe. verſ. 6. Nomen illius, qui ſtatuam *Caracallo* poſuit, (nam hunc intelligi debere *Antoninum*, iam *Spanhemius* docuit de V. & P. Numiſm. Disſert. XI. p. 441.) variat. Douſae & Grutero dicitur A. ELLYCINVS. V. E. *vir Egregius*. *Turneforti*, A. ELLYCINVS V. I. *vir illuſtris*.

CCXLVII. 4. ad h. l. vid. *Hagenbuchius* in Diatribe ad *Muratorii Marmora Graeca*, p. 46. 47. qui ſimul obloquenti *Leichio*, in *Curis Secundis* p. 54. 55. reſpondit in *Epiſtolis Epigraphicis* p. 306=308.

CCXLVIII. 1. *Sept. Eccleſiar. Aſiat. Na-*

 tit.

tit p. 23. & *Wheleri Itin. Dalmat. & Graec.* L. III. p. 212. 213 vbi mendoſius exemplum. Vel ſic tamen neutrubi verſu 15. alia occurrit lectio, niſi ΑΡΧΗΣ ΛΙΒΙΑΝΗΣ. apud ſolum *Sponium Itin.* Tom. I. p. 396. invenitur ΑΡΚΗΣ, vnde *Sponio* III. *Miſcell.* p. 113. neſcio quid de *Theſauro Liviano*, vel *Arca Liviana* in mentem venit. cuius ſententiam hic ſequi videtur *Muratorius*, cum fontis ſui *Smithiani* & *Wheleriani* exemplum Αρχης deferens hunc Procuratorem Auguſtalem imperii, vel principatus Libyae latine reddit Procuratorem *Arcae Livianae*. Per Deum autem *Tyrimnum Philippus Buonaroti* in *Obſervationibus Hiſtoricis numorum maximi moduli* p. 209. intelligit Apollinem, ſive ſolem.

— 2. *Don.* III. 42.

— 3. *Oſſervazioni ſopra i Cimiteri* L. II. c. IX. p. 439.

— 5. In villa Vrſinia, olim vidit & deſcripſit *Iohann. Aegidius Egmonda-Neoburgus* in *Itinere* MSC. Tom. III.

CCXLIX. 1. v. *Tabulas ſ. Inſcriptiones antiquas Inſularum Siciliae vicinarum*, p. 865. n. 351. Tom. VII. *Theſauri Siculi*, vnde & ex *Abellae Maltha illuſtr.* L. II. *Notit.* VI. p. 168. Tom. XV. *Theſ. Sic.* iam decerpſerat *Sponius*, V. *Miſc.* p. 192.

— 2. Eodem pacto ita legit *Spon.* V. *Miſc.* p. 204. ſed aliter diſtinctis verſibus, vti etiam *Donatus*, in *Supplem.* 144 : 7.

— 3. *Inſcription. Etruriae*, Tom. I. p. 123 : 8, item *Muſei Florentini* Tom. VI. p. 43.

43. Paene ovum ovo tam ſimile eſſe non poteſt, quam titulus *Muſei Veronenſis*, ap. *Maffeium.* Cl. 3.

— 4. *Itin. Dalmat. & Gr.* L. I. p. 120. item *Spon.* in *Itinere*, Part. I. p. m. 378. vbi non modo, ſed etiam alio in titulo Sabinae, Hadriani vxoris, Part. II. p. 485. accuſandi caſum Δημητρα latine, vel francice interpretando commutat in Δημητρι Cereri, quod iam *Cuperus* in *Inſcriptionibus & Marmoribus poſt Apotheoſin Homeri* p. 285. reprehendiſſe viſus eſt. Ne quid dicam de huius lapidis Epigraphici memoria apud *A. de la Motraye*, in *Itinere* Tom. I. p. 427. obvia, nusquam luculentius prodiit niſi in *Marmoribus Oxonienſibus Richardi Chandleri*, Part. II. n. XLVI. p. 76 vnde didici, id marmor nunc Oxonienſis Academiae peculium, et verſus 14. & 15. nomen legendum esſe ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΤΕΙΜΟΥ.

CCL. 1. *Tabul. Antiqu.* p. 105. n. XV. *Theſ. Siculi* Tom. III. *Caietano Noto Iſcrizioni della città di Palermo.* p. 40. verſu 3. omisſa vox eſt PII. *verſ.* 8. legitur COS. II. et verſu 9. non divulſae ſunt literae, ſed PAN. HORM. clare exhibetur, adeoque ſincerius iam exemplum dederat *Spon.* V. *Miſc.* p. 176. Vel ſic tamen infra redire cogebatur MCXIV. 4.

— 2. verſ. 8. lubenter correxisſem *Aelius Maximus*, niſi nomen *Alliae* gentis frequenter commemoraretur in lapide *Gudiano*, CCLI. 2. eumdem vero titulum, quem *Maffeus* e ſchedis *Martinii* habuit in *Obſervation. Litterariis*, Tom. IV. p. 339. ſine vlla neceſ-

ſitate *Muratorius* rurſus intruſit MCMXCV. 6.

— 3. *Inſcription. Athletic.* p. 160. n. V. Sed verſ. 6. poſt elogium ADIAB. integro verſu omisſo PART. MAX. F. DIVI ANTONINI GERM. quem recte ſervavit *Gorius*, in *Inſcription. Etruriae*, Tom. I. p. 13. n. X. Quid vero hic opus erat, hanc Epigraphen ad *Elagabalum* principem detrudere, qui manifeſto *Caracalli* erat, atque ſic nodum Chronologicum in ſcirpo quaerere?

— 4. *Inſcription. Etruriae.* Tom. II. p. 393 : 43.

— 6. *Disſertat. & Animadverſiones ad Serrae Epitaphium* p. 73.

— 7. Dudum extitit apud *Luc. Holſtenium*, in *Notis* ad *Cluverii Italiam antiquam*, p. 107. & *Fabrettum*, X. *Inſcript.* 64. vbi verſu 1. legitur D. N. M. ANTONII et verſu 2. poſt FORONOVARII ſequitur DEVOTI quod adiunctum abesſe non debuerat.

CCLI. 3. Cui bono ex *Brencmanno* deſcribere titulum placuit, qui dudum notus erat *Fabretto*, X. 65? Interim cum *Brencmannus* in Epiſtola ſua ad *Hadrianum Relandum*, *Appendici Faſtorum Almeloveniani* inſerta, p. 621. certiores nos fecisſet, *Paulum Alexandrum Maffeium hanc ipſam inſcriptionem disſertatione vernacula illuſtrasſe*, eiusque inſpiciendae copiam optasſet *Hesſelius*, in *Indicis Gudiani* c. XXI. p. LVI. non disſimulo diu me eamdem fruſtra quaeſivisſe, donec in Ephemerides Literarias Italiae, (*Giornale de' Letterati d'Italia*) Tom. XII. Articulum IV. a p. 100=153. in-

inciderem, vbi eius Epiſtolam ad *Dominicum Theupolum* datam, quae nusquam alibi, quantum ſciam, prodiit, cum voluptate legi.

—— 4. non disſimilia reor exempla eſſe, *Mazochii Epigr. vrbis* p. XXVII. *Gruteri* CCLXXII. 6. et *Donii* III. 49. atque huius, niſi verſuum ordinatione.

—— 5. v. *Tabulae antiquae Siciliae.* p. 474. n. 192. Tom. VI. *Theſ. Siculi.*

—— 6. Procul dudio eadem eſt, quae *Gruteri,* CCLXXII. 7. vbi tamen verſ. 1. FLAVIAE VALERIAE TRANQVILLINAE, quae vxor fuit *Gordiani* III. verſ. 3. ORDO MILIT. TLOPIANI. corrupte! quod mendum nimis ſecure imitatur *Fleetwood,* p. 109 : 2. recte vero emendavit *Triſtanus* in *Commentariis Imper.* Tom. II. p. 546. reſtituto nomine FLORIANI. non autem legendum *Ordo Municipii Flori Illiberitani,* ſed *ordo militaris Floriani Illiberitani.*

CCLII. 1. Marm. Felſinea Sect. VII. c. II. p. 405.

—— 3. *Don.* III. 50.

—— 4. plane non eſt typus *Marſiglianus,* Tomo II. operis *Danubiani*, Part. II. Tab. LXIII. n. 2. ad p. 145. neque fortasſis ipſius lapidis, ſed *Blanchinii*, qui titulos pasſim ſupplevit & ſubinde emendavit.

—— 5. *Critica Baroniana*, ad A. C. 251. §. XXXI. p. 633. Tom. II. ed. *Luc.* quod exemplum ſi eum ſequi placuit, cur poſt verſum 6. PROC. omiſit? quam dignitatis notam, etſi ab *Honorato Bouche*, in *Hiſtor. Provinciae*

Tom.

Tom. I. Part. II. p. 510. itidem praetermiſsam, vna cum ſequentibus literis ſingularibus P. P. ſervavit *Spon.* V. *Miſc.* p. 202.

—— 6. *Inſcript. Antiqu. Florentiae*, Tom. I. p. 12. n. VIII.

—— 7. *Don.* III. 51.

—— 8. *Inſcript. Florent.* Tom. II. p. 350.

—— 9. dudum iam et plenior & emendatior cognita erat ex *Spon.* VIII. *Miſc.* p. 274. & *Fleetwood*, p. 110 : 1. vbi etiam clare legebatur verſ. 4. EX AERE.

CCLIII. 4. in *Donianis* quoque typis excudendam curaverat *Gorius* III. 52. ſed ab initio corruptam, vti etiam ſimilis eiusdem *C. Vibii Voluſiani* ex *Hieronymi Contadoris de Argote Antiquitatibus Conventus Bracarauguſtani Vlyſippone* 1739. 4. prodita eſt a *I. Ignat. Roderique*, *Correspondence des Savans*, p. 269. quam valde deformatam infra *Muratorium* in *Appendice* MCMXXIV. 1. referre potuiſſe miror.

CCLIV. 1. *Gualterii Tabulis antiquis*, p. 97. n. VII. Tom. VI. *Theſ. Sic.* vbi aperte: verſ. 7. CORR. ex *Noto: Delle Iſcrizioni della Città di Palermo.* p. 27. cuius pleraeque interpretationes ſunt valde ineptae. Sed antea iam ex *Gualterii Inſcriptionibus Panormitanis* decerpſerat *Sponius* VIII. *Miſcell.* p. 275. & e *Sponio*, *Fleetwood*, p. 119:4. quo minus quis expectare poterat, vt *Donatus* eamdem denuo inculcaret in *Supplem.* 149 : 5. de aetate huius monumenti in conſilium vocetur et Card. *Noriſius*, in *Diſſertatione*

tione de *Numiſmate Liciniani Licinii.* p. 1134. 1135. Tom. II. oper. et *Pagius*, in *Crit Baroniana*, ad A. 315. II. p. 592. Tom. III. ed. *Luc.*

— 2. Miſſa a *Bimardo*, quaſi minus edita laudatur. cum *Muratorius* ſub oculis habere potuiſſet *Sponium*, V. *Miſc.* p. 201. tum duo *Monachos Benedictinos*, in *Itinere Literario*, Tom. I. p. 294. tandem *Donium* III. 53. Vbique clare, non VASENSES, ſed VASIENSES. quod ipſe quoque *Muratorius* in typo praeter neceſſitatem e *Donianis* reducto MXCI, a. agnovit.

— 6. *Hiſtoria Nicienſis.* c. VIII. p. 20. *Theſaur. Ital.* Tom. IX. Part. VI. qui non diſcerptis literis CVR. ANT. ſed iunctim CVRANTe vti etiam *Spon.* V. *Miſc.* p. 163. legit. Addatur *Honor. Bouche. Hiſtor. Provinciae* Tom. I. P. II. p. 516. Quam vero difficultatem de *Cornelia Salonina*, coniuge *Gallieni Iunioris*, ingerit *Muratorius*, eam feliciter ſuſtulit *Pagius*, in *Critica Baroniana*, ad A. C. 260. n. VIII. p. 117. Tom. III. ed. *Luc.* recte animadvertens illud IVNIORIS non cum Gallieno, ſed cum AVG. N. iungendum eſſe, qui intuitu patris Valeriani iunior erat Auguſtus.

CCLV. 1. Honorato Boucheo in *Additamentis ad Chorographiam* et *Hiſtoriam Provinciae* Tom. I. & II. p. 923.

— 5. adfuit iam in *Gruterianis* CCLXXVI. 1.

— 7. v. *Cyriaci Epigrammata*, p. XXXV. n. 230.

— 8.

— 8. ita quidem *Donius*, III. 59. ſed ante eum omnes, *Reineſius*, I. 249. *Spon.* VIII. *Miſc.* p. 274. *Fabrettus*, III. 472. *Apollini Invicto* conſecratum lapidem, et verſu 4. *Scyleros*, praeterquam *Sponium*, eiuſque imitatorem *Donatum*, in *Supplem.* p. 16. 4. *Scylleros* habent.

— 19. Noto: *Delle Iſcrizioni antiche della città di Palermo* p. 15. et *Tabulis antiquis Gualtheri*, p. 101. n. X. *Theſauri Siculi* Tom. VI. vnde iam *Spon.* V. *Miſc.* p. 176. 1. eamdem recenſuerat. Sic eius ipſius non obliti ſunt *Octavius Caietanus*, in *Iſagoge ad Hiſtoriam Siculam* c. 3. p. 15. Tom. X. *Part.* II. *Theſauri Siculi*, et *Ingevez*, in *Palermo antique Tom.* II. p. 93.

CCLVI. 1. *Marmora Piſaurenſia* p. 2. n. IV. ſed praetermitti potuisſet, quoniam iam e Smetio repetierat *Gruterus*, XLV. 2. add. *Baronius Annal. Eccleſ.* ad A. 273. III. p. 185. Tom. III. ed. *Luc.*

— 2. *Don.* III. 57.

— 5. *Inſcriptionibus Dalmaticis*, in *Theſauro Siculo* Tom XIV. p. 36. n. 18.

— 9. in *Inſcriptionibus Panormitanis* ad *Tabulas antiquas* p. 129. n. 421. Tom. VI. *Theſ. Sic.* vbi accuratius deſcripta eſſe videtur. Eius quoque meminit *Caietano Noto*, in *Inſcriptionibus Panormitanis*, p. 11.

CCLVII. 1. in *Periculo* iam meo *Sponium* e *Guichenonio* (*Hiſtoire Genealogique* T. 1. 55.) eumdem retulisſe notavi. Neque tamen is ſolus fuit, ſed *Gudius* quoque vidit & deſcripſit XCIV. 6. verſu 6. & 7. legendum eſt

eſt *vrbis Praeſide* v. *Marmora Taurinenſia* p. 145. & 154.

— 3. *Don.* III. 61. verſu 4. et 5. mire corruptum eſt nomen et munus. neutrum videtur in integrum reſtitui poſſe, niſi exemplorum contentione. *Donius* exhibet AURELIUS AGATHUS V. C. PRAESES PROVIN. SVL. vnde nihil ſani, quod ad provinciam ſpectat, extricari poteſt. Integrius vero et plenius exemplum eſt *Gudii*, XCIV. 7. AVRELIVS ACANTHVS CENNADIVS (leg. meo iudicio *Gennadius*) PRAESES PROV. INS. MITQLEN. Ideoque lego: *Praeſes Provinciae inſularis Mitylenenſis.*

— 4. in vrbis colle orientali ad caſtellum; ita Auctores *Tranſactionum Anglicanarum* A. 1695. No. 127. p. 101. et quidem in zophoro aedificii, cuius imaginem, accurate ſimul ſervata verſuum ſerie, deſcripſerunt Editores ſplendidiſſimi operis *Ruinarum Palmyrae*, in *Marmoribus Palmyrenis* ad p. 27. n. XXVII. ad quod tituli fragmentum ſimul illi annotarunt, vocabulum Caſtrorum non reſpicere ad munimenta *Cercuſii*, vt exiſtimarunt nonnulli; ſed ad ipſam Palmyram, quam *Stephanus* Φρȣριον appellaverit. Addantur *Inſcriptiones Graecae Palmyrenorum cum ſcholiis et annotationibus Edwardi Bernardi, & Thomae Smithi*, p. 13. XXI. inprimis vero *Smithi* Notae, p. 79. = 82. qui ſic reſtituit verſ. 1. *Rector*ES. verſ. 2. *Sanct*ISSIMI. & verſ. 4. *Cura*NTE SOSSIANO. Vidit quoque *Cornelius de Bruin* in *Itinere Aſiatico*, p. 345.

— 5.

5. 5. v. *Inſcriptiones Cyriaci Anconitani*, p. VII. n. 56.

— 6. *Don.* III. 62.

CCLVIII, 1. *Don.* VI. 110. vbi integer verſus 7. deeſt. MATVTINI PROC. LVD.

— 3. *Alphonſi Gagnacini Fragmentis Hiſtoricis antiquae vrbis Ferrariae*, p. 13. Tom. VII. Part. I. *Theſaur. Ital.*

— 5. *Tabulis antiquis Siciliae*, p. 180. n. IX. *Theſ. Sicil.* Tom. IV. item: *Caietano Noto* in *Inſcriptionibus Panormitanis*, p. 13.

— 6. Edidit *Vghellius* in *Italiae Sacrae* Tom. II. p. 73. vbi verſ. 2. poſt MAXIMO eſt VICTORI. An *Vghellius Muratorium* oſcitantiae accuſare poſſit, neſcio, cuius *Vghellium Muratorius* reum fecerat. Si eadem eſt haec, quam *Paulus Maria Paciaudus* dedit in *Antiquitatibus Ripae Tranſonis.* (*Miſcellanee di varie operette*) Tom. VI. p. 209. perperam deeſt poſt Maximo verſ. 3. *Victori.* Sic *Irenaeus della Croce*, in *Hiſtoria Tergeſtina*, L. V. c. 10. p. 436. poſt CAESARI verſ. 1. omiſit FLAVIO: ſed poſt MAXIMO tamen verſ. 3. habet VICTORI.

— 7. Sic quoque legit *Honoratus Bouche*, *in Hiſtoria Provinc.* Tom. I. p. 530. Sed in *Memoriis Trevoltinis*, A. 1701. Tom. II. Part. II. Artic. 24. p. 281. pro RESTITVTORI exhibetur RESTAVRATORI.

— 8. A. eodem 1701. Tom. II. Art.

24.

24. p. 278. auctore P. *Dominico de Colonia*, ad Rhodanum in Columna prope ſex pedum: in quam columnam ſingularem Diatriben conſcripſit *Terrinius*, idem fortasſis, cui libellum debemus *de Obeliſco*, & *Venere Arelatenſi. Diſſertation ſur une Colonne antique élevée par la ville d'Arles à l'honneur de l'Empereur Conſtantin le Grand, par Mr. Terrin, ancien Conſeiller au Siege de cette Ville*, quam in compendium miſerunt iidem auctores *Memoriarum Trevoltinarum*, A. 1711. *Febr.* Art. 26. p. 309. Tom, XXI. Quid vero ſubeſt rat cauſae, cur idem titulus, mox CCLX. 2. redire cogeretur.

CCLIX. 2. *Tabulis antiquis Siciliae*, Tom. VI. *Theſaur Siculi.* p. 475. n. 123. ex quibus iam tranſierat ad *Spon.* VIII. *Miſc.* p. 275. et ex eo ad *Fleetwoodum.* p. 119: 2.

— 3. dudum quidem *Gruteri* diligentia innotuit CCLXXXIII. 8. ſed dubito, an lectio eius verſ. 5. *Decimius Geminianus* ſit ſana; quoniam ſchedae *Foucaltianae*, quas a *Graevii* manu tritas inſpexi, offerunt GERMANIANVS, ideoque exempli *Muratoriani* maior apud me fides.

— 4. *Annal. Trevirenſibus* L. III. c. 114. p. 205. atque ad hunc lapidem *Beatus Rhenanus*, L. I. *Rerum Germanicarum* p. 64. vbi de Francis, reſpexiſſe videtur. Similis extitit olim apud *Rupertum Tuitienſem*, in *vita S. Heriberti* T. II. Oper. p. 887. vid. *lo. lac. Maſcovii Hiſtoria Germaniae* theotiſce, elegantique iudicio ſcripta, Tom. I. L. VI. p. 215.

— 5. Eadem apud *Gruter.* CLIX. 6. Similes & paene iidem tituli occurrunt cum *Caeſenae*, infra apud *Mur.* CDLXIII. 6. tum *Tergeſte*, ap, *Irenaeum della Croce*, in *Hiſtoria Tergeſtina* L. II. c. 7.

— 6. *Marmor. Felſineorum*, Sect. IV. c. VI. p. 156. ſ.

— 7. *Hiſtoria Niceenſi*, c. 4. p. 10. Tom. IX. Part. VI. *Theſ. Ital. Honorat. Bouche Hiſtor. Provinc.* Tom. I. Part. II. p. 543.

— 8. ejusdem meminerunt *Honor. Bouche*, l. modo ante laudato, et *Monachi Benedictini*, in *Itinere Literario* Tom. I. p. 295.

CCLX. 1. revertitur infra, MLXXVIII. 2.

— 2. modo ante commemorata erat. CCLVIII. 8.

— 6. eiuſque *Tabulis antiquis Siciliae*, p. 477. n. 124. Tom. VI. *Theſ. Sic.* qui legendum cenſet verſ. 2. COL. AEL. AVG. vnde iam decerpſerat *Triſtanus*, et e *Triſtano* dudum ſuo Syntagmati inſeruerat *Reineſius*, III. 28. *Triſtanum* autem *Gualtheri* Inſcriptionem recte emendasſe et explicuisſe optime docuit *Lucas Holſtenius*, in Notis ad *Stephanum Byzantinum*, p. 190. voc. Λιλυβαιον eo modo: *Helvio. Auguſto Res publica Coloniae Helviae Auguſtae Lilybitanae Devota* rel. *Io. Harduinus*, in *Numis Populorum & Vrbium* p. 191. *Coloniam Heliopolin* vult. male!

— 7. *Diario Italico* c. VIII. p. 110. Ad fidem vero lapidis denuo cum Parergis, lacuniſque accurate deſcripſit *Franc. Ficoronius*, in *Osſervazioni ſopra l'Antichità di Roma.* in *Roma* 1709. 4. p. 16. quem vide.

CCLXI.

CCLXI. 3. Si idem titulus, qui *Gruteria-nus*, CCLXXXI. 3. *Sponianus*, II. *Miſc.* p. 60. *Io. Lucii, Traguríenſis*, in *Inſcriptionibus Dalmaticis.* p. 29, 30. n. 23. Tom. XIV. *Theſ. Sic.* & *Fleetwoodi*, p. 122: 3. quod parum abeſt quin credam, legendum esſe ſuaſerim FL. non CL. nec CONSTANTINO ſed CONSTANTIO, filio quippe Conſtantini M. Dubium vero, quid de adiunctis eligendum, *Felicisſimo Gruteri*, & *Fleetwoodi*, an *Beatisſimo* Sponii, *Praeſtantisſimo*ve *Muratorii*. Saltem id conſtare videtur, negligenter hic omisſum esſe COLL*egium Fabrum Veneris*.

— 5. germanam huius columnae picturam dederunt editores *Marmorum Taurinenſium*, p. 233. n. XVIII. quorum tamen interpretationem *ImperAtoRiBVS Maffeus*, in *Muſeo Veronenſi*, CCXIII. 1. notare videtur, dum legi posſe ſuſpicatur *Propagatoribus*, *Liberatoribus*, *Propugnatoribus*.

— 6. *Inſcription. Florentin.* Tom. II. p. 350.

CCLXII. 1. Veram tituli imaginem petere licet a *Malvaſia*, *Marmorum Felſineorum* Sect. IV. c. VII. p. 162.

— 2. Hic titulus cum alio, qui infra CCCLXI. 5. ſecretum a ſe locum accepit, iunctus et lectus fuit a *Donio* III. 67. quamquam diverſis temporibus, aut forte lateribus lapidis, vt reor, inciſus. Sic etiam hac forma e *Donio* redit apud *Donatum*, in *Supplem.* p. 149: 6.

— 3. de *Praefecto vrbis*, p. 55. qui nomen *Fabii* ſupplevit cognomine *Titiani*. Mihi ſaltem credibile fit, eodem modo, vti apud

Gruterum CCLXXI. 4. ſic reſtituendum esſe: FABIVS TITIANVS CONSVL*aris* pro CONSER... exemplo *Gudii.* LXXXIII. 6.

—. 5. *Marmor. Piſaurenſ.* p. 10. XXIII. XXIV.

— 6. *Muratorius* meus pariter atque *Gorius* ad *Donium*, II. 102. neſcierunt, eumdem ap. *Fabrettum* V. 357. et X. 549. bis legi, reſtituendaſque esſe verſ 7. poſt CAESARI duas voces: NOB. SEMPER.

CCLXIII. 1. e *Tabulis ſ. Inſcriptionibus antiquis Inſularum Siciliae vicinarum.* p. 866. n. 351. *Theſ. Sic.* Tom. VII. ſed iam diu ante ex *Commendatoris* Abelae *Melita illuſtrata*, L. II. *Notit.* VI. p. 168. *Theſ. Siculi*, Tom. XV. recognoverat *Spon.* V. *Miſc.* p. 192. quo minus necesſe erat a *Donato*, in *Supplemento*, p. 150: 5. eamdem rurſus inculcari.

— 2. e Collectaneis *Holſtenii* dudum vulgaverant *Reineſius*, III. 59. & *Fabrettus*, L. 339. vtrobique conſtanter non *C. Iunius*, ſed *C. Iulius Vitraſius.*

— 6. v. *Inſcriptiones Dalmaticas*, p. 36. n. 19. & paulo aliter ibid. p. 40. n. 40. Tom. XIV. *Theſ. Siculi.*

— 8. Eius ipſe antea meminerat in *Antiquitatibus Italiae medii aevi*, Tom. VI. Disſert. LXXV. p. 450. verſ. 5. *Ordinem posſesſoreſque* alicuius civitatis iungi etiam apud Ictos veteres, oſtendit Cl. *Cannegieterus de difficilioribus quibuſdam legibus* c. V. p. 25. et in *Obſervationibus Iuris Romani* L. I. c. XI. p. 75.

CCLXIV. 1. olim *Seguſii* fuit, in cuius op-

oppidi lapidibus eam recenſuit Epigraphen *Guichenon*, in *Hiſtoria Genealogica Sabaudiae*, Tom. I. p. 57. quo minus pro ἀνεκδότῳ haberi poteſt, cum *Donius* quoque III. 68 dederit. Veram columnae imaginem depingendam curarunt Editores *Marmorum Taurinenſium* Part. I. p. 249. XIX. vnde crebram eiusdem tituli repetitionem apud *Maffeium*, in *MuſeoVeronenſ.* CCXIII. 2. & *Donatum*, in *Supplemento*, p. 71: 1. nemo admodum flagitaſſet.

—— 2. *Don.* VI. 70.

—— 3. adfuit iam in editis *Cyriaci Inſcriptionibus* p. VII. n. 55.

—— 4. Neque hoc obſervare neglexit *Maffeius*· alteram enim *Brixianam* retulit *Veronae illuſtratae* Part. I. p. 361. n. XLIII. alteram vero *Bergomatem*, cui deeſt principium DD. NN. FL. ibidem protulit, p. 368. n. LXX. repetiitque in *Muſ. Veron.* CCCLXXIX. 4. quem vide.

—— 8. e *Collectione veterum Inſcriptionum* in *Veteribus Analectis*. p. 360. n. 14. infra, quaſi antea lucem non viderit, e ſchedis Cyriaci, remeare iubet, CDLXIV. 8. vel ſic tamen in Indice Nominum duo *Eupraxios*, velut diverſos, diſtinxit, alterum CCXLIV. 8. corrige CCLXIV. 8. alterum CDLXIV. 6.

—— 9. rurſus ſuae immemor operae eundem infra in cenſum revocavit MCMXCV. 4.

CCLXV. 1. columna milliaris indicio principii huius tituli. *Lapis* XXXIII. vet. iunctis numeris LXXXIII. *a* columna, vt recte coniecit *Hagenbuchius*, *Epiſt. Epigraph.* p. 350. Similis in mentem mihi venit columna a

C 3 *Pau-*

Paulo Maria Paciaudo, in *Antiquitatibus Ripae Tranſonis* data, (*Miſcellanee di varie Operette*, Tom. VI. p. 207.) e cuius tituli exeſis literis hanc ſententiam elicuit: *Dominis noſtris Valentiniano, Valenti et Gratiano, Felicibus Triumphatoribus Religionis et Fidei Auctoribus.* Noviſſimorum verborum fides ſit penes interpretem.

— 2. Similis, ſi non eadem, ſaltem *Reatina* eſt Columna Milliaris apud *Fabrett.* IX. 501. eamdem certe iam ediderat *Pompeius Angelotti* in *Deſcriptione Vrbis Reate*, c, IV. p. 32. Tom. VIII. Part. III. *Theſ. Ital.* vbi in capite tituli cernuntur numeri XXXXII. *Haverkampus* autem in fine illud MVLTIS explicat, per MVLTIPLICATIS, inepte! immo retinendum MVLTIS XX. i. e. *Multis Vicennalibus*: vti eſt in numo meo veteri aereo *Iuliani* Imperatoris VOT. X. MVLT. XX.

— 3 *Don.* II. 105. 106.

CCLXVI. 1. non integrior eſt in editis *Cyriaci*, p. VII. 54. quamquam aliter diſpoſitis verſibus. Si illud *Semper* poſtponi *Auguſtis* poſſit, legere auſim. *Dominis Noſtris Arcadio et Honorio Auguſtis Semper*, vel Sempiternis *Hoc Spectaculum bis Procurator Euſebius Dedit.*

— 3. *Don.* II. 157. Neſcio, an trans poſita vocula ET legendum ſit PATRICIO ET RICIMERE: qui COSS. fuerunt *A. Dom.* 459. v. *Relandi Faſti*, p. 639.

— 5. Paulo plenior apud *Don.* III. 74. & *Gudium*, XCVI. 7.

— 7.

— 7. in pondere marmoreo lectum eſſe teſtatur *Sirmondus ad Sidonium Apollinarem*, L. VIII. Ep. VII. p. 1075. Tom. I. Oper. vnde iam dudum habuit *Reineſius* III. 73. *Spon.* IX. p. 303. *Fabrett.* VII. 37. Solus *Donius* II. 156. in teſſella.

— 8. *Don.* II. 154. 155. ſed nec *Gorius* nec *Muratorius* meminerat, iam a *Reineſio* ſaltem primam tegulam vulgatam fuiſſe, II. 53. Etenim primum iam a *Donato*, de *vrbe Roma*, L. IV. c. 3. p. m. 297. deſcriptam *Rupertus* in *Epiſtola* ad *Reineſium*, XLVIII. p. 440. ipſi commendaverat. vnde eius Syntagmati locus eſt datus.

— 9. *Inſcription*, *Florentin.* Tom. II. p. 356.

CCLXVII. 2. Vereor, ne corruptum ſit nomen FROSIUS pro TROSIVS argumento exempli *Gruteriani* CLXXIII. 3.

— 6. *Don.* II. 47.

CCLXVIII. 1. aut male deſcriptus, aut confuſus cum alio eſt titulus, verſus certe 2. dimidia ſua parte, et 3. Δυκας Αγγελος Κομνηνος ὁ Παλαιολογος huc non pertinet. Sciendum autem eſt horum principum et imagines, CPoli in Deiparae περιβλεπτȣ aede viſas, & Epigrammata fideliter eſſe depicta a Carolo du *Cangio* cum in *Hiſtoria Byzantina*, Part. I. p. 233. tum in *Diſſertatione de Imperatorum CPolitanorum Numismatibus* Tab. VI. ad §. LXVII. p. 46. 47. Tom. III. *Gloſſarii* verae editionis *Pariſienſis* 1678. fol. vnde didici verſ. 1. & 4. vtrobique χειρὶ verſ. 5. KOMNHNH, & verſ. 6. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΣ.

— 4. cur e ſchedis? cum toties praeſto fuerit in *Sponii Itin.* Tom. I, p. 386. *Wheleri Itiner. Dalmat. Graec. & Orient.* L. II. p. 148. *Eduard. Smithi* CPoleos Brev. Notit. p. 101. *opuſc. Anſelmi Banduri Imperii Orientalis & Antiquitatum CPolitanarum.* L. VII. p. 183. n. 527. Tom. I. Cf. quoque *Chiſhul Iter Turcicum*, p. 47. vbi verſ. 2. ΚΑΙΝΟΙ.

CCLXIX. 1. L. I. *Bibl.* c. 55. p. 65. edit. *Wesſel.* Servare debuisſet in *Graecis* ΣΕΣΟΩΣΙΣ non Σεσωστρις.

— 2. Diod. Sic. I. *Bibl.* c. 47. p. 56. 57. ed. *Wesſeling* corrupta hic terminatio ΟΣΥΜΑΝΔΙΑΣ pro ΟΣΥΜΑΝΔΥΑΣ ſingulare regis nomen, an cognomen *Memnonis*, *Seſoſtrisve* fuerit, quis fidem praeſtet? Forte Ισμανδης apud *Strabonem* XVII. p. 1167. D. aliquid necesſitudinis habet cum *Oſymandye*, vel *Oſymandya.*

— 3. in vita *Alexandri* p. 703. B. proprie titulus hic ſepulcri Cyri, Perſicis erat conſignatus literis, graecis vero literis reddi & infra eum incidi iusſit eo modo: *Alexander.* Interim mirum, paulo aliter ab *Arriano*, VI. de *Expeditione Alexandri* p. m. 272. ed. *Gronov.* proditum fuisſe: Ὦ Ἄνθρωπε, Ἐγὼ Κυρὸς Εἰμι, ὁ Καμβύσου, ὁ τὴν ἀρχὴν Πέρσαις κατασκευασάμενος, καὶ τῆς Ἀσίας, βασιλεύσας. Μὴ οὖν φθόνει μοι τοῦ Μνήματος, niſi forte ſententiam dumtaxat verborum asſequi voluerit *Arrianus.*

— 4. Si modo eſt *Herodoti*, p. 751. ed. *Wesſel.* vnde totum tranſiit in *Anthologiam Graecam*, cum. L. III. p. 319. ed. *Brodaeo-Stephanianae*, tum. L. III. Titulum VII. p. 90.

90. Tom. II. ſplendidisſimae edit. viri illuſtris, *Hieronymi de Boſch*. Praeter verſum 4. qui vtrobique omisſus eſt aliquot hic operarum menda tollas velim.

— 5. L. III. c. 88. *Gronov*. & p. 243. ed. *Valckenario-Weſſeling*.

CCLXX. 1. in *Alexandro*, p. 673. c.

— 2. *Don*. II 170. ſed iam ante a *Reineſio* commemorata fuit quod *Gorius*, et *Muratorius* neſcierunt. Interim *Maffeio* placuit eam ad ſpuriarum ergaſtulum amandare, in *Art. Crit. Lapid*. p. 77.

— 3. in *Atticis*. c. 37. p. 89.

CCLXXI. Quem Muratorius laudat *Stampam*, in Faſtis conſularibus *Accuratisſime*, vt ait, *conficiendis in primis diligentem*, eum alios, praeſertim *Iac. van Vaasſen*, Philologum Alcmaranum, peritisſimum ſane & acutisſimum Faſtorum, ſi per immatura eius fata ipſi licuisſet, cognitorem et inſtauratorem, non admodum probasſe in *Onomaſtici* mei Parte VI. p. 479. ſignificavi. Splendidiores *Faſtos Capitolinos* debemus *Iohanni Baptiſtae Piraneſio, Romae*, 1762. fol. an vbique veriores, vt ego non dicam, is certe indicabit, qui ſingulis in cauſis eorum exemplar ad partes vocandi copiam habuerit. Interim v. Praefatio mea ad *Iac. van Vaasſen* Faſtos Sacros, p. XXXV. XXXVI.

CCLXXXI. titulus haud dubie ſpurius. Cf. v. Vaasſen.

CCLXXXII. *Don*. VI. 88.

CCLXXXIII. primum lucem vidit, editore

Franciſco Felibieno, in libro, cui titulus: *Monumens antiques*, *Pariſ.* 1690. 4. cuius cenſuram non modo egerunt *Acta Erud. Lipſienſia* eiusd. Anni, p. 91. ſed etiam auctores *Ephemeridum Literariarum Pariſienſium*, eodem Anno, p. 579. vnde tranſiit in *Fabretti* corpus, X. 571. ſine vllo recentioris fabricae metu, tandem a ſuis eum monumentis abeſſe noluit *Montefalco*, Tom. V. *Supplem. Antiqu. Explic.* L. V. c. II. p. 106. Tab. XLIV. 2. *Sarcophagus*, inquiens, *antiquus eſt*, *verum affirmari poſſe puto*, *non eſſe ad tempus C. Lutatii Catuli referendum.*

CCLXXXVI. 1. *Don.* XII. 1. de cuius tituli antiquitate cum Muratorio itidem dubitaverim.

— 2. Vara Vibiam ſequitur, vt eſt in proverbio, neque multum fidei addere poterit auctoritas *Matthaei Vecchiazani*, in *Hiſtoria di Forlim popoli con varie rivoluzioni dell' altre città di Romagna, in Rimino*, 1647. 4. libro, quem numquam vidi.

— 3. E ſchedis quid depromere inane eſt, ſi editi iam libri occupaverint, tanquam *Sponii* V. *Miſc.* p. 197. et *Pompeii Angelotti*, in *Hiſtoria Reatina.* c. 9. p. 49. *Theſ. Ital.* Tomi VIII. Part. III. opportune vero *P. Burmannus*, in Praefatione ad Tom. VIII. *Theſ. Italiae*, p. (13.)(14.) ex *Valerio Maximo* deſumtam eſſe Epigraphen credit.

CCLXXXVII. 2. v. eius *Diſſertationem de Villa Tiburtina* in *Diſſertationibus Academiae Cortonenſis*, Tom. II. p. 177. & *Epiſtolam*

etruſ-

etruſcam *ſuper C. Inſcriptionibus* ad *Calogeram*, Monachum *Camaldulenſem*, in eius *Opuſculis Scientific.* Tom. XIX. n. 16. p. 123.

CCLXXXVIII. 1. Similem titulum ſed M. Mummii Coſ. habet *Fabrettus*, V. 293.

CCLXXXIX. 2. Fortasſis *Bimardus* ex *Itinere Literario duorum Monachorum Benedictinorum*, Part. I. p. 300. decerpſit. Ipſa Nominum ſcriptura falſi tacita index eſt.

CCXC. 1. Plane fallitur *Muratorius*, cum hunc lapidis titulum eiusque Conſules ad Annum Vrbis 656. trahit, edicitque *Licinii Craſſi* praenomen non P. ſed M. fuisſe. Erroris ſane convincitur a *Piraneſio*, in *Faſtis*, p. 27. diſertis et ſuperſtitibus literis: LENTVLVS P. LICINI.... neque illi Anno accommodari poterat, quoniam menſis *Iulii* ſit mentio, qui tum *Quinctilis* adhuc appellabatur. Bonum igitur factum, ſuo paulo poſt loco A. v. 739. infra alligatum esſe CCXCVI. 4.

—— 2. *Commentario in mutilum Campani Amphitheatri titulum*, c. 8. p. 148.

CCXCI. 1. dudum emiſſa in lucem erat a *Iac. Antonio Monaco* in Epiſtola etruſca *de antiqua Colonia Grumenti*, *hodie Saponaria*, in *Napoli*, 1713. 4. (v. *Giornale de Letterati*, Tom. XX. Art. III. p. 28.) vbi *Vir doctus* Epigraphen ſic explevisſe dicitur: *Decimus Bruttius Caii filius Sergia Aedilis* pro *Q. Amurio Patrono Coloniae Grumentinorum de ſua pequunia faciundum curavit L. Cornelio Q. Caecilio Cos.* Poſtea tota haec Epiſtola immigravit in *Calogerae Opuſculorum Scientificorum*

Syl-

Syllogen, Tom. XVIII. p. 317. vbi invenio *Monacum* interpretationem ſuam verſus 2. & 3. nonnihil immutasſe, legisſeque: *Pro Quaeſtor Murum Pedum* CC. *de ſua Pequunia coeravit.* Non enim ait clare apparere, alteram literam C. formam literae G. referre.

— 2. Schedae *Iucundi* fruſtra novitatem tituli perſuadent, vbi certam eius memoriam attulerunt tot libri, *Mazochii*, *Epigr.* XXI. *Boisſardi*, T. I. Part. 2. p. 65. et Tom. II. Part. III. p. 101. *Gruteri*, CLXX. 6. *Nardini*, *Antiquae Romae*, p. 292. *Guthberlethi*, *Inſcript. Smyrn.* p. 141. rel. eius quoque lapidis Capitolini auctoritate ad hunc annum Vrb. 675. vſus eſt *Piraneſius*.

— 3. *Marm. Felſin.* Sect. V. c. XXV. p. 368. apud *Reineſium* vero V. 24. & *Fabrett.* I. 195. legitur verſ. 1. DOSSE. vnde *Reineſius* DOSSEnum dominum architectatus eſt, non admodum veriſimiliter! Immo, quoniam vilem gladiatoris perſonam nemo facile ſuſtinebat, niſi ſervus, exiſtimaverim, *Philodamum* hic intelligi debere DOSSAE ſive DOTIE Servum. Tales enim fuerunt omnes illi a *Malvaſia*, & *Fabretto* l. l. commemorati, qui ſpectaculo fuerunt populo, *Fauſtus Antoni: Myrtilus Attiae*, *Pamphilus Servili* h. e. ſervi. Error praenominis D. in *Casſio* non profecto faſtorum Capitolinorum esſe poteſt, vtpote qui manifeſto offerunt LVCVLL. C. CASS. (v. *Piraneſius* ad hunc annum p. 29.) neque eſt aut *Reineſii*, aut *Fabretti*, ſed ſolius *Malvaſiae*. Ceterum illud compendium literarum

SPECT.

SPECT. aut SP. reddi non poſſe per SPEC-TACVLVM, verbum integre prolatum SPECTAVIT apud *Fabr.* I. 188. demonſtrat.

CCXCII. 1. *Inſcript. Etrur.* Tom. I. p. 74. n. CCX. ſed ipſe quoque *Gorius* iam monuerat, apud *Reineſ.* V. 60. et *Fabrettum* legi, I. 196. Adnotare ſimul potuisſet, male apud *Reineſium*, & *Gudium*, in *Indice* LXXXVI. edi: PETICA.

—— 2. Non *Gruterus* ſolum LIV. 13. ſed etiam *Reineſius*, ad I. 81. p. 119. ita titulum recenſuit, ſed vterque, vti *Muratorius*, operam luſit. Plane futilis enim, et ſpurius eſt, vt *Maffeius* in *Arte Critica Lapidari* oſtendit, L. III. c. IV. p. 278. 279. exemplum ſimul deſiderans, vnde appareat, verum esſe, quod ſcribit *Reineſius*, *nomina gentilicia non minus quam praenomina per ſiglas exprimi ſolere in ſaxis.*

CCXCIII. 1. ad *Sctum de Bacchanalibus*, p. 883. Tom. I. *Theſauri Poleniani.*

—— 2. edita iam *Cyriaci Epigrammata*, p. XX. n. 138. protulerant. Immo e ſchedis *Langermannianis* iam *Reineſio* XIX. 21. nota fuit, vbi emendatius verſ. 1. MELEOFLVS Θ. E. A. D. id eſt *Ollam Emit Ante Diem.* quae novisſimae ſiglae cum non τελεια στιγμη diſcernantur, id ſemilatinis hodie ius dedisſe videtur, vt non *die* hoc illove, ſed *ad diem* quid egisſe, feciſſe, evenisſe ſcribant. Apud *Reineſium* vero deeſt verſ. 2. ſive illud NAT. ſive LAT.

—— 3. *in mutilum Campani Amphitheatri titulum*, c. I. p. 18. eumdem titulum ante eum ſi-

ſine dubio vidit & deſcripſit *Gudius*, CXXI. 6. & *Camillus* Peregrinus, *de Campania Felice Disſert. IV.* p. 478. Tom. IX. Part. I. *Theſ. Ital.*

CCXCIV. 1. Quid opus erat tabulam illam nobilisſimam Capuanam, toties ab *Appiano*, CCCXV. *Marliano*, *in Annal. Conſulum* 1560. fol. p. 100. *Smetio*, poſt fol. LXIV. *Grutero*, CCXCIX. *Pighio*, in *Annal. Rom.* ad A. V. 719. p. 494. 495. Tom. III. *Donio*, V. 4. et, quod nemo expectasſet, poſt *Muratorium* a *Donato*, in *Supplem.* 155. 156. ex iisdem *Iucundi* ſchedis recoctam, pasſim emendatam, interpolatamue denuo apponere? Si varietatis lectionum dubia interdum fides optionem dare poteſt, aliud certe nullum ad veri videndi cauſas magis idoneum putaverim exemplum, quam *Pighianum*.

CCXCV. 1. *Oſſervazioni ſopra Cimiteri*, p. 515. cuius valde corrupti nominis cauſa legantur *Piraneſii* ad Faſtos Capitolinos *Notae*.

— 3. ap. *Grut.* non MXIX. ſed MXXIX. 4. vbi corrupte TREBOLAE. correxit ex lapide *Gudius* Qui vero prioris lateris titulum in *Grutero* deprehenderat, nonne alterius quoque lateris Epigraphen in *Donio* V. 28. detegere poterat, quam poſtea *Donatus*, in *Supplem.* 71 : 3. vt cognitu neceſſariam denuo inde renunciaverat?

CCXCVI. 1. *Inſcript. Etrur.* Tom. I. p. 72. CXCVIII. Cf. *Maffei Critic. Lapidar.* p. 79.

— 2. *Don.* II. 58. 59.

— 3.

— 3. *Antiquit. Explan: Supplement.* Tom. I. Tab. XX. ad p. 60. ex *Boiſſardi* libro ſcripto, vbi ſupra Iovem ſedentem & Genium haec leguntur: GENIO DOMVS AVG TS forte: *Genio Domus Aug VSTAE*, ſed eadem iam Epigraphe extat ap. *Gruterum* X. 2. & *Vignolium*, in *Inſcript. Selectis* p., 192. quorum neuter habet verſ. 3. C. AP. ſed C. AR.

— 4. *Inſcript. Select.* p. 331. quem titulum antea male ad A. V. 656. accommodaverat CCXC. 1. eum nunc recte legitimo A. V. 739. vindicavit v. *Piraneſius* in *Faſtis*.

CCXCVII. 1. *Inſcript. Florent.* Tom. I. p. 408 : 219. Antea tamen et *Sponiano*, VIII. Miſc. p. 277. & *Gudiano*, XCVII. 2. corpori inſerta fuit.

— 2. Deſcripſerat quidem *Gudius* Florentiae, in villa Angeli Galli, CCCLVIII. 7. ſed poſteaquam lapis Veronam migraverat, accuratius prodiit opera *Gorii*. *Inſcript. Florent.* Tom. I. p. 429 : 1. & Tom. III. p. 114 : 109. inprimis *Maffei*, in *Muſeo Veronenſi*, CVIII. 2. et in *Artis Criticae Lapidariae*, L. III. c. 2. p. 185. omnes habent *TI. Latinius*, non T. Illud vero *Manſum*, forma dicendi e trivio ſumta eſt, vt *Muratorius* ipſe alio loco in *Antiquitatibus Italiae Medii aevi*, Disſertat. XXXII. p. 1010. Tom. II. bene docuit.

— 3. *Don.* V. 117.

— 4. Natale velut ſolum lapidis eſt *Brixia*, tum migratione *Verona*. vid. *Maffei Verona Illuſtarat*, Part. I. p. 353. n. VIII. quem laudare ſatis erat. *Pauli* vero *Galeardi*, qui libellum ſub titulo: *Parere intorno all' antico ſtato de Ceno-*

ma-

mani, *Patavii*, 1724. 8. emiſerat, eumdemque titulum ex corrupto *Vinacceſii* ad *Monumenta Brixiana Rubei*, p. 234. exemplo vitioſe repetierat, auctoritate carere poterat. Melius fecisſet, ſi ante vtrumque et *Fabrettum*, IX. 488. et *Philippum a Turre*, de *Colonia Foroiulienſi*, p. 362. conſuluisſet; ſic enim verſ. 2. non ARIODOTVS ſed NYMPHIODOT. verſ. 7. C. Salvio, verſ. 8. C. POSTUMIO COS. nec. verſ. 9. VIIviris, ſed II. viris ſcripſisſet. Interim ſi quid dubii in ſuo *Veronae Illuſtratae* exemplo reliquerat *Maffeius*, id totum in novo *Muſei Veronenſis* typo CIX. 1. ſuſtulisſe viſus eſt. Inde fortasſis natum ſibi ius esſe putavit *Donatus*, eumdem titulum in *Supplemento*, p. 157 : 1. nobis redonandi.

— 5. in *Inſcriptionibus Selectis & variis*, p. 313. Ad eiusdem anni Conſules opus Doliare pertinet, quod *Io. Bapt. Piraneſius* in fronte *Lapidum Capitolinorum*, ſive *Faſtorum Conſularium*, et in *Tabulis Caſtelli Aquae Iuliae* (*Del Caſtello dell' Acqua Giulia*) Tab. IV. depingendum curavit, cuius titulus huiusmodi eſt:

OPVS DOLIARE EX PRA
C MARC C ASINIO COS.

— 6. Nonne ſuperioris tituli ſui LIX. 8. memor ab hac *Feſti* emendatione cavere ſibi poterat? ſalva certe *Feſti* auctoritas eſt, poſtquam *Gorius* ipſe qui prius *Inſcript. Florent.* Tom. I. p. 440 : 61. aliorum ſchedis deceptus

tus male dederat STATIAE. deinceps inſpecto lapide ingenue faſſus eſt Tom. III. *Inſcr.* p. 108. ſine controverſia legendum eſſe STATAE MATRI.

CCXCVIII. 2. Emendatior ſane ex *Donio* prodiit V. 65. cum et in *Reineſiano*, V. 29. et in *Fabrettino* I. 190. exemplo nonnulla deſiderentur: ipſe etiam *Reineſius* iſtud heri, *Fadeni*, fruſtra mutaverit in *Vareni* nomen. Vndenam haec teſſera Leidam in Muſeum Thomſianum, vbi pridem vidi, et deſcripſi, tranſierit, neſcio.

— 3. Fierine potuit, vt *Muratorium* lateret, id laterculi fragmentum dudum a viro egregio *St. Vinando Pighio*, in *Annal.* ad A. V. 750. p. m. 529. Tom. III. Ann. et ex eodem a Polyhiſtore *Reineſio* X. 3. emendatius occupatum, ſimul in *Epiſtolis ad Rupertum*, p. 159. ſeque illuſtratum fuiſſe. Illorum igitur fide reſtituenda ſunt verſ. 13. Florus Spindontis vel Spondontis. verſ. 14. *Gaa* non Galla, verſ. 16. EMER*unt.* verſ. 21. PSES an *Hypſes*, vel *Hypſaeus?* fruſtra *Reineſius* confinxit P. SEStius, verſ. 22. ISOCHRYSIAN. & poſt verſ. 24. integer verſus inſeratur. P. VINVCIO P. VARO COS (A. V. 754.)

— 4. eadem corrupte revertitur CDIX. 2.

CCXCIX. 1. attulit quoque *Dominic. Georgius*, ad *Baronium* & *Pagium. Ann. Eccl.* p. 33. Tom. 1. ed. *Lucc.*

— 2. *Inſcript. Etruſc.* Tom. II. p. 448: 57.

— 4. *Malvaſ. Marm. Felſin.* Sect. V. c. XXV. p. 368. vbi tamen non VIBIVS ſed VIRIVS legitur. *Hagenbuchius*, vir acutisſimus, in *Epiſt. Epigr.* p. 371. dum alteró Conſule *Vibio* titulum explere conatur, fortasſis vnius conſulis vſum exemplo carere exiſtimavit, quem tamen praeter hanc teſſeram, *Apronio* ſolo notatam, alia *C. Sentio*, ap. *Malvaſiam*, V. XXV. p. 368. *Fabrett.* I. 194. & *Murat.* MMC. 2. i. e. C. *Sentio* Saturnino & Sex. Aelio Cato inſignita, approbare videtur. An ex alius teſſerae ap. *Malvaſ.* V. XXV. p. 368. obviae, et a Muratorio CDXXXIII. 1. repetitae ſubſcriptis nominibus ARRIO VIR. artis criticae vi et ope tam facile expediri posſit APRO*nio* & *Vibio* COS. aliorum ſit iudicium. Quidni per ARR*ium* intelligere posſis *Arrium Paetinum*, collegam Ventidii Aproniani, A. V. 875. conſulem?

— 5. *Don.* V. 174. Antea quidem dederat *Ioh. Lucius*, Tragurienſis, in Libro de *Regno Illyrici*, c. 3. p. 43. Tom. XIV. *Theſ. Sic.* ſed aliter ordinatis verſibus & malé omisſa voce VIRO ante EPVLONI. CCC. ſine numero dudum iam literis *Fabretti* VI. 144. et *Gudii* in *Indice* LXIV. cuſtodita erat. add. *Hagenbuch. Epiſt. Epigr.* p. 373.

CCC. 1. *Diario Italico*. c. XXV. p. 357. & *Gorio*, *Inſcript. Florent.* Tom. I. p. 74. CCIX.

— 2. Exſcripſit primum *Sponius*, in *Itinere*, Tom. II. p. 397. ſed minus accurate, tum elegantisſime *Montefalco*, in *Palaeographiae*,

phiae, L. II. c. 2. p. 148. & in *Supplemento Antiquit. Explic.* Tom. II. L. V c. 2. a p. 100=107. Tab. XXX. ad quam memorabilem inſcriptionem legi meretur *Ed. Corſinus*, in *Faſtis Atticis*, Diſſertat. XI. p. 154. ſequ; Tom. II.

CCCL 1. emendatior prodiit in *Maffei Muſeo Veronenſi*, CCCLIII. 1. indeque in *Donati Supplemento*, 157 : 2. e quibus exemplis conſtat, legendum eſſe M. CALEVII PACATI.

—— 2. ſupra adfuit CCXXV. 3. obſervandum h. l. apud *Vulpium*, cuius ſupra memini, verſu 4. non legi SAC. ſed LEG. et verſ. 5. PROCOS pro O COS.

—— 3. *Marm. Felſin.* I. 11. 23. ſed ante iam viderat *Sirmondus*, ap. *Reineſ.* XVII. 32. qui hos COSS. in ſuffectis habet, et *Gudius*, vid. Indicem Conſulum p. LXI.

—— 4. primum fuit apud Philippum Cardinalem Gualterium, dein *Alexandr. Albanum*, vt lego in *Ficoronio*, *della Bolla d'oro*, p. 49. tandem in *Muſeum Capitolinum* immigravit v. eiuſdem *Ficoronii Le Veſtigia e Rarita di Roma antica*, Part. I. p. 53. et *Io. Bapt. Gaddii Romam nobilitatam*, p. 203. In lucem primum exiit, quantum ſciam, opera *Franc. Blanchinii* in Adnotationibus ad *Anaſtaſium Bibliothecarium*, Tom. II. p. 2. tum diligentia *Lupi* ad *Epitaphium Severae Martyris*, p. 55. praeterea illorum, quos modo laudavi, ſtudio, ad etremum *Donati*, in *Supplem.* 157 : 4. cura. E quibus omnibus exem-

plis patet, verſ. 2. nihil inquinatius eſſe nomine Q. TEOLVS pro TEDIVS.

CCCII. 1. Hae primum tabulae hoſpitales inventae ſunt *Brixiae*, teſte *Rubeo*, in *Memoriis Brixianis*, p. 176. vnde exemplum ſuum ſumſit *Reineſius*, VII. 18. mox Veronam abierunt, et in Muſeo *Muſcardiano*, aliquamdiu velut hoſpitatae ſunt, argumento ipſius *Muſei Muſcardiani*. *Veronae* 1672. fol. Part. II. p. 413. 414. quarum imaginem ad exemplaris fidem non modo *Paul. Galeardus* in libello, *Parere intorno all' antico ſtato de' Cenomani*, p. 130. ſed etiam ill. Marchio *Maffeius* in *Hiſtoria Diplomatica* ad p. 38. depingendam curavit, illata ſimul animadverſionum ſuarum luce, tandem ſtabilem in *Muſeo* vrbis *Veronenſis* ſedem invenerunt, proinde easdem, tanquam nobilisſimum Muſei Publici peculium, denuo ad poſteritatem commemoravit *Maffeius*, in *Muſeo Veron.* CDLXXII. CDLXXIII.

— 3. *Marm. Felſin.* V. XXV. p. 368. qui plene ASPRO ſcripſit: contra *Fabrettus*, I. 193. voce dimidiata ASPR. quod exemplum ſequenti *Noriſio* integrum erat, non *Aſperum*, ſed *Aſprenatem* interpretari, in *Epiſtola Conſulari*, p. II. ed. *Bonon.* 1683. 4.

— Recte ſane Muratorius dubitat de nomine alterius *Sextidii*, legendumque cenſet divellendo literas SEX*tus* TIDIVS vel TEDIVS, quandoquidem vtrumque et *Fabretti*, VI. 95. et *Gudii*, qui ipſum marmor vidit, in *Indice*, p. LXIV. exemplum, hanc ſuſpicionem adiuvat. Quantum vero coniicere poſſum

ſum ex vtroque exemplo verſ. 3. non legendum esſe puto VLPIVS. ſed *r*VPILIVS.

CCCIII. 1. *Epiſtola conſulari*, p. 18. ed. *Bon.* vel *Oper.* eius T. II. p. 860. Male igitur *Erneſtius* ad *Sueton. Galbam* 4. noſtrum *Muratorium* accuſat, quaſi tesſeram hanc gladiatoriam dudum editam a *Grutero* pro inedita venditaverit. neutrum accurate ſcriptum: apud *Gruterum* profecto non extat. *Erneſtius* enim hunc titulum cum fragmento faſtorum Gruteriano confudit, dein cum Noriſium anteſtatur *Muratorius*, nemini perſuadere voluit, ſe minus editam protulisſe. Id ſolum ipſi vitio dari posſit, eum ignorasſe, iam in duobus corporibus Epigraphicis *Malvaſia*, *Marm. Felſ.* V. XXV. p. 368. & *Fabretto* I. 192. memoriae mandatam esſe. optime vero *Muratorius Noriſium* & *Pagium* in *Crit. Bar.* ad A. C. 33. n. I. alterum quippe in faſtis *Gruteri Serv.* corrigi, et mutari in L. alterum in hac fortasſis tesſera non L. ſed *Serv.* ſcribi oportere exiſtimantes falſi ex ipſo *Suetonii* loco convicit, vid. hic omnino *Graevius* & *Oudendorpius* ad illum Suetonii locum.

— 2. de his COSS. vid. *Torrentius*, aliique viri docti ab *Oudendorpio* ad *Sueton. Tiber.* 73. laudati.

CCCIV. 1. *Don.* I. 55. verſ. 2. omisſa vox eſt SACR.

— 2. Quem titulum e Ligorii ſchedis tamquam nondum editum h. l. vulgavit Muratorius, eumdem infra CMLXXII. e *Donio* III. 1. reverti iusſit, neutrubi, vti etiam *Gorius*, *Sponianae* iam operae VI. *Miſc.* p. 215. memor.

mor. In omnibus tamen exemplis verſ. 6, cognomen A. *Larcii Ludus*, vel *Lydus*, minime mihi ſanum esſe videtur. Equidem ſic legerim: *Praeſens* & *A. Larcius* LVDOS DE*Derunt*.

— 3. *Sopra i Cimiteri de' SS. Martiri*, L. I. c. 39. p. 210.

CCCV. ad *Tabulam Antiatinam*, quae primum edita fuit a *Franc. Blanchinio*, in *Prolegomenis*, *Tomi* II. *Anaſtaſii Bibliothecarii de vitis Pontificum*, Romæ, 1728. fol. mox *Ioſeph. Roccus Vulpius* eamdem *Veteri Latio Profano*, Tomo III. L. IV. c. 3. a p. 50=58. Tab. IV. inſeruerat, eodemque anno ſingularem libellum ſcripſerat ſub hoc Indice: *Tabula Antiatina e ruinis Veteris Antii nuper effoſſa interpretatione & notis illuſtrata Romae*, 1726, 4. quam cum videret *Blanchinio* diſplicuisſe, ſive alicubi, ſive in *Camera ad Inſcrizione Sepulcrali de' Liberti*, *Servi*, in Roma 1727. fol. cap. vltimo a p. 73. eamdem defendere conatus eſt *Vulpius* in Praefatione ad Tom. IV. *Veteris Latii Profani*, p. IX=XVIII. An vbique exemplar Blanchinii accurate renovatum ſit a Muratorio dubitare coepi, poſtquam inveni, in Columella tertia verſ. 21. ſ. pro *Euphemus Lian Diſpenſ. Euphemus Piſtor.* ſcriptum duntaxat esſe *Ianuarius Piſtor.*

CCCVI. quomodo e Schedis? cum ad manus haberet *Gruterum* CLXXXIV. 2. et *Donium* II. 128. quanquam nihil ad *Donium* obſervarit *Gorius*, ne mendum quidem *Donii* VETVSTOS pro VETVS COS ſuſtulerit.

— 3.

— 3. Idem Fragmentum Faſtorum laudavit *Georgius Manſius*, ad *Pagii Critic. Baron.* A. C. 63. n. 1. p. 601. T. 1. ed. *Luc.*

— 4. *Don.* II. 165. olim fuit portiuncula *antiquariae ſupellectilis Pauli Petavii*, in Francorum curia Senatoris, Tabula, ſi numerentur, 16. ex qua cognoſcimus, legitimam vaſculi ſive canthari formam, in quo reconditi fortasſis erant *Asſes* aeris gravis, inde veriſimilis ratio, cur ſupra indicarentur: ASSES: non ASSIS. Mirum neſciisſe & *Gorium*, et *Muratorium* iam deſcriptum legi hunc titulum apud *Spon.* IX. *Miſc.* p. 304.

CCCVI. 1. *Don.* V. 110.

— 2. edidit quoque *Manſius*, ad *Pagii Critic. Baron.* A. C. 68. n. 1. p. 655. Tom. 1. ed. *Lucc.* item *Donatus* in *Supplement.* p. 158 : 3.

— 3. Minime asſecutus eſt exemplarium ſuorum elegantiam et accurationem. Primus hanc tabulam honeſtae miſſionis vulgavit *Gorius Inſcription. Etruriae*, Tom. I. ante p. 257. n. 45. mox *Maffeius*, quaſi laudem editionis *Gorio* erepturus, in *Hiſtoria Diplomatica* ad p. 29. ſequ. iterumque in *Muſeo Veronenſi* XCVII. = XCIX. deſcribendam et illuſtrandam curavit, tandem *Gorius* idem monumentum, velut Muſei Florentini mancipium ad ſuam procurationem pertinere ratus, denuo vtiliter cum Epiſtola *Hagenbuchii* ſpectandum praebuit Tom. III. *Inſcript. Flor.* p. 144. = 151. vnde non modo, ſed etiam ex laudati modo *Hagenbuchii* Epiſtolis *Epigraphicis*, p. 356. = 350. omnia velim repetan-

 tur

tur, quaecunque ad exempli *Muratoriani* emendationem conducere videbuntur.

CCCVII. 1. Alia ſimilis eſt tabula duplici velut facie, interiore vna, altera exteriore, ſigillatim deſcripta a *Maffeio* in *Verona Illuſtrata, Part.* II. p. 270. 271. n. VIII. quam Muratorius in vnam conflavit, non ſine plurimis mendis. Sic enim vitioſe reddita ſunt verſ. 7. SIT pro EST verſ. 8. DVXERINT pro DVXISSENT omiſſa plane voce DVMTAXAT, verſ. 9. SINGVLIS nullo ſenſu pro SINGVLAS ibid. non extenſe inciſa ſunt verba: DESCRIPTAE ET RECOGNITAE ſed vel DESCRIP. ET RECOGNITVM vel DESCRIPT. ET RECOG. mox adulterata prorſus eſt Epigraphe: INVIA QVA. F. FIXAE pro EX TABVLA QVAE FIXA EST verſu 10. peſſime AD ARMA pro AD ARAM. vt recte iam obſervavit *Gorius, Inſcript. Flor.* Tom. III. p. 150. idque clariſſime apparet ex ſuperiori tabula IN ARA Gentis Iuliae CCCVI. 3. neque verſ. 14. in exemplari Maffeiano legitur MATTHA. OPVLAI F. Sed MATTHAIO POLAI F. ita verſ. 15. apud Maffeium legitur A PAMAA verſ. 16. SACE OS ANLIO quae nominum genera interpretatur per *Apamea,* et *Sacerdos Antio*, ideoque *Antiochenus*, verſ. 18. CHAEREA non CHAREA.

—— 3. *Gori Inſcript. Etrur.* Tom. II. p. 18. n. 13.

—— 4. ita quidem *Vulpius* ei praeivit in *Veteri Latio Profano*, L. VI. c. V. p. 53. 54. Tom. II. item *Corradinus Veter. Lat. Profani* L. II. c. 20. p. 196. bis terve, accuratior *Vulpio*. Atta-

tamen praeſtitisſet, *Gudium* in conſilium vocare, qui longe emendatiorem dederat CCXXXIV. 5. Propterea in locum vitiorum verſ. 3. ſuffici debet BELLICO verſ. 5. SEX. EBVRIVS verſ. 8. SEX. F. SEX. N. TIRONI.

— 5. *Inſcription. Selectar.* p. 337. neque *Vignolius* ſolus fuit, qui eam laminam aeream deſcriberet, ſed etiam *Gorius*, in Praefatione ad *Donium*, p. LXVI. ad Tab. VIII. ipſeque inventor *Franc. Ficoronius*, in *Le Memorie ritrovate della prima e ſeconda città di Labico, in Roma*, 1745. *p.* 36. nihilominus tamen infra minori emendationis cura, et loco alieno revertitur CCCLIX. 2.

CCCVIII. 1. in *Periculo* iam annotavi, *Sponium* huic titulo novitatis ius ademisſe. addere nunc licet, *Malvaſiam* in *Marm Felſin.* Sect. V. c. XIX. p. 345. et *Gudium* XII. 10.

— 2. Don. IX. 12. ad quem locum nec *Gorius* nec *Muratorius* lectores commonefecerunt, iam *Sponio* cognitum fuisſe, vt in *Periculo* docui, addantur *Hagenbuchii Epiſtolae Epigraph. p.* 196.

CCCIX. 1. in *Periculo* iam indicavi, *Sponium* eamdem in lucem protulisſe, vbi tamen *Iulia Caſantia* et *Iul. Tuſſitius* male exhibetur. Cum igitur apud noſtrum caſtigatior legeretur, *Donatus* certe in *Supplemento* p. 159. 1. ipſum ſilentio praeterire potuisſet.

— 2. *Don.* I. 35.

— 3. vellem indicasſet, e quibus editis a *Blanchinio* ſcriptis. Id ſcio, *Blanchinium* non primarium huius fragmenti fontem esſe pot-

tuisſe, ſed *Fabrettum* VI. 159. vbi ſincerum nec interpolatum forte a *Blanchinio* exemplar reperitur. inde didici, verſ. 3. IIIIVir Iuri Dicundo non ad *Rufum*, ſed *Priſcum* pertinuisſe, verſ. 4. non GALERIO TRACHALO ſed C. VALERIO TRACHALO legi, verſum 10. prorſus abesſe. verſ. 17. AVIDIVS exhiberi, pro C. AVILLIVS OCTA.... verſ. 21. AVFIDIVS IVS.... pro AVEDIVS IVS.... verſ. 28. Cn. Mummeius pro CN. MVMMIVS PIVS. verſ. 31. nullum nomen adesſe, pro C. TITEDIVS. & verſ. 35. C. SAFINIVS nude inveniri, pro C. SAFINIVS C. F.

CCCX. 1. 2. 3. & CCCXI. 1. 2. Huius *Glitii Atilii Agricolae* memoriae fragmenta valde corrupta ſunt apud *Gruterum* CCCLXVII. 1. & CDXVI. 6. 7. paulo emendatiora in *Guichenonis Hiſtor. Genealog. Domus Sabaudiae*. Tom. I. p. 65. tum in *Holtheni* Collectaneis, quae *Hesſelius* laudat in Indice Conſulum Inſcriptionum *Gudianarum* p. LXV. longe clariora in *Marmoribus Taurinenſibus*, Part. II. n. XLII. p. 29. n. XXXVIII. p. 25. n. XXXIX. p. 26. n. XLI. p. 28. & n. XL. p. 27. item in *Maffei Muſeo Veronenſi*, CCXIII. 6. 3. 5. 4.

CCCXII. 1. Exemplum ſane huius fragmenti certisſimae mihi auctoritatis esſe videtur, quod *Philippus a Turre* primum in fine *Monumentorum veteris Antii* p. 383. protulit, quoniam in Praefatione ad *Fragmenta Inſcriptionum Fratrum Arvalium* profitetur, *eas ſumma fide et diligentia ex autographis Saxis* deſcripſis-

ſiſſe, *& ſaepius* contuliſſe *cum exemplari excepto in charta ipſis Saxis fuligine infectis impreſſa, ita vt in area nigra Characteres albi & maxime conſpicui appareant, cui induſtriae ne literulam quidem effugiſſe* certus fuit. Hoc igitur valde idoneo teſte ſcribendum eſt verſ. 11. VINICIO pro VINIO. verſ. 12. poſt convenerunt inſerendum AD. verſ. 20. leg. VEITIO pro VETTIO. verſ. 30. poſt GRADV III. ſequitur PED. V. S. I. verſ. 33. non SVMMO ſed SVMMA, neque in fine verſuum 31. 32. 33. litera L apparet, ſed E. verſ. 40. poſt CAESARIS leg. DIVI verſ. 43. non CASTELLIO ſed CATELLIO verſ. 48. EVM DIEM. non CVM DIEM verſ. 52. IM pro VM verſ. 55. initio VS deeſt.

CCCXIII. 1. Verum quidem eſt, *Danielem Coſſonum* id marmoris fragmentum miſiſſe ad Anton. Magliabechium, & Magliabechium ad Cardin. *Noriſium*, ex cuius *Epiſtola Conſulari*, *Bononiae*, 1683. 4. edita, p. 55. vel *Operum* eius Tom. II. p. 914. vulgavit *Muratorius*, ſed meminiſſe debuiſſet, biennio poſt Noriſium longe pleniorem integrioremque hunc titulum iam promulgaſſe *Sponium*, X. *Miſcell.* XCIII. p. 353. qui inſpici meretur.

— 2. novum Μετιωρίας argumentum! Hic vt nondum editam profert, in *Donianis* V. 113. et *Gudianis* CXXI. 8. iam lectam, infra tamen eamdem ex *Phoebonio* & *Donio* reponit MXLI. 3.

— 3. cognita iam fuit ex *Grutero* CMXCVIII. 8. & *Gudio* CCCLXIII. 4. hoc

CCCXVII. 1. non a ſolo *Thoma Smitho* in *Septem Aſiae Eccleſiarum Notitia*, p. m. 9. prodita eſt, ſed ante eum iam a *Sponio*, *Itiner.* Part. I. p. m. 413. *Whelero Itin.* L. III. p. 262. ſ. et *Paulo Ricaltio*, (vulgo *Ricaut*) in *Hiſtoire de l'Eſtat preſent de l'Egliſe Grecque & de l'Egliſe Armenienne* e verſione Francica *Medioburgi* edita, 1692. 8. lucem acceperat, quamquam a *Whelero*, et *Ricaltio* non ſatis, vt puto, emendate, vti etiam *Actorum Lipſienſium* auctoribus A. 1693. p. 7. viſum eſt, legit enim in fine tituli, ΕΠΙΜΕΛΗΘΕΝΤΑ, redditque: *qui curam ſuſcepit reformandae militiae.* cum potius credibile ſit, milites Pergami praeſidiarios in ſtatua eius publice ponenda ſtudium & operam ſuam collocasſe, adeoque ΕΠΙΜΕΛΗΘΕΝΤΩΝ. Quod attinet ad quatuor nomina *Quadrati* illius, is cumulus non videtur inſolens fuisſe his temporibus, vt viri docti a me laudati in *Diptycho Magni Conſulis*, p. 40. oſtenderunt. Ceterum pauca quaedum corrigenda ſunt. verſ. 4. leg ΑΡΟΥΑΛΕΜ. verſu 6. initio omisſa conjunctio eſt ΚΑΙ ante ΒΕΙΘΥΝΙΑΣ. quam vocem argumento esſe putavit *Io. Masſonus*, in *Vita Plinii*, ad A. C. CIII. §. vt. ſupplendum eſſe ΠΟΝΤΟΥ. verſ. 7. et 9. in locum ΣΕΒΑΣΤΟΝ ſufficiendum eſt ΣΕΒΑΣΤΟΥ, et verſ. 10. pro ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΟΝ ſcribendum eſt ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΝ. vt bene coniecit *Tydemannus* meus, in Diatribe, *de Vlpii Marcelli vita & ſcriptis* p. 34. Not. (b.)

— 2. *Oſſervazioni ſopra i Cimiteri*, p. 79.

— 3. *Don.* II. 160.

— 4.

—— 4. *Verona illuſtrata* P. I. p. 351. V. quam idem *Maffeius* renovavit & illuſtravit in *Muſeo Veronenſi* CXXVI. 2.

CCCXVIII. 1. Iam editus erat a *Fr. Blanchinio*, ad *Anaſtaſium Bibliothecarium*, Romae, 1723. fol. Tom. II. fol 122. cuius initium titudi inde decerpſit *Petr. Anton. Braſchius*, de *Familia. Caeſennia*, *Romae*, 1731. 4. c. XXXV. p. 315. obſervationibusque nonnullis locupletavit.

CCCXVIII. 2. *Oſſervazioni* &c. p. 78.

CCCXIX. 1. *Don.* II. 163.

CCCXIX. 3. in *Diar. Italic.* p. 449.

CCCXX. 1. vix mihi perſuadere poſſum, eiusmodi lapidis natale velut ſolum *Auximum* in Italia ſuiſse, ideo, quod eiusdem, vt reor, hominis titulus apud *Gruter.* CCLVI. 2. & ſupra apud *Murat.* CCXXXVI. 4. in Hiſpania inventus eſse perhibetur. neque tamen cognominum illa coacervatio me movet, vt de tituli antiquitate dubitem, quod ſaeculi morbo vſitatum fuiſſe modo ante ſignificavi, ipſeque Muratorius nunc recte ſic interpretatur.

CCCXX. 2. Rurſus *Thom. Smithus* huius monumenti primus editor non fuit in *Septem Aſiae Eccleſiarum Notitia*, p. 18. ſed *Spon. Itin.* Part. I. p. m. 398. & *Whelerus Itin. Aſiae Minoris*, p. 214. quorum auctoritate titulus, qui paſſim mendis laborat, corrigi poteſt. Sic verſ. 3. & 4. leg. πρὸς τῷ Σαμβαθείῳ ἐν τῷ χαλδαίω περιβόλῳ ad *Iudaeorum Synagogam in Chaldaei horto.* Per Σαμβαθεῖον autem intelligendam eſſe Synagogam Iudaeorum recte demon-

monſtravit *Io. Braunius*, in *Exercitatione* de *Sambatheio*, p. 769. ſequ. *Selectorum* eius *Sacrorum*, et *Io. Georg. Michaëlis* in *Exercitatione philolog* de *Iudaeorum Synagogis prope Sepulcra*, in *Symbolis Literariis Bremenſibus* Tom. III. Part. IV. n. I. p. 600. ſ. deferendaque eſt Perizonii ſententia de neſcio quo *Sambethes*, vel Sibyllae, templo ad *Aeliani* XII. *Var. Hiſt.* 35. χαλδαιω quoque nomen aptius h. l. Sponii & Wheleri nomen eſt, quam *Smithi* κλαυδιω. tum verſ. 7. Αυρηλια ſcribendum, non Αυρελια. verſ. 11. non παρα αυ]α, ſed παρὰ Ἰαυ]α. verſ. 16. ap. *Spon.* & *Whel.* pro τοις νόμοις reperitur τῳ... Νόμῳ et verſ. 23. pridem vidi in Schedis *Vechtianis* apud Cl. *Oudendorpium* ſcriptum ΔΗΜΟΣΙΑΝ pro ΔΗΜΟΣΙΟΝ. fortaſſis non inepte! quaſi Δημοσίᾳ publice, publico nomine, publica auctoritate. Conferri hic omnino meretur doctiſſ. *Leichius* in *Novis Emendationibus* ad *Graecas Muratorii Inſcriptiones*, p. 73. 74. qui tamen neſciit, hoc primum loco iam ex *Smitho* titulum Thyatirenum prodiiſſe, infra vero MMLII. I. longe vitioſiorem opera *Berti* ex Angli illius *Ricaltii Etat preſent de l'Egliſe Grecque*, p. m. 85. 86. rediiſſe. Copioſiora vero ad hunc locum aggregavit *Ferdinand. Stoſchius*, in *Antiquitatibus Thyatyrenis* a p. 222.—245.

CCCXXI. I. quomodo *Auximi*? In lapidibus certe Luſitanis oppidi *Laconimurgi* recenſuit *Rodericus Caro*, *Antiquit. Hiſpal.* L. III. c. 70. p. 196. quamquam vitioſe ibi verſu 5. 6. ALCIBIO & CORELIO PANSA. Ipſe

quo

quoque *Diocles*, idem qui *Gruteri* LXXVI. 4. fuit Hiſpanus Luſitanus, verſ. 5. dimidia vox ALB*ata* reſpicit ad Factionem. Interim e Ligorianis Card. *Othobonii* Schedis integriorem lege apud *Vulpium Vet. Latii Profan.* Tom. IX. L. XVI. c. 6. p. 129. qui in *Praeneſtinis* habet monumentis, tribuitque primo Conſuli M. praenomen, pro quo *Almelovenius* A. V. 875. Chr. 122. in Faſtis *Man.* intruſit.

— 2. quaenam neceſſitas cogit, vt AVG*uſtum* hic intelligamus? Nonne ſatis erat AVG.*uris* cuiuſdam cognomen? quod paſſim frequens in lapidibus, indice *Reineſii Eponymologico.* MSC.

— 3. Iam e *Donii* editis II. 123. innotuerat. Alium ſimilem laterculum *Tibure* in loco, vbi olim villa *Hadriani*, A. 1735. erutum, *Vulpius Vet. Lat. Prof.* Tom. X. P. II. L.XVIII. c. XI. emiſit, neque puto diverſum eſſe, quem *Donatus Supplementi* titulo 162: 6. renovandum curavit.

— 5. eadem non tantum mox n. 7. ſed etiam infra MCMXCVI. 4. cultiori forma ſe ſpectandam praebuit, quantumvis iam ſive a *Fabretto*, VII. 179. ſive a *Bimardo de la Baſtie*, in *Remarques ſur quelques Inſcriptions antiques*, *Commentarior. Literariorum Pariſiens.* Tom. XV. p. 432. et 433. lucem accepiſſe, qui hanc imbricis Epigraphen ſic explicuit: *Q. Oppii Verecundi Deliciarii Domitiae Lucillae Aproniano & Paetino* COS.

— 6. Si idem *laterculi titulus*, qui *Ge-*

gii & cognomen Ambibuli aliquam habet perſonam.

— 3. *Inſcript. Florentin.* Tom. II. p. 391. 52. vbi recte IVSTI. non PVSTI. nec FECT. ſed TECT. i. e. Tectoris.

— 4. dudum iam nobis obtulerat *Fabrettus*, VI. 55. ſine nomine tamen REGVL. quod fortaſſis Dolearii fuit. De Ambibuli cognomine dubitationem virorum doctorum lege ad n. 56. Fabretti.

— 5. Ex eiusdem iam *Octavii Falconerii* Epiſtola primum etruſce ſcripta, et vulgata poſt *Famiani Nardini Romam antiquam*. Romae, 1666. 4. tum latine reddita in *Theſauri Antiquit. Roman.* Tom. IV. p. 1483 cum a *Sponio*, IX. *Miſc.* p. 312 tum a *Fabretto* VII. 168. deſcriptam habuimus. cui noviſſimo interpreti lubens aſſentio, ſiglis illis non *Tertullum Decii Libertum*, ſed *Tertium Domitiae Lucillae Servum* intelligi oportere. Sigla CAN. non, vt vult *Sponius*, neſcio quem *Canonem*, proprio ſacerdotibus & Monachis vocabulo, i. e. vel tributum, vel legem, ſed figulinam cuiusdam domini, nomine *Canonis*, denotare videtur. nomen opificis hic latere arbitratur *Cuperus*, in *Monumentis Antiquis* poſt *Harpocratem*, p. 231. Attamen opifex iam nominatus erat *Tertius*. *Canonis* autem, Liberti ſcilicet Attici, nomen iam innotuit ex *Sponii* III. *Miſc.* LXV. p. 101. et *Fabretti* II. IV. titulo. Conſules TIT. et GALL. accipio de T. Atilio Titiano, et Gallicano, arg. *Fabretti* VII. 110. 111.

— 6.

— 6. accuratior & plenior eſt ap. *Fabrettum*, VII. 152. non vero pari cura deſcriptus eſt later a *Io. Maſſona* in *Collectaneis Hiſtoricis de Ariſtidis Vita*, ad A. V. 914. §. 4. quantumvis ipſemet dicat ſe eius titulum Romae legiſſe.

— 8. *Inſcript. Florentin.* Tom. II. p. 439: 16. vbi recte *Gorius* PVD. non PVR. minus recte: cum ſimilem *Fabretti* VII. 127. qui ſine dubio idem eſt, ſumeret. Ita autem & numeri 6. huius compendia verborum interpretor: *Ex Praediis Q. Servii Pudentis curante*, vel *curatore*, *Hedyno*. De his duobus Coſſ. altero ordinario *Iuventio Celſo* II. & ſuffecto *Q. Iulio Balbo*, hoc anno mortuo, *Neratio Marcello*,] vide Cl. *Weſſelingii Obſervationum* L. II. c. XXI. p. 239, 240. cui tamen titulum *Gruterianum* DLXXIV. 4. emendanti, et Siglas CN. LO in CELSO commutanti minime intercedo, quoniam certiſſime in Faſtis huius anni, & quidem ſuffectis Coſſ. cum C. Neratio Marcello etiam legitur *Cn. Lollius Gallus*.

— 9. *Don.* II. 140.

CCCXXIV. 1. *Fabrett.* VII. 103. vbi legitur CVR ED. i. e. *Curatore Edyno*, vel *Hedyno*. add. *Donati Supplem.* p. 163: 8.

— 2. itidem apud *Fabrettum* VII. 141. ex cuius literarum forma monſtroſi illius verbi: SVCHEDYTS extricaverim SV*b* *Cura* HEDYN*i* *Servi*.

— 3. *Don.* II. 144.

— 4. *Inſcript. Flor.* Tom. I. p. 313: 56.

CCCXXVI. 1. certisſime eadem eſt, quae modo antegresſa.

— 2. *Septem Aſiae Eccleſiarum Notitia* ad p. 58. qui itidem neſcierat, iam *Sponiano* inſertam fuisſe corpori, X. *Miſc.* p. 352. n. 92. Cum autem noſtra interdum interſit, ſcire, quinam eumdem marmoris titulum accurate, qui negligenter recenſuerint, monendum esſe exiſtimo, valde mancum & mutilum exhiberi ab *Hesſelio*, in *Praefationis Appendice* ſtell. 7. fol. 2. n. VIII. mendisque inquinatum reperiri in *Itinere Egmondi* & *Heumanni*, P. I. Epiſt. 8. p. 82. omnium, vt videtur integerrime legi in *Maetteri Appendice* ad *Marm. Oxonienſ.* CLXXX. p. 60.

CCCXXVII. 3. a *Fabretto* iam VII. 177. commemorata fuit.

— 4. ad *Sidonii Apollinar.* Carm. IX. verſ. 310. p. 1236. *Oper. Sirmondi*, Tom. I. neque defuit in *Donianis*, vt indicavi in *Periculo.*

— 5. *Osſervazioni Sopra i Cimiteri* L. II. c. 18. p. 573. qui aeque neſciit, atque *Muratorius*, iam a *Fabretto* lucem accepisſe VII. 52.

— 7. toties et antea, et poſt vulgatus titulus primum in *Memoriis Trevoltinis*, A. 1728. menſe Iulio p. 1551. & menſe *Aug. Artic.* 85. p. 1558. tum in Ephemeridibus Pariſienſibus, (*Iournal des Savans*) 1728. *Decembr.* p. 565. porro a doctisſ. *Bimardo*, cum interpretatione, in *Remarques ſur quelques Inſcriptions antiques*, Tom. XV. *Memoires de Literature*, p. 445.=452. mox in Tabulis

Ghez-

Ghezzio - Roſſianis, p. XXVIII. a *Maffeo*, bis terve, in *Galliae Antiquitatibus*, p. 190. *Verona illuſtrata*, Part. II. p. 267. 268. n. VII. et *Muſ. Veron.* CDXX. 5. it. *Io. Poleno*, in *Praefat.* ad Tom. III. *Novor. Supplementor. Theſauri Antiqu. Roman.* p. XII. Tab. A. vbi ſimul de h. l. Conſulibus diſputavit.

CCCXXVIII. 1. *Gorii Inſcript. Florent.* Tom. I. p. 31. LVI. vbi ſane emendatior, quam apud *Gruter.* CCCI. 2. et *Monteſalconem*, in *Diario Italico*, c. XXVI p. 389.

CCCXXIX. 1. Qui non meminerat, ſe hoc loco Tiburtini lapidis titulum, quaſi nunc demum in lucem prodeuntem, recenſere, nec multo poſt ad A. C. 235. iterum ſe reducere, CCCLVIII. 2. huic quoque non meminisſe licuit, eumdem antea ab *Anton. Mariae Lupo* in *Animadverſionibus ad Severae Martyris Epitaphium*, quibus ipſe pasſim vſus eſt, p. 23. item *Ioſ. Rocco Vulpio* in *Latii Profani*, Tom. X. et in *Epiſtola ſuper C. Inſcriptionibus* apud *Calogeram*, in *Opuſculis Scientificis et Philologicis*, Tom. XIX. p. 181. 182. n. 98. probabiliter deſcriptum eſſe. SAL. vero COL. non eſt *Salius Coloniae*, ſed *Salius - Collinus*, qualis ſupra occurrit CLXXIII. 8. et infra CCCLX. 1. v. Cl. *Hermann. Cannegieterum*, in *Disſertatione ad Legem Numae Pompilii de Ara Iunonis pellici non tangenda* p. 15.

— 2. dudum quoque publice expoſuerat *Fabrettus*, VII. 113. videndum, an ſic ſuppleri posſit: EX. OF*ficina* AVTR*onii* FORT*unati* OP*us* FIG*ulinum* EX PRA*edio* COS

Subtilius elegantiusque deſcriptam illuſtratamque dedit *Laur. Begerus*, in *Theſauro Brandenburgico*, Tom. III. p. 411. ſ. vbi Archaeophilus ſuſpicatur, an haec inſcriptio antiquitatem mentiatur. a qua opinione non multum abſum, propter mirabilia illa gentium *Deſoncorum*, *Zoelarum*, *Tridiavorum*, *Avolgicorum*, *Viſaligorum*, *Gabruagenicorum* et peregrina *Turavi Cloutii*, *Docii Flaeſi*, *Magilonis Cloutii* et aliorum forte Celtica nomina.

CCCXXXI. 1. *Marmor. Piſaurenſium* p. 14. XXXII. eandemque iam occupaverat *Relandus*, in *Faſtis*, ad A. C. 152. ſed monere debuiſſet *Muratorius*, ſupra iam non vno inquinatam vitio e *Malvaſia* relatam ab ipſo fuiſſe CLXVIII. 4.

— 2. dudum relata eſt a *Grutero* MLXXXIII. 3. & *Donio* II. 161.

— 4. iam edita erat, etſi non ſine mendis, ab *Hesſelio*, in Praefationis ad Gudium Appendice Stell. 5. n. LIV.

— 6. v. *Periculum*. Devae repertus lapis A. 1653. totiesque editus apud *Spon*. III. Miſcell. p. 74. V. *Fabrett*. IV. 510. in *Antonini Itinere Britannico Commentariis illuſtrato*, a *Thoma Galeo*. p. 52. *Hadr. Relando*, in *Faſtis Conſularibus*, ad A. C. 154. p. 20. 21. *Ioh. Horſlaeo*, in *Britannia Romana*, L. II. c. 3. p. 315. Num. 67. III. *Wesſelingio* ad *Antonini Itinerarium*, p. 250. ſ. qui *Guntiam* defendit, tum *Marmoribus Oxonienſibus Chandleri* Part. III. Tab. I. n. 1. vbi accurate depictus lapis, et *Donato* in *Supplementio* p. 168 : 3. Male hanc Epigraphen explicat auctor *Addita-*

tamenti ad Camdeni Britanniam p. 569. *Tanarus Iupiter* idem *Galeo*; videtur, atque Fulminans. vel a *Taran*, quod Anglis *Tonitru*, vel *Tan*, quod iiſdem eſt *Ignis*. Eiusdem *Iovis Tanari* videri posſit *Ara Taranis* apud *Lucan.* I: 446. pro qua multi codices exhibent *Tanaris*. v. *Oudendorp*. ad illum loc. Ipſeque videtur esſe ille Iupiter *Gallorum*, qui imperium coeleſtium tenere credebatur apud *Caeſarem* VI. *Bell. Gall.* 17. vnde *Vosſius Iovem Saranicum* in lapide Moguntiaco, ap. *Grut.* XXII. 13. pro *Tanarico* habet. Sane vox *Tanar* videtur esſe vocabulum Celticum, et Gallorum, vnde hodierna vox Alamannorum *Tonner*, Saxonum *Donder*. verſu 4. leg. PRI*mipilus*, vti ap. *Grut.* CDXCII. 5.

— 7. emendatior eſt ap. *Fabrett.* VII. 117. vbi verſus primus deeſt, & abesſe debet, legendusque totus figlinae titulus: *Opus Doliare Ex Praediis L. Licinii Culvini Commodo et Laterano Cos.*

CCCXXXII. 1. & quidem *Palaeographia Graeca* L. II. c. VI. p. 158. & 159. n. 1. ſed extitit tamen iam apud *Gruterum*, licet diſcerpto titulo CDXXV. 2. et CDXCV. 2. e *Douſa*, p. 99. & 100. *Inſcr. antiqv.* qui primus edidit, non vt *Hagenbuchius* vult *Epiſt. Epigr.* p. 84. *Cuperus*, ad *Lactantium*: interim *Cuperus* quoque interpretationem *Montefalconianam* ſuper auferendi caſu φαβίᾳ iure reprehendit in *Literis Criticis* Epiſt. XVIII. p. 58. Hanc autem epigraphen vti male diſcerptam olim a *Douſa*, & praeeunte *Douſa* a *Grutero* poſtea bene animadvertit *Ioh. Masſonus* in

Col-

deinceps inſerta eſt eiusdem *Coloniae Antiquitéz de la ville de Lyon* p. 299. inprimis c. IX. p. 308. mox eidem libro, ſed alio ſub tituli indice evulgato: *Hiſtoire Literaire et Antiquitez de Lyon.* c. XI. p. 181. ſequ. inprimis p. 186. vbi ex inſtituto totam hanc Epigraphen illuſtravit c. XII. p 203. Idem *Colonia* adnotavit, *Bianchinium*, & *Bonannium* eumdem titulum illuſtraſſe, quo in libro, fateor me neſcire. Circa idem tamen tempus doctiſſ. *Bozius* interpretationem eiuſdem monumenti tentavit, in *Explication d'une Inſcription antique, trouvée depuis peu à Lyon, où ſont decrites les particularitez des ſacrifices, que les Anciens appelloient Tauroboles*, par Mr. *le Gros de Boze, à Paris*, 1705. 8. (v. *Memoires de Trevoux* 1705. *Decembr.* Artic. CLXXXIII. p. 2085. et *Iournal des Savans* p. 1705. p. 521.) extat quoque in *Commentariis Academ. Reg. Inſcript. Tom.* II. p. 475. ed. *Paris.* ſive Tom. III. p. 111. ed. *Batav. Explication d'une Inſcription antique, ou ſont decrites les particularitez des ſacrifices appellés Tauroboles par Mr. de Boze:* poſtea eumdem titulum deſcripſerunt *Bernardus Montefalco*, in *Antiquit. Explic. et Schemat, illuſtratis* Tom. II. Part. I. Tab. LXXIV. 1. ad p. 173. ſ. tum *Ioh. Harduinus*, vir παραδοξότατος, in *Memoriis Trevoltinis* 1726. menſe Octobri. Art. XCI. p. 1859. *Explication du Taurobole & du Criobole* par *le P. H. I.* de qua interpretatione *La Crozius*, in *Hiſtoria vitae & operum La Croſii* a *Iordano deſcripta*, Part. II. p. 331. ſic iudicavit: *C'eſt la Piece la plus hardie, et la*

plus

plus extravagante, qu'on puiſſe imaginer. Tum alius quidam vir doctus in eodem monumento illuſtrando periculum fecit, in *Sylloge Opuſculorum (Raccolta d'Opuſcoli Scientifici) Calogerae* Tom. III. p. 443. vbi *Explicatio Inſcriptionis Lugdunenſis ad virum Clar. Anton. Valliſnerium*, Equitem. Cferantur quoque *Cuperi Literae Criticae* p. 560. ſequ. Tandem picturam huius marmoris et qualemcunque interpretationem addit *Breval, Remarks on Several Parts of Europe* Tom. I. p. 238. vti etiam *Muratorius* recte *Antonii van Dalenii* non oblitus eſt, qui generatim *de origine et ritibus ſacri Tauroboli* diſſeruit in *Diſſertationibus de Antiquitatibus et Marmoribus*, *Amſtelaed* 1702. 4. ad verſ. 2. per Matrem D. ſ ID. vt legit *Monteſalco*, id eſt, I*Daeam*, ſubintelligi *Fauſtinam* poſſe exiſtimavit *Baſnagius*, quem errantem in viam reduxit *Cuperus*, in *Literis Crit.* p. 401. verſ. 6. *Liberorumque eius* i. e. *Fauſtinae*, *M. Aurelii*, et *Veri* adoptivorum filiorum, item nepotum ex *Lamia* natu maxima filia *Silano* nupta, nec non ex *Fauſtina*, *M. Aurelii* coniuge. v. *Ioh. Maſſon. vita Ariſtidis* n. VII. ad A. 913. verſ. 18. de Conſulibus v. quoque idem *Maſſonus*, in *Collectaneis Hiſtoricis de vita Ariſtidis*, §. VII. ad A. 913. Not. 5.

CCCXXXIV. 1. *Inſcription. Select.* p. 323. poſt *Diſſertationem* de *Columna Antonini*, ubi etiam p. 52. vnius lateris Epigraphe commemorabatur. Ex eodem quoque *Vignolio* retulerat iam *Relandus* in *Faſtis*, p. 32.

3. vid. Annotationes *Spanhemii* ad *Iuliani*

mentum CDXXXIX. 1. e *Tranſactionibus Philoſophicis* maiori tamen accurationis fide redire iubet. Hic putat, Conſules ad A. V. 927. Chr. 174. referri poſſe, ſi *L. Trebius Germanus Galli* ſuffectus ſumatur, et *Flacco*, *Calpurnii* nomen aſſignetur, poſtea neſcit, cui anno hoc Epigramma accenſeri poſſit. Simile donationis mancipationiſque documentum exhibet *Gruterus* MLXXX. 1.

CCCXXXVIII. 1. De huius Elogii antiquitate dubitare viſus eſt *Everard. Otto*, in *Vita Papiniani*, XVI. §. 12 p. 604. ed. *Brem.* ideo, quod non valde accommodatis ad veterum modeſtiam verbis *Salvius Iulianus* dicatur *humani divinique iuris peritiſſimus* dicatur, ſumta locutione a *Velleio Paterculo* II 26. vbi Q. Mucius *P. F. divini humanique juris auctor* celebratur. Etſi vero illa locutio adeo trita omnibus et familiaris olim fuit, vt *Numa* quoque apud *Livium*, omnis humani, et divini iuris auctor diceretur, atque ſic vnicuique etiam quadratario eamdem in mentem venire potuiſſe formulam haudquaquam negaverim: tamen vereor, ne ſiglae M. F. inter duo cognomina poſitae, et ambitioſus honorum cumulus in ſuſpicionem novitatis cadere poſſint.

CCCXXXIX. 2. *Antiquit. Gall. Select.* Epiſt. IX. p. 50. Merentur hic omnino legi, quae *Bimardus* ſupra contra *Soucieti* interpretationem diſputavit in Epiſtola ad *Maffeum*, II. p. 117.=119. inprimis quod attinet ad ſingularem plane vocem PAENVL*arum*.

— 4. Superioris Diatribes *Bimardi* p. 120.

CCCXL.

CCCXL. 1. *Gorii Inſcript. Florent.* Tom. I. p. 301: 35. cuius tamen alterius lateris Epigraphes memoria non primum debebatur *Gorio*, ſed iam *Gudio*, v. adnotationem ſecundae editionis *Gruterianae* MXVIII. 3.

—— 2. vid. omnino *Fragmenta Inſcriptionum* Fratrum Arvalium in *Monumentis veteris Antii* p. 388 Col. 2. lin. 42. poſt Q. Licinius Nepos omiſſa vox eſt MAG. et in Indice conſulum corrigendus eſt numerus.

CCCXLIII. 1. nonne meminiſſe poterat, hunc ipſum titulum iam a *Donio* V. 52. prolatum fuiſſe?

—— 2. *Septem Aſiae Eccleſ. Notit.* p. 59. et poſt eum *Sponius*, Tom. I. p. 405. ad quem locum *Perizonius* in adnotat. MSC. ſuſpicatur an ΠΕΡΠΕΡΝΟΥ? Sigillatim impreſſum aliquod folium, cui titulus: *Graecae Inſcriptiones* Smyrnae et Troiae inventae, p. 3. v. 2. ΕΤΕΙΜΗΣΕΝ verſ. 3. ΑΤΕΙΛΙΟΝ, et 4. ΕΚ ΤΩΝ ΑΝΘΥΠΑΤΩΝ habent.

—— 3. v. Periculum meum. Hinc eſt, cur in Literis *Cuperi* ad *Heinſium* Tom. II. *Sylloges Burmann.* p. 666. ſcriptum ſit M. TERNO. add. *Relandi Faſti*, p. 65. *Hagenbuchius*, in *Miſcellan. Obſervation. Novis* Tom. XI. XII. p. 367. et *I. in de Betouw*, ad *Cuperi Epiſtor.* de *Aris et Lapidibus votivis* p. 3. et *Annales* eiusdem p. 210. Infra *Muratorius* noſter vitioſiorem e *Tollii Fortuitis* p. 318. repetiit DCCCII. 5. idem obſervante *Hagenbuchio*, in *Epiſtol. Epigraphic.* p. 615.

CCCXLIII. 4. immo *Regiomagi* prope Coloniam, teſte primario *Stephano Broelmanno*,

 Agrip-

CCCXLVII. 2. vti mediam huius marmoris partem ex diſputatione vernacula *Venuti*, *Oſſervazione ſopra un antica Inſcrizione* rel. Romae, 1733. 4. iam ſupra recenſuerat doct. ſſ. *Bimardus* in Epiſtola ad *Maffeum* p. 117. Sic eamdem quoque laudavit *Dominic. Georgius*, ad *Pagii Critic. Baronianam* A. 193. p. 355. et A. 200. p. 399. Tom. II. ed. *Lucc.*

CCCXLVIII. 1. 2. 3. Diſſertat. eius *de Colonia Foroiulienſi* p. 360. 361. *Monumentor. Veter. Ant.* alteram quoque ex *Bened. Ramberto* iam *Donius* dederat VII. 189.

— 4. cuius columnae ex ruderibus *Patroiſſae ad Zalaknam metallicam* erutae titulus primum prodiit cura et ſtudio *Samuelis Köleſerii de Kereseer*, in *Auraria Romano Darica* c. I. p. 15. 1. apud quem verſ. 7. CAESS. verſ. 13. CONSS. et in fine COLL AVRAR. legitur, i. e. Collegium AVRARiarum, vt in alio titulo plene ſcribitur. Ea vero columna cum Viennam tranſlata ſit, mirum ſane, cur et *Maffeius* in *Obſerv. Literar.* Tom. I. p. 187. n. 30. et *Garelius* illius Collegii Aurariarum memoriam plane ſilentio tranſierint.

— 5. a fine mutilam habet *Maffeius Veron* CCCLXXIX. 7.

CCCXLIX. 1. dudum eamdem accepimus a *Fabretto* III.XIV. p. 130.

— 2. Eiuſdem quoque meminit *Dominic. Georgius* ad *Pagii Critic. Baron.* A. C. 202. p. 407. ed. *Lucc.*

CCCL. 1. *Oſſervazioni ſopra i Cimiteri* L. I. c. XIX. p. 83. n. 21.

— 2.

— 2. Veriſſime quidem adnotavit noſter, *Fabrettum* VI. 188. hoc Faſtorum fragmentum tribus quatuorve verſibus imperfectius reliquiſſe, ſed quantum viciſſim ex *Io. Baptiſtae Gaddi Roma Nobilitata*, Romae, 1736. 4. p. 205. & aliis conicere licet, ipſe quoque non ſatis emendate dedit, verſu enim 2. poſt Romam Conditam Annum DCCCCXXII. a *Gaddo* quoque probatum, pro diſcrepanti vnius anni calculo accipiendum eſſe docet *Relandus* in *Faſtis* ad A. V. 921. p. 42. verſu 5. neceſſario retinenda eſt lectio & *Fabretti* & *Gaddi* FABIO CILONE non T. AELIO. verſ. 6. ſuppleri debet Annus DCCCCLVI. non DCCCCLX. vt perperam ſcribit *Relandus* in *Faſtis* ad A. V. 956. p. 106. verſ. 9. non C.IVNIO. ſed *Fabretti* & *Gaddii* fide IVLIO ſcribendum. Aſpri certe ambo *Iulii*. nec verſ. 10. ſupplendus eſt Annius DCCCCLX. vt ex *Fabretto* repetit *Relandus* in *Faſtis*, p. 124. ſed DCCCCLXIV. verſ. 13. legendum eſt COMAzonte. *Eutychianus* enim *Elagabali* III. Conſulis Collega fuit *Comazon* A. V. 972. Chr. 220. v. *Relandi Faſti* p. 139. Propterea numerus anni poſt vrbem conditam ſupplendus eſt DCCCCLXXII.

CCCLI. *Oſſervazioni ſopra i Cimiteri* L. IV. c. 9. p. 442. vbi nonnulla tamen nomina aliter ſcripta lego, vt verſ. 3. PAPNEPOTINVS . . . . MVRCELLINVS. verſ. 9. VALENTINANVS. & verſ. 14. BITVS. verſ. 27. hi tresviri *Flavianus*, *Lu-*

tum minus veriſimiliter! vt *Hadr. Relandus* in Praefatione ad fratris ſui faſtos ſubliliter animadvertſit Stell. 4: 5.

— 3. huic titulo ſimilem adiungere liceat nondum, vt reor, editum, & *Solodurni* in Helvetia viſum a doctiſſ. *Aug. Guil Schruetero*, qui ex Helvetia redux illius me participem ferit:

IN HONOREM
DOM. DIVIN*nae*
ARAM CVM SI...*gno*
CN. SVECCONIVS
DEMECENVS
DE SVO POSV..*it*
IMP. D. N. ANTON*ino*
ET SACERDOTE
COS.

— 5. adfuit iam apud *Sponium* III. *Miſcell.* p. 114. XCVII. qui per *Fidei* CAND. perperam intellexit *Fidei Candidatos*, cum dedicata fuerit ara *Fidei Candidae*, vt recte *Cuperus* interpretatus eſt in *Monumentis antiquis* poſt *Harpocratem* p. 184. Non dubito, quin eadem corruptior redierit infra DCCXIX. 1. & MMXXIII. 6.

CCCLV. 1. vide ſupra ad CCCXV. 5. vbi huius marmoris titulus ex *Fabretti* fonte integrius et accuratius manavit. Ne vero cum larvis et vmbris pagnemus, ſciendum eſt, inanisſime ad huius anni Conſules illam Epigraphen tractam esſe, ſeduloque *Aelianos* & ſuis nominibus & Collegis diſtinguere nos opor-

oportere. Alius eſt *L. Roſcius Aelianus*, *Ti. Claudii Sacerdotis* Collega, et Conſul ſuffectus A. V. 852. Chr. 100. principe Traiano, alius eſt, quemadmodum hoc loco, *L. Roſcius Aelianus*, Collega *L. Marii Maximi* II.

— 2. primus edidit *Hermannus Fley*, qui et *Stangefol*, in *Annalibus Circuli Weſtphalici*, *Coloniae*, 1640. 4. teſte *Henr. Cannegietero*, ad *Monumentum Dodenwerdenſe* c. 1. p. 215. tum *Cuperus*, in *Monumentis antiquis* poſt *Harpocratem* p. 234. item *Altingius*, in *Notitia Germaniae inferioris*, T. I. p. 38. II. omnium vero emendatisſime *Cannegieterus*, l. l. verſ. 7. pro Siglis T. F. lego FL.*avii Apri Commodiani*. argumento alius lapidis circa eosdem regionis tractus inventi, ap. *Grut* CIII. 11.

CCCLVI. 1. vitioſisſime deſcriptus lapis, nec aliunde ſanabilis, niſi *Scip. Maffei* exemplo in *Muſeo Veronenſi*. CCLXVII. 1. quae ratio fuit, cur eum non iniuria redderet *Donatus*, in *Supplemento*, p. 173: 1.

— 2. Oſcitanter hic duo diverſos lapidum titulos a verſu 5. miſcuit, alterum quippe in Caſtri novi templo haud longe a Monſpelio, alterum Lugduni in domo quadam *Fourvierii* collis ſe reperisſe teſtatur *Maffeus*, in *Antiquitat. Galliac. Epiſt.* XIV. p. 72. 73. qua de re iam ipſe conqueſtus eſt *Maffeius*, in *Muſeo Veronenſi*, p. CXIII. et CCCCXV.

CCCLVII. 1. *Don.* II. 125. Gruteri exemplum non tam ſimile eſt, quam idem, in eo duntaxat diſcrepans quod quae hic initio iſthic novisſimo loco leguntur.

— 2. in Mauſoleo Bergendalenſi e *Cu-*

peri

Diſſ. IV. p. 148 : 3. & in *Inſcript. Benev.* Claſſ. IV. 16. p. XX. repetierunt, item in alio ſimili *Maffei*, *Veron. Illuſtr.* Part. I. p. 360. n. XXXIX. & *Muſ. Veron.* CXIII. 1. laudetur COS. ſine dubio *Commodiani* temporis ſuffectus, confeſtim eum dederunt *Severo*, A. v. 987. Chr. 235. Conſuli collegam. Nonnulla ad *Reineſii Eponymologicum*, voc. *Quintianus*, n. 25. adnotabo.

— 2. quem antea titulum *T. Vinio Rufino*, *Servii Sulpicii Galbae* Auguſti II. Conſulis Collegae, in vulgaribus faſtis edito, h. e. A. V. 821. *Chr.* 69. aſſignaverat, CCCVII. 5. eum nunc corruptius redire iuſſum neſcio, quo iure ad *Cornelianum*, *Perpetui* Collegam, A. V. 989. Chr. 237. (v. *Relandi Faſtos*, p. 178. = 180.) quem nonnulli Faſtorum conditores ideo *L. Ovinium Ruſticum Cornelianum* vocant, quod tali quis nomine COS. DES. occurrit ap. *Grut.* CDXLVI. 8. nulla alia fortaſſis ratione motus, niſi quod OTVINIO COS. hic vitioſe legebatur, retulit. Quoniam vero tabella haec aenea *Muſei Veronenſis* portio eſſe coepit, hinc recognita quoque eſt a *Maffeo*, in *Muſeo Veronenſi*, CDLXXI. 2.

— 3. Eodem modo diverſorum Conſulum cauſa, ſupra CCCXXV. 1. ob *Atelanum*, vel *Atilianum* recenſuit, hoc loco *Pontiani* gratia eamdem arae inſcriptionem, adeoque longe diſſimilibus temporibus aptam eſſe putavit, ſimul *Atelanum* vel *Atilianum* in *Atelandum* nullo auctore commutans.

CCCLX.

CCCLX. 1. vti *Muratorius* coniecerat, ſic *Gruterus* dudum integre dederat, MXCVIII. 2.

— 2. quid profuerant Schedae eius, cum rectius edita *Donii* V. 63. iam interprete Gori onrodesſent? inde apparet verſ. 1. legendum esſe VIRIO. verſ. 2. non MAGIANO ſed MAECIANO, verſ. 3. CVPR. COO. CVR. pro PR. PR. AFRIC. i. e. Cuprae Coloniae Curatori verſ. 9. ATINA.

— 3. in Mauſoleo Bergendalenſi ap. *Cuperum* in *Monumentis antiquis* poſt *Harpocratem*, p. 231. v. quoque *Altingii Notitia Germ. infer.* P. I. p. 40. n. V. Siglae V. V. male explicantur *Valentis Victricis*, pro *Vlpiae Victricis*.

— 4. de *Mithra*. cap. ultimo p. 240. quem etiam *Philippum a Turre* in pleriſque interpretationis ſuae cauſis ducem ſecutus eſt.

CCCLXI. 1. Turbant nos ſaepe & fabri Epigraphici veteres, et hodierni deſcriptores, cum illi pasſim vni lapidi duo diverſorum temporum titulos inciderent, hi contra aut miscerent aut importune divellerent. Vti hoc loco factum esſe ſuſpicor. Quam vere *Muratorius* dicere potuerit *imperfectam* dedisſe *Donium*, ſcilicet III. 67. alii iudicent, quandoquidem et copulavit hanc cum ſuperiori *Muratoriana*, CCLXII. 2. et a fine nominibus curatorum integriorem, vti *Gudius* LXV. 3. habet. Huius autem Epigraphes primordia DEDICATA rel. pertineantne ad *Gordiani*, an poſteriora ad *Conſtantii* aetatem, quis divi-

net? Eam certe formulam cum reliquis nexam exhibet *Dominic. Georgius* ad *Pagii Crit. Bar.* A. 239. p. 542. T. II. ed. *Luc.* Pleniorem vero apud *Donium* et *Gudium* extare reſidui verſus tres oſtendunt:

P. AELIO EVTYCHETE IVN. L.
TRAIANO ARABO (*Don.*) vel
TRIVIANO ARADO (*Gud.*) C. ANNIO BASILIDE.
C. IVLIO TERTVLLO.

Quae fortasſis ratio ſuberat, cur totam rurſus, *Gudii* tamen immemor, lectoribus inculcaret *Donatus*, in *Supplem.* p. 149. 6.

— 2. Similis eſt ex *Panvinii Faſtis* II. p. 374 apud *Grut.* CCCIX. 6. ſed haec integrior.

— 3. tenue Fragmentum eſt memorabilis tituli *Gruteriani* CDXLIII. 6.

Ad A. V. 996. Chr. 244. Conſules *Peregrinum & Aemilianum* cum Muratorius doceat pertinere inſcriptionem *Fabrettinam* IV. 173. vbi *Gaudentius Aemilianus* V. C. CONS dicitur ſigna translata ex abditis locis ad celebritatem Thermarum Severianarum conſtituiſſe & dedicaſſe, neſcio an conſulem Capuanum vel Campaniae, qui ibi landatus esſe videtur, vt bene animadvertit *Hagenbuch*, in *Epiſt. Epigr.* p. (78.) cum *Aemiliano*, Conſule Romano, perperam confuderit. Vti vero landare debeo ingenioſam *Muratorii* CELERITATEM, in CELEBRITATEM, aptisſime convertentis, emendationem, quam ipſi quoque ante ſe in men-

mentem veniſſe gaviſus eſt *Hagenbuchius* l. l. ſic prae me viciſſim ferendum omnino eſt, neminem acutiſſimorum interpretum, ſeu *Fabrettum*, p. 344. ſeu *Mazochium*, in *Additamentis* ad *mutilum Campani Amphitheatri titulum*, p. 170. ſeu *Maffeum* in *Muſeo Veron.* CVII. ſeu Cl. *Drakenborchium* ad Liv. V. 50. p. 222. Tom. II. templorum faviſſas intelligentem, reliquam verborum formulam, *Signa tranſlata ex abditis locis*, item alio in loco *Fabretti*, IV. 499. *translata ex obſcuro loco*, ſubtiliter aſſecutos eſſe, praeter ſolum *Iac. Martorellum*, qui abdita illa loca de ſubterraneis meatibus Herculani, Pompeiorum, & Stabiarum accepit, teſte *Io. Winckelmanno* in *Epiſtola de Inventis Herculanenſibus* theotiſce ſcripta. p. 16. 17.

CCCLXII. 1. in *Antiquit. Galliae* Epiſt. I. p. 5. quam etiam typis recudendam curavit in *Muſeo Veronenſi* p. CCCXXV. inde pariter atque ex *Hagenbuchio* in *Epiſt. Epigr.* p. 358. didicimus, averſam tabulae partem nomina militum vetuſtate vel uſu obſcurata continuiſſe. Memorabile eſt immunitatis legitimi connubii praemium militibus tum a *Philippis* datum, quod illuſtravit Cl. *Herm. Cannegieterus*, Anteceſſor iuris *Franequeranus*, II. *Obſerv. Iuris Romani.* C. XIII. p. 190.

CCCLXIII. 1. *Marmor. Felſin.* Sect. V. c. 21. p. 353. negligenter omiſſa verſ. 1. LEM*oniae* tribus memoria. Hunc vero titulum *Pomponii Grati* non ad *Annium Gratum*, *Decii* Collegam, A. V. 1002. Dom. 250. ſed exemplo *Relandi*, *Faſtorum* p. 247. ad *Meſſalae*

 Col-

Collegam A. 1032. Dom. 280. referre debuiſſet Muratorius.

— 2. non in ſchedis latuerat, ſed *Donium* iam editorem habuit, I. 133. cum verſus tertii TER. ET GR. ſignificatione, ſicuti ipſe agnovit infra, CDXXXIV. 2. nihilominus, quaſi diverſum par Conſulum fuerit, in Indicis Claſſe V. vno loco *Ver. et Gr. Cos.* *CDXXXIV.* 3. altero *Vetus* et *Gratus* } COSS.

CCCLXIII. 2. retulit.

— 3. ad Conſules A. V. 1005. Dom. 253. C. Vibium *Voluſianum* Aug. II. et M. Valerium *Maximum* accommodare liceat titulum *Calatiae* extra aedem S. Antonini a *Ioh. Aegidio Egmonda - Neoburgo* olim viſam, et ex *Itineris* eius ſcripti fonte hauſtam:

VOLVSIANO ET
ſic
MASSIMO COSS.
KAL. FEB.

CCCLXIV. 1. Hae tabulae venales oblatae Alexandro Cardinali *Albano* A. 1728. deſcriptaeque a *Franc. Blanchinio* in *Chronologia Pontificum*, praemiſſa *Anaſtaſio Bibliothecario Romae* 1728. fol. Tom. III. poſtea Muſeo Capitolino illatae fuerunt v. *Dominic. Georgius* ad *Pagii Critic. Baronian.* 260. p. 115. Tom. III. ed. *Luc.* Non ſemel vero eaſdem in conſulibus repetere ſatis eſt viſum Muratorio, infra rurſus in Decretorum & SCtorum claſſe ſine vlla neceſſitatis lege retractare pla-

placuit DLXV. 1. Sic idem vitiatae latinitatis monumentum iam protulerat in *Antiquitatibus Italiae Medii aevi*, *Diſſertat.* XXXII. p. 998. Tom. II. vti *Maffeius*, in *Verona illuſtrata*, Part. II. p. 264. n. II. Neque tamen certiores facti ſumus quam dudum, vtra eiusdem exempli *Otteriani* ſit verior lectio. veluti in priori. CCCLXIV. 1. verſ. 27. TITRATIVM AMPLIATVM et verſ. 29. IENVRIVIVM, in altero vero DLXV. 1. NERATIVM AMPLIATVM. et IENVARIVM habemus.

CCCLXV. 1. v. *Don.* V. 140. & 219.

—— 2. *Boldetti Obſervat. Coemeteriorum* L. 1. c. 19. p. 80. vbi lapidis archetypi imitatrix forma.

CCCLXVI. 1. Hic typus plane non reſpondet exemplari apud *Lupum*, in Diſſertatione *ad Severae Martyris Epitaphium* obvio ad p. 5. vel *Bimardiano* ſupra in *Diſſertat.* I. p. 27. cujus cur non meminerit h. l. rationem non intelligo. In Indice Nominum Chriſtianorum graeco referri debuiſſet Λευκης & Σευηρα. In latino male eſt *Leuce*, pro *Luces*, de quo nomine vid. *Lupi Obſervationes*. §. XVI. p. 155. ſequ, Cf. *Dominic. Georgius*, ad *Pagii Crit. Bron.* A. 269. p. 167. Tom. III. ed, *Luc.*

—— 2. Rurſus ſchedae primam editionis lucem dare non poterant, cum abunde iam lux data eſſet a *Reineſio* VI. 98. aliter tamen ordinatis verſibus, & a *Donio* V. 186. ad quem titulum inſpiciatur *Ruperti* Epiſtola ad

Reineſium LXII. p. 565. et reſponſio *Reineſii* in Epiſtol. LXIV. p. 568. 569.

CCCLXVII. 1. *Phoebonii* L. III. *Hiſtoriae Marſorum* c. 8. p. 206. *Theſauri Ital.* Tom. IX. Part. IV. cuius exemplum cum mendis laborare intelligeret, quid erat, quare ſanius a *Gudio* CXLI. petere nollet, *omnia* vt ipſe conſitetur, *accurate* deſcribente et conferente *cum lapide, qui inventus Anno* 1657. inde liquet verſ. 9. ſcribendum eſſe PELTVINATIVM et verſ. 11. L. VIBII PVELLI non RVFII.

— 2. tam frequenter evulgatus eſt hic lapidis literati titulus, vt inconſtans quoque Marcellini nomen induceret Faſtis. Sic *Apianus*, qui primum iterumque edidit eodem folio in *Inſcript. SS. vetus* p. CI. mox *T. Nonio*, mox *T. Antonio* exhibet pari varietate *Grut.* CCCLVII. 5. *T. Antonio*, alio contra loco, CCCLXXI. 1. *T. Avonio; Malvaſia* Sect. IX. c. I. p. 534. *Donius*, V. 218. et *Muratorius*, *T. Nonio*, *Fabrettus* vero X. 548. & *Ioh. de Vita*, in *Antiqu. Beneventan. Theſauro* Diſſ. IV. p. 147. & *Inſcript. Benev.* Claſſ IV. 25. p. XXIII. *T. Anonio* legere iubent, Quis nunc moretur ſchedas? aut earum inſipidam vocem TABEDIA, quae nuſquam, niſi apud *Apianum*, primo loco, ſed in erratis damnata, & *Malvaſiam*, occurrit, ceteris omnibus *tedia*, vel *taedia* placent, i. e. ſimultates, factionum ſtudia.

— 3. qui veram Lapidis formam intueri velit, adeat *Ant. Mariam Lupum*, ad *Severae*

Martyris Epitaphium p. 28. vid. quoque *Dominic. Georgius* ad *Pagii Crit. Baron*, A. 279. p. 215. Tom. III. ed. *Luc.* et *Donati Supplementum* p. 182: 3.

CCCLXVIII. 1. *Petrus Gallandius*, olim ad *Graevium* hunc titulum miſerat, quem in ſchedis eius inſpexi, plane ſingularibus literarum formis dotatum: Litera enim L. ſic exarabatur quaſi Λ Graecorum, et o quadrangularis ◊ ſingulae voces hoc ſigno quaſi τελεία στιγμῇ ſeparabantur. Fruſtra omnino Muratorius arbitratur, *Dialem* hic pro *Diocletiano* poſitum eſſe. Faſti quidem vulgares *Annium Baſſum* iu ſuffectis A. V. 1036. Dom. 284. conſulibus *Carino* et *Numeriano* principibus (v. *Relandi Faſti* p. 250.) Collegam *Diocletiano* dant. Sed fierine poterat, vt *Baſſus* etiam quidam, licet incerti anni, in conſulatu ſuffectus Collega *Dialis* esſet? Adhaec maximam de fide huius lapidis dubitationem induxit idem ſuperius exemplum, quamquam mutilum, XLIV. 5. *Romae*, hoc vero *Vinducasſii* in Francia inventum & ab eodem *Bimardo* ad ſe misſum eſſe teſtatus, quod vtrumque ſimul eſſe non poteſt· quae diſcrepantia loci forte permovit *Maffeum* in Arte Critica Lapidaria L. III. c. IV. p. 479. vt eum νοθείας accuſaret· alia enim eius argumenta, mihi certe, non videntur omni exceptione maiora. Formula ſaltem *Deo Marti* non raro occurrit. Sic apud ipſum *Maffeum Deo Herculi*, *Deo Sancto Marti*, et *Deo Marti* in *Muſeo Veronenſi* CCCCXLVI. 8. 10. addatur

tur ipſius *Muſei Veronenſis Index Deorum* CDXLII. Attamen bonum factum, nihil hic fraudis me ſubodorari poſſe, quoniam *Gallandius*, homo minime credulus, effoſſo tum lapidi interfuit, eamque baſin lapideam duobus circiter pedibus altam deſcripſit in *Hiſtoria Academiae Inſcriptionum Pariſienſis* Tom. I. p. 361. Tom. I. ed. *Hagan.*

— 2. Dudum editioni huius tituli, quanquam ſubinde mendis conſpurcati, auctor fuit *Raphäel Volaterranus*, in *Commentario de Magiſtratibus & ſacerdotiis Romanorum*, p. 956. Tom. III. *Novi Theſauri Salengriani*, vbi non modo aliud eius generis monumentum, ſed etiam *Petri Scriverii Notae*, reperiuntur.

— 3. ex *Veteri Latio Profano* Tomo VI. L. X. c. VI. p. 117. quod tituli fragmentum iam extitit apud *Fabrettum* X. 69. Quis vero per principem inventutis intelligi debeat, *Maximianus* Herculeus, an alius, dicere non auſim. de Maximiano Herculeo facile aſſentirem Muratorio, niſi idem *Iunius Priſcillianus Maximus* curator Laurentium Lavinatum, mox *Galerio Valerio Maximiano* Caeſari ap. *Fabrettum* X. 68. mox *Flavio Val. Conſtantio* apud *Gud.* XCIV. 9. aram dedicaſſet vel eidem D.N. GALERIO VAL

MAXIMIANO

FORTISSIMO AC

(*Sic*)

BAEATISSIMO CAES.

in ſiniſtro latere ara iiſdem COSS nuncupata eſſet

DE-

DEDIC. KAL. FEBR
MAXIMO ET AQVILINO COS.

apud *Vulpium*, in *Latii Profan.* Tom. VI. L. X. c. 6. p. p. 100.

CCCLXIX. 1. *Obſervation. Coemiterior.* L. I. c. 19. p. 87.

— 3. ex iisdem *Obſervationibus*, L. I. c. 19. p. 82. longe veriorem literarum imaginem depinxit *Phil. Bonarota* in Praefatione *Obſervationum ad vitra antiquâ* p. XVIII.

— 3. *Lupi Diſſertatione & Animadverſ. ad Severae Martyris Epitaphium* p. 12.

CCCLXX. 1. *Diar. Italic.* c. 25. p. 353. ſed longe accuratior huius Inſcriptionis typus eſt apud *Bonarotam* in *Obſervationibus* ad *Vitra antiqua* p. 43. et, qui ex Senatoris Bonarotae Muſeo protulit, *Gorium*, in *Inſcription. Florentin*, Tom. I. p. 219: 20. add. hic *Hagenbuchius* in *Epiſt Epigr.* p. 366.

— 2. *Obſervationibus ad Coemeteria Martyrum* L. I. c. XIX. p. 83: 18.

— 3. Hoc tituli fragmentum pars duntaxat eſt Epigraphes ſupra CXLIII. 1. e. Donio relatae, cuius initium, quoniam *Aprilis* Romanorum menſis cum *Pharmuthe* Aegyptiorum non congruit, *Ed. Corſinus* in *Faſtis Attic. Diſſ. XIV. p.* 434. Tom. II. ita ex ingenio ſupplevit, vt ſeptima et viceſima Martis dies *Pharmuti* primae diei reſpondere poſſet, legendo: πρὸ ϛ καλανδῶν Απριλίων i. e. A. D. VI. Kalendas Apriles, qua in coniectura praeeuntem ſibi habuit doctiſſ. *Bimardum* in' *Diatribe*, ſic inſcripta, *Eclairciſſement ſur la dureé de l'Em-*

l'Empire de Probus, Carus, Carinus, et Numerien à l'occaſion de quelques Medailles de Probus, vid. *Memoires de Literature* Tom. XIII. p. 443. vbi titulum ſic ordiri iubet ΤΗ ΠΡΟ Ϛ ΚΑΛΑΝΔΩΝ, ſextumque ante kalendas Apriles in primum Pharmuthi cadere poſſe ſcribit.

CCCLXXI. 2. dudum eius memoriam renovarunt, *Spon.* III. *Miſc.* p. 99. & *Fleetwoodus*, p. 16 : 2. ita vt *Doniano Supplemento* non esſet opus, p. 19 : 6.

CCCLXXII. 1. *Don.* XX. 19. emendatiorem protulit *Gudius* CCCLXV. 11. tertium, quaſi minus antea tenebris ereptum, ſine necesſitate e ſchedis *Blanchinii* infra reverti iusſit noſter, MDCCCXXXIX. 2. ap. *Gudium* clare legitur INNOCENTIA verſ. 2. & verſ. 5. MAXENTI.

CCCLXXIII. 2. in lamina aenea apud *Leonem Strozzam* in Henr. Brencmanni Epiſtola ad *Hadr. Relandum de Conſulibus, quorum in Pandectis fit mentio*, p. 619. *Appendicis Faſtorum Almeloveenii.* Eadem infra recuditur DLXX. 1.

— 3. *Don.* V. 145.

CCCLXXIV. 1. *Obſervat. ad Coemeter. Martyrum*, L. I. c. 19. p. 79.

— 2. quid novi & incogniti antea afferre posſunt ſchedae, ſi hominum doctorum opera iam toties in vulgus emanavit? num etiam dormitavit ſchedarum auctor, hunc titulum locans *Antiquariae in Hiſpania*, quem ſuperiores omnes editores *Teate* poſuerunt, *Reineſ.* I. 221. *Lucas Camarra de Teate antiquo*, L.

III.

III. c. 6. p. 76. *Theſ. Ital.* Tom. IX. Part. V. ex eo *Sponius* V. *Miſcell.* p. 200. *Donius* IV. 10. *Heſſelius* in Indice *Gudii*, p. LXVII. & *Anton. van Dale, Poliater Harlemenſis*, in *Diſſertationibus de Antiquitatibus & Marmor.* p. 44. et p. 71. Neque vlla ſubſuit idonea ratio, quare is literatus lapis ad Conſulatum *Ianuarii & Iuſti*, A. V. 1080. Dom. 328. traheretur, aut *Ianuario* novum cognomen *Primi* affingeretur. Ambo enim *Primus* & *Iuſtus*, non Conſules, ſed diſerte apud *Reineſium*, I. 221. et alios, *Quatuorviri* nominantur, vt docebo ad *Reineſii Eponymol.* v. *Primus* poſt n. 183. Eumdem vero *Petronium Marcellum* Sacerdotem ſimilis exhibet lapis ſupra, CXXX. 5.

— 3. inſpiciantur ad h. l. *Rifleſſioni del Sign. Co. Camillo Silveſtri Sopra un antico Monumento dirette a un Letterato ſuo amico in Miſcellanee di Varie Operette*, Tom. IV. a p. 413.

— 4. Longe quidem veriorem literarum imaginem imitatus eſt *Philipp. Bonarota* in *Praefatione* ad *Obſervationes* in *Vitra antiqua*, p. XXV. ſed retinuit tamen monſtroſum illud vocabulum ISSIGVARIS, quod haud dubie convertendum eſt in SINGVLARIS. auctoritate ipſius lapidis, qui asſervatur in *Muſeo Kircheriano, Philippi Bonanni, Claſſ.* VII. 7. p. 102. vbi ſic recte legitur.

CCCLXXV. 1. *Obſervationibus ad Coemeteria Martyrum*, L. I. c. 19. p. 85. quo etiam titulo vſus eſt *Muratorius* noſter in *Antiquitatibus Italiae Medii aevi*, Tom. V. Diſſert. LVIII. p. 50.

— 2. Edita primum fuit in *Commentariis*

Tri-

Trivultienſibus (Memoires de Trevoux) A. 1734. menſe *Septembr.* Art. 96. p. 1612. ſub hoc Indice: *Inſcriptions Sepulcrales decouvertes à Lyon ſur la Montagne de S. Irenée*, cum Obſervationibus viri docti M. A. L. deinceps a *Scipione Maffeio* in *Antiqu. Gall.* Epiſt. 20. p. 98. n. IX.

—— 3. recte quidem *Muratorius Gruteri* exemplar e *Mazochii* Epigrammatibus, (p. XXV. b. et XXVI.) ſumtum indicavit, ſed ſimul non inutile futurum fuisſet monere a quot praeſtanti eruditione hominibus vel laudatum, vel tentatum vel correctum idem monumentum fuerit, tanquam *Panvinio* II. *Faſt.* p. 396. *Iacobonio*, in *Appendice ad Fonteium de Priſca Caeſiorum gente*, c. IV. p. 38. *Pagio* in *Crit. Baron.* ad A. C. 314 I. p. 559. Tom. III. ed. *Luc. Fleetwoodo*, p. 161. n. 2. *Maſſono*, in *Corrigendis Gruteri* ad h. l. p. 332. *Petro Relando*, in *Faſtis*, p. 337. qui ipſe iam *Schelſtratium* in Faſtis anteſtatus erat. Praecipue vero praeterici ſilentio non debebat *Philippus* a *Turre* in *Monumentis Veteris Antii* c. VIII. p. 111—117. vbi exemplum e *Ioh. Mabillonii Veteribus Analectis*, (p. m. 361. n. 40. ed. Pariſ. 1723. fol.) proferens docte illuſtravit. Etſi vero hanc Epigraphen ſuſpectam habeat eruditisſ. *Maffeius*, in *Arte Crit. Lapid.* p. 328. propter accuſandi caſum *Ceionium Rufium Albinum* latinis minime vſitatum, tamen meo ignoſcat velim pudori, ſi eiusmodi mendum iam tum ingredienti ſcribentium incuriae, non dolo malo cuiusdam recentioris Grammatici tribuerim.

CCCLXXVI.

CCCLXXVI. 1. ideoque exiſtimare quis posſit, e ſchedis primum *Taſurii* lucem aſpexisſe, quod tamen ſecus eſt. Primum *Apianus Inſcript. SS. Vetuſtatis*, p. CI. vulgavit, poſtea bis *Gruterus*, CCCXC. 1. vt ipſe *Muratorius* iam indicavit, et CDXXIV. 1. neque contentus noſter vna hac recenſione, infra recognovit iterum, ex ſchedis *Cyriaci*, MXXXII. 6. nuſquam ſine vno alterove mendo. omnium emendatisſime ſe dedisſe viſus eſt *Ioh. de Vita* in *Theſauro Antiquit. Beneventanarum*, Disſ. IV. p. 147. et in *Inſcript. Beneventanis Clasſ.* IV. 19. p XXI. vbi praeeuntibus *Apiano*, *Grutero*, in altero exemplo, ipſoque *Muratorio*, itidem alterius exempli teſte recte legit IVDICIS ſed male illud IAM accipit pro *Olim*, vti noſter audacter IVRIS loco inciſum esſe ſuſpicatur. Lenius coniecerim ſcriptum fuisſe HOM. i. e. *Hominis* PRIVATi, ſive cauſarum potroni. Quanam vero argumenti ſpecie coniecturam, ſuam de *Pacati* conſulatu illius anni ſuffecto nobis perſuadere posſit, maxime velim edat. Nihil enim necesſitudinis Campaniae conſulatui cum vrbano.

— 2. *Obſervationibus ad Coemeteria*, L. I. c. XIX. p. 83 : 22.

— 3. Indidem L. I c. XIX. p. 81 : 10.

— 4. Nunc in lapidibus Capitolinis reperiri docuit *Dominicus Georgius* ad *Pagii Criticam Baron.* A. 338. p. 332. Tom. IV. ed. *Luc.* eiusque genuinam tituli formam veriſimiliter adumbrarunt duumviri praeſtantisſimi *Io. Mabillonius* in *Supplemento Libri de Re Diplo-*

plomatica Pariſ. 1704. p. 114. et *Philippo Banarota*, in *Praefatione ad Vitra antiqua*, p. XVI. ſimul qui Mabillonianam accurationem ſecutus erat *Petrus Rolandus* in *Faſtis*, p. 344. nec non *M. Anton. Boldetus* in *Obſervat. ad Coemet.* L. I. c. 19. p. 84. 85.

— 5. Ipſe *Muratorius* iam ante huius monumenti locum et naturum ſic deſcripſit. *Aquilae in Civitate Apruntina, baſis ſuper qua ex pedum veſtigiis ſtatua olim collocata esſe dignoſcitur*, in *Antiquitatibus Italiae medii aevi*, Disſertat. XXVIII. p. 803. 804. Tom. II.

CCCLXXVII. 1. Eamdem non modo *Don.* XX. 70. ſed ipſe quoque *Muratorius* iam dederat in *Antiquitat. Medii aevi Italiae*, Disſert. LVIII. p. 27. 28. Tom. V.

— 2. Non memini profecto, vt ait *Muratorius*, *Tafurium hoc marmor Disſertatione edita inter Opuſcula Patris Calogiera* illuſtrasſe: in illis certe, quas habeo, *Opuſculorum* quinque et triginta Partibus, non inveni, id memini, tabulae decreti huius aeneae interpretem extitisſe *Petrum Pollidorum*, facta *Expoſitione Veteris tabellae Aereae qua M. Salvius Valerius, vir Splendidus Emporii Naunitani Patronus cooptatur*, in laudatis *Opuſculis Scientificis & Philologicis*, Tom. VII. a p. 411.=496. vbi verſus omnino aliter ordinati, neque vna lectionis diverſitas occurrit, inſerta verbi cauſa saepius litera D: veluti verſ. 4. poſt POPVLO verſ. 5. poſt DE et poſt TABVLA, item AEREA, quam literam poſtremae ſexti caſus vocali iunctam esſe exiſtimat *Pollidorus*, antiquisſimo ſcribendi more, vt in *Columna roſtrata Duilii*; *altod marid*, pro *alto mari*, et

pug-

pugnandod, item *Dictatored* pro *Pugnando, dictatore*, rel. Sic ibidem animadverti, verſ. 7. BOCES pro *Voces*, verſ. 8. OPLATVS pro OBLATVS inciſum fuiſſe, mox poſt verſum 13. integrum a *Muratorio* verſum omiſſum eſſe VT VBICVMQ. RES EXEGIT. TVTOS DEFENSOSQVE PRAESTITERIT: porro verſ. 17. ſcribi POPVLOD & verſ. 20. lacunam expleri CL. GEM. ita, vt intelligi debeat *Claudius Geminus Afrodiſius*.

CCCLXXVIII. 1. *Obſervation. ad Coemeteria*, L. I. c. XIX. p. 82 : 15.

— 2. ex iisden, L. II. c III. p. 351.

— 3. Editore ſcilicet *Inſcriptionum antiquarum Baſilicae S. Pauli ad Viam Oſtienſem, Romae* 1654. fol. p. X. n. 137. coniectura Muratorii de *Paulo* & *Moſchiano* aeque incerta eſt, atque mea, ſi coniicere velim, indicari hic *Paulum*, Collegam *Decentii* A. V. 1104. Chr. 352. *Reland*, p. 368.

CCCLXXIX. 1. Plane ſimilis apud *Gruterum*, CCCCLXXVI. 7. extat titulus, in quo eiusdem anni *L. Turcio Aproniano* Correctori, vti hic, Tuſciae & Vmbriae, non ab ordine tamen *Lucenſium*, ſed *Spoletanorum*, ſtatua ex aere collocatur. Ex cuius baſis Gruterianae ſimulacro diſcimus, illo ASTERII vocabulo, tanquam in ſummitate lapidis inciſo, & a ceteris ſegregato verbis indicari, omnibus, qui commemorantur, *L. Turcii Aproniani* commune *Aſteriorum* cognomen fuiſſe.

— 2. Omnes quotquot & ante Muratorium & poſt eum huius meminerunt tetraſtichi, non lectum eſſe dicunt *Romae*, ſed *Nea-*

po-

poli, veluti *Gruterus*, MXCVIII. 8. *Fleetwoodus*, p. 146 : 1. & *Martorellus* de *theca regia Calamaria* apud *Donatum* in *Supplemento*, p. 184: 4. nec vſquam, ΤΠΑΤΟΤ, ſed ΤΠΑΤΟΝ verſ. 5. editur, ita vt conſularis dignitas non ad *Antigonum*, ſed *Philippum* referri poſſit. An vero hoc titulo *Philippus*, Collega *Saliae* celebretur, quis tanta fiducia, praeter *Muratorium*, definiat?

— 3. eamdem recenſuit *Domin. Georgius* ad *Pagii Criticam Baron.* A. 348. p. 459. Tom. IV. ed. *Luc.* erutam eſſe teſtatus A. 1725. neque tamen verſ. 3. legit D. XX. ſeiuncto numero quinario V. ſed D. XXV. vti etiam verſu 4. non SALIO, ſed SALLIA quamquam magis placet vnica litera SALIA. v. *Relandi Faſtos*, p. 361. *Aradii Meliſſi* nomen in Indice plane omiſſum eſt.

CCCLXXX. 1. *Obſervat. ad Coemeteria*, L. I. c. 19. p. 81 : 13.

— 2. apud *Boldettum*, L. II. c. 18. p. 573. non fragmentum eſt, ſed pars eiusdem lapidis eſſe videtur, cuius titulum infra ex *Marangonio* mutilum exhibuit MDCCCLIII. 5.

— 3. In hoc rurſus titulo recognoſcendo admodum indiligenter verſatum eſſe *Muratorium* inde liquet, primum, quod neſciit, dudum a *Grutero*, MLXIII. 9. datum eſſe, vti etiam *Gorius* ad *Donium* nihil eius rei adnotavit, deinde verſum 1. vtpote Arae I. O. M. conſecratae indicem, qualis a *Grutero* & *Donio* I. 8. recte ſervatus eſt, perperam omiſiſſe, tandem cuius regionis, ſcilicet *Pro-*

vin-

vinciae Gallaeciae Praeſes fuerit *Aco*, ſive *Aconius Catullinus*, exemplo quidem *Donii*, ſed invito *Grutero*, diſſimulaſſe.

— 4. nunc in aedibus Capitolinis n. XII. conſpici teſtatur *Dominicus Georgius* ad *Pagii Critic. Baron.* A. 352. p. 505. Tom. IV. ed. *Luc.*

CCCLXXXI. 1. *Inſcriptionibus Baſilicae Pauli ad viam Oſtienſem*, p. VIII. 97.

— 2. novitatis gratiam perdunt ſchedae, ſicubi editionis auctoritas intercedit. Conſtat enim, *Iohannem Lucium* in *Inſcriptionibus Dalmatiae*, p. 29. 30. n. 8. Tom. XIV. *Theſ. Sicil.* dudum protuliſſe, et ex eodem Codice ſcripto *Marulli Spalatenſis* habuiſſe *Sponium*, IX. *Miſc.* p. 295. indidem quoque repetiiſſe *Fleetwoodum*, p. 519 : 2. Ipſe etiam Muratorius iam antea vulgaverat in *Antiquitatibus Italiae Medii aevi* Diſſertat. LVIII. p. 26. Tom. V. Obſervandum autem eſt, non legi apud *Lucium*, et *Sponium*, IVL. ZACONIS ſed ZACONI neque DIE III. ſed IIII. vti non DATIANO ſed DECIANO. Ceterum *Zaconum* pro *Diacono*, vti *Zabulum* pro *Diabolo* ſumi poſſe mirabiliter ſuſpicatur *Muratorius.*

CCCLXXXII. 1. *Diſſertatione & Animadverſionibus ad Severae Martyris Epitaphium*, p. 145.

— 2. Cave credas, memoriam huius tituli ſolum ſervaſſe *Sirmondum* ad *Ennodium*, L. II. Ep. I. p. 1400. *Oper.* Tom. 1. ſed ante eum plures renovaſſe, tanquam *Baronium Annal. Eccleſ.* ex eo *Gruterum*,

MCLXII. 1. *Fabrettum*, VIII. 112. poſtea ex eodem *Sirmondo Henric. Valeſium* ad *Ammian. Marcellinum*, XVII. 11. et alios dediſſe v. *Relandi Faſtos*, p. 390. hodie haec ipſa vrna opere anaglyphico exornata cernitur in Baſilica Vaticana, teſte *Ficoronio* in *Le Veſtigia e Rarità di Roma antica*, Part. II. p. 10. vbi verſ. 2. legitur XIIII. verſ. 3. IPSA omittitur & verſ. 6. extat IPATIO pro HYPATIO.

— 3. Iam ſuperiori ſaeculo in lucem e ſchedis Barberinis protulerat *Sponius*, II. *Miſc.* p. 50. Si vero eiuſmodi argumento, quali vtitur h. l. *Muratorius*, licet *Fl. Eugenii* nomen *Hypatio* obtrudere, quis fingendae nomenclationis modus ſit futurus, neſcio.

— 4. *Obſervat. ad Coemeteria*, L. I. c. 19. p. 86 : 29.

— 5. *Inſcript. Selectar*, p. 328. nollem tamen immemor fuiſſet *Fabretti*, X. 170. qui mutilam, aut *Gudii*, CXI. 4. qui pleniſſimam, aut *Relandi* in *Faſtis*, p. 398. 399. fuiſſet. Plures eiuſmodi Inſcriptiones ad ſacra Mithriaca pertinentes paſſim occurrunt inprimis apud *Gruter.* CCCIII. 2. in quibus quicquid tenebrarum adhuc ſupererat, optime diſpulerunt viri egregie docti *Salmaſius* ad *Spartiani Hadrianum*, c. XIII. *Reineſius Epiſt.* ad *Rupertum*, LXIX. p. 647. et ad Claſſ. I. 48. vbi eundem *Hieronymi* locum adduxit, *Philippus a Turre* in *Diſputatione* de *Mithra*, *Monumentis Antii Veteris* addita inprimis, c. V. a p. 199. *van Dalenius*, *de Origine & ritibus Sacri Taurobolii*, a p. 10—15. incertique aucto-

tores cum Libri ſrancici de *Religione Veterum Gallorum*, L. II. c. 35. a p. 484. ſequ. Tom. II tum eiusdem dialecti Libri *Explication de divers Monumens ſinguliers*, a p. 231. inprimis a p. 271. ſequ.

CCCLXXXIII. 2. in *Obſervat.* ad *Coemeter.* L. I. c. 19. p. 84 : 24. nunc in aedibus Capitolinis, teſte *Dominic. Georgio* ad *Pagii Critic. Baron.* A. 364. p. 201. Tom. V. ediderat iam ante *Franc. Blanchinius* in *Prolegomenis ad Anaſtaſium*, Tom. II. p. LXVIII. et poſt *Muratorium Scipio Maffeius*, in *Muſeo Veron.* CCLII. 2.

— 3. Ipſe iam commemoraverat in *Antiquitatibus Italiae medii Aevi*, Diſsert. LVIII. p. 23. Tom. V.

— 4. *Obſervat. ad Coemeter.* L. II. c. 6. p. 398.

— 5. ibidem L. II. c. 6. p. 404.

— 6. ibidem L. I. c. 19. p. 80 : 6.

CCCLXXXIV. 1. Sine dubio oblitus erat monere, ex *Donianis*, XX. 4. ſumtam eſſe.

— 2. in *Epiſtola de cultu ignotorum Sanctorum* quae inſerta legitur in *Veteribus Analectis*, p. 557. et in *Ouvrages Poſthumes*, Tom. I. p. 234. Porro in *Supplemento Artis Diplomaticae*, c. 3. p. 15. ed. *Pariſ.* 1704. & ex eo apud *Relandum in Faſtis*, p. 423.

— 3. *Inſcriptionibus Baſilicae S. Pauli ad viam Oſtienſem*, p. XXX. 410.

— 4. ibidem, p. XXXII. 431.

— 5. *Oſſervazioni ſopra i Cimiteri*, L. I. c. 19. p. 82 : 14.

— ibidem, L. I. c. XIX. p. 83.

CCCLXXXV. 1. ibidem, L. I. c. XIX. p. 81 : 12.

— 2. *Don.* XX. 66.

— 3. in *Additament. Obſervat. ad Coemeter.* p. 808. eiusdem quoque meminerat noſter in *Antiquit. Italiae Medii Aevi*, Disſert. LVIII. p. 49. 50. Tom. V.

— 4. cum idem *Probus* in Epigraphe *Gruteriana*, CCCCL. 1. diceretur *Praefectus Veronenſium*, recte noſter *perquam rarum vtique titulum* appellavit. ideoque hanc ob cauſam κιβδηλον esſe cenſuit *Hagenbuchius* in *Epiſt. Epigr.* p. 218. ſ. et ante eum *Maſfeius dell' antica Condizione di Verona*, p. 62.

CCCLXXXVI. 1. *Inſcription. Selectar.* p. 332. & ex eodem *Petr. Relandus* in *Faſtis*, p. 447.

— 2. *Inſcription. Baſilicae S. Pauli*, p. XIV. p. 194.

— 3. ibidem p. XXII. n. 311.

— 4. *Diſſertatione ad Severae Martyris Epitaphium*, p. 98. vbi vera tituli pictura.

— 5. Immo non dederat *Donius*, ſed *Gorius Inſcript. Florent.* Tom. II. p. 352. qui opportune monuerat, apud *Gruterum* iam, MVIII. 8. mendis inquinatam apparuisſe.

— 6. *Addition. Obſervation. ad Coemeteria*, p. 808. *Ceſquet* idem eſt atque *aquieſcit.*

CCCLXXXVII. 1. *Chriſtianis Inſcription. in Baſilica S. Pauli*, p. VIII. n. 102.

— 2. Mirum ſane, hoc ipſum Epigramma, velut antea inauditum e ſchedis proferri potuisſe, cum toties antea a Grammaticis, tamquam *Smetio*, *Inſcr.* XX. 4. *Baronio Ann.* *Ec-*

Eccleſ. ad A. C. 377. I. p. 437. Tom. V. ed. Luc. *Grutero*, XXVIII. 6. edit. poſterioris, *Pithoeo*, in *Catalectis*, p. 164. *Io. Lud. Cerda* ad *Virgil.* IV. *Aen.* 511. p. 457. Tom. II. *Ferretio*, in *Muſis Lapidariis*, L. I. *Memor.* IV. p. 9. *Fleetwoodo*, p. 15. n. 1. & aliis, praeſertim vero ex Alexandri codice ſcripto a *Philippo a Turre* in *Monumentis Veteris Antii.* p. m. 224. c. 6. diſputat de *Mithra*, etſi non ab omnibus eadem integritate & accuratione laudatum, recognitumque fuerit marmor, Vid. quoque *Burmannus Secundus* ad *Antholog. Lat.* L. I. Epigr. LV. p. 31. Tom. I. vereor autem ne duo in vnum tituli conflabi ſint.

— 3. *Marmor. Piſaurenſibus*, p. 72. n. CLXXX.

CCCLXXXVIII. 1. *Don.* I. 24. eſtne potius *C. Aelius* Hilarianus, quam *Caelius?*

— 3. *Obſervat. ad Coemeter*, L. I. c. 19. p. 83. n. 20.

— 4. Ibidem, p. 83. n. 19.

CCCLXXXIX. 1. eo quoque lapidis titulo vſus erat *Murator.* in *Antiquitatibus Italiae Medii Aevi*, Diſſert. LVIII. p. 29. 30. Tom. V.

— 2. neque effugit iam olim diligentiam *Gudii*, apud quem bis relata eſt, CCCLXXII. 8. & CCCLXXXIII. 6.

— 3. *Obſervat. ad Coemet.* L. I. c. 19. p. 80 : 9.

— 4. *Don.* I. 25. cuius editioni praeivit *Fabrettus*, IX. 500. *Reineſiano* quidem I. 40. & *Fleetwoodiano*, p. 16 : 1. typo plenius

exemplum dans, ſed verſum 8 omittens PONTIFEX DEI SOLIS, de cuius etiam fide antiqua dubitarem, niſi *Donius* titulum ſe vidiſſe et exſcripſiſſe teſtetur. de interpretatione duorum & trium *Flaviorum* poſt *Fabrettum* vide *Hagenbuchium*, in *Epiſtol. Epigr.* p. 346. omisſum vero nomen eſt *Q. Clodii Flaviani* in *Indice*.

— 5. 6. *Inſcription. Baſilicae S. Pauli*, p. XXIV. n. 340. & 345.

CCCXC. 1. *Obſervat. ad Coemeter.* L. I. c. 19. p. 82 : 17.

— 4. Cenſeri posſit ανεκδοτας, niſi eum iam in *Donianis*, XX. 103 protuliſſet *Gorius*. Eumdem denuo fruſtra recenſuit *Donatus* in *Supplem.* p. 189 : 1.

CCCXCI. 1. *Obſervat. ad Coemet.* L. II. c. XVIII. p. 546.

— 2. vel ex *Relandi Faſtis*, p. 492. quos ante oculos habuit, diſcere potuiſſet, iam *Ambroſii Moralis*, & *Occonis* opera cognitum fuiſſe.

— 3. nunc eſt in aedibus *Capitolinis* teſte *Dominico Georgio* ad *Pagii Critic. Baron.* A. 387. p. 616. Tom. V. ed. Luc.

— 4. in eodem quoque Muſeo *Capitolino* auctore eodem *Georgio*, l. l.

— 5. *Don.* XX. 49. add. *Gudius*, CCCLXVII. 8. Aliud exemplum, in nonnullis plenius, retulit infra e ſchedis *Blanchinii*, MM. 1.

CCCXCII. 1. Haec ara dudum iam innotuerat primum vitioſe a *Mazochio*, *Epigram.* CLXIII. 1. tum accuratius deſcripta a *Smetio*,

tio, XX. 2. vnde *Baronius* in *Ann. Eccl.* A. 390. I. p. 69. Tom. VI. ed. *Luc.* et *Gruterus*, XXVIII. 5. ſumtam cum tauroboliorum ſimulacris exhibuit. Gruteri autem altera editio hic in cenſum venire debuerat, vbi *Gudius* iam ex Ligorii Codice ſcripto *Gratiani* errorem ſuſtulit. Ineptiſſima vero verſ. 2. lectio eſt ORATORIBVS SVIS. pro *Im-pe*RATORIBVS.

CCCXCIII. 1. 2. Quid ſchedae poterant novi proferre, cum diu iam eaedem & ſimiles e *Mazochio* Epigr. XXV. *Smetio*. *Panvinio*que prolatae ſint a *Grutero*. CXCIII. 4. 7. 8. vnde apparet, non *Titum Fabium Titianum*, ſed *Tiberium* esſe ſcribendum. Interim primam lapidis Epigraphen, *Fe in Cantelorius* de Praefecto vrbi, c. VI. p. 543. *Theſ. Antiquit. Salengriani*, tum *Ias. Manillus* in *Villa Burgheſia*, p. 55. Tom. VIII. *Pars.* IV. *Theſ. Ital.* deſcripſit, vbi tamen operae Chalcographicae male TITANVS reddiderunt nomine iam emendato et commutato in TITIANVS a *Schurtzfleiſchio* in *Actis Literariis.* p. 81. qui ipſam aram inſpexit.

—— 3. *Obſervat.* ad *Coemeter.* L. II. c. 18. p. 545. legendum forte PETILIANO.

—— 5. Vehementer probo Muratorii noſtri ſententiam iure dubitantis de *Maximo*, per quem intelligi non poteſt *Maximus* tyrannus, ſive Anti-Caeſar, vtpote iam ante *Titiani* vel *Tatiani* huius, ſi diis placet, conſulatum a *Theodoſio* ad incitas redactus: proinde lubens ipſi asſentior, hunc lapidis titulum, fortasſis mutilum, aptius cadere in alius *Ti-*

 tia-

tiani, *Feliciani* Collegae, Annum Domini 337, *Maximum*que videri poſſe honoris elogium Conſtanſtino patri hoc ipſo fatali eius anno datum. Ceterum quo nomine venire debeat hic Symmachi Collega, Titiani, an Tatiani, propter ambiguitatem famae librorum & lapidum neutiquam definire audebo ad Reineſii Eponymologicum voce Tatianus & Titianus.

— 7. Veram tituli imaginem pete ab *Oliverio*, in *Marmoribus Piſaurenſibus*, CLXIII, p. 66.

CCCXCIV. 1. eius memoriam lapidis inſtauravit *Donatus* in *Supplem.* 190 : 1. adde quae ſcripſi in *Periculo.*

— 2. Pleniorem quidem a latere, quam *Sponius* (Αὐτόπτης) III. *Miſc.* VII. p. 36. ſed non vſquequaque emendatiorem dedit, verſu certe 7. apage MENTVM pro *Sponiano* MEATVM et verſ. 11. ERVDIENDIS pro ERVDIENDO.

CCCXCV. 1. Timeo merces Tarentinas, vereorque ne hic titulus lapidis, *Tarenti*, vt fertur, inventi, pars ſit Bononienſis marmoris paulo poſt, n. 4. laudati. Eadem certe huius clauſula, quae illius verborum comprehenſio.

— 2. Eiusdem quoque Epigraphes memoriam reſuſcitavit noſter in *Antiquitatibus* ſuis *Italiae Medii Aevi Diſſert.* LVIII. p. 23. Tom. V.

— 3. Ex ſolo nominum indicio ardua ſane eſt librorum cuiusque divinatio. Extat autem in *Monte falconis Diario Italico*, c. XIX, p.

p. 270. & *Ficoronii Obſervationibus* ad hoc *Diarium*, p. 55. vbi emendatior *Montefalconiana*. nec minus circa idem tempus accurate prodiit apud *Vignolium Inſcript. Selectarum*, p. 334. cuius exempli formam imitatus eſt *Relandus* in *Faſtis*, p. 523. 524. De nomine Chriſtiano, *Quod vult Deus*, v. *Cannegieterum* de *Nominibus*, c. XIV. p. 76.

— 4. Cave credas lapidis huius cubile fuisſe *Romam*, ſed *Beneventum*, quod vno oro profitentur omnes quotquot eum vulgarunt *Apianus*, CLVIII. 3. *Gruterus*, MLI. 9. *Malvaſia*, *Marmor. Felſineor* Sect. IX. c. V. p. 569. *Fleetwoodus*, p. 376: 2, & *Koolius* in Indice *Gudiano*, p. LX. neque *Iuſtus* ille *Fidelis*, qui modo ante *Tarentini* dicitur ſoli civis esſe, a *Bononienſi* diverſus esſe videtur.

— 5. Hanc etiam Inſcriptionem recenſuit noſter in *Antiquitatibus Italiae Medii Aevi*, Disſertat. LVIII. p. 27. 28. Tom. V.

CCCXCVI. 2. Si Muratorius, vt ipſe ait, *Boldetti* exemplar in *Obſervat.* ad *Coemeteria*, L. II. c. XVIII. p. 545. ſecutus eſt, non REVECAE ſed REVICCAE reddere debuisſet verſ. 1. attamen REVECAE habet, quod vndenam ſumſerit, neſcio. Hoc tamen extat in exemplo *Bimardi de la Baſtie*, quod ex fonte Schedarum Praeſidis *Mazaugues* hauſtum in *Commentariis bonarum literarum Pariſienſibus*, & quidem in *Remarques ſur quelques Inſcriptions antiques*, p. 455. Tom. XV. ed. Pariſ. legitur.

— 3. *Inſcriptionum Chriſtianarum Baſilicae S. Pauli*, p. XXIII. n. 316.

— 4. ibidem, p. XXIX. n. 400.

— 5. dudum iam innotuerat non modo induſtria *Fabretti*, vt in *Pericuto* adnotavi, ſed etiam *Reineſii* in Epiſt. XLI. ad *Rupertum* p. 387. it. in *Syntagmate* XX. 445. *Fleetwoodi* 512. et *Relandi*, in *Faſtis*, p. 528. cum quadam tamen in medio lacuna. cuius cauſam opportune detexit *Hagenbuchius* in *Epiſt. Epigraph.* p. 492. Eadem vero, vti hic, integritate relata eſt a noſtro in *Antiquitat Italiae medii aevi* Diſſ. LVIII. p. 26. Tom. V.

— 6. *Diar. Italic.* c. XII. p. 161. 162. vbi vir doctus verſum 2. ita explet *Eutropio tertium et Euticiano viris clariſſimis Conſulibus*. et verſ. 3. in locum PACIS ſuffici iubet IN PACE: prius ſane male! *Eutychiani* enim Collegam nuſquam Faſti edunt *Eutropium*, ſed *Honorium Aug.* IV.

CCCXCVII. 1. *Inſcript. Chriſtian. Baſiticae S. Pauli* XXV. 350. ſed plures etiam Scriptores Epigraphiti eumdem laudarunt, vt in *Periculo* animadverti, neque ipſe eius oblitus eſt in *Antiquitatibus Italiae Medii Aevi Diſſert.* LVIII. p. 28. Tom. V.

— 2. *Don.* XX. 40. reperitur quoque in *Gudianis* CCCLXX. 9.

— 3. *Boldettii Obſervat. ad Coem.* L. I. c. XIX. p. 81: 11. repetierunt quoque *Maffeius* in *Muſeo Veron.* CCLXXXI. 10. et *Donatus* in *Supplement*, p. 190. 5. monſtroſum illud nomen VBINCENTIVS commutantes in VINCENTIVS.

— 4. E doctiſſ. *Bimurdi de la Baſtie. Epiſtoles* ſupra editis p. 145. 146. diſcere potuiſſet

ſet huno lapidem A. 1708 erutum, in *Masſoni Hiſtoria Critica Reipublicae Literariae* Tom. IX. primum lucem vidiſſe, vid. Artic. X. p. 255. vbi nonnulla accuratius, tanquam verſ. 5. SVRIAE COELAE pro COLAE deſcripta, aliterque diſtinctos verſus animadverti, vti etiam apud *Maffeium*, in *Verona illuſtrata* P. II. p. 267. 268. & in *Itinere MScpto Ioh. Aegidii Egmonda-Neoburgi*, Part. VII. An vero huius tituli *Aurelianus* ideo cenſeri debeat *Stiliconis*, primum Conſulis, Collega, quoniam hoc loco COS. notam praefert, poſt palinodiam, quam ipſe *Muratorius* infra ad MMXXIII. 5. cecinit, cum eximii acuminis Critico *Hagenbuchio*, in *Epiſtol. Epigr.* p. 294. 295. maxime in dubium voco.

— 5. per *Cittadinium* nullus alius forte intelligi poteſt niſi *Celſus Cittadinus*, libri etruſce ſcripti auctor, *Trattato della vera origine, e del proceſſo e nome della lingua noſtra* cuius indicem diuici ex *Catalogo Bibliothecae Capponianae Romae* 1747. 4. p. 124. & ex quo libro, valde raro, de origine & progreſſu linguae vulgaris varios decerpſerunt titulos *Reineſius*, VI. 99. XIII. 1. XVII. 5. XX. 197. 218. 290. 339. & *Sponius*, VIII. *Miſc.* p. 277. apud *Margarinium* vero in *Inſcript. Chriſtianis Baſilicae S. Pauli* recenſetur p. XI. 157.

CCCXCVIII. 1. *Inſcriptiones Baſilicae S. Pauli* p. XVII. 228. vbi verſ. 5. non plene TITVLVM, ſed vocabuli fragmentum T... reperi, vnde *Margarinius Tumulum* male coniecit.

— 3.

— 3. pro nondum edita habet, quam diligentiae *Lupi* iam debueramus in *Diſſertatione ad Severae Martyris Epitaphium* p. 22. Inventus lapis A. 1730. ad Appiam viam in vinea prope Baſilicam S. Sebaſtiani, nunc in aedibus Capitolinis ſervatur teste *Dominico Georgio* ad *Pagii Criticam Baronian.* 404. p. 433. Tom. VI. ad. *Luc.*

— 4. videatur ad hunc titulum ipſe *Muratorius* in *Antiquitat. Italiae Medii Aevi* Diſſert. LVIII. p. 21. ſ. Tom. V.

CCCXCIX. 1. *Inſcript. Baſilicae S. Pauli*, p. VIII. n. 95.

— 2. 3. vid. quae *Hagenbuch. Epi. Ep.* p. 295. animadverti.

— 4. dedit hunc *Margarinius* accurate cum ſuis lacunis p. XIX n. 260. Ad Annum Domini 407. tituli quidem apud *Gruterum* MLII. 6. obvii interpretationem, vt ait, *deſideratam* exhibuit, quantumvis antea eam iam latine confectam ad *Honorato Bouche*, *Hiſtor. Provinc.* T. I. P. II. Sect III. p. 563. & *Chriſto. Browero*, in *Annalium Trevirenſium Proparaſceve* p. 63. ſed intactas reliquit de Conſtantini Conſulatu primo cum ὑπάτεια Ουωρίε το H apte ſociando difficultates, quarum tenebrae etiam poſt ſummam iudicandi ſolertiam *Hagenbuchii* in *Epiſt. Epigraph.* p. 327. 328 et 368. 369. nondum omnes ſublatae ſunt. Id conſtat, conſulatum huius Conſtantini primum non tam cum *Honorii* Septimo, hoc. eſt, A. D. 407. quam octavo, i. e. A. D. 409. copulari oportere.

— 5. *Dominic. Georgius* ad *Pagii Critic. Baro-*

ronian. A. C. 406. p. 521. Tom. VI. edit. *Luc.* eiusmodi praeſcripſit titulo indicem: *Tuſcanae in Etruria ſuburbicaria* ſ. *Provincia Patrimonii S. Petri in aedis S. Petri Preſbyterio.* legitque ἀντὶ τοῦ PERCIVS verſu 3. PERCV. . . . vnde coniicere licet, inciſum eſſe PERCV*Iſus.* Ceterum verſu 2. literae D.... lacuna neſcio an *Diuturnitatem*, *Divinitatem*-ue denotare poſſit. Eamdam quoque Epigraphen retulit *Muratorius* in *Antiquitatibus Italiae Medii Aevi*, *Diſſert.* LVIII. p. 31. 32. Tom. V. & *Donatus* in *Supplem.* p. 191: 3.

CD. 2. *Marmor*, *Piſaurenſ.* n. CLXXVII. — 3. legendum verſ. 4. DEPOSITIO. v. *Muratorii Antiquit. Italiae Medii aevi* Diſſertat. LVIII. p. 31. 32. Tom. V.

CDI. 1. Sicui lapidum veterum titulo opus eſt Oedipo, hic certe tot coniecturarum laqueis irretitus eſt, vt quo te vertas, te propemodum neſcire fatearis. Fallax hominis forma, incertiorque temporis nota vulgo cenſetur, quacum ligare eumdem velis. Primus Epigraphen vidit *Bilibaldus Pirkhaimerus*, cuius fidem anteſtatur *Apianus*, (:1534:) p. CCCCLXXXVI. 2. maiori accuratione ἀρχέτυπον literarum ſcripturam cum omnibus Monogrammatibus imitatum eſt praeſtantisſimum illud Par Geographorum *Abrahamus Ortelius*, et *Ioann. Vivianus* in libello admodum raro *Itinerarii per nonnullas Galliae Belgicae Partes*, *Antverpiae* 1584. 8. evulgato. p. 60. ex *Apiano* vero habuit *Smetius*, (1588.) p. CXLIII. 5. ex eodem *Apiano Gruterus* (1603.) p. MLI. 8. et *Grutero Fleetwoodus*

(1691.)

(1691.) p. 375: 6. et tandem doctiſſ. Praeſul Trevirenſis, *Ioh. Nicol. Hontheimius*, in *Collectione Antiquarum Inſcriptionum Trevirenſium*, *Prodromo Hiſtoriae Trevirenſis Diplomaticae*, *Auguſtae Vindelicorum* 1757. fol.) Claſſ. III. 2. p. 88. inſerta, cuius exemplum renovavit *Donatus*, in *Supplemento* p. 192 : 1. Omnes conſtanter exhibent: H. IACET ELIVS CONSTANCIVS vel CONSTANTIVS. Solus, quantum ſciam, *Chriſtian. Browerus*, in *Antiquitatibus & Annalibus Trevirenſibus*, *Leodii* 1671. fol. p. 283. pro ELIVS intruſit FILIVS. ſimul *Conſtantii* vitam non diuturniorem ſecundo eius conſulatu ſumere viſus eſt. vnde haud dubie nata eſt emendatio praenominis FLAVIVS, quam primus indicavit *Fleetwoodus*, I. 1. poſtea repetiit Cel. *Dav. Ruhnkenius* in Diſſertatione priore *de Galla Placidia*, *Vitebergae* 1743. 4. p. 40. et nunc ipſi *Broweriano* exemplo inſeruit *Muratorius* h. l. Iam in promtu ſe habere putarunt interpretes hominis perſonam, ad quam titulum accommodare poſſent, ſcilicet ad *Flavium Conſtantium*, fratrem affinem *Honorii* Auguſti, quocum XI. Conſule A. V. 1169. Dom. 417. conſulatum ſecundum ordinarium geſſit, poſtquam eodem fortaſſis anno ſororem eius *Gallam Placidiam* ſecundis nuptiis ſibi iunctam acceperat. ſed cum lapis formulam H. IACET, hoc eſt, *Treviris* ediderit, ſignificaveritque *Flavium Conſtantium* ſecundo conſulatu illic mortuum et ſepultum eſſe, maior de fide dictorum illius cippi ſuborta eſt difficultas, negantibus quippe, vſquam legi,

Fla-

Flavium Conſtantium aut domicilium *Auguſtae Trevirorum* habuiſse, aut eo anno Conſulatus mori potuiſse, quandoquidem conſtet, liberis *Honorio* & *Valentiniano* III. procreatis Conſulatum III. cum *Theodoſio* II. Orientis Auguſto, IX. Conſule A. V. 1171. Dom. 420. meruiſſe, tum ab *Honorio* in imperii ſocietatem aſcitum fuiſſe, A. V. 1171. A. Dom. 422. et fortaſſit eodem demum anno occubuiſse. Inde ſibi licere exiſtimarunt homines eruditi, vt alii *Conſtantium* denuo mutarent in *Conſtantinum*, neſcio quem, forte Britanniae tyrannum, quam tamen emendationem *Muratorius* falſo tribuit *Fleetwoodo*, alii ſuſpicarentur, vel *maximam lapidis partem periisſe*; vel verba, *Hic iacet ad alium referri debere*, vt *Ruhnkenius* l. l. alii plane fidem lapidis in dubium, invitis tot teſtibus, vocare auderent, vt hoc loco *Muratorius*; immo ob haec tanta ſententiarum divortia Cel. *Hagenbuchius Flavium Conſtantinum* cum *Flavio Conſtantio* permutans eum *Flavii Rufi* A. V. 1209. Dom. 457. Collegam effingeret in *Epiſtol. Epigraph.* a p. 325.=329. et 369. Sic emendandi, corrigendi, ſuſpicandi nullus eſt finis, quam tamen libidinem aegrius patiuntur lapides, quam libri veteres. Equidem mediam ingredi viam, opinarique malim, ſalvam eſſe ipſius tituli antiquitatem & lectionem ELIVS CONSTANCIVS, fuisſeque *Elium* ſ. *Aelium* quendam *Conſtancium*, nihil cum *Flavio Conſtantio*, *Galliae Placidiae* marito, neceſſitudinis habentem, qui in iſta temporum & imperii Romani ſocordia extra Romam inter tyrannos conſulatum vel

ſuf-

ſuffectum, vel ordinarium vel honorarium ſibi arrogauerit, moratuſque inter Treviros finem ibi vitae ſuae invenerit.

— 3. *Inſcription. Chriſtian. in Baſilica S. Pauli*, p. XVII. 236.

— 4. quaſi hic titulus ex *Marmii* ſchedis primum lucem viderit, qui iam *Franciſci Victorii*, Equitis Florentini, ſtudio prodierat in Commentario de *Numo antiquo aureo*, vulgari dialecto: (*Il. Fiorino d'oro antico illuſtrato, in Firenze*, 1738. 4.) p. 19. Longe veriorem tamen poſtea lapidis & Epigraphes formam nobis obtulerunt duo exempla & *Petri Franc. Fogginii*, in *Exercitatione* de *Primis Florentinorum Apoſtolis*, *Florentiae*, 1740. 4. ad p. 11. n. 15. et *Ant. Franc. Gorii*, Tom. III. *Inſcript. Florentin.* a p. 314. qui ſuis et doctiſſ. *Hagenbuchii Animadverſionibus* Inſcriptionis verba & ſententias illuſtravit. Cf. eiusdem *Gorii Praefatio*, p. XXXII. = XXXX. *Gorium* tamen non recte cepisſe *Hagenbuchii* mentem apparet ex iis, quae contra eum humaniter monuit *Hagenbuchius* in *Epiſtol. Epigraph.* p. 359. 361. = 367. *Gorioque* ſe vicisſim defendenti ibidem, p. 382. reſpondit *Hagenbuchius*, p. 389. Maximus interpretandi nodus erat in ſigla Κω, quae haud dubie accipienda erat de Κώμῃ vico, vti etiam recte in mentem venit *Ioſepho Bartolio* in *duabus Diſputationibus* (*Due Diſſertazioni*, *Veronae*, 1745. 4.) p. 202.

CDII. 1. Schedarum *Donianarum* beneficio non erat opus, cum iſtud diu ante maiori lucro praeſtitisſet *Margarinius* in *Inſcriptionibus Chriſtianis Baſilicae S. Pauli*, p. X. 136. et

XVII.

XVII. 229. Ex eo enim cognovimus, non modo duo hic titulos in vnum conflatos eſſe; ſed alterum quoque non *Theodoſia*, X. ſed XVI. conſuli collegam dediſſe *Fauſtum*. Propterea haec Epigraphe ad Domini annum 422. fruſtra refertur.

—— 3. *Inſcript. Chriſtian.* p. XVII. n. 231.

—— 5. ibidem, p. IV. n. 98.

—— 6. Fuit olim ad S. Laurentii in Caeſaria, vt teſtatur *Hieron. Faber*, in *ſacris Monumentis Ravennatenſibus*, p. 226.

—— 7. Mediolani effoſſa 1675. ſic *Muratorius* in *Antiquitatibus Italiae Medii aevi*, Diſſertat. XXXII. p. 1011. Tom. II.

—— 8. *Obſervat. Coemeter.* L. I. c. 19. p. 86.

CDIII. 1. *Inſcript. Chriſtian.* p. XXVI. n. 365. Recte *Muratorius* obſervavit iam apud *Fabrettum*, V. 375. memoriam eius ſervatam fuiſſe. De tempore eius conſulatus vid. *Sirmondus* ad *Sidonium Apollinarem*, p. 127. & *Relandus* in *Faſtis*, p. 595.

—— 2. *Inſcript. Chriſt.* p. XXXII. 428.

—— 3. *Don.* XX. 42.

—— 4. de *Sacris Aedificiis a Conſtantino Magno conſtructis*, c. 11. p. 16. quem ſe deſcripſiſſe ait ex *Onuphr. Panvinio*; addito ſimul tetraſticho, cuius initium eſt: *Aula Dei haec ſimilis*, rel. a *Muratorio* vero praetermiſſo. Quoniam vero altera *Gruteri* editio ad MLXXV. 1. 2. haec addidit: *Citat Panv. lib. de Baſil. Rom.* non modo ſuſpicor, *Ciampini* fontem fuiſſe hunc *Panvinii de antiquis*

Chriſtianorum in vrbe Baſilicis, *aedibus & templis*, ſive de ſeptem Eccleſiis *librum*, *Romae* 1570. 8. & *Coloniae* 1584. 8. editum, quem numquam vidi, ſed miror quoque *Gruterum*, qui multos alios titulos ex *Panvinii* libris decerpſerat, eum ipſum in conſilium non vocaſſe, cum & hic & infra, MCLXIIII. 5. pleniorem dare potuisſet. Quod attinet ad *Flav. Conſtantium Felicem* & vxorem eius *Paduſiam* vide quae optime animadvertit *Hagenbuchius* in *Epiſt. Epigr.* p. 297. = 301.

— 6. Hoc Fragmentum ad proximum annum aptius referetur. Legi enim debet p. 6. ET CONS*ulatum* *Felici*S ET TAVRI VV*irorum* CC*larisſimorum*.

CDIV. 1. Emendatior iam, vt mihi quidem videtur, prodierat ap. *Margarinium* in *Inſcript. Chriſtian. Baſilicae Pauli*, XXI. 283.

— 4. Eamdem accuratius, nitidiusque ad fidem lapidis deſcriptam retulerunt *Petr. Franc. Fogginius* de *primis Florentinorum Apoſtolis*, ad p. 11. n. 16. & *Gorius Inſcript. Etruriae*, Tom. III. p. 328: 8.

— 5. *Don.* XX. 99. & *Donat.* in *Suppl.* 193: 6.

CDV. 1. *Inſcript. Chriſtian. Baſil. Pauli*, p. XXVI. 363.

— 2. Fefellit eum memoria. Apud *Margarinium* nihil inveni. Neque tamen dubitaverim quin huius tituli *Feſtus* denotetur Conſul, A. C. 472. *Marciani* collega, auctoritate virorum doctisſimorum *Baronii Annal. Eccleſ.* ad A. C. 472. n. I. p. 310. Tom. VIII. ed.

Luc.

Luc. Reineſii, XX. 374. *Fleetwoodi*, p. 458 : 4. & *Relandi* in *Faſtis* ad illum annum, p. 650. qui omnes eum laudarunt, motus,

— 3. Eandem iam in *Gudianis* reperiri nunciaverat *Relandus* in *Faſtis*, p. 614. idque praeconium ipſa corporis *Gudiani* editio, CCCLXXII. 3. approbavit. Exaratumne in ipſo lapidis exemplari duplex DD. et NN. fuerit, in diſceptationem vocari poſſit, quoniam ſenſu Romano nemo dici poterat *Dominus*, niſi *Auguſtus*, qualis erat *Valentinianus*, huius vero dignitatis expers fuit *Anatolius*. Sume igitur ſublato multitudinis numero DD. NN. i. e. Dominorum Noſtrorum legi debere D. N. i. e Domini Noſtri, neſcio ſane quid in latina formula *Poſt Conſulatus Domini noſtri Valentiniani V. & Anatolii* pariter atque ſubſequenti graeca μετὰ τὴν ὑπατείαν τȣ Δεσπότȣ Βαλεντινιανȣ τὸ πέμπτον καὶ Ανατολίȣ ſpuriae antiquitatis inſit, aut ſagacitatem doctisſimi *Maffei* in *Muſeo Veronenſi*, p. CX. offendere poſſit, ſatis confitenter decernentis, illud *poſt Conſulatum Valentiniani & Anatolii*, *Scriptoribus*, & *monumentis omnibus adverſari*. Fac in libris formulae memoriam deeſſe: num in monumentis extare ſubſequentis anni, quo vel nulli vel dubii conſules, ex ſuperiori anno repetitorum ſubinde conſulum eiusmodi indicem, iure negabis? Scio autem quid *Maffeium* male habeat. Semel quippe adoptaverat ſententiam in *Hiſtoria Diplomatica*, p. 117. expoſitam, *Maximum* A. C. 443. non II. vt edunt Faſti, ſed III. cum *Paterno*, ſive potius *Patero* proceſſiſſe conſulem, ideoque vt tum fieri poſ-

ſet *Tertium*, nunc hoc anno Chriſti 441. ne *Cyrus* esſet ſolus, quantumvis hoc diſerte iubeat *Marcellinus*, *Maximum* intruſit conſulem *iterum*.

— 4. Miror ſane *Bimardum*, rei Epigraphicae virum conſultisſimum, ad Muratorium graecam hanc Epigraphen ex *Nicol. Chorerii Hiſtoria Delphinatus* (libro admodum raro: *Hiſtoire du Dauphiné: Grenoble*, 1661. Fol.) mittere potuisſe dudum ex eodem libro a *Reineſio*, XX. 454. indeque a *Fleetwoodo*, p. 518: 1. decerptam & emendatam. Fortasſis *Gudius* etiam dedisſet, ſi ipſe edendo corpori ſuo praefuisſet. Eius certe meminit *Relandus* in *Faſtis*, p. 614. & *Koolius* in Indice conſulum Gudiano, LXVIII. Inde apparet ambiguitatem ſcripturae τον δεσποτον pro τῶν δεσποτῶν optime correxisſe *Reineſium* ΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΥ.

CDVI. 1. Diutisſime iam omnibus innotuerat beneficio *Iulii Caeſaris Capacii* in *Antiquitatibus et Hiſtoriis Campaniae*, c. XXIX. p. [318] *Theſ. Ital.* Tom. IX. Part. III. vnde ad *Reineſium* tranſiit, XX. 140. et ab aliis poſtea ſaepius non ſine hoc illove mendo repetita fuit, tanquam *Fleetwoodo*, p. 454: 4. *Vghello*, *Italiae Sacrae*, Tom. V. p. 253. *Fr. Blanchinio*, in *Praefatione* ad *Anaſtaſii Bibliothecarii*, Tom. I. n. XXVI. *Relando* in *Faſtis*, p. 616. & *Dominic. Georgio* ad *Pagii Critic. Baron.* A. 442. p. 551. Tom. VII. ed. *Luc.*

— 2 Primarius huius Epigrammatis fons eſt *Antonius Boſius* in *Roma Sotteranea*, opere multis nitidisſimisque picturis & tabulis exor-

ornato, *Romae* 1632. grandi folio, P. III. c. X. p. 488. ex quo ad ceteros manavit, *Paulum Aringhium*, in *Roma Subterranea*, L. IV. c. 27. p. 78. ed. *Pariſ.* 1659. fol. inde ad *Reineſium*, XX. 380. *Fleetwoodum*, p. 472 : 1. & *Fabrettum*, II. 277. vidit quoque & deſcripſit *Iac. Sirmondus* ad *Ennodii Carm.* L. II. Epiſtol. LXXIX. p. 877. Oper. Tom. I. quem ſi reapſe auctorem ſecutus eſt Muratorius, quaeſo, quid cauſae ſubfuerit, cur quatuor illos verſus Epitaphio ab omnibus, quotquot nominavi, ſcriptoribus praemiſſos omiſerit?

— 3. Hic quidem titulus duorum *Petronii Maximi* conſulatuum certisſimum ſuppetit argumentum, neque tamen quisquam forte inde cogat, eumdem, *poſt duos ordinarios Conſulatus* tertio conſulem Valentiniano III. auctori tot honorum, grati animi cauſa ſtatuam vel aliud ſimile monumentum locasſe.

CDVII. 1. Immo iam edita legebatur cum in *Gudianis*, CCCLXXII. 1. tum in *Donianis*, XX. 31. vnde repetiit *Fogginius*, de *primis Florentinorum Apoſtolis*, p 56. neque a *Muratorii Antiquitatibus Italiae Medii Aevi* abſuit Disſertat. LVIII. p. 57. Tom. V.

— 2. in *Inſcript. Chriſtian. Baſilicae S. Pauli*, p. XI. n. 155. vbi magis ſincera tituli ſuperſtitis imago.

— 4. ibidem, p. XIV. n. 201. Ancilla Dei eadem eſt quae Famula Dei, v. *Cannegieterus* de *Nominibus*, c. XII. p. 68. 69.

— 5. ibidem, p. XVI. n. 226.

— 6. *Don.* XX. 44. vterque & *Gorius* &

Muratorius neſciit, extitiſſe iam apud *Fabrett.* VII. 389. vti etiam *Dominicus Georgius* ad *Pagii Critic. Baron.* 450. p. 50. Tom. VIII. ed. *Luc.* Duplex illa ſigla GI. numerum VIInarium denotat, & *Abinius* idem eſt, qui *Avienus*. Eadem quidem infra, MMI. 4. ex ſchedis *Blanchinii*, nonnullis vocibus auctior, neutiquam tamen emendatior rediit.

CDVIII. 1. Bene feciſſet *Muratorius*, ſi ipſum librum *Fontanini* indicaſſet: Quis enim ex ſolo nominis indicio ſuſpicetur, huius lapidis Epigraphen ſingulari quodam *Commentario* a *Iuſto Fontanino* illuſtratam fuiſſe, *Di Santa Colomba Vergine Sacra*, *Romae* 1726. 4. quem in compendium miſerunt *Acta Eruditorum Lipſienſia* 1730. menſe Aprili, p. 177. ſequ. vnde mihi apparere videtur, perperam hic legi verſ. 2. *Coluba* pro *Columba*. Nollem etiam dubitaſſet, vtrinam *Opilioni*, *Vincomali*, A. C. 453. an *Iuſtini* Auguſti, A. C. 524. Collegae hic accommodari poſſit cippus: poſteriorem enim clamat Indictio ſecunda, vt optime demonſtravit *Hagenbuchius Epiſt. Epigr.* p. 336. 337. Cf. quoque *Pagius* ad A. C. 524. I.

— 2. *Inſcript. Chriſtian. Baſilic. S. Pauli*, p. XXXII. n. 432.

— 3. ad *Sidonii Apollinaris Carminis* VI. *Praef.* p. 1192. *Oper.* Tom. I. ex eo dudum habuit *Reineſius*, XX. 399. *Fleetwood.* p. 493: 5. *Honor. Bouche*, *Hiſtor. Provinciae*, Tom. I. p. 601. & *Relandus* in *Faſtis*, p. 637.

— 4. *Obſervat.* ad *Coemeteria*, L. I.

c.

c. XIX. p. 83. qui per *Avitum* ibi peſſime intellexit *Pompeiani* Collegam, A. Dom. 209. non cogitans h. l. dici D. N. *Dominum Noſtrum*.

— 5. 6. in Baſilica S. Agnetis via Nomentana. ex *Baronio Annal. Eccleſiaſt.* 456. n. I. p. 184. Tom. VIII. ed. *Luc.* vnde *Sirmondus* ad *Sidonii Carmin. VI. Praefat.* p. 1192. Oper. Tom. I. et ex iisdem *Reineſ.* XX. 90. *Fleetwood.* p. 410 : 4. & *Relandus* in *Faſtis* 637. Eadem haud dubie quae proxima.

CDIX. 1. *Supplemento Rei Diplomaticae*, Pariſ. 1704. p. 114. quod exemplar mirum, quantum ab hoc typo diſcrepet. Quid vero ſive lucis ſive argumenti ſive commodi iſtud monumentum ad deſignandam huius conſulatus vim afferre poſſit, ingenue fateor me Davum, non Oedipum eſſe. *Claudius* enim *Varenus* Conſul Provincialis, et *Claudiae Varenillae* maritus, ſi ſana lectio eſt, *Cenſor Pavius*, ſive *M. Cenſor Pavius*, vt legere me memini in *Itinere* ſcripto *Ioh. Aegidi Egmonda-Neoburgi*, Part. I. cuius tamen nulla vſpiam memoria, itidem Provinciae Aquitanicae conſul deſignatus fuit.

— 2. Si meminiſſet Muratorius ſupra iam ab ipſo incorruptius datam fuiſſe, tot ſane deformatam vitiis non redonaſſet. quod cum vidiſſet ſolertiſſimus *Hagenbuchius*, facile remedium invenire potuit quo in integrum reſtitueretur titulus, exularetque plane hic *Aviti* conſulis mentio. Sic autem legit. *Ad* (maluiſſem: *Ante Diem*) V. *Kalendas Februa-*

rius Imperatore Caeſare, *XIII. M. Plautio Silano COS* in *Epiſt. Epigr.* p. 30. Cf. *Bouhierius* ibidem, p. 40.

— 3. *Inſcription Baſilicae S. Pauli*, p. X. n. 131.

— 4. in *Praefatione* ad *Anaſtaſii Bibliothecarii*, Tom. I. n. XXVI.

— 6. *Diar. Italic.* c. XII. p. 161. qui *mutilam & eraſam* ait, ſed integram dare potuiſſet, ſi eodem modo recordatus esſet *Fabrettinae* editionis, VIII. 117. vti *Relandus* in *Faſtis*, p. 645. neque tamen inſolens videri debuerat, in vno cippo duorum diverſorum annorum conſules laudari, vnius enim cippi titulus non eſt, ſed necesſario divellendus, vti ipſe *Muratorius* infra & divulſit, & emendatiorem dedit MMII. 1. 2.

CDX. 1. *Inſcript. Baſilicae S. Pauli*, p. XXXII. 436.

— 2. ibidem, p. X. 129.

— 3. *Don.* XX. 105.

— 4. Tom. I. p. 292. verſ. 5. XIII. Kal. Nov. legendum eſſe putat *Dominic. Georgius* ad *Pagii Crit. Baron.* A. 470. n. I. p. 296. Tom. VIII. ed. *Luc.*

— 5. *Antiquitat. Galliae*, Ep. XX. p. 98. Antea iam in *Memoriis Trevoltinis*, 1731. menſe Septembri Art. 96. p. 1613. lucem viderat.

CDXI. 1. Infeliciter & vidit & interpretatus eſt *Muratorius*: Literarum compendia & gryphos optime divinavit *Scipio Maffeius*, in *Graecorum Siglis*, p. 82. & ſecundum eum *Hagenbuch.* in *Epiſtol. Epigr.* p. 592. et 605. nec non *Franc. Anton. Zacharias* in *Excurſu*

Li-

Literario per Italiam, vnde Cl. *Donato* ius natum erat eamdem, veluti novam, denuo in conſpectum dandi in *Supplemento*, p. 196 : 1. adde quae de menſe Gorpiaeo ad h. l. obſervavit *Eduard. Corſinus* in *Faſtis Atticis*, Tom. II p. 463.

CDXI. 2. Legitur quoque ap. *Dominicum Georgium* ad *Pagii Critic. Baron.* A. 471. I. p. 299. Tom. VIII. ed. *Luc.*

— 3. in *Inſcript. Baſilicae S. Pauli*, p. VI. 71. Ad eumdem conſulatum addi potuisſet alia Graeca *Margarinii*; p. LXIII. 24.

— 4. Legebatur iam in *Gudianis*, CCCLXV. 7. aliter diſtinctis verſibus.

— 5. ex *Petri Ioffredi urbis Nicaeenſis Notitia*, Part. I. de *Nicaeae Civitatis Sanctitate illuſtribus*, p. 107. Tom. IX. Part. VI. *Theſ. Ital.* vnde apparet, typum *Muratorianum Ioffrediano* ſimillimum esſe, neque alias ſignorum ſpecies a noſtro quater redditas esſe, quam palmarum, vel foliorum, vt ego quidem interpretor, cuiusmodi ornamenta a marmorariis, ſeu profanae ſuperſtitionis, ſeu Chriſtianis ſaepius verbis inſerta esſe docent exempla apud *Reineſium* in *Praefatione* Syntagmatis, Stella 1. fol. 3 opiſtogr. *Fabrettum*, III. V. p. 118. et *Boldettum* in *Obſervationibus* ad *Coemeteria Martyrum*, L. I. c. 52. p. 274. ſequ. obvia. Cum vero *Mabillonius* eumdem titulum ex *Ioffredo* referens, in Epiſtola *de Cultu Sanctorum Ignotorum*, p. m. 557. *Analector. Veter.* illa foliorum nullius ſignificationis ſigna in corcula, ſagittis transfixa, commu-

mutaſſet, & *Relandus* viciſſim in *Faſtis*, p. 652. omiſſis quaſi ſpiculis nudam exhibuiſſet ſiglam V, ius ſibi natum eſſe cenſuit acutiſſimus *Hagenbuchius* in *Epiſt. Epigraph.* p. 340. 341. de nomine *Spectabilis* dubitandi, idque accipiendi de *Spectabili Viro*, *Expectato.* quibus ingenioſe dictis lubenter aſſentirem, niſi eiusmodi laudis & virtutis adiuncta ſubinde in lapidibus nominum, cognominumve naturam induiſſent. Talia ſunt *Celer*, *Felix*, *Nobilis*, *Speratus*, *Strenuus*, *Generoſus*, *Acceptus*, *Armatus*, et multa alia, v. *Zachariae* Inſtitutiones Epigraphicae, L. II. c. II. p. 80.

CDXII. 1. *Inſcription. Baſilicae Pauli*, p. XXII. 304.

—— 2. hic lapis primum vitioſe a *Iulio Caeſare Capacio*, in *Antiquitatibus et Hiſtoria Campaniae*, c. 29. p m. [318.] Tom. IX. Part. III. *Theſ. Italiae*, dein opportune emendatus a *Reineſio*, XX. 74. repetitusque a *Fleetwoodo*, p. 400 : 5. vereor ne ad ſeriora deferri tempora debeat, nempe poſt conſulatum *Flavii Fauſti* iunioris. Apud *Vghellum* enim *Italiae Sacrae*, Tom. VI. p. 252. legitur verſu 2. FAVS. FL. praepoſtera nominum ſerie V. C. h. e. *Flavii Fauſti Viri Clariſſimi*, adeoque poſt tempora Conſulatus Flavii Fauſti, Iunioris ſcilicet, A. Dom. 491. vt vir doctus ad *Vghelli* l. 1. adnotavit.

—— 3. Sic etiam non ſatis ſcio, *Deciusne Marius Venantius Baſilius* huius lapidis, Anno Dom. 484. an vero Anno 508. ad quem magis inclinat & propendit animus, adiudicari poſ-

poſſit. In *Faſtis* certe *Almeloveenianis* Anni 508. non *Venantii* nudum nomen, ſed *Baſilius Venantius Decius* cernitur.

— 4. An ex ipſius *Pauli Gallerati Monumentis antiquis Novarienſium*, *Novariae* 1612. 4. editis, deſumta fuerit Epigraphe, neſcio. Id novi, ex eodem iam *Gallerato* dediſſe *Donium* XX. 12. neque *Fl. Ehudericum* ſ. *Euthericum* ſ. *Eutharicum* eſſe poſſe *Theodoricum* huius anni Dom. 484. Conſulem, Collegam *Venantii*, ſed *Eutharicum*, *Iuſtini* Auguſti Collegam, A. Dom. 519. vid. omnino *Hagenbuch. Epiſt. Epigr.* p. 216. 320. & 342.

CDXIII, 1. *Inſcriptionibus Baſil. S. Pauli.* p. XIV. n. 198. qui tamen mutilum haud dubie nomen propter ſubſequentem QVI non NONNOSA, ſed NONNOS*us* explevit.

— 2. Neſciit ex eodem *Sirmondo* ad *Ennodii* L III. Epiſt. 6. p. 1498. Oper. T. I. tranſiiſſe ad *Reineſ.* XX. 313. inde ad *Fleetwoodum*, 410: 5. et ex *Fleetwodo* rurſus ad *Relandum* in *Faſtis* p. 661. Neque dubitavit eamdem in medium revocare infra e ſchedis *Vallitellianis* potius, vt ait emendatiorem, quam ex *Sirmondo*. MMII. 7. cuius exempli lacunam poſt Boëthii Conſul. cum *Hagenbuchio* perſuaſiſſet, ipſe hanc ſupplevit *Symmachi* ſocietate, et tranſtulit ad A. Dom. 522. in *Epiſt. Epigr.* p. 338.

— 3. ex iiſdem *Sirmondi* adnotationibus ad *Ennodium*, p. 1498. Oper. Tom. I. iam dudum migravit in corpus *Reineſianum* XX. 402.

402. inde ad *Fleetwodum*, p. 500: 3. et ſola *Fleetwoodi* via ad *Relandum* in *Faſtis*. p. 661. quod etiam doctiſſimi *Hagenbuchii* ſolertiam in *Epiſt. Epigr.* pag. laudata non effugit. Interim tenendum eſt, huic anno in Faſtis Almeloveenianis praeferri Conſulis *Anicii Manlii Severini Boëthii* nomen, quod *Pagius* in *Crit. Baron.* ad A. 487. iure exploſit. Eſt enim *Fl. Boëtius* vel *Böethius*.

—— 5. Primum quidem diu in lucem prolata eſt a *Georgio Gualthero* in *Tabulis antiquis Inſcriptionum Panormitanarum*, p. 136. n. LXXVIII. Tom. VI. *Theſ. Siculi*, ſed nec ea integritate, nec ea literarum fide, quam imitati ſunt *Anton. Maria Lupi* ad *Severae Martyris Epitaphium* p. 147. et *Gabriel Lancellotus Caſtellus*, in libro, *Le Antiche Iſcrizioni di Palermo. in Palermo* 1762. fol. p. 55. n. CVII. adeoque quam obſervare debuiſſet, qui miſerat *Lucchesius*. Nam verſ. 1. omiſſum eſt verbum FVIt, & noviſſimo, repugnantibus omnibus illis typis DYNAMIO, pro DYDAMIO. Proinde operae pretium eſſe iudicavit *Donatus*, vt eamdem Epigraphen in cenſum *Supplementi* ſui redire iuberet, p. 197: 1.

—— 6. Siglam verſus 2. EX PRA . . . . explicare mavult *Hagenbuchius* in *Epiſt. Epigr.* p. 323. per Ex praefectum *Praetorio*, quam cum *Scaligero* Ex *Praepoſitum*.

—— 7. Sine dubio *Bernardinus Campelli* eſt, cuius *Hiſtoria Spoletina*, etruſce ſcripta *Spoleti* 1672. 4. hunc ipſi titulum ſubminiſtravit. Eum vero librum videre numquam mihi

hi contigit. Titulum duntaxat cognovi ex *Vghelli Italiae Sacrae Spoletinis Epiſcopis* p. 1256. vbi verſus aliter ordinatos reperi.

CDXIV. 1. Supervacanea erat repetitio poſt *Reineſium*, XX. 236. *Fleetwoodum* p. 494: 5. et *Relandum* in *Faſtis*, p. 665.

— 2. Recte exponit *Lucentius* in adnotat. ad *Vghellii Italiam Sacram*, Tom. VI. p. 252. *Depoſitio*, apud quem verſ. 2. deeſt. FL.

— 3. *Chriſtianarum Inſcript. in Baſilica S. Pauli* p. XVII. n. 242.

— 4. *Antiquitat. Galliae*, Epiſt. XX. p. 99. recte Viennam praeſcribente, vbi etiam circa a. 1670. in lucem prodierat, teſte *Sponio*, in *Deſcriptione vrbis Lugdunenſis* (*Recherche des Antiquités et Curioſités de la Ville de Lyon*) c. IX. p. 202. a quo cum primum illo in libello relatus esſet titulus, id *Fleetwodum* in errorem induxit, vt eumdem *Lugduni* collocaret p. 483: 3. quod Maffeus videtur neſciisſe.

— 5. in exemplo *Donatiani Supplementi* p. 197: 2. verſ. 1. pro S.EST. quod interpretor *Situs* EST, legitur SEXT.

— 6. ex iiſdem *Galliae Antiquitatibus*, Ep. 20. p. 99. cui itidem incognitum esſe videtur, antea iam literis conſignatam fuiſſe a *Sponio*, in *Recherche des Antiquités et Curioſités de la ville de Lyon.* 1673. 8. *Cl. Menetreio*, *Hiſtoire Conſulaire de la ville de Lyon* à *Lyon* 1696. fol. p. 204 *Fleetwoodo*, p. 373: 3. *Mabillonio*, in *Supplemento operis Diplomatici* p. 15. et *Relando*, in *Faſtis* p. 667. e quibus omnibus numerus annorum

ver-

verſu 4. XIV. et verſu 4. diei X. reſtituitur.

— 7. Muratorius duntaxat anteſtatur *Sirmondum* (ad *Ennod.* L.II. Ep. 1. p. 1400. oper. T. I.) & *Maffeium*, (*Galliae Antiquitat.* Ep. XX. p. 100.) ſed rei Epigraphicae intereſt ſcire, eamdem Epigraphen antea & alicubi toties non ſine lectionis varietate proditam fuisſe literis, velut primo apud *Grut.* MXLIX. 2. tum *Fleetwoodum*, p. 341: 2. *Honor. Bouche*, *Hiſtor. Provinciae* Tom. I. L. IV. c. 2. p. 200. *Pagium* Crit. Bar. A. 517. 11. p. 184. Tom. IX. ed. *Luc.* & *Noriſium* in *Epiſtol. Conſulari* p. 461. Tom. XI. Theſ. Ant. Rom. ſive p. 150. ed. Bonon 1683 4.

— 9. *Dominicus Georgius* ad *Annales Baronianos* A. C. 493. p. 533. Tom. VIII. ed. *Luc.* erutam esſe ait A. 1725. et in verſu 1. nullam agnoſcit lacunam.

CDXV. 1. erutus lapis e veterrimo pavimento Metropolitanae aedis Ravennatenſis A. 1734. teſte *Dominico Georgio* ad *Pagii Crit. Baron.* 494. p. 564. *Tom.* VIII. ed. *Luc.* qui verſu 1. exhibet ſiglas Q SD. i. e. *Qui Sedit*, non D. S.

— 2. *Inſcript. Chriſt. Baſilicae D. Pauli* p. XV. n. 207.

— 4. alteram duntaxat partem, quae hic inverſis literis redditur, ex *Schelſtratii Antiquitat. Eccleſiaſtic.* Tom. I. commemoravit *Dominic. Georgius* ad *Pagii Crit. Baron* 496. p. 595. Tom. VIII. ed. *Luc.*

CDXVI. 1. *Antiquitat. Galliae* . Epiſt.

XX.

XX. p. 100. XVII. Sed ante eum iam nota erat beneficio *Sponii*, in *Antiquit. vrbis Lugdun.* p. 66. et *Menetreii*, in *Hiſtoria Conſulari vrbis Lugdun.* p. 204. it. *Fleetwoodi*, p. 495: 1. tituli hi non ad Avienum minorem, ſed maiorem pertinent.

—— 2. Si *Muratorius* Gudianum corpus non neglexisſet, opportunitate Indicis Nominum, vbi *Amantia*, collati cum Conſulari Indice, vbi p. LXVII. *Senator & Iſidorus*, non modo integrius apud eum CCCLXV. 5. legi invenisſet, ſed etiam *verum par Conſulum*, quod non aptum huic Anno 505. ſed ſoli Anno 436. erat, eodem modo, vti *Hagenbachius* in *Diptycho Quiriniano*, p. 240. detexisſet. Recte igitur hunc ipſum titulum e ſchedis *Blanchinii* emendatiorem infra MML. 1. ad illum ipſum A. 436 accommodavit.

—— 3. *Inſcript. Chriſt. Baſiliae S. Pauli* V. p. 56. cur *Meſſala* h. l. *Flavii* non *Ennodii* praenomen offerat, ex *Hadriani Relandi* praefatione ad Petri Faſtos opportune monuit *Hagenbuchius*, in *Epiſt. Epigr.* 321. et de *Diptycho Quiriniano* p. 239.

—— 4. neque Annalium librum neque eorumdum auctorem vspiam nominatum inveni.

CDXVII. 1, *Antiquit. Gall.* Ep. XX. p. 99. Ingenioſisſima eſt divinatio *Hagenbuchii*, in *Epiſt. Epigr.* p. 335. ſ. pro *Scupilione* verſ. 11. coniicientis OPILIONE, an vera ſit, dubito. Neque tamen defendere auſim *Eutharicum Böëthii* Collegam, quem *Pagius* ad hunc A. C. 510. n. 1. exploſit. Saltem *vetus Conſulum Romanorum Catalogus* apud *Ioh. Georg.* Ec-

Eccardum in *Corpore Hiſtor. Medii aevi*, Lipſiae, 1723. Tom. I. p. 48. exhibet duntaxat *Boetio*, quaſi ſolus ſine Collega fuerit.

— 2. *Antiquitat. Gall.* Ep. XX. p. 98. qui prudenter ſane duplicem Annum ſic notavit: A. 428. aut 511. vbicunque enim in titulis lapidum vetuſtis ſolus apparet *Fl. Felix*, ibi anceps et dubius eſt index, vtrius Conſulis, *Tauri*, A. Dom. 428. an *Secundini*, A. Dom. 511. Collega fuerit vt exemplis demonſtravi ad *Reineſii Eponymologicum* voc. Felix n. 171. & 441.

— 3. Non meminit apud *Donium* XX. 102. reperiri. Vnde repetiit *Donatus* in *Supplemento* p. 192: 5. addito tamen alio exemplo, vbi non *Geniatus*, ſed *Gemmatulus* legitur.

— 4. Iure *Hagenbuchius* in *Epiſt. Epigr.* p. 310. dubitavit, an *Sirmondus* vnquam ediderit. Nuſquam certe in *Sirmondianis* extat. Verum primus in lucem protraxit *Mabillonius Annal. Benedictin.* L. XXXVII. p. 188. Tom. III. ed. *Lucenſ.* 1739. & ſecundum eum *Anſ. Bandurius*, in *Imperio Orientali.* Tom. II. *Commentar.* ad *Antiquit. CPolitan.* L. I. ad p. 492. vt video quoque ab *Hagenbuchio* itidem adnotatum p. 301. Cf. *Diptychon* meum *Magni Conſulis*, p. 13. 14.

— 5. legatur omnino ap. *Donium*, XX. 97. vbi omiſſum in *Chriſtianorum* Indice nomen *Coni*. Male autem effictum nomen eſt AELONVS ex vltima Syllabae AE vocis MEMORIAE et litera prima *Coni*, in L. converſa, natum.

— 6.

— 6. *Inſcription. Chriſtian. Baſilicae S. Pauli*, p. XXXII. n. 435.

CDXVIII. 1. *Inſcript. Chriſt.* p. XIII. n. 182. leg. forte antegresſum nomen in VS deſinens DE VIA ARCADIA.

— intra n. 2. et 3. Quae hic animadverti posſent ad conſulatum Fl. *Anaſtaſii Aug.* IV. & *Fl. Agapiti* haec adſcripſi ad *Reineſii Eponymologicum* voc. ANASTASIVS, n. 10. In nonnullis certe Faſtis antiquis chartaceis, non aliud nomen conſulis apparet niſi *Agapiti*, tanquam in *Veteri Conſulum Romanorum Catalogo* apud *Eccardum*, loc. laud. vbi ſolum nomen: *Agapito*. Hinc ratio reddi poteſt, cur proximus Annus *Magno*, conſule orientis, notatus. A. C. 518 in lapidibus literatis praeferat ſubinde formulam *Poſt Conſulatum Agapiti*, tamquam in hoc *Margariniano*, *Inſcript antiqu. Baſilicae S. Pauli* p. XXV. n. 355. vti etiam in *Catalogo Eccardiano*, loco antea laud. *P. C. Agapiti.* De ipſo vero *Magno* huius Anni c. 518. Conſule ſolo non repetam, quae me ſcribere memini ad *Diptychon Magni Conſulis*, quod etiam non intactum reliquit *Donatus*. in *Supplem.* p. 200.

— 4. aptius ſane titulus ſupra CDXII. 4. datus huic anno Ch. 519. cum *Eutharicus* procederet *Conſul*, convenisſet. Quis vero ille *Iohannes Columbus*, gener *Ioh. Schefferi*, an alius ſiuerit, & quo in libro huius monumenti meminerit, plane neſciiſſem, niſi caſu incidisſem in *Relandi Faſtos*, p. 708. vbi ſic ſcribit: „ *Vti videre eſt in Iohannis Columbi* „ *Opuſculis variis editis Lugduni* 1668. *quibus*

„ *inſunt Libri III. de rebus geſtis Vaſionenſium* „ *Epiſcoporum. Illic inſcriptio legitur marmo-* „ *ris in Baſilicâ quondam Cathedrali effoſſi* „ *e parietinis.*" Fortaſsis *Muratorius* non ex ipſis Columbi opuſculis, quae rariſsima esſe videntur, ſed *Relandi* illo Faſtorum loco titulum renovavit. Per Siglam PER verſ. 4. neſcio, an intelligi posſit *Preſbyter.*

— 5. *Inſcript. Baſilic. S. Pauli* p. XXV. n. 353. ibi verſ. 4. non RVSTICO legitur ſed RVSTICIO, eodem modo vti in ſubſequenti 6. quae eiuſdem eſt *Margarinii* p. VIII. n. 99. qui tamen verſ. 1. non dedit PATVRNVS ſed PATRVNVS. forte pro PATRONVS quod cognomen eſſe poteſt vti mox n. 9. PARVVLVS.

— 7. v. *Margarinium* in iiſdem *Inſcript. Baſilic. S. Pauli.* p. XIII. n. 179. vbi duobus duntaxat verſibus abſolvitur, ſed pluribus apud *Reineſium*, XX. 168. ex *Aringhio*, et *Sirmando*, & *Fleetwoodum* 476: 3. Siglis V. S. PRRAEF. ANN. denotatur *Vir Spectabilis Praefectus Annonae*, vt video iam adnotasſe *Hagenbuchium Epiſt. Epigr.* p. 338.—340.

— 8. ibidem p. XXXV. 467.

— 9. quomodo ex ſchedis? cum *Gorius* iam in *Donianis* ediderit XX. 20. quod *Hagenbuchius* videtur neſciisſe in *Epiſt. Epigr.* p. 341. quantumvis recte animadverterit, pleniorem accuratioremque legi ap. *Reineſ.* XX. 350. eumdem quoque repetiit *Fleetwoodus*, p. 445: 7.

DXIX. 1. *Antiquit. Galliae* Epiſt. 20. p. 101. iam ſupra adfuerat in *Bimardi Epiſtolicis*

Dis-

Diſſertationibus, p. 124. X. vt itidem obſervavit *Hagenbuchius*, in *Epiſt. Epigr.* p. 342. 343. ad quem locum addere liceat *Lancellotum* in Recueil d'Inſcriptions Antiques p. 235. Tom. VIII. *Hiſtoriae Academ. Inſcript. Pariſ.* eodem pacto, vti *Bimardus*, legisſe *NVMMERO.*

— 2. In pavimento Baſilicae A. 1734. detectam eſſe ſcribit *Dominic. Georgius* ad *Pagii Crit. Baron.* A. 523. I. p. 321. Tom. IX. ed. *Luc.* qui ſimul recte verſ. 5. SE.... explet *Secunda*, additque, *a Kal. Septembribus inchoata.* Cf. *Hagenbuch. Epiſt. Epigr.* p. 337.

— 3. Ita mihi ſupplendus esſe videtur titulus: *requieſcit* IN PA*ce* FELICIANVS ...*depoſi*TVS SVB DIE. Longe aliud vero hic nomen edit CITIENIA AFELICIA *Dominic. Georgius* ad *Pagii Crit. Baron.* A. 523. I. p. 321. Tom. IX. ed *Luc.*

— 4. *Antiqu. Gall.* Epiſt. 20. p. 98. qui dubius de legitimo, cui apponendus erat hic titulus, Conſulatus *Opilionis* anno, vtrumque & A. 453. § A. 524. indicavit. Si perinde esſet, quoquo anno collocari velis lapides literatos, hunc certe, vtrique aptum, cum Anno 453. mallem permutari, quam ſuperiori, ad A. 453. relato, notam Anno 524. ob Indictionem ſecundam adimere, vid. omnino *Hagenbuch*, *Epiſt. Epigr.* p. 337.

— 5. non repetam ea, quae iam huius *Compendienſis Diptychi* cauſa obſervare me memini ad *Diptychon Magni Conſulis* p. 8. 9. id ſolum ſilentio praeterire non posſum, eius-

dem picturam extare apud *Donatum*, in Supplemento 201 : 3.

—— 6. Aliquamdiu, e quonam *Puricellio*, *Placidi*ne, cuius ſunt *Memorie antiche di Milano. Milano* 1650. 4. an *Ioannis Petri* fonte manaverit haec Epigraphe, haeſi, donec eam reperirem in *Ioann. Petri Puricellii Ambroſianae Mediolani Baſilicae ac Monaſterii Monumentorum Singulari Deſcriptione*, p. 155. Tom. IV. *Theſauri Italiae*, vbi vir olim doctus ex ſcheda quadam depromtam vulgaribus literis prodidit.

CDXX. 1. *Don.* XX. 107. An nudo hoc nomine *Olibrio* ſignificetur *Fl. Anicius Olybrius Iunior*, aliis me acutioribus iudicandum relinquo.

—— 3. *Don.* XX. 85. item antea ap. *Gudium.* CCCLXXII. 6. verſ. 1. Siglae NVM. VIR. V. posſuntne converti in NVMERIVS? vti eſt *Laurentius Numerius* Diaconus infra apud *Murat.* MDCCCXCIX. 8.

—— 5. *Don.* XX. 76. vbi tamen ASCASIVS.

—— 6. *Don.* XX. 4.

CDXXI. 1. Hoc ſane Epitaphium dudum debueramus *Baronio* Annal. Eccleſ. A. 585. XV. p. 418. Tom. X. ed. *Lucens.*

—— 2. *Inſcript. Baſilicae S. Pauli.* p. VI. n. 65.

CDXXII. 1. ibid. p. V. n. 58.

—— 2. ibidem. p. XXI. p. 287.

—— 3. *Veronae illuſtratae* Part. I. p. 366. n. LXII. non ſatis bene reddita eſt forma numeri ſenarii, quae de graecorum, vt videtur,

ϛ.

ϛ. ſumta literam latinorum capitalem *G* imitatur, de cuius vi & poteſtate plura *Maſfeius*, in *Iſtoria Diplomatica* p. 112. & 135 et ante eum *Fabrettus*, p. 540. 541. nonnihil quoque *Montefalco* in *Palaeographia* L. II. p. 128. diſputarunt. Interim huius quoque tituli poſt *Gruterum* MLX. 7. meminerunt *Fleetwoodus*. p. 499. 3. & *Dominic. Georgius* ad *Pagii Critic. Bron.* A. 531. I. p. 429. Tom. IX. ed. *Luc.*

— 4. *Inſcript. Baſilicae S. Pauli* p. XXXI. n. 411.

— 5. Don. XX. 72. plenior ap. *Gud.* CCCLXXI. 4.

— 6. Apud *Donium* iam legi animadverteram in *Periculo*. Addere debeo eumdem dudum a *Fabretto* X. 631. occupatum fuiſſe, quod *Gorium* non latuit ad *Donii*. l. l.

CDXXIII. 1. *Antiquit. Galliae.* Epiſt. XX. p. 101. vbi verſu 7. IVGETER, Cur *Muratorius* hunc lapidem aſſignaverit conſulatui *Paulini*, Collegae Iuſtiniani IV. Conſulis A. Dom. 514. non vero alteri *Paulino Iohannis Scythae* Collegae, A. Dom. 498. vt opinabatur *Maffeius*, vtinam verbulo indicasſet.

— 2. eumdem repetiit *Donatus* in *Supplem.* p. 202: 3.

— 3. *Memorie Iſtoriche dell' antico Tuſcoli, oggi Fraſcati*, in *Roma*, 1711. 4. p. 92.

— 4. ibidem p. 93.

— 6. *Inſcript. Chriſt. Baſilic. S. Pauli*, p. XXII. n. 303.

CDXXIV. 2. Dudum quidem pleniorem reddiderunt *Reineſ.* XX. 287. & *Fleetwood.*

385 : 1, ipſeque *Muratorius*, ex *Boſio* III. *Rom. Subterr.* c. IV. in *Antiquit. Ital. Med. Aevi*, Tom. V. *Disſert.* LVIII. p. 47. ſed rectius tamen propter formulam *Iterum poſt* CON *Paulini* Anno potius Domini 536. quam *Reineſius* & *Fleetwood.* A. 499. titulum alligavit.

— 3. *Antiquit. Gall.* Epiſt. XX. p. 100. XX. ſupra quoque iam a *Bimardo*, in *Epiſtola* ad *Maffeium*, p. 125. n. XI. deſcripta erat.

— 4. Eumdem iam e *Gudianis*, tum anecdotis, dederat *Relandus* in *Faſtis*, p. 715, mox in *Gudianis* prodire iusſit *Heſſelius*, CCCLXIX. 2. vbi itidem legitur H. F. h. e. *Honeſta Femina.* Sed infra *Muratorius* ſuae ipſius editionis immemor MMIII. e ſchedis *Blanchinii* SP. F. exhibet h. e. *Spectabilis Femina.* v. *Hagenbuch. Epiſt. Epigr.* p. 340. 341. *Orientale* non interpretor de *Iohannis* cognomine, ſed de tractu terrarum Orientis.

— 6. Extitit iam in *Antiquitatibus Italiae Med. Aevi*, LXVI. Tom. V. p. 572.

— 7. *Palaeograph. Graeca*, L. II. c. 7. p. 173. & 174. n. 1. vnde iam exemplum ſuum ſumſerat *Relandus* in *Faſtis*, p. 716. non eadem tamen ſeu literarum ſeu verſuum fidelitate, quali conſpicitur cum ap. *Montefalconem* l. l. tum apud *Turnefortium* in *Itinere Orientali*, Tom. I. Epiſt. 2. p. 75. edit. *Lugdunenſis* 1727. 8. quae genuina eſt *Itineris* illius editio. Interim noſtra interest cognoſcere, quae viri egregii *Hagenbuchius* in *Epiſtol. Epigraph.* p. 57. & 215. et *Bouhierius*, ibid. p. 110. 111. ad h. l. obſervarunt, quo-

quorum ſane conieċturam de Indiċtione ſecunda probo, quod in ipſo lapide non, vt *Muratorius* fingit, plene ſcriptum erat ΙΝΔΟΥΣΤΡΙΟΥ, ſed ΙΝΔ. Β. facilis autem oculorum error esſe poterat in literis capitalibus Α & Δ. Quam caute etiam titulorum interpretes vel literas nectere, vel ſeiungere debeant, exemplo nominis illius Proconſulis apparet. In *Turnefortis* exemplari talis eſt literarum iunctura ΚΑΠΙΛΙΟΥ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΛ· ΑΝΘΥΠΑΤΟΥ. inde *Montefalco* reddidit: και Α. Πιλιȣ τȣ̃ περιβλεπτȣ Ανθυπάτȣ *et A. Pilio illuſtri Proconſule*, *Relandus* contra: *Capilio viro ſpectabili Proconſuli*; tandem *Muratorius*: *et Apilio Conſpicuo Proconſule* eamque veram nominis editionem ſuam esſe opinatur, quoniam in Indice graeco Απιλιος Ανθύπατος exhibet. Scire velim, quodnam de tribus *A. Pilius*, *Capitius*, vel *Apilius* minime fallax ſit nomen. Si mihi optio dari posſit, vindicias ſecundum *Montefalconem* dederim.

CDXXV. 1. *Inſcript. Chriſt. Baſilicae Pauli*, p. XXX. n. 403. ſupplendum forte: *Elec*tianus.

— 2. *Antiquit. Gall.* Epiſt. XX. p. 101. XXII. qui ſuam ibi de *Opilione* conieċturam poſtea in *Muſeo Veronenſi*, p. CDXVI. repudiavit, Cf. *Hagenbuch. Epiſt. Epigr.* 336. Sincerior huius marmoris typus eſt in *Memoriis Trevoltinis*, vbi *Inſcriptions ſepulcrales decouvertes a Lyon*, A. 1731. *Menſ. Septembri* Art. 96. p. 1616.

— 3. Antea iam lucem viderat in *Maffei Verona illuſtrata*, Part. I. p. 366.

— 4. *Antiqu. Gall.* Epiſt. XX. p. 101. XXI. Eamdem quoque dedit vir doctus in *Memoriis Trevoltinis* cum obſervationibus loco antea laudato, p. 1619.

CDXXV. 5. *Obſervat, in Coemeteria Martyrum*, L. I. c. 19. p. 86. n. 28. quoniam hic diſerte legitur: *TER P. C. Fl. Baſili*, haec lapidis Epigraphe aptius convenisſet A. 544. quam A. 542.

— 6. Proprie non tam ex *Goldaſto* ſumi poterat Epitaphium, quam ex *Bartholomaei Schobingeri*, qui apud *Reineſium* male *Sclobing.* pingitur, *Additionibus* ad *Ioachimi Vadiani Farraginem Antiquitatum Alemannicarum*, quae extant in *Melchior. Goldaſti Scriptoribus Rerum Alemannicarum*, Hanoviae 1661. fol. Tom. III. vnde dudum id excerpſerat *Reiueſius*, XX. 428. e Reineſio *Fleetwoodus*, 515: 2. & ex *Fleetwoodo* eius clauſulam *Relandus*, p. 718. Pesſime vero hic verſu 11. intruſa eſt IND. V. loco IND. XI. quae in Annum *poſt Conſulatum Baſilii Septimum* adeoque A. Dom. 548. non in Annum *poſt Conſulatum Baſilii* I. ſive A. Dom. 542. cadere poteſt.

CDXXVI. 1. *Antiqu. Gall.* Epiſt. XX. p. 101. XXIII. Idem quoque lapis deſcriptus eſt non ſine quodam literarum & verſuum diſcrimine a *Lancelloto*, in *Recueil d'Inſcriptions antiques*, p. 235. Tom. VII. *Hiſtor. Academiae Inſcript.* et ſupra a *Bimardo* in *Diſſert. Epiſtol.* p. 126. n. XII. de ambigua collocatione numeri quaternarii poſt Conſulatum *Baſilii* v. *Hagenbuch. Epiſt. Epigr.* p. 344.

— 2. ſine dubio ex eius *Libro Pontificali*, *ſ.*

Vi-

Vitis Pontificum Ravennatenſium, *Rerum Italicarum Scriptorum*, Tom. II. ex *Hiſtoria* vero *Ravennate Hieronymi Rubei*, L. III. p. 151. T. VII. P. I. *Theſ. Ital.* huic titulo lux accendi poteſt. Ait autem: *Iisdem diebus Bacauda*, *qui et Baucada ſcribitur*, *Iuliani Argentarii gener*, *ſocero opem ferente*, *ob conſequuta*, *vt in vetuſtisſima templi inſcriptione legitur*, *beneficia*, *in regione Ravennatis vrbis*, *cui regioni Aphricijcae cognomen tum eſt*, *D. Michaeli Archangelo*, *templum*, *quod adhuc ſupereſt*, *aedificavit dedicavitque anno poſt Conſulatum Baſilii Iunioris quarto*, *Indictione octava*, *qui fuit a partu Virginis quadrageſimus quintus ſupra quingenteſimum*, rel. totus igitur titulus ſpectat ad aedificationem aedis S. Vitalis, de quo mox huius folii, n. 5.

— CDXXVI. 3. hoc tituli Fragmentum pluribus illuſtravit cel. *Muratorius* in *Antiquitat. Italiae Med. Aevi Disſert.* LVIII. p. 47. 48. Tom. V.

— 5. Ea tituli ſpecie nusquam extat apud *Hieronymum Rubeum* ſed vulgari ſcripturae modo *Hiſtoriarum Ravennatum*, L. III. p. 154. Tom. VII. Part. I. *Theſ. Ital.* Rem tamen et aedem D. Vitalis a *Iuliano Argentario*, *Bacaudae* ſocero, (quorum vtriusque ſuperior Epigraphe n. 3. meminit) magnifice exſtructam laudavit ibidem p. 15.

— 6. *Antiqu. Gall.* Epiſt. XX. p. 101. XXIV. Longe fidelius vero deſcripta eſſe videtur iam ſupra a *Ioſ. Bimardo Epiſtol.* p. 127. XIII. vbi TEOPTERCVNDE.

— 7. *Don.* XX. 27. vti *Gorius*, ſic noſter ig-

ignoravit, dudum iam in *Fabretti* corpore locum inveniſſe, X. 633. Siglae B. M. Q. V. hanc offerunt ſententiam, *Bonae Memoriae Qui Vixit.*

CDXXVII. 1. 2. Quis ille ſit *Faber*, ex cuius fonte duo hi tituli manarunt, nemo ſine praenominis et libri indicio divinare poſſit, niſi caſu ex *Dominici Georgii* adnotatione ad *Pagii Critic. Baron.* 579 1. p. 344. Tom. X. eum *Hieronymi Fabri Sacris Monumentis Ravennatenſibus* ſimili in cauſa vſum eſſe cognoviſſem. Interim id ſcio, numerum 2. vulgari ſcriptura legi apud *Hieronym. Rubeum Hiſtoriarum Ravennatum*, L. III. p. 158. *Theſ. Ital.* Tom. VII. Part. I.

—— 4. *Antiquit. Gall.* Epiſt. 20. p. 102. XXV.

—— 5. *Vghelli* in *Italia Sacra*, Tom. VI. p. 253. paulo aliter refert, et a fine corruptiorem ſic exhibet:

DEP. (oſitio) SANCTI MARTYRIS
REPARATI DIACONI
AN. DXIII. KAL. NOVEMB. XII. IN.
PACE. RAS. NINI.

CDXXVIII. 1. *Chriſtianar. Inſcript. in Baſilica S. Pauli*, P. XIV. p. 197. Supplementa *Margarinii* in ipſam Epigraphen intruſit.

—— 2. *Don.* XX. 62.

—— 3. ex eodem iam *Celſo Cittadino* dudum retulit *Reineſ.* XX. 339. et ſecundum eum *Fleetwoodus*, p. 433 : 6.

—— 4.

— 4. *Obſervation.* ad *Coemeteria*, L. I. c. XIX. p. 86. n. 26. qui aliter diſtinxit, addiditque DIVLIALI nomini praenomen Q. cognomen vero ARCARI accipio de officii ſignificatione.

CDXXIX. 1. Dudum legebatur ap. *Grut.* MCLXI. 8. *Fabrett.* III. 310. *Fleetwood.* 376 : 1. & 381. 382. longe tamen fideliorem cippi imaginem & titulum pete ex ipſo *Boldetto Obſervat.* L. II. c. 3. p. 353.

— 3. eiusdem tituli meminit noſter in *Antiquitatibus Italiae Med. Aevi*, Tom. V. Disſertat. LXVI. p. 495. & *Donatus* in *Supplem.* CCIII. 5.

CDXXX. 1. v. *Tabulas Antiquas Siciliae*, p. 661. n. 330. Tom. VI. *Theſ. Sic.* ex quo eumdem dudum deſcripſerat *Fabrett.* IV. 449.

— 2. obſcurisſime ſic indicatur tituli fons, quem ſemel iterumque indagando tandem reperi in *Philipi a Turre* libro de Annis imperii *M. Aurelii Antonini Elagabali*, c. VIII. *de duobus Conſulatibus Iuſtini*, p. 160. vnde ſtatim initio vitioſe deſcriptus VIB. pro VIR. eumdem quoque protulit lapidem *Vghellus* in *Italia Sacra*, & quidem in *Capuanis Epiſcopis*, Tom. VI. p. 308.

— 3. *Donatus* eidem lapidi locum fecit in *Supplemento*, p. 203 : 6.

— 4. verſ. 7. corrupta vox CONSILIAT. legendum CONSVLAT*us*.

— 5. in S. Zachariae aede repertam e ſchedis ſuis quoque vulgavit idem *Muratorius* in *Antiquitatibus Italiae Medii Aevi* Disſertat. Tom. I. p. 883, 884. nec non ex *Hieronymi*

Fa-

Fabri Sacris Monumentis Ravennatenſibus Dominicus Georgius ad *Pagii Crit. Baron.* 579. I. p. 344. Tom. X. ed. *Luc.* & *Donatus* in *Supplemento*, p. 204 : 1.

CDXXXI. 1. *Annal. Eccleſiaſt.* 715. V. p. 260. Tom. XII. ed. *Luc.* vbi longe plenior, eodemque modo deſcribitur vti apud *Reineſ.* XX. 267. *Fleetwoodum*, p. 372:373. 1. *Fabrettum*, X. 460. & *Vghellum* in *Italiae Sacrae*, Tom. VI. p. 52. neque Epigramma in eodem lapide lectum ab hoc titulo divellere debuiſſet, quod poſtliminii velut iure infra rurſus cum eo coaleſcere iuſſit noſter, MDCCCXLVIII. 2.

— 2. in iisdem *Annal. Eccleſ.* ad A. D. 587. XLI. p. 448. Tom. X. idem Epitaphium dederat *Gudius*, CCCLXVI. 5. ſed quatuor prioribus verſibus deſtitutum, vti etiam *Pagius* in *Crit. Baron.* ad A. 587. XII.

CDXXXII. 1. *Antiquitat. Galliae* Epiſt. XX. p. 102. XXVI. Antea quidem iam auctore *Sponio* in *Antiquit. Lugd.* c. III. p. 48. evulgata, et ex eo a *Mabillonio* in *Supplemento Rei Diplomat. Pariſ.* 1704. p. 15. renovata eſt, ſed *Maffeius* tamen eam *parum diligenter*, a *Sponio* relatam eſſe, ſe contra *ad amuſſim excepiſſe* ait, ibid. p. 105. quod idem dictum repetit in *Muſeo Veronenſi*, CCCCXVI. Ad vtram partem verum inclinet, neſcio. Forte aberratio in quibusdam literarum elementis commiſſa eſt: difficultas *Indictionis quartae* vtrobique manet, quam mera ſuſpicione omisſi a marmorario numeri X. tollere conatus eſt *Maffeius*.

— 2.

— 2. *Annal. Eccleſ.* A. 618. VIII. p. 171. Tom. XI. ed. *Luc.* ſed longe maiori ſolertia ex archetypo deſcripta eſt ab *Ant. Maria Lupi* ad *S. Severae Martyris Epitaphium*, p. 25. Cf. *Dominic. Georgius* ad *Pagii Crit. Baron.* 618. XIII. p. 172. Tom. XI. ed. *Lacenſ.*

CDXXXIII. 1. *Marmor. Felſin*, Sect. V. c. 25. p. 368. Vereor ne nimis βιαιον ſit ſupplementum *Hagenbuchii* in *Epiſt. Epigr.* p. 371. verſu 4. APROΛIO *vel* APR*Onio* VIB*io* ſc. *conſulibus* extricantis. potuitne hic gladiator populo esſe ſpectaculo in municipio ſub magiſtratu quodam ARRIO VIR*o. Clarisſimo?* In Indice ſub *Aſper Statii (Servus)* corrigendus eſt numerus CDX.

— 2. *Gorii Inſcript. Etruſc.* Tom. I. p. 75. CCXIII.

— 3. *Obſervat. ad Coemeter.* L. II. c. XVIII. p. 574. non accuratisſime deſcripta.

— 4. adeone oblivioſus fuit *Muratorius*, vt neſciret, ſupra iam CCCXXXV. 1. e *Maffeio* pleniorem fuisſe relatum, ad quem locum vide quae animadverti.

— commixta haud dubie Inſcriptio cum alia Q. Pomponii Q. F. non SAB. ſed FAB*ia* Severi, apud *Grut.* DCCCLXXXV. 3. & CMXXXIX. 2.

— 8. corruptam e Ligorio dedit, quam ex *Apiani* iam *Inſcriptionibus* CCXXXVI. 2. et *Gruter.* LXIX. 8. emendatam habueramus, leg. enim A. ΜΙΝΙΚΙΟΣ non ΑΣΙΝΚΙΟΣ.

CDXXXIV. 1. *Don.* XV. 46. neque deeſt apud *Gud.* CXVI. 5.

— 2.

— 2. quam antea e ſchedis *Farneſiis* verſu 3.&4.emendatiorem dederat CCCLXIII. 2. eam nunc e *Donio* I. 133. mendoſiorem reddidit, quod mirandum.

— 3. *Vet. Latio Profano* Tom. IV. L. VI. c. 6. p. 71. eumdemque habuit *Gud.* CXXXVII. 3.

— 4. *Vet. Lat. Profan.* Tom. V. L. VIII. c. 2. p. 27. vbi verſ. 5. ſcriptum eſt HONORI SI et verſ. 6. inſertum PROVINCIAE quod hic negligenter omisſum.

— 5. Ex *Alphonſi* quippe *Cagnacini Fragmento Antiquario vrbis Ferrariae* p. 14. Tom. VII. *Theſ. Ital.* Part. I. vbi tamen vitio operarum Lugdunenſium MARIATO pro MARITO

— 6. *Hiſtor. Genealog. dom. reg. Sabaudiae* Tom. I. p. 53. *Guichenonius* vicisſim *Muratorium* incuriae accuſare posſit, quoniam verſu 5. non PVBLICE exhibuit ſed PATRONO.

— 7. de *Vecchiazzani* fama difficilis eſt iudicatio, certior de *Vrſato*, qui in *Monumentis Patavinis* L. I. Sect. IV. p. 152. verſu. 2. habet LABEO adeoque itidem LABE in exemplo *Gruteri* CCCCXXVII. 10. è Scardeonio dudum antecapto recte *Reineſius* in *Eponymologico* MSC. ſuſpicatur legendum esſe, *Popilius Labeo pater Cn. Popilii Poeti.*

CDXXXV. 1. Eius quoque meminit *Dominic. Gregorius* ad *Pagii Crit. Baron.* A. 174 p. 285. T. II. ed. Luc.

— *Marm. Felſin.* Sect. V. c. XIX. p. 345. forte eſt OPVLENTIVS.

CDXXXVI.

CDXXXVI. 1. Dudum iam ex *Sirmondo* protulerat *Reineſius* XX. 336., & ex eo *Fleetwood.* 429: 1.

— 2. De huius tituli fide propter nominum ALIS et LIBVS inſolentiam valde dubito.

— 3. Nolo hic repetere quae antea in *Diptycho Magni Conſulis* p. 16. ad *Ricardianum* animadvertere me memini, Id vnicum addere liceat, nomen *Paterni* in *Indicis Claſſe V.* malè ſic exhiberi *Paternus Conſul ordinarius.* cum ſit PATricius COS. ORD.

CDXXXVII. 1. *Antiquit. Gall. Epiſt.* XX. p. 96. Cf. *Buhierius* in *Hagenbuchii Epiſt. Epigr.* p. 12.

CDXXXVII. 3. per *edita cura Cardinalis Polignaci* intelligi debent *Tabulae Ghezzio — Roſſianae*, XV. 11. hanc vero reverti iubens infra CMXVIII. 1. cum alia conglutinavit.

— 4. *Don. Append.* 17. ſed non vno modo corruptum marmor. *Panvinii* aetate integrius extabat, teſte exemplo *Gruteriano* MLXXXII. 2. id iam notaveram, cum *Hagenbuchium* V. C. ſimilia animadvertentem nec a *Grutero* ſemel ſed DCCCXCVII. 9. quoque (tametſi imperfectius) prolatum eſſe docentem viderem in *Epiſt. Epigraphi.* p. 371. 372.

— 5. *Don.* II. 162.

— 7. *Inſcript. Chriſtian, Baſilicae Pauli* p. XV. n. 211. lacunas non fideliter aſſecutus eſt, Legitur enim verſu 2. diſerte DEPOSITO.

— 8. ibidem p. XXII. n. 307.

— 9. ibidem p. XXIII. n. 331.

CDXXXVIII. 1. ibidem, p. XV. n. 212.

— 2. ibidem p. XXXII. n. 430. vbi *Sabinilius* non *Sabinillus*.

— 3. ibidem p. XXVII. n. 378.

— 4 ibidem p. XIX. n. 254. an *concu*PISCENTIA. nonenim ibi eſt ESCENTIA.

— 5. ibidem p. XXIV. n. 344. quocum titulo iunctus eſt infra circulus cruciger, inſcriptis nominibus... NARIVS ET LEONTIVS. et in cruce DOCILIA MIN... DEPOSITA IN PACE quem orbiculum aliorſum negligenter traxit & quidem ad proximum.

— 6. qui eſt ibidem p. VI. n. 60.

— 7. qui eſt ibidem p. XIX. n. 255.

CDXXXVIII. 8. plane incognitum nomen RISCHNO niſi forte a principio mutilum.

CDXXXIX. 1. Rationem comminiſci non posſum, cur inſigne hoc mancipationis monumentum, ſupra CCCXXXVII. 5. relatum, denuo referendum esſe cenſuerit.

CDXLI. 1. Opem *Comi* ſupervacaneam reddidit *Io Antonii Summontii* Annalium Neapolitanorum diligentia, qua vſus eſt *Sponius*, VIII. *Miſcellan.* p. 265: 1.

— 2. quales, aut cuiuſnam ſint illae ſchedae hominis, quas laudat Muratorius, ipſene deſcripſerit, an ab alio acceperit neſcio. Poſt *Gruterum* certe LXXXIV. 6. vbi vno lapide tres diverſi commemorantur *tituli*, & CLXVI. 5. *Sponius* in *Itiner.* Tom. I. p. m, 364. praeter duo alios vtrinque iſtic copulatos medium ſigillatim recenſuit, verſu noviſſi-

ſimo exempli Muratoriani, qui perperam adſutus eſt in typis *Ioh. Lucii (Inſcriptionum Dalmaticarum* p. 3. 4. Tom. XIV. *Theſ. Siculi*, *Gruteri*, *Sponii*, *Anſelmi Bandurii*, in Animadverſionibus *ad Conſtantini Porphyrogenetae de admirandis Operibus* p. 86. Tom. II. *Imper. orientis*, *Io. Brevalii*, *Remarks on Several Parts of Europe*; Tom. II. p. 121. qui Veronae iam in Muſeo Veronenſi viderat & deſcripſerat, ipſiusque *Maffeii*, in *Muſeo Veronenſi* XCV. 1. vt par eſt, omiſſo. Qui vero in huius lapidis margine inferiori leguntur verſus apud *Lucium*, *Sponium*, *Bandurium* ll. ll.

Urbe hac Prefectus Sanuta ex prole Marinus
ſic
Me ſtruxit tandem. Veneto dominante (dominante) *Senatu.*

hi ne monitore quidem indigent, ſe recentioris fabricae eſſe.

— 3. Siglas IVL. TEP. MAR. reſpicere ad Aquas, ſive ductus aquae *Iuliae Tepulae* & *Marciae* extra controverſiam eſt, & cultisſima *Fabretti* de *Aquis* & *Aquaeductibus* Diſſertatio p. m. 112. ſequ. perſuadet. Cum vero is ipſe Ligorii obtrectator dubitet, an eiuſmodi aliquam, quam ex Ligorio hic decerpſit Muratorius, ipſe fortasſis viderit; propterea ſilentio praeterierit, ex quo ſchedarum Ligorianarum fonte haec tituli formula, hauſta fuerit, Vaticano, Taurinenſi, an alio, non iniurium futurum fuisſet indicare, praeſertim cum

L nu-

numerus iugerum LIV. plane diſcrepet a XXV. *Grut.* MXIX. 10. & *Fabretti* IX. 506. ſequ. item a *Doniani* duplicis exempli II. 90. 91. *ex ſchedis Bibliothecae Vaticanae* deſumti numeris XXV. et XXX. Aliud ſimile exemplum habuit ex *Ligorii MSC. Spon.* II. *Miſcell.* p. 32. quod *Fabrettus* l. ante l. acerbe notavit, nec minus doctiſſ. *Bimardus* in *animadverſionibus* MSC. ad *Sponium*, neſciens tamen, iam a *Fabretto* falſi eſſe accuſatam. Sic autem ſcribit: „ *Suppoſititia Inſcriptio. Nam Auguſtus Tribunitiam Poteſtatem XIX. iniit A. V. C.* „ *750. cum iam Agrippa ab a. 742. obiiſſet* „ *praeterea Agrippa aedilitatem curulem geſ-* „ *ſit, & aquam Iuliam Tepulam vrbi intulit* „ *C. Caeſare Octaviano, & Volcatio Tullo* „ *Coſſ. A. 721. ex Frontino de Aquaeducti-* „ *bus L. I. antequam Auguſtus eo nomine* „ *mactaretur, aut Tribunitiam poteſtatem acce-* „ *piſſet, & Pontifex M. crearetur Cf. Dio-* „ *nem L. XLIX. circa finem, et Plinium* „ *XXXVI. H. N.* 15.

— 4. *Memorie Breſciane* p. 142: 4. quam poſtea Epigraphen retulerunt *Fabrettus* X. 598. et *Maffeius* in *Verona illuſtrata* Part. I. p. 856. XXVII.

— 5. antea iam vulgata fuit a viro docto in adnotationibus ad *Vghelli Italiam Sacram* Tom. VI. p. 582.

— 6. Neque locus, ubi Cyriacus hunc titulum vidiſſe et deſcripſiſſe dicitur, neque titulus ipſe bene ſe habet. Primum conſtat

non

non ſuper porta *Salaria*, ſed ſupra hortum *Eſquilinum*, ſive in arcubus ductuum aquatum Marciae Tepulae Iuliae, cum duobus aliis M. Aurelii & Titi Veſpaſiani Imperatorum junctim legi, tum verſu 6. plane corruptus eſt. Pro CENS enim necesſario leg. RIVOS vt clarisſime demonſtratum eſt a viro erudito ad *Piraneſii Faſtos Conſulares* A. V. 749. neque aliter offerunt vetuſtiora *Mazochii* c. I. *de Portis*. l. Epigr. I. et XI: 3. opiſtogr. *Gruteri* CLXXVII. 1. et *Mutii Phoebonii Hiſtoriae Marſorum* L. II. c. VI. p. m. 62. Tom. IX. Part. IV. *Theſ. Ital.* exempla, praeter *Apianum*, *Inſcript.* CXCVII. 3. qui aut diverſum aut corruptum recenſens male prodidit FINES. Integrum hoc ipſum Aquae Iuliae & Marciae monumentum depinxit *Ioh. Baptiſta Piraneſius* in *Tabulis Caſtelli Aquae Iuliae (Del Caſtello dell' Acqua Giulia) Romae* 1761. fol. atlant. Tab. V. et VIII.

CDXLII. 1. Non' recordatus eſt, *Sponii* iam opera ex Schedis Barberinis in lucem prodiisſe Sect. VIII. *Miſc.* p. 265: 3.

—— 2. *Antiquit. Gall. Select. Epiſt.* VII. p. 35.

—— 3. Faganeae . apud Eccleſiam, vt dicitur, campeſtrem S. Leonardi. Verſu 1. deleatur vox *Imp.* Eſt enim forte ſuppleta a *Marchio*, qua vacat exemplum *Ioh. Ioſephi Liruti* in *Diſſertatione* de *Aquileia*. v. *Miſcellanee di Varie Operette*, Tom. III. p. 398. & a quo tamen typo verſuumque ſerie

 diſcre-

diſcrepat exemplum *Bertoli* in *Antiquitatibus Aquileienſ.* p. 436. n. 651.

— 4. quid opus erat rurſus idem *Sponii* exemplum e *Schedis Barberinis* depromtum VIII. *Miſc.* p. 265: 2. e Ligorio repetere?

— 5. *Don.* II. 84.

— 6. *Don.* II. 92. cuius etiam meminit *Honorat Bouche*, *Hiſtor. Provinciae* Tom. I. L.III. c. 3. p. 129.

— 7. *Don.* II. 85. neque *Gorius* neque *Muratorius* ſcivit, dudum iam in *Gruterianis*, CLXXVI. 3. & *Fabrettinis*, IX. 512. item in *Ioh. Chifletii Aqua Virgine* p. 22. apparuisſe, idoneamque lucem accepisſe, quamquam disſimili ſubinde pedum numero.

— 8. edita quidem fuerat a *Triſtano Calcho* in *Hiſtoria Mediolanenſi*, L. I. p. 106. Tom. II. Part. I. *Theſ. Ital.* ſed hic tamen, vt videtur, emendatius. pro illius enim T. et verſ. 3. poſt AVG. F. AVGVSTVS rectius TI. et iure omisſa vox AVGVSTVS.

— 9. *Critic. Baron.* ad A. C. XXI. n. 1. e Schedis *Thomaſini de Mazaugues* Senatoris Aquenſis.

CDXLIII. 2. 3. eaedem fortasſis ſunt, quae *Gruteri* CLIII. 3. & 6. vbi tamen in fine prioris addita ſunt Milliaria IIII. & in altero V.

— 5 *Antiquitat. Galliae* Epiſt. VII. p. 35.

— 6. quid Schedae eius proſunt? cum lux

lux ei data ſit a *Pagio* in *Crit. Baron.* ad A. Dom. 31. IV. p. 117. Tom. I. ed. Luc. it. *Honorato Bouche* in *Hiſtoria Provinciae* T. I. L. IV. c. 2. p. 254. et Part. II. Sect. II. p. 470. vtrobique verſ. 5. deſunt ſiglae P. P. et ap. *Pagium* legitur ET. recte! eadem infra ſupervacaneo repetendi ſtudio prodiit MMVI. 4.

— 7. In Via, qua itur ad *Guzél-Hisſan* (i. e. Pulchrum Caſtrum) inter *Epheſum* et *Scalam Novam* ex *Whelero Itiner. Dalmat. Graec.* & *Aſiat.* Tom. I. L. III. p. 251. quae ipſa quoque deſcripta eſt cum a *Sponio*, *Itiner.* Tom. I. p. m. 409. tum ab *Edmundo Chishullo* in Parte altera *Antiquitatum Aſiaticarum*, p. 11. XIII. quarum *rariſſimas Schedas* appellavit *Chandlerus.* Vti incertus apud Anglos auctor *Obſervationum in quasdam inſcriptiones* (v. *Miſcellan. Obſervationes* Vol. IV. Tom. III. p. 343.) *Whelerum* cum *Sponio* contendit, ſic mihi cum ſuperioribus *Muratorium* committere liceat. verſu 1. EPHESIAE et IMPERATORI plene *Chishull.* verſ. 2. EPHESINORVM *Spon.* EPHESINAE *Chish.* VOT, vti etiam in graecis ΟΥΟΤΟΥΡΙΑ conſtanter omnes *Whel. Spon.* & *Chish.* Explicat tamen *Sponius*, *Veturia*, *Muratorius* vero vtrobique titulo intruſit VET. & ΟΥΕΤΟΥΡΙΑ. *Vtrumque conſtare poteſt meo iudicio* ait auctor ille incertus obſervationum, velim vnico ſaltem exemplo iudicium ſuum approbasſet, tribum *Veturiam* etiam *Voturiam* dici. . . Scio quidem *Scaligeranum* indicem c. XII. non vnum exhibere

exemplum tribus VOT. ſed in nonnullis, tanquam CCCXVIII. 7. VOL. i. e. Voltinia, in CCCXCVI. 8. & CMX. 1. OVF. Oufentina, in aliis pariter VOL. vel VOLT. legendum eſſe mihi perſuadeo, verſ. 4. SVEIS *Whel. Spon. Chish.* verſ. 8. in graecis ΤΩΝ ΕΦΕΣΙΩΝ Whel. Spon. ΤΩΙ ΕΦΕΣΙΩΝ *Chish.* verſ. 9. ΟΦΕΛΛΙΑ *Whel. Spon.* ΟΦΕΛΛΙΑΙ *Chish.* verſ. 10. ΟΦΙΛω ΠΡΟΚΤΛΩΙ. vitioſe Whel. ΟΦΙΛΛΙΩΙ ΠΡΟΚΛΩΙ. *Spon.* ΟΦΕΛΛΙΩΙ ΠΡΟΚΛΩΙ. *Chish.* In Indice Graeco Nomina graeca Γάιος Σεξτίλιος Ποπλιυ ὑιὸς Ουοφυρεια Πολλιων. item, Οφιλλια Βασση, nec non: Γαιος Οφιλλιος Προκλος.

CDXLIV. 3. *Don.* II. 110.

— 4. quid, quaeſo, opus erat, eiusmodi lapidis, quaſi nunc demum effoſſi, titulum, toties antea a *Mazochio* (*Epigramm. antiquae vrbis* p. CIII: 10.) *Smetio*, *Inſcriptionum antiquarum fol.* VIII. 4. *Grutero*, CXCVI. 4. (quod ipſum Muratorium non fugit) *Fabretto*, X. 445. *Bartholomaeo Marliano*, *Topographia vrbis Romae* L. I. c. 5. p. m. 66. *Theſauri Graeviani*, *Franciſco Ficoronio*, (*La Bolla d'Oro* p. 68.) & aliis accuratius, ſervato quippe in verbis *Ampliavit Terminavitque* Digammate Aeolico, proditum typis renovare?

— 5. Saltem *Gruterianum* exemplum CLXXXVIII. 8. praeſtat imagine columnae milliaris.

— 6. rurſus figura lapidis milliaris non indotatam reliquit *Gruterus* CLIII. 5. vbique Lingonum adſcripſit. vel ſic tamen

An-

Anno demum 1703. menſe Iannario detecta eſſe dicitur non longe a vico, cui nomen *Sacqueney* apud Abbatiam *Bezae* in *Burgundia*. ad quem totum locum meretur legi *Mauturii* diſputatio: *Colonne Milliaire avec une Inſcription decouverte au mois de Ianvier* 1703. *à un quart de Lieu du Village de Sacqueney aux environs de l'Abbaye de Beze en Bourgogne, expliquée hiſtoriquement par M. Moreau de Mautour.* v. *Memoires de Trevoux* 1703. *menſe Septembre* Art. 158. p. 1647. *Cf. Mahudel*, in *Hiſtoria Acad. Reg. Inſcript.* Tom. IX. p. 138. qui ſic legit: *Ti. Claudius Druſi filius Caeſar Auguſtus Germanicus, Tiberii Nepos, Pontifex Maximus, Tribunit. Poteſtat. tertium, Imperator Sextum, Pater Patriae, Conſul tertium, deſignatus quartum. Audomatuno millia paſſuum XXII.* Addatur ad h. l. *Freretus*, *ſur les Colonnes Itineraires de la France, ou les diſtances ſont marquées par le mot Leugae*, in *Hiſtor. Academ. Inſcription.* p. 151. Tom. XIV. ed. Paris.

—— 7. forte ex *Veteribus Analectis Mabillonii* deſumſit vbi *antiqua Collectio veterum Inſcriptionum Romanarum* p. 359. n. 9. Sed meminiſſe rurſus debuerat, toties antea a *Mazochio*, XI. 4. *Smatio*, IX. 3. *Apiano*, CXCV. 3. *Grutero* CLXXVI. 5. *Famiano Nardini*, *Romae*, L. IV. c. 8. & 201. aliis, ne quid dicam de *Ioh. Chifletio*. in *Aqua Virgine* p. 23. et *Ioh. Baptiſta Gaddio*, in *Roma Nobilitata*, p. 97. accuratius ſubinde promulgatam eſſe.

CDXLV. 1. *Antiquitat. Gall. Selectar.* Epiſt. VII. p. 35. In fine addidit numerum LXXXV. *Honorat. Bouche* in *Hiſtoria Provinciae* Tom. I. Part. II. p. 474.

— 2. *Don.* II. 72. verſ. 4. pro Ανδρο-βαμονας legere malim ΑΝΔΡΟΒΑΣΜΟΥΣ, hoc eſt στενὰς ὁδὺς, ſemitas, ſive itinera, viis oppoſita, quae publicae ſunt, & ab omnibus tritae, vt ex Ictorum fragmentis abunde cognoſcitur. In marmore *Atinenſi* apud *Donium* II. 58. 59. & *Murator.* CCXCVI. 2. *Arruntius* legitur *vias et ſemitas* faciundas curasſe.

— 3. *Don.* II. 86.

— 4. *Don.* II. 98.

— 5. *Don.* II. 93. iam nota erat *Sponio* VIII. p. 267. quod *Gorius* quoque ignorasſe videtur, et tamen infra eidem fruſtra datus eſt locus MMVII. 3.

— 6. forte ex Libro, cui titulus: *Degli Annali della Città di Cagli, Libro I. ove ſi tratta de' progresſi, & avenimenti di esſa, e della ſua demolitione, da Franc. Briechi Canonico della cathedrale*. in *Vrbino*, 1641. 4.

— 7. Ex eodem *Surita* iam elegantius deſcripſit *Gruterus* CLIV. 3.

CDXLVI. 1. *Wheleri Itinere Dalmatiae, Graeciae & Orientis* L. III. p. 220. it. *Spon. Itinere Tom.* I. p. 400. edit. Amſtelaed. 1679. 12. et Equitis *Ricaut, Hiſtoire de l'Etat preſent de l'Egliſe Grecque ed. Medioburg.* 1692. 8. quam Muratorius negligenter deſcripſit. in Graecis enim verſ. 2. plene ΣΕΒΑΣΤΟΣ *Whel. Spon. Ric.* verſ.

verſ. 3. omisſus ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ ΜΕΓΙΣΤΟΣ *Spon.* *Whel. Ric.* item ΔΗμαρχικης pro ΔΕμαρχικης *ibid.* verſ. 4. poſt Αυτοκρατωρ legitur Λ. Τ. ΙΓ. Whel. ΤΟ ΙΓ *Spon.* & *Ric* verſ. 5. pro ΤΟ Ζ extat ΤΖϛ Whel. ΤΟ ΙΕ *Spon.* ΤΟ ϛ *Ric.* poſt verſ. 5. omiſſa: ΑΠΟΔΕΔΕΜΕΝΟΣ Ψ· Σ. vitioſe Whel. ΑΠΟΔΕΔΕΙΓΜΕΝΟΣ ΤΟ Ζ recte *Spon.* & *Ric.*

— 2. *Don.* II. 87. ſed dudum memoria huius columnae in tabulis *Fabrettinis* cuſtodita erat, V. 363. quod *Gorium* fugit· prior pars iam cognita erat e *Corradini Veteri Latio Profano*, Tom. II. L. II. c. 20. p. 168. neque altera proximo ſtatim folio, CDXLVII. 4. a Muratorio inculcari rurſus debuerat.

— 3. *Notitia Septem Aſiae Eccleſiar.* p. m. 41. ſed ante eum iam *Spon.* in *Itinere*, Tom. I. p. m. 415. ab initio mancam dederat Eques *Ricaut*, in *Hiſtoire de l'Eſtat preſent de l'Egliſe Grecque*, p. m. 57. *Perizonius* ad marginem *Sponii* ſui verſ. 2. ΤΟ Ζ, haec adnotavit: *quo anno Veſpanianus pater obiit*, et verſ. 5. an ΠΡΟΣΑΕΙΨΑΝΑ pro προσλειψαντα?

— 4. operae vero pretium eſt, ad h. l. legere *Gorii* adnotationem ad *Donii*, I. 41.

CDXLVII. 2. *Gorius Inſcript. Florent.* Tom. II. p. 59. vbi non *Philiautus*, ſed PHILIA-TVS.

— 3. *Don.* II. 99.

— 4. modo ante iam prodiit, CDXLVI. 2. multoque magis inani opera, in MMVII. 6.

— 6. operis *Danubiani*, Tom. II. P. II. Tab. XLVII. n. 2. ad p. 117. vnde apparebit, Muratorium nusquam ferme genuinos la-

pidum typos retinuiſſe, vti etiam hoc loco non ipſius tituli veram iconem, ſed vtcunque reſtituti & illuſtrati a *Blanchinio* exemplum retulit.

— 7. *Corradini Veteri Latio Profano*, L. II. c. 13. p. 97.

CDXLVIII. 1. 2. *Vet. Lat. Prof.* L. II. c. 13. p. 98.

— 3. iterum, ſed pleniorem deſcripſit infra, MMVII. 11.

— 4. *Veter. Lat. Profan.* Tom. IV. L. VI. c. 5. p. 63. verſ. 5. CONSTituit. quod verbum inſolens esſe videtur *Johanni de Vita* loco ſtatim excitando.

— 6. ex eodem *Vulpii Latio Profano*, ibid. p. 64. verſ. 5. CONSTR. CVRAVIT. quae itidem locutio inſueta esſe videtur *Iohanni de Vita*, propterea ambo hos titulos 4. & 6. dubiae fidei, *ſi non commentitios* habet in *Theſauro Antiquitatum Beneventanarum*, *Disſert.* VI. p. 179. Not. a.

— 7. *Ciſternae*, quae oppidum eſt in agro Veliterno v. *Vulpii Vet. Lat. Profan.* Tom. IV. L. VI. c. 3. p. 63. n. I.

CDXLIX. 5. *Maffeium* ſane in *Obſervationibus Literariis*, p. 184. n. 24. & ante eum *Raymundum Duellium*, in *Lucubrat. Epiſtol.* p. 27. editores laudare potuisſet *Muratorius*. Contendatur *Geſnerus* ad *Plinii*, VI. Epiſt. 31. & ſolertisſimus *Hagenbuchius*, loco ad n. 6. laudando.

— 6. *Don*, II. 59. verſ. 4. illud I. haud dubie male effictum eſt ex prima litera vocis ITER. propterea *Hagenbuchius* in *Epiſtola ad*

Co-

Comitem Lindenium in *Miſcellan. Obſervat. Novis*, Tom. X.=XII. p. 357. iure legendum eſſe cenſuit COS. II. (vel ſervata voce ITERum) FECit.

— 7. *Don.* II. 88. vbi *Gorius* animadvertere neglexit, olim iam hanc columnae memoriam, nominibus Theodoſii Arcadii & Honorii locupletiorem, opera *Gruteri*, MXIX. 8. in lucem prodiiſſe, & a *Fabretto* in opere de *Columna Traiani*, c. IX. p. 291. nonnihil emendatam fuiſſe. Verum ſupererat inſigne mendum, verſ. 9. in numero XVIIII. in cuius locum occupare iuſſit *Ioh. de Vita* in *Theſaur. Antiquit. Bononienſ.* Diſſ. VI. p. 179. VIAM. In *Muratorii* vero noſtri exemplo vitioſe legitur PECNIA RESTITVIT pro PECVNIA STRAVIT, vti etiamnunc in ipſo monumento legi auctor locuples eſt, *Ioh. Meermannus*, *Gerardi* dignisſimus patre filius, in *Notitia Borusſicae*, *Auſtriacae* & *Siculae Monarchiae*, Part. III. p. 133.

CDL. 1. non repetam quae in *Periculo* iam animadverti, p. 64. ſed haec duntaxat addere liceat, praeter *Smetium*, Fol. IIII. n. 1. huius Epigrammatis meminiſſe *Apianum*, in *Inſcript. SS. Vetuſt.* IV. 2. et *Fleetwoodum*, p. 79 : 1. deſcriptionemque huius pontis pleniorem dediſſe *Montefalconem*, Tom. IV. *Supplement. Antiquitat. Explicat.* L. V. c. II. p. 91.=94. H. *Leichius* vero in *Specimine Notarum & Emendationum ad Inſcriptiones Muratorii*, (*Novorum Miſcellaneor. Lipſienſium*, Vol. I. Part. III. p. 451.) negavit, hunc pontis titulum e *Cyriaci* ſchedis hauriri potuiſ-

tuiſſe, quod *Ambroſius Moralis* et *Anton. Nebriſſenſis* centum annis Cyriaco iuniores primum eius meminerint, nec credibile ſit, *Cyriacum* vnquam ad Hiſpanos veniſſe, ſed vereor ne vanus ſit Cyriaci accuſator. Eius enim fidei patronum non vnum accipiat velim, *I. P. Doruilium* in *Diatribe in Inſcriptiones quasdam*, p. 146. Tom. III. *Miſcellan. Obſervationum*, *Maffeium* in *Arte Critica Lapidaria*, L. III. c. 1. p. 56. et *Mehuſium* in Praefat. ad Cyriaci Anconitani Itinerarium, p. LXI. Titulus vero C. Iulii Laceris qui in fine huic Epigrammati adſutus eſt ap. Gruterum, l. l. & alios, non pertinet ad Pontem, ſed ad aliud ſepulcri monumentum.

— 2. aetate iam *Iac. Sirmondi* erutus erat lapis in agro Ricinenſi, vnde vir ille doctiſſimus ſuo iam tempore ad *Sidonii Apollinaris Carmen*, II. verſ. 210. p. 1140. T. I. *Oper.* edidit, & ex eodem *Reineſius*, II. 7. cuius etiam vitulo araſſe videtur *Muratorius*, tametſi illorum verſus noviſſimi lacunam e ſchedis *Camerinii* expleverit REPARARI MANDAVIT, quae tamen formula vereor vt tutae & antiquae fidei ſit. quoniam inſolens nec ſatis latina.

— 3. de *Thermis Herculanis*, p. m. 7. quo interprete *Praeruptas Montium Difficultates ſublatas* ſuſpicari malim, quam *Pontes Montibus Datos*.

— 4. Eamdem Epigraphen prope pontem Metaurum. agri Foroſempronienſis iam olim lectam & deſcriptam a *Fabretto* fuiſſe eius *Inſcriptiones*, V. 289. teſtantur.

CDLI.

CDLI. 1. *Don.* II. 82.

—— 2. ibidem, 83.

—— 3. ex *Famiani Nardini Roma antica*, p. 20. ſed longe meliori lucucentiorique typo iam deſcriptus erat lapis a *Smetio*, VIII. 5. et *Grutero*, CXCVIII. 1.

—— 5. dudum in lucem prolatus eſt a *Grutero*, CLI. 3. vti vero *Vghellus* in *Italiae Sacrae*, Tom. VI. p. 532. integriorem ab initio, ſic hoc loco *Muratorius* dedit, ſed, vt ſuſpicor, ex ingenio ſuppletum. Si enim iam *Pighii* aetate tale extitisſet exemplar, quin a viro accurate docto deſcriptum fuisſet, dubitare non licet.

—— 7. ediditque in *Inſcript. Selectis*, p. 312.

CDLII. 1. iam in lucem prolata erat a *Maffeio* in *Obſervat. Literariis*, Tom. I. p. 186. n. 26. et ante eum a *Raymundo Duellio*, *Lucubrat. Epiſtol.* p. 27. n. II.

—— 5. neque haec primum *Comi*, Neapolitani, beneficio innoteſcere poterat, quam doctisſimus iam *Lupus* in *Disſertatione ad Severae Martyris Epitaphium*, p. 128. literis conſignaverat, per ſiglas, ISMR. *Iunonem Siſpitam Magnam Reginam*, verſ. 5. intelligens.

CDLIII. 1. Pictura huius monumenti eſt in prima litera *Commentarii Io. Baptiſt. Piraneſii* in *Caſtellum Aquae Iuliae*, p. 21. vid. quoque *Ficoronii Le Veſtigia e Rarita di Roma antica*, Part. II. p. 33.

—— 2. Vereor, ne idem ſit, qui infra MMVIII. 1. denuo refertur.

—— 3. *Antiquitat. Galliae* p. 188. Non inu-

inutile erit eius exemplum contendere, praeter *Heſſelianum*, iam in *Periculo* laudatum, cum *Ed. Chishulli Antiquitatum Aſiaticarum Parte altera*, quae tribus duntaxat foliis conſtat, p. 6. n. IV. *Rich. Pocockii Inſcript. Antiquar. Graecar. & Latinarum Libro*, p. 19. n. 14. *Itinere Egmondi et Heumanni*, Part. I. Epiſt. IX. p. 116. item *Rich. Chandleri Syllabo & Notis ad Inſcript. Antiquas* p. V. ad n. XXXVI. Plane oblivioſus eſſe videtur *Muratorius*, cum eumdem titulum ex *Maffeio* iterum DCCVI. 3. & quaſi ανεκδοτον e ſchedis MMXXVI. 4. tertium promulgaret. *Chishullus* autem veriſimiliter ſuſpicatur, eum Procuratorem Caeſaris, cuius nomen excidit, fuiſſe Λευκιον Ιυλιον. Ουηστινιον *L. Iulium Veſtinum*, eique titulum poſuiſſe *Hermetem* Aug. Libertum, cuius *Veſtini* memoria bis legitur ap. *Fabrett.* III. 479. et X. 48. it. *Murat.* MMXXIII. 2.

— 4. pulchre ſane illuſtravit *Alex. Symmachus Mazochius* ſingulari *Commentario in mutilum Campani Amphitheatri titulum Neapoli* 1727. 4. p. 1. ſequ.

— 5. *Antiquitat. et Hiſtor. Campaniae* c. XXIV. p. 216. *Theſ. Ital.* Tom. IX. Part. III. addatur *Scipionis Mazellae Situs et Antiquitas Puteolorum* c. II. p. 12. eiuſd. Tom. IX. Part. IV: Putidus error eſt in *Indicis* Muratoriani c. VI. *Operum*, cum *Opus Pilarum Sex maris*, pro vi i. e. impetu maris ponitur.

— 6. Dudum iam praeſto fuerat ſtudio *Fabretti* VII. 392.

— 7. *Antiquit. Galliae* Epiſt. X. p. 55. Eandem quoque pari modo deſcriptam vidi et le-

legi olim in Schedis *Ioſephi Scaligeri* Bibliothecae Leidenſis.

CDLIV. 1. *Don.* II. 81. cui ſimile habet exemplum *Gud.* LXXI. 1. praeterquan verſ. 12. vbi male CATOR pro CASTOR. in ſchedis *Pauli Petavii*, quas inſpexi, maior varietas. Initio enim deest LAP. XIIII. mox verſ. 7. deſideratur ANTONINO et verſ. 9. legitur IMP. IIII. COS. II. DESIGNAT. III. & verſ. 13. L. LAENATVS.

—— 2. Schedis *Garellii* carere potuisſet, ſi vel *Raymundi Duellii Lucubrationem Epiſtolicam* p. 27. n. IV. aut *Maffei Obſervationes Literarias* Tom. I. p. 186. n. 28. in conſilium vocasſet.

—— 3. Neque ſibi perſuaſisſet Cardinalem *Noriſium* in *Adverſariis* ſuis primum literatae illius columnae cuſtodem fuisſe, ſi vel *Gorius*, *Inſcriptionum Florentin.* T. II. p. 13. n. 8. vel ipſe *Muratorius* cognitum habuisſet, bis apud *Fabrettum* V. 365. et X. 45. iam relatam esſe, ne quid dicam de *Keyſlero*, qui in *Itinere Noviſſimo*, Tom. I. p. 467. eamdem commemoravit, omnes recte verſ. 5. DILAPSAM pro DELAPSAM.

—— 4. *Antiquit. Gall.* Epiſt. VII. p. 35. cuius tamen editionem antevertit opera *Honorati Bouche* in *Hiſtoria Provinciae* Tom. I. Part. II. p. 497.

—— 5. eadem infra vitioſior redit MMVIII. 8.

—— 6. *Antiquit. Gall.* Epiſt. XXVI. p. 188. quam ſuo etiam *Muſeo Veronenſi* inſeruit CCCCLXVII. 2. vti ipſe *Muratorius* eam-

eamdem infra non ſatis idoneo loco DCXV. 3. emendatiorem tamen, retulerat. Apud *Sponium* vero Sect. VIII. *Miſell.* p. 269, iam eius arcus memoriam reperiri bene adnotarunt Duumviri doctiſſ. *Buhierius* & *Hagenbuchius* Epiſt. Epigr. p. 40. & 62. E contentione exemplorum facile monſtrum nominis, quod in *Maffeii* Epiſtolis obvium hoc loco Muratorius imitatus erat, SORTITVS pro ORFITVS tolli poteſt.

CDLV. 1. Dudum iam ex Schedis *Marci Marulli*, *Bibliothecae Vaticanae* vulgaverat *Ioh. Lucius*, Traguirienſis, in *Inſcriptionibus Dalmaticis* p. 29. n. 12. Tom. XIV. *Theſ. Sicul.* aliter diſtinctis verſibus, et poſt COH I verſum 2. occupante numero, CXC. Ex eodem quoque fonte hauſtam dedit *Spon.* V. *Miſcell.* p. 180.

—— 2. Quamquam hoc exemplum plenius *Doniano* II. 100. tamen eius memoria ſilentio premi non debuerat.

—— 3. *Don.* II. 55. vbi recte quidem *Gorius* eiuſdem tituli memoriam *Fabrettinam* X. 555. quoad vitioſum Trib. Pot. XI. numerum emendavit; *Gudianum* tamen typum LXXXIV. 5. e ſchedis *Salmaſii* repetitum, Inſcriptionibus quippe *Donianis* et *Gudianis* eodem anno editis, laudare non poterat, ſed quod *Muratorio* proclive erat. Hunc ipſum vero lapidem deſcripſit & illuſtravit *Camillus Silveſter* in *Epiſtola ad Philipp. a Turre* in *Calogerae Opuſculis* Tom. XI. a p. 423.

—— 4. ex veteri codice ſcripto *Einſidlenſi* triplicem hanc Epigraphen vulgaribus literis de-

dedit *Mabillonius* in *Veteribus Analectis* p. 361. n. 35. vbi in priori titulo non *conſumtam* ſed *conſumtum* lego.

—— 5. Supra iam ex *Vignolio* ſumta adfuerat. CCXLIV. 4.

—— 6 Non memini quicquam eius tituli in *Cornelii de Bruyn* Itinere Aſiatico, eo quidem loco vbi Damaſcum obiter laudat, me legere. Id ſcio emendatius huius tituli exemplum reperiri apud *Monteſalconem* in *Antiquit. Explicat.* Tom. IV. L. V. c. III. p. 133. qui e ſchedis *de Monceaux*, avunculi Comitis *de Bonneval*, exercitus caeſarei illo tempore Polemarchi ſic excerpſit:

IMPP. CAESS.
P. SEPTIMIO ET P. PERTINACI.
SEMPER AVGVSTIS
L. CALPHVRNIVS PR. CAELOSYRIAE P.
HOC PRAESIDIVM EXTRVXIT
IN SECVRITATEM PVBLICAM
ET
(ſic)
ARABVM SCAENICORVM TERROREM.

—— 7. inventus eſt hic milliaris lapis *Celeiae*, teſte *Raymundo Duellio*, in *Lucubratione Epiſtolica* p. 27. n. III. poſt eum quoque Marchio *Maffeius* eundem Vindobonae lapidem vidit & deſcripſit cum in *Verona illuſtrata*, Tom. I. p. 363. n. 49. tum in *Obſervationibus Lite-*

terariis Tom. I. p. 187. n. 31. Ideoque ſchedarum auxilio, quaſi nunc demum in lucem prodierit, non erat opus.

CDLVI. 2. adeone erat obliviofus noſter vt non meminisſet non multo ante CCXLIV. 3. iam commemoratam esſe Epigraphen.

— 4. ex *Itinere liierario Pariſiis* 1717. & 1724. 4. edito Tom. II. p. 18. Eſt autem columna milliaris, cuius imaginem depictam debemus doctisſ. *Moreau de Mautour*, in *Explication d'une colonne milliaire trouvée pres de Soisſons. Hiſtoriae Academiae Inſcriptionum* Tomo III. p. 230. eamdemque repetiit *Montefalco* in *Antiquit. Explicatione & Schematibus illuſtrata* Tomo IV. *Supplem* Tab. XLV. ad L. V. c. 7. p. 110.=114. vid. quoque quae ad h. l. disputavit *Freretus* de *Columnis milliaribus Galliae*, *Hiſtor. Acad. Reg. Inſcript.* p. 153. Tom. XIV. addatur *Io. Dan. Schoepflinus* in *Alſatia illuſtrata* Tom. I. p. 566. quae vero *Muratorio* disſplicent verſ. 9. 10. non videntur esſe ipſius tituli, ſed aliunde fortasſis advecta ſupplementa.

— 6. in ponte leproſo. Eumdem titulum exhibuit *Iohann. de Vita* ſecundum *Gruterum*, cum in *Theſauro Antiquitatum Beneventanarum* Disſ. VI. p. 181. & in *Inſcription. Beneventanis* Cl. V. n. 5. p. XXV. neſciens tamen apud hunc noſtrum *Muratorium* integriorem legi.

CDLVII. 1. Apud Piloſam, vulgari dialecto: *Apolloſa.* Non vero eadem eſt, quae *Gruteri*, ſed diverſa. *Gruterianam* enim *Romae*,

niae; hanc vero *Piloſae* ſuperſtitem putat *Ioh.* *de Vita Inſcription Beneventan.* Claſſ. V. n. 6. p. XXVI. Not. a.)

— 2. In columna leugari. et quidem in impluvio caſtelli, quod eſt in *Vico ad Axonam* (vulgo *de Vic ſur l'Aine*) eruta vulgataque a variis hominibus Franciae doctis, primum *Trevoltinis*, in *Memoriis Trevoltinis* 1715. menſe octobri Art. 137. p. 1828. *Lettre à Mſr..... an ſuiet d'une Inſcription trouvée dans ſa maiſon de campagne proche Soisſon:* tum *Pariſienſibus*, interprete *Moreau de Mautour*, in *Hiſtor. Academ. Inſcription* Tom. III. p. 253. item Bern. *Monteſalcone*, *Antiquit. Explicat* Tom. IV. L. V. c. 8. p 114. ſequ. vna cum ſchemate illius columnae ſi vt tum dicebatur *Leugae*, Tab. XLVII. nec non a duobus Benedictinis Monachis, in *Itinere Literario* Part. II. p. 19. qui verſ. 7. habent COS IIII. addatur *Giſb. Cuperi Epiſtola* ad *Scheuchzerum*, in *Schelhornii Amoenitatibus Eccleſiaſticis* Tom. II. Epiſt. 43. p. 1646. & *Io. Dan. Schoepflinus Alſatiae illuſtratae* Tom. I. p. 566. Vel ſic tamen valut e ſchedis primum hoc loco in lucem prodite, deinceps incredibili paene incuria eadem recurrere debebat infra MMIX. 5.

— 3. Supra iam adfuit CCXLVII. 3. neſciitque *Muratorius* iam ſincerius editam fuiſſe in *Galei Commentario* ad *Antonini Itinerarium*. p. 118.

CDLVIII. 2. eius tituli nihil mittere poterat *Salvinius*, niſi quod iam dudum a nobili quodam Sueco acceperat *Pagius* in *Critica Ba-*

roniana ad A. C. 216. II. Tom. II. p. 451. ed. *Lucenſ.* aut *Sponius*, e ſchedis *Peireſcianis* ſumſerat VIII. *Miſcell.* p. 271. 272. tum *Maffeius* in *Selectis Antiquit Gallic.* Epiſt. VII. p. m. 34. vulgaverat, quibus poſtea acceſſerunt & *Gorius Inſcription. Florentin.* Tom. III. p. 123. n. 119. & *Ioh. Dan. Schoepflinus* in *Alſatiae illuſtratae* Tom. I. p. 555. id duntaxat animadvertendum, in imo legi ap. *Sponium* non XLIX. ſed XX.

— 3. rurſus queri me oportet, me nihil huius Epigraphes in *Cornelii Brunii Itinere Aſiatico* reperisſe. Eſtne fortasſis quid eius generis in eiuſdem *Itinere Moſcovitico*, *Perſico & Indico?* quod *Amſtelaedami* 1711. fol. prodiit, idque nec habui, nec inſpexi: Interim bonum factum, aliunde nobis conſtitisſe de saniori verborum tituli formula cum ex *Sponii* VIII. *Miſcellan.* p. 272. tum ex Hodoeporicis Scriptoribus *Henrico Maundrello*, in *Voyage d'Alep à Ieruſalem* p. 61. ed. *Traiect.* et *De la Roquii Voyage de Syrie et du Mont Liban*, Tom. I. p. 22. vbi verſu 3. legitur PARTH. MAX. BRIT. GERM. MAXIMVS item verſ. 6. pro verbis nullius ſenſus, IN CAELVM INCISIS recte: LYCO FLVMINI CAESIS. poſt DILATAVIT vero verſ. 7. PER..... cuius verſus verba ſtudio deleta esſe referunt Itinerum Scriptores. Ex eodem quoque *Maundrello* didici, reliqua verba: INVICTE IMP. rel. in alio rupis loco lecta & deſcripta fuisſe. Proinde huic tituli formulae male agglutinantur. In hoc quoque eodem voto ſo-

ſolenni poſt ANTONINE legitur litera P. fortasſis PIE et in fine IMPERA pro IMPERES.

— 4. Immo in *Scotiae* loco, qui vulgari dialecto vocatur *Duntocher* inventus eſt lapis, quem e *Gordonii Itinerario Septentrionali* Tab. X. n. 1. ad p. 51. antea deſcripſerat *Ioh. Horſleeus* in *Britannia Romanae* L. II. ad p. 192. Tab. 2. n. 11. v. Not. c. 3. p. 195. operae pretium eſt cernere lapidis effigiem. *Alex. Gordonus* ſic legit: *Imperatori Antonino Auguſto Pio Patri Patriae Legio Secunda Auguſta Fecit Per Paſſus ter mille ducentos Septuaginta vnum.* Plures lapides *Legionis II. Auguſtae* nomine inſignes ſimul ibidem dedit, et de *Vallo Antonini* eleganter disſeruit in *Obſervations upon Antoninus 's Wall* p. 63. ſequ.

CDLIX. 1. Supervacaneae erant *Garellii* Schedae, cum praeſto iam eſſet ex *Raym. Duellii Lucubratione Epiſtolica* p. 28. n. V. et poſt eum ex *Maffeii Obſervationibus Literariis* Tom. I. p. 188. n. 32. eamdemque mox ſive ipſe *Maffeus* in *Muſco Veronenſi* CLXI. 2. ſive *Dominic. Georgius* ad *Pagii Critic. Baron.* A. C. 217. p. 453. ed. *Luc.* repetiit. e quibus inprimus *Maffeio*, l. l. p. 208. 209. huius columnae titulus ſuam accipiet lucem.

— 2. Don. II. 104.

— 3. Don. V. 22.

— 4. genuinum huius columnae milliaris typum velim inſpicias in *Opere Danubiano* Tom. II. Part. II. Tab. XLI. 2. ad p. 107.

 — 5.

— 5. *Gorii Inſcription. Florentin.* Tom. I. p. 20. XXXVI.

— 6. Hic typus eſt a manu *Blanchinii*, ipſum et tituli et columnae milliaris exemplar cognoſcere licebit ex ipſius *Marſilii Danubio*, Tomo II. Part. II. Tab. 47. n. 3. ad p. 117.

CDLX. 1. *Tranſact. Philoſ.* Vol. XXX. ad A. 1717. Num. 354. III. vbi: *Extract of a Letter of Dr. Chriſt. Hunter, M. D. to Dr. I. Woodward R. S. S. from Durham, giving an Account of a Roman Inſcription lately dagup in the Nord of England, with ſome Hiſtorical and Chronological Remarks thereon.* addatur eiuſdem Voluminis *Numerus* 357. ad A. 1718. p. 826. ſequ. nec non *Horſlaei Britannia Romana* No. 55. XI. p. 289. & *Gordoni Iter Septentrionale* in *Supplementa* Tab. LXVII. I. a p. 13.

— 2. *Tranſaction* Vol. XXX. Num. 357. p. 526. ſequ. cum interpretatione *Rogerii Galei* adde *Tranſ. Philoſoph.* Vol. LIII. ad A. 1763. p. 136. vide quoque *Horſlaei Britanniam Romanam.* No. LV. XII. p. 290. et *Gordoni Supplementum Itineris Septentrionalis* Tab. LXVII. 2. p. 13. ſequ.

— 4. *Veron. illuſtratae* P. I. p. 363. n. L. & in *Muſeo Veronenſi.* p. CII. 3. vbi verſ. 3. DECCIVS pro DECIVS et verſ. 6. XVIIII pro XVIII.

— 5. accuratius deſcripta eſt in *Muratorii Antiqu. Italiae Medii aevi* Tom. II. p. 193. 194. vbi *Pontem Seculae* fluvii (hodie *Secchia*) recte interpretatur Muratorius.

— 6.

— 6. in Colonia Accitana in oppido *Guadix* quid novi dare poterant ſchedae *Ambroſianae*, cum ex ſchedis *Ramberti* iam dedisſet *Donius* editore *Gorio*, neſciente tamen eodem, iam *Fabretto* X. 95. cognitam fuisſe. De *M. Caſſ. Latinio Poſtumo* v. *Cannegieterum* in *Poſtumo*. c. I. p. 114. et c. V. p. 124.

CDLXI. 1. *A' Saint Meloir des Bois, Abbaye des Benedictins à quelques lieües de St. Malo. Le Pere Lobineau Benedictin, qui l'a publiée dans ſon Hiſtoire de Bretagne Vol. II. p. 2. l'a priſe pour un autel.* Sic ſcribit *Freretus*, *ſur les Colonnes Itineraires de la France* p. 154. Tom. XIV. *Hiſtor. Academiae Inſcription*, ipſumque titulum ſic expresſit;

IMP. CAES
AVONIO VICTORINO
P. F. PI . . . SO . . . . O
LEVG.

Paulo aliter eumdem exhibet vir quidam doctus in *Continuation des Memoires de Literature par Mr. de Salengre* Tom. V. Part. I. p. 134. *Inſcription de S. Meloir des Bois, dans la Dioeceſe de Dol.* vbi verſ. 3. et 4. P. I. SC. LEVC. inde hanc architectatus eſt interpretationem: *Imperatori Caeſari Avonio Victorino Patri Exercituum Principi Invicto Legatus eius vovet conſecrat.* Pesſime! De nomine *Piavonii Victorini* lege *Cannegieterum* in *Trebellio Pollione* p. 189.

— 2. Archetypum lapidis ſimulacrum

apud *Marſilium* in Opere Danubiano Tom. II. Part. II. Tab. XLVII. n. 5. ad p. 118.

— 3. *Antiquit. Gall. Epiſt.* VII. p. 36.

— 5. Prope vicum *Leirac* duobus lapidibus a *Carcaſſone*. v. *Memoires de Trevoux*. A. 1729. menſ. *Sept*. p. 1719. & *Iournal des Savans*. 1725. menſe *Ianuar*. p. 118. vbi illarum Ephemeridum auctores narrant, virum quemdam doctum noviſſimas Siglas verſ. 9. ſic explicuiſſe: *Narbonenſis Militia Pom iusſit* quam interpretationem probavit *Io. Aegidius Egmunda — Neoburgus* in *Itinere* Mſpto vol. 2.

— 8. eadem eſſe videtur, atque mox recurrens CDLXII. 2. ſed pro variorum editorum vel maiori vel minori cura ſive plenior, ſive imperfectror, de qua paulo poſt.

CDLXII. 1. in *Verona illuſtrata* Part. I. p. 363. n. LII. verſ. 2. legendum P. F. i. e. *Pius Felix*, & *Muſ. Veron*. p. CIII. 2.

— 2. Secutus hic eſt exemplum *Donianum*, II. 107. ab aliis varie editum, quod ipſum videtur fugiſſe *Gorium*, primum a *Smetio*, LVII. 6. *Grutero*, CCLXXIX. 2. & confuſis verſibus a *Fleetwoodo*. p. 117; 1. neque diu ante *Fleetwoodum* circa A. 1666. e ſchedis *Pyrrhi Ligorii* privatim deſcriptus eſt a *Nicolas Heinſio* itidem permiſtis verſibus in *Epiſtola* ad *Thom. Reineſium*, *Epiſtolarum* quippe *Sylloges Burmannianae* Tom. V. p. 205. cui *Reineſius* ſic notanter reſcripſit ibidem p. 206. *Peccavit*, inquiens, *deſcriptor lapidis Fani Fortunae, quem mecum communicas. Sunt enim*

enim revera duo diverſi, eodem tamen loco reperti, diverſorumque temporum: et ille quidem de Diocletiano et Collegis, hic de Aſterio, quem Correctorem Flaminiae et Piceni fuiſſe Imperatoribus Valente et Valentiniano e legibus Codicis Theodoſiani oſtendo in Eponymologico. Et recte igitur Gruterus velut diſtinctos producit, illam quidem p. 279. *hunc vero* p. 165. Indidem quoque eamdem Epigraphen nullis diſtinctam verſibus, decerpſit *Heſſelius* in *Praefationis Appendice* ad *Gudii Inſcriptiones* Stell. I. p. 3. Quae cum ita ſint, dubitarene poterat *Burmannus* Secundus in Adnotatione ad *Henrici Valeſii Emendationes et de Critica* L. I. p. 182. an edita ſit? Titulus autem *L. Turcii Aproniani* aeque minus ad *Diocletiani*, vti hoc loco *Muratoriano* CDLXII. 2. atque a nonnullis, tamquam *Cyriaco Anconitano*, alius *Gruteri*, CLXV. 2. ad Auguſti, i. e. Octaviani Caeſaris tempora (v. *Laur. Mehuſius* in Praefat. ad *Kyriaci Anconitani Itinerarium*, p. XXXVIII. XXXIX.) referri poteſt, propterea cenſeri debet, hanc clauſulam aliunde huc advectam et agglutinatam eſſe. Quoniam vero *Turcii Aproniani Aſterii*, ni diſtinguantur, facile in errorem temporum nos inducere poſſunt, ſemel indicando eorum diſcrimine defungi mihi liceat. (1.) L. Turcius *Apronianus* ſecundus COS. incertum cuius anni, avus, arg. Gruteri, CDLXXVI. 7. *Murat.* CCCLXXXIX. 1. fortaſſis idem, qui Quaeſtor Aerarii Saturni, Praetor, Quindecimvir S. F. (Sacris Faciundis) Corrector Tuſciae *Gud.* XLI. 5. Neque incredibile

 mi-

mihi videtur, eumdem quoque fuiſſe Praefectum vrbi, cui propterea aſſignaverim lapides Gruterianos, DCXLVII. 6. 7. e Mazochio, XV. 5. *Apiano*, CCLVI. 1. & *Smetio*, C. 9. item *Grut*, MLXXX. 9. et *Gud*, LXXXIII. 9. nec non *Spon*. IX. Miſc. p. 303. & *Gud*. LXVI. 7. quo vero tempore Praefectus vrbi fuerit, nemo indicavit. Suſpicor eum vixiſſe Maximiano, & Diocletiano Augg. non argum. *Donii*, IV. 7. et *Murat*. CDLXII. 2. ſed arg. *Gudii*, XXXVIII. 5. quoniam ibi VILL*am* MAXIM*am*, item VIAE NOVAE *Aream* ſtravit. ideoque fortasſis A. V: 1045. Dom. 293. ferre poterit. (2.) alter eius filius: *L. Turcius Secundus Apronianus*, praefecti vrbi filius, *Aſterius*, Pater, Corrector Flaminiae et Piceni. Murum dedit *Conſtante* & Conſtantio, Conſtantini M. filiis, Imperatoribus, circa A. V. 1091. Dom. 339. e *Smetio*, VII. 2. *Gruter*. CLXV. 2. Pontem refecit, *Grut*. MLXXIX. 1. Tibure clivum Tiburtinum in planitiem redegit *Murat*. CDLXIII. 9. Ad eumdem quoque ſpectat hic ipſe titulus Muratorianus, CDLXII. 2. et altera parte. Tertius eſt (3.) *L. Turcius Apronianus*, nepos L. Turcii Secundi, arg. *Gruteri*, CDLXXVI. 7. & *Muratorii* CCCLXXIX. 1. in cuius honorem poſita erat baſis marmorea apud *Smetium*, LXVIII. 2. & *Gruter*. CDLXXVI. 7. *poſt Amantii & Albini Conſ*. adeoque A. V. 1098. Dom. 346. (4.) *Turcius Secundus Aſterius*, V. C. XV. vir S. F. Valente et Valentiniano Augg.

COSS.

COSS. A. V. 1117. *Dom.* 365. *Grut.* CXCII. 3. & *Fleetwood.* p. 82 : 2. omnes *Aſterii*, hinc in ſummitate lapidis apud *Gruterum*, CDLXXVI. 7. & *Mur.* CCCLXXIX. 1. ASTERII. vti etiam (5.) *Turcius Rufus Apronianus Aſterius* COS. A. V. 1246. Dom. 494. cum *Praeſidio* collega, *Fabrett.* X. 648. & *Murat.* CDXV. : 1. 2. 3. de quo mox. Qui vero in vulgaribus Faſtis, A. V. 1201. Dom. 449. dicitur *Turcius Secundus Aſterius* Conſul & Collega *Fl. Protogenis*, non videtur *Turcius* fuiſſe, ſed *Flavius Aſturius*, vel *Aſtyrius*, vt apparet ex Diptycho Leodienſi, abundeque demonſtratum eſt a *Noriſio* in *Cenotaphiis Piſanis*, p. 292. & *Hagenbuchio* in *Epiſt. Epigraph.* p. 311. 312. addere liceat me ad *Diptychon Magni Conſulis*, p. 11. quocum minime confundi debet, vt paſſim fieri ſolet, tamquam a magno *Reineſio*, voc. *Aſterius* & *Aſturius* ad VI. 38. & in Eponymologico Mſc. *Hic. Heinſio* loco mox laudando p. XXXIX. noviſſime ab *Henr. Ioh. Arnzenio*, in *Obſervationum* ad *Sedulium Specimine*, c. X. p. 65. ſequ. *Turcius Rufius Apronianus Aſterius*, Conſul et collega *Flavii Praeſidii*, A. Chr. 494. qui in remotae vetuſtatis codicibus ſcriptis *Mediceo*, *Florentino*, & *Remenſi* dicitur & *Virgilium* & *Sedulium* recognoviſſe. vid. emendationis Virgilianae argumentum in *Nicol. Heinſii Diſſertatione*, et pictura ſcripturae, quae extat in editione Burmanniana, Tom. I. p. XXXVI. XXXVII. & apud noſtrum

Mu-

Muratorium, DCLXII. 2. vti eiusdem Epigramma ad *Macedonium* in bonis *Sedulii* editionibus legitur. Hic autem certisſime *Turciae*, ille vero *Aſterius*, vel potius *Aſturius Aſtyriuſue Flaviae* gentis fuit, nec huius anni Chr. 494. conſulis *Aſterii* nomen vſpiam *Aſturii*, *Aſtyrii*ve formam accepit.

CDLXII. 3. ex *Veron. illuſtrata*, Part. I. p. 363. n. LI. & *Muſ. Veronenſ.* p. CIII. 1.

— 5. *Veron. illuſtr.* Part. I. p. 363. n. LIII. & *Muſ. Veron.* CIV. 2.

— 7. in horto Coeleſtinorum, ex *Montefalconis Antiquit. Explanatione & Schematibus Illuſtratis*, Tom. IV. *Supplem.* L. V. p 110. edita quoque fuit in *Diario Italico*, c. VIII. p. 126. & a *Ficoronio* in libro, cui titulus: *Le Veſtigia e Rarita di Roma Antica*, p. 54. Mirum neſciiſse Italos, illius milliarii titulum diu ante a *Fabretto*, V. 355. deſcriptum fuisſe.

CDLXIII. 2. *Veron. illuſtrata*, Part. I. p. 364. n. LV. & *Muſ. Veron.* CIV. 4. ſed diu *Gruterianis* iam literis cuſtodita erat, CLIX. 8.

— 3. *Disſertatione & Animadverſionibus ad nuper inventum Severae Martyris Epitaphium*, p. 124.

— 5. *Marmor. Brixianis*, p. m. 237. nunc extat in *Muſeo Veronenſi*, p. CV. 1.

— 6. i. e. *Scipione Claramantio* in *Hiſtoriarum Caeſenae*, L. IV. p. 77. *Theſ. Ital.* Tom. VII. Part. II. & *Donio*, II. 101. dedit quoque *Elchreus Dinunda in Caeſaris Brixii Vrbis Caeſenae Deſcriptionis Annotationibus*, p. 39. et 40. Tom. IX. Part. VIII. *Theſ. Ital.* vbi

vbi verſ. 2. FL. omiſit verſ. 6. TRIB. POT. XXII. & poſt CONSVLI deeſt numerus VII. vti etiam ap. Claramantium. Nuſquam, quantum ſciam, adnotatum eſt, in *Gruteriano* iam corpore legi, CCLXXXIII. 3. Ipſe *Muratorius* ſimilem putat *Gruter.* CLIX. 6. cur non etiam ſuae ſimilis meminit, CCLIX. 5? Praeterire non poſsum, *Claramantium* ſiglas illas verſus 13. peſsime interpretatum esſe *Monumentum Poſuerunt Decemviri* vel *Quindecimviri* propterea merito poenas dedisſe *Iacobo Villano*, in *Rubicone*, p. 32. eiusdem Tomi *Theſ. Italiae.*

—— 7. in vico *Cabasſe*, vid. *Hiſtoria Provinciae*, Tom. I. L. III. c. 3. p. 129. et p. 543. Idem ex *Bergierio* revertitur infra MMXI. 6. Cur hic Conſtantinus *Maximiani Herculei* nepos dicatur, in promtu eſt ratio, per filiam *Fauſtam*, vt iam demonſtravit *Pagius* in *Crit. Baron.* A. 307. n. XIV. p. 441. Tom. III. ed. Lucenſ. ſed *Conſtantii* filium esſe hoc Muratorii exemplum falſo docet. *Bouchei* contra exemplar recte: CONSTANTINI AVG. PII.

—— 8. *Memorie Breſciane*, p. 239; 9.

—— 9. v. *Saggi di Diſſertazioni Accademiche*, Disſert. IX Tom. II. *del Giuſeppe Rocco Volpi, interno alla Villa Tiburtina*, p. 168. ſequ. ibidemque *Epiſtolam* eius Etruſcam ſuper *C. Inſcriptionibus ad P. Calogeram*, in *Opuſculis Scientificis & Philologicis*, Tom. XIX. p. 137. n. 36. & *Vetus Latium Profanum*, Tom. X. Part. II. L. XVIII. c. XIX. p. 658. ſ.

CDLXIV.

CDLXIV. 1. *Memorie Breſciane*, p. 237. n. 3.

— 3. non accurate imitatus eſt edita *Maffei* in *Veron. illuſtr.* Part. I. p. 364. LVII. & *Muſ. Veron.* CV. 4. ſic enim verſu 4. & ſequ. IMP. VII. COS. III. BONO R. P. NATO PATRI PATRIAE.

— 4. neque in hoc iuſtam exemplaris *Maffeiani Veron. illuſtrat.* P. I. p. 364. LVIII. & *Muſ. Veron.* CVI. 1. formam reddidit.

— 5. bis relata eſt a *Donio*, II. 48. et III. 72. neutrubi *Gorius* lectores commonefecit, ſaepius antea a *Reineſio*, II. 16. pleniusque a *Sponio*, VIII. *Miſcell.* p. 276. *Fabretto* III. 515. et *Gud.* LXXXIII. 1. cuſtoditam fuisſe literis. In omnibus exemplis poſt verſ. 4. legitur IVSSERVNT hic male praetermisſum. Eamdem *Epigraphen* cur denuo renovaverit *Donatus Supplem.* p. 151 : 9. rationem non comminiſcor.

— 6. iam ſupra adfuerat, CCLXIV. 8.

— 7. quaſi nondum edita fuisſet. Sed iam invenerat ſui nuncium *Ioſephum Roccum Vulpium* in *Vet. Latio Profano*, Tom. III. L. IV. c. 7. p. 170. qui in Villa Pamphilia eam reperiri teſtabatur, et verſ. 6. pro SCABIE exhibebat CARCE, legendum fortasſis CARIE, verſ. 8. REPARAVIT, & pro EFFIGIEM offerebat NITOREM.

CDLXV. 1. in *Donianis* lapidibus, II. 40. vbi *Gorius* quidem recte animadvertit inemendatam occupasſe *Sponium*, ſed ignorare poterat, apud *Gudium* in *Indice Imperatorum*, c.

XXI.

XXI. p. LVIII. omnium emendatiſſime legi, ipſumque, vt videtur, *Gudium* verſ. 8. gryphum verborum IVDIX MEIS IIX ſic expoſuiſſe IV DIE MENS. IIX. h. e. Octobris, eodem enim anno & *Donianum* et *Gudianum* corpus prodierat. Verum Muratorio id incompertum eſſe minime debuerat. Quibus omnibus, vti etiam *Fleetwoodo*, p. 126 : 1. magis crediderim legendum eſſe verſ. 9. *Fl. Aſterio*, quam ſchedis *Ptolomaei* T. CASTERIO DEPVTATO.

—— 2. *Don.* II. 105. cui aliud ſimile II. 106. iungitur, hoc loco, neſcio quamobrem, omiſſum.

—— 3. *Veron. Illuſtrata*, Part. I. p. 364. n. LIX et *Muſ. Veron.* CVI. 4.

—— 4. e Codice MSC. *Einſidlenſi Mabillonius*, in *Veter. Analectis*, p. 362. n. 50. ed. nov. vnde iam antea deſcripſerat *Fabrettus*, X. 45.

—— 5. *Don.* II. 25.

CDLXVI. 1. aeque pleniorem iam cognoveramus ex Codice *Einſidlenſi* apud *Mabillonium* in *Veteribus Analectis*, p. m. 359. n. 7. vbi verſ. 6. *triumpho quo.* verſ. 7. ſupplendum DOM*uerunt*, verſ. 9. *tropaeisque.*

—— 3. ſui ipſius immemor a ſe iam editam eſſe hanc eximiam Epigraphem non recordatus erat *Muratorius* in *Antiquitat. Italiae Medii Aevi*, Tom. V. *Diſſertat.* LVIII. p. 43. 44.

—— 4. ex *Bonſanto*, neſcio quo.

CDLXVII. 1. Mira ἀβλεψία *Muratorius* ne-

neſciebat dudum e *Smetio*, XXXIV. 11. tranſiisſe in Syllogen *Gruterianam*, CXVI. 4.

— 3. plane ſimilis eſt apud *Spon.* IX. *Miſcell.* p. 303. & *Gorium*, *Inſcription. Florentin.* Tom. I. p. 222. n. 26.

— 5. quaſi vnus & ſolus *Petr. Saxius*, Arelatenſis ille Preſbyter, in libro rarisſimo *Pontificio Arelatenſi*, *Aquis Sextiis*, 1629. 4. huius lapidis fidem praeſtiterit, neque antea iam circa A. 1610. e *Scaligeri* & *Knibbii* ſchedis *Gruteri* miniſterio, CLIX. 8. emendate prodierit, neque poſtea hoc milliare multoram hominum eruditorum induſtriam exercuerit, tanquam, ipſius *Scaligeri*, in *Lectionibus Auſonianis*, L. II. c. 30. p. m. 244. *ed. Sanctandreanae*, 1588. 8. *Reineſii*, L. III. *Variar. Lection.* p. 610. 611. *Donii*, II. 103. *Sponii*, V. *Miſc.* p. 166. *Nicolai Bergierii*, *de viis militaribus*, Tom. I. L. III. p. m. 495. ed. *Bruxell.* 1728. 4. *Honorati Bouchii*, in *Hiſtoria Provinciae*, Tom. I. L. IV. c. IV. p. 302. & Part. II. L. III. Sect. III. p. 583. *Montefalconis*, imaginem columnae e libro *Peireſcii* ſcripto offerentis, titulumque pluribus illuſtrantis, *Antiquitat. Explicat. Supplementi*, Tom. IV. L. V. c. 9. Tab. XLVII. p. 116. = 18. *Dominici de Colonia*, in *Memoriis Trevoltinis*, 1701. Tom. II. Part. II. Art. 25. p. 282. ed. Amſtel. *Io. Franc. Seguierii*, in *Antiquitéz d'Arles*, p. 53. et *Maffei*, *Antiquitat. Gall. Epiſtol.* VII. p. 38. 39. Quorum omnium & lectionibus & ſententiis inter ſe collatis titulum ſic opinor interpretandum es-

eſſe: *Salvis Dominis noſtris Theodoſio et Valentiniano Piis Felicibus Victoribus ac Triumphatoribus ſemper Auguſtis quintum decimum Conſule* (non enim divellendi ſunt numeri XV.) *Theodoſio* adeoque A. Dom. 435. vir *inluſtris*, *Auxiliaris Praefectus Praetorio Galliarum de Arelate Masſiliam Miliaria Poni Sua Pecunia Iusſit.*

— 7. *Itineris Orientalis*, Tom. III. Epiſtol. XVII. p. 80. ed. Lugdunenſis Franciсae, 8. vnde etiam eleganter deſcripſerat *Monteſalco* in *Palaeographia Graeca*, L. II. p. 174. audaculus fuit *Bimardus*, cum verſ. 4. pro Παρτικὸς ſcriberet Αντικὸς, cognomen *Iuſtiniano* tributum in Prooemio *Inſtitutionum*; de quo nemo melius disſeruit, quam *Abraham. Ortelius* in *Theſauro Geographico*, voc. *Anti* & *Anticum* quod videtur neſcisſe *Ever. Otto*, *ad Iuſtiniani Inſtituta*, p. 6. (b.)

CDLXVIII. 1. in *Adolphi Occonis Imperatorum Romanorum Numismatibus*, *Mediolani* 1683. fol. p. 568. extitit quoque in *Antonii Gatti Hiſtoria Ticinenſi*, c. III. p. 6. Tom. IV. Part. II. *Theſ. Ital.* & *Io. Brevalius* in *Remarks on Several Parts of Europe*, Tom. II. p. 171. minus accurate, vt ſolet, deſcripſit.

— 2. emendatior iam nomine *Luitprandi* regis prodierat in *Muratorii Antiquitatibus Italiae Medii Aevi* Disſertat. XXVI. p. 195. 196. Tom. II.

— 5. *Don.* II. 16. quam denuo repetendam eſſe putavit *Donatus* in *Supplemento* p. 61: 5.

— 6. Non fideliter reddita Inſcriptio. In lapidis enim illius fruſto non eſt CONBVSTVM, ſed CONS. i. e. CONS*umtum* exemplo & teſtimonio accuratisſimi *Philippi a Turre* in ſingulari Epiſtola ad *Iac. Facciolatum* ſcripta, *Lettera del fu Mſgr. Filippo del Torre, Veſcovo d'Adria ſopra una publica Iſcrizione di Confini, che ſta regiſtrata a Lettere antiche nel Palazzo publico d'Aſolo e ſopra un Frammento d'altra Iſcrizione par d'Aſolo al Signor Iacopo Facciolati*, in *Supplemento Ephemeridum Literatarum Venetarum*, Tom. I. Art. II. p. 31.=71. inprimis p. 57.

CDLXIX. 1. dubiae antiquitatis titulus mihi esſe videtur.

— 2. Hanc marmoris Epigraphen ſine dubio *Bimardus* ex *Pauli Lucae Itinere Graeciae & Aſiae minoris*, Tom. I. p. 314. n. 45. mire deformatam, vt ſaepius, nec iniuria queſtus eſt *Cuperus* in *Literis Criticis*, p. 155. et 331. decerpſit, hoc ipſo novisſimo loco emendans & commutans Κλυντῆρας in Πλυντῆρας. Sed placuit *Bimardo* magis Κλιμακτῆρας, et ἐκ Κανδοι prae *Cuperiana* lectione ἐκ τῶν ἰδίων.

— 6. Eſt ſane in *Donianis* II. 76. vbi recte verſu 8. CALVOS pro CALVS adeoque etiam verſ. 1. iſtud cognomen ſimiliter emendandum eſt.

— 8. Antea iam aeque mutila lucem viderat opera *Mutii Phoebonii* in *Hiſtoria Marſorum*, L. III. c. VIII. p. 198. Tom. IX. Part. IV. *Theſ. Italiae.* vbi verſu 1. vitioſius MARTA legitur. lacunam poſt A SOLO ſup-

ſupplere poſſis verbo EXSTRVXIT & verſ. 3. VArio.

—— 9. *Puerorum* & *Puellarum Alimentariorum* non vna haec eſt in titulis veteribus fama. vid. ſupra iam deſcriptos, CCXXX 3. 5. et CCXXXVIII. 2. 3. cuius liberalitatis imaginem declarant fragmenta Arcus triumphalis Traiani in arcu Conſtantini ſervata apud *Ioh. Petr. Bellorium* in *veteribus Arcubus Auguſtorum* Tab. 30. Eius certe munificentiae auctor fuit *Traianus* v. *Fabrett.* ad *Inſcript.* III. 437. 617=619. p. 234. ſ. & *Columnam Traian.* c. II. p. 36. eum imitati ſunt *Hadrianus*, teſte *Spartiano* in *Hadrian.* 7. *Antoninus Pius*, in honorem *Fauſtinae*. v. *Capitolin.* in *Pio* 8. et *Rubenius* II. *Elector.* 36. *M. Aurelius*, *Capitolin.* in *Antonini Philoſ.* 7. item *Alexander Severus*. *Lamprid.* in *Alexandr.* 57. quod totum argumentum de pueris & puellis alimentariis, item de *pueris curiae*, ideo ſic dictis, quod in publico quodam aedificio ſeu οἰκίᾳ ἱερᾷ τῶν παρασίτων, vt Graeci vocabant, nutriebantur, ſive quibus *incrementum* locutione tituli *Gruteriani* CDLXI. dabatur, ſic illuſtrarunt *Reineſius* ad VI. 24. *Fabrettus* ll. ll. & *Gudius* ad *Gruter.* CDLXI. *Anton. van Dalenius* in *Diſſertatione de Origine et Ritibus Sacri Taurobolii* c. XI. ap. 160=168. *Oliverius* ad *Marmora Piſaurenſia*, XXXVI. a p. 116. alii viri docti ab *Heſſelio* in *Indice Gudiano*, p. 20. voc. *Alimentarii* laudati, inprimis *Muratorius* noſter in libello *dell' inſigne Tavola di Bronzo*, p. 25. vt paene non opus ſit *Trotzium* in *Me-*

 mo-

moria Propagata L. I. c. 3. a p. 222. nominare.

CDLXX. 1 Diu integrior iam e ſchedis *Pighianis* depicta erat apud *Laur. Begerum* in *Spicilegio Antiquitat.* Segm. III. p. 91. n. XVII.

— 3. Don. IX. 31.

— 4. *Don.* II. 61. 109. Ex Decreto Decurionum *Circenſium Lucum Maceriam et Murum et Ianuam De ſua Pecunia Fieri curavit.*

— 5. mendoſisſimae huius Inſcriptionis fragmentum ter relatum esſe quis non miretur? primum hoc loco *Corae* poſuit, iterum ex *Donio* II. 9. *Praeneſte*, interpoſitis paucis foliis locavit DV. 16. tertium DCCLXII. 1. itidem *Corae* oppido ex ſchedis ſuis asſignavit, mox hic mox alibi corruptius.

— 6. *Don.* II. 12.

— 8. genuinus marmoris typus cernitur in *Gualteri Tabulis antiquis Siciliae*, n. 295. p. 540. Tom. VI. *Theſauri Siculi.* Sine omni necesſitate redit infra CDLXXXIX. 2.

— 9. & *Gorius* et *Muratorius* neſcierunt, eumdem titulum a Pighio accepisſe *Gruterum* CLXXXI. 1. et ex Ligorio deſcripſisſe cum *Gudium*, LXXVI. 2. tum *Vulpium Veteris Latii Profani*, Tom. VIII L. XV. c. 5. & IX. L. XVII. c. 2. p. 269. vitioſo vbique nomine *Grutero* dicitur AVRVNCEIVS *Gudio* & *Muratorio* ARVNCEIVS. recte emendavit *Reineſius* in Eponymologico Mſc. AVRVNCVLEIVS.

CDLXXI

CDLXXI. 1. in *Inſcriptionibus Aquileienſibus* n. 74. p. 400. poſt *Monumenta Veteris Antii.* Sed integriorem ſincerioremque vide in *Ioh. Ioſephi Liruti Diſſertatione de Iulio Carnico*, Tom. IV. *Miſcellanee di varie Operette*, p. 300. qui vidit & deſcripſit. cuius fragmenti principium offert: AEDEM BELLINI. et verſus 6. non POTITIOR ſed OTTICIO *Sexti* L. ARGENTILLO MAGIſtro VICano legere iubet. Eumdem typum bene asſecutus eſt & probavit *Ioh. Dominicus Bertoli*, in *Le Antichitá d'Aquileia*, p. 301. CCCCXXI. Male *Muratorius* in Indice exhibet quaſi nomen fuerit *Potitior Sex. L. Argentillus*.

— 2. *Veron. illuſtr.* Part. IV. p. 78. *Muſ. Veron.* CXXI. 1. neſcio an ſincerior typus ſit *Onuphrii Panvinii Antiquit. Veron.* p. 96. vbi LVCI. L. IVSTINVS. Mendis conſperſam dedit *Breval. Remarks on Several Parts.* Tom. II. p. 124.

— 5. non Vicenticae ſed in agro Veronenſi. per *edita March. Maffeii* intellexit *Veronam illuſtratam*, p. 353. n. IX. neque tamen id exemplar accurate ſecutus eſt, VEICETINOS commutans in VEICENTINOS, propterea notatus fuit a *Maffeo* in *Muſ. Veron.* CVIII. 1. qui *editum* quidem ait *Epigramma pluries*, *ſed inculpatim* h. e. vt interpretor, optima accurationis fide, *numquam*. An de omnibus idem pronunciare potuerit *Maffeius*, dubito, quoniam omnes, qui lapidem hunc Vicentinum promulgarunt, aut inſpicere aut conferre non levis eſt opera. Eius memi-

riſſe *Hermolaum Barbarum* in *Correctionibus Plinianis*, *Angelerius*, *de Antiquitate vrbis Ateſtinae*, p. 5. Tomi VII. Theſauri Ital. Part. I. *Burmannus* vero in *Praefat.* eiuſdem *Tomi* p. (10.) *Beroaldum* (neſcio quem, maiorem, an minorem,) ad *Plinium* III. 19. aiunt. Quam vere, ipſi iudicent. Sic *Barbarum* quoque in *Plinianis Caſtigationibus* laudat *Leander Alberti*, Bononienſis, in *Deſcriptione totius Italiae*, p. m. 732. ed. Colon. 1567. fol quem ipſe primum tituli huius auctorem oculis meis cognovi, ibi Sex. Attilius M. F. *Seranus* dicitur & inter *Aeteſtinos* & *Veicetinos* fines ſtatuti, mox longe emendatius prodiit apud *Petr. Apianum* CCCXXX. 2. ibi enim ſalvus eſt *Sextus Atilius* M. F. SARANVS et praeter AETESTINOS, perperam ſic ſcriptos, ſalvi VEICETINI. Tum apud *Onuphrium Panvinium* in *Antiquit. Veron.* p. 244. eiuſque imitatorem *Anton. Auguſtinum*, in *Numis*, *Dial.* X. p. m. 285., ATILIVS audit *Serranus*, apud *Bernard. Scardeonium*, *Hiſtor. Patav.* L. I. p. 91. Tom. VI. Part. III. *Theſaur. Italici.* male! *Sextus Attilus* SERA. apud *Hippolytum Angelerium*, l. antea l. Sextus Attilius SERA. vti etiam *Sertor. Vrſatum*, in *Hiſtoria Patavina*, p. 30. eodem modo, ſed apud *Fulvium Vrſinum* omnium emendatisſime in Numis *Familiarum*, gente *Atilia*, p. m. 43. item *Cyprianum a Popma*, in *Emendationibus Salluſtii* ad *Bell. Catilinar.* c. 37. p. 42. ed. *Carrionis* 1574. 8. quos vtinam ſecutus esſet *Gruterus*, non CXVIIII. 6. vt male *Burmannus* excitat, l. l. cui etiam *Seranus* placet,

cet, ſed CXCVIII. 6. nec *Apianum* ſuum deſeruisſet. Non miror, *Iacobum Salomonium*, vtpote minorum gentium Scriptorem Epigraphicum, e *Scardeonio* vitioſiorem dare potuisſe in *Inſcriptionibus Agri Patavini*, p. 69. *Sextus Attilius M F. Serra*, et VICENTINOS, ſed *Henr. Leon. Schurzfleiſchium*, *ex lapide inſpecto*, vt ait, *Gruterum* corrigere voluisſe in *Actis Literariis* ſ. *Anecdotis Animadverſionum in Gruterum*, p. 87. proferentem SERRA, id ſerio miror.

—— 8. Nihil novi proferre poterant Schedae *Cyriaci*, quod diu iam ante in lucem protulerant edita *Cyriaci Epigrammatia*, p. XIV. n. 97. quo minus res veniae habuit, cum idem e ſuis ſchedis in memoriam revocare ſe posſe exiſtimaret *Muratorius* infra, DCCXCII. 2. verſu 2. pro ΧΟΛΙΛΟΥ Colilo veriſimiliter reſcribendum esſe iudicat *Ed. Corſinus* in *Faſtis Atticis*, *Disſertat.* I. p. 47.

CDLXXII. 2. *Marmor. Felſin.* Sect. V. c. XI. p. 264. Aeque mutilam diu ante deſcripſerat *Fulvius Vrſinus* in *Familiis Romanis*, gente *Axſia*, p. m. 44. vnde *Gruterus*, CC. 5. repetiit, ſed poſtquam *Fabrettus* longe integriorem, X. 18. ſimilemque, IX. 482. e ſchedis Vaticanis Barberiniſue depromſerat, inſtauratores quoque Gruteriani corporis hanc Epigraphen ſuis incrementorum bonis indotatam relinquere noluerunt, quid igitur laudis et praemii debetur *Muratorio*, cum pro plena truncatam in vſum revocat. Eademne ſit, an aliorum hominum memoria, quam inde a *Stolone* demum reviviſcere iusſit *Maffeius*;

in *Muſ Veron.* CCLXXIII. 1. divinare non auſim. Quoniam vero verſu 7. in verbo *Dicandorum* & *Dedicandorum* variant *Gruterus*, & *Fabrettus*, *meliori iure* inde *IVDICANDORVM* effici poſſe putat *Burmannus*, de *Vectigalibus Pop. Rom.* p. 204. non memor, eamdem plane ſuſpicionem ipſi iam ſubminiſtraſſe iſtud ſimile exemplum *Fabretti*, IX. 482.

—— 3. Ex *Honorati Bouchei Hiſtoria Provinciae* Tom. I. L. III. c. 2. p. 121. et *Petri Iofredi* non *Ioffredi*, vt identidem ſcribitur, *Hiſtoria Nicaeenſi*, c. VII. p. 19. Tom. IX. Part. VI. *Theſ. Ital.* decerptam occupaſſe Sponium iam adnotavi in *Periculo*. a quo noviſſimo perperam explicatas verborum ſiglas: *Quibus ex Sto Cemelenſi Poteſtas eſt*, *Muratorius* recte deſeruit, legi debere ſignificans: *Quibus ex Scto Congregari* (ſive vt vult *Burmannus* in *Praefatione* ad Tomum IX. *Theſ. Ital.* p. [3.] *coire*, *permiſſum eſt.* Mendoſa vox eſt verſ. 2. PRAESIDATVS pro PRAESIDIATVS.

—— 5. *Hiſtor. Genealogic. domus Sabaudiae*, Tom. I. p. 39. paulo emendariorem poſtea dederunt viri docti in *Ephemeridibus Helveticis*, (Iournal Helvetique) 1739. *Maio*, p. 400. et in *Memoriis Trevoltinis*, 1742. menſe *Ianuario* Art. VII. p. 149. ſequ. *Lettre à M.... ſur une Inſcription trouvée à Talvire*, vnde fortaſſis natum ſibi ius eſſe putavit Muratorius, eandem infra MMXII. 3. rurſus deſcribendi. Nullius ſaltem ſententiae verba verſus 4. EOAM FILIVS commutanda ſunt in EO AMPLIVS, & SERVM in SERVVM,

quem

quem etiam offert *Io. Luc. Zuzzeri* in Diatribe *d'una antica Villa ſcoperta ſul doſſo del Tuſculo ed' un antico orologio a Sole*, in *Venezia*, 1746. 4. p. 68. Horologium illud capi non poſſe de hodierno eiusmodi gnomone, quo aeris tinnitu diurnae nocturnaeque horae indicantur, ſenſus communis docet. Veteribus enim duplex ſaltem menſurae temporis definiendae genus in vſu fuit, ſolare, et aquarium, ſive clepſydrae, quamquam hoc alterum quoque ſolarium appellari ſolebat. Ad prius adminiſtrandum ſtilo aeneo duntaxat opus erat, ad aquarium vero ſervi miniſterio. vid. *Vitruvius*, IX. de *Architectura*, IX. p. m. 392. An vero ad *Pulveris*, vt ait *Muratorius*, h. e. ad harenarum delabentium menſuram definitae olim fuerint horae, vix ſuſpicari licet. Legatur hic valde elegans *Io. Aug. Erneſti de Solariis* Proluſio, in *Opuſculis* eius *Philologicis & Criticis*, p. 27.

— 6. Ex *Achillis Bocchii*, Bononienſis, *Symbolicis Quaeſtionibus* iam depinxerat *Malvaſia*, in *Marmoribus Felſineis*, Sect. I. c. VI. p. 47. quem titulum e *Pauſaniae Meſſenicis*, c. 30. p. m. 353. effictum eſſe non tam ſuſpicatur, quam certa ratione demonſtravit *Muſſeius Artis Criticae Lapidariae*, L. III. c. I. Can. III. p. 77. cui ſane ſimillimum esſe puto alterum illud aheneum Fortunae ſigillum ab eodem *Bocchio* deſcriptum cum titulo itidem ſpuriae antiquitatis, et e verbis *D. Petri* prima *Catholica*, c. II. 18. conſarcinato: οἱ οἰκεται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντι φοβῳ τοῖς δεσπόταις.

— 7. *Dan.* II. 23.

— 8. ex *Falconerii Auctario Inſcriptionum Africanarum*, n. XII. p. 162. *Inſcriptionum* eius *Athleticarum*. cur non potius ex *Gorii Inſcriptionibus Florentinis*, Tom. I. p. 27. XXXXIX. qui emendatiorem protulit.

CDLXXIII. 1. *Hiſtoria di Padoua*, L. I. Part. I. p. 31. qui per *L. Caecilium Q. F.* intelligendum eſse putat *L. Caecilium Metellum deſignatum Proconſulem Dalmatiae*. Idem fragmentum vidit & deſcripſit *Schurtzfleiſchius*, in *Actis Literariis*, p. 87.

— 5. Si meminisſet, diu iam cognitum fuisſe lapidem ex *P. Apiano*, CCCXXXI. 2. quem ipſum non ſatis accurate repetierunt *Gruterus*, CLXXV. 6. & *Malvaſia*, in *Marmoribus Felſineis*, Sect. VI. c. II. p. 377. neque verſ. 1. *CAMVRII* ſed *Caii Amurii*, neque AMPHALE ſed OMPHALE, verſ. 3. ſcripſisſet.

— 6. *Don*. V. 26. vbi *Gorius* expresſis lacunae ſignis probabiliter *Tolli* ſupplere poterat, ibi *Muratorius* his omisſis neutiquam, addidit immo lectores inducere potuit, vt pro IVSSERVNT legerent SVSTVLERVNT.

— 7. *Theatrum Inſubricae Magnificentiae Hieronymi Borſaerii* ἀνέκδοτον, de quo *Onomaſt*, Parte V. in Appendicula Partis IV. p. 552. non *Comi*, ſed *Mediolani* in aedibus Archintorum poſuit, qvam vero non modo hic, ſed etiam infra MDCLI. 8. e ſchedis Iovii ſe primum in lucem produxisſe putaverat Muratorius, eam iam ipſe *Iovius* in *Hiſtoria Novocomenſi*, L. II. p. m. 138. Tom. IV. Part. II. *Theſaur. Italiae* dudum evulga-

ve-

verat, vbi in fine legimus: HS CIↃ. i. e. Seſtertia Mille.

—— 8. *Inſcript. Selectae*, p. 327.

—— 10. e *Iac. Grasſeri Antiquitatibus Nemauſenſibus*, p. m. 1078. T. I. *Theſ. Antiqu. Salengriani*, & *Gölnitii Vlyſſe Belgico Gallico*, p. m. 559. dudum decerpſit *Reineſ.* IX. 50. cuius interpretatio vocis TABVLA, per τὸ TABVL*Arius* explanatae, ſi omni exceptione maior eſt, patet vtique hunc titulum ad opus quoddam publicum non pertinere, ſed privatim a quodam *Fideli* dedicatam fuisſe imaginem *Cintiae Honoratae*. male igitur *Tabula* in Indice *Operum* & *Locorum pnblicorum*, Clasſe VI. collocata eſt.

—— 11. vtinam indicasſet *Maffeii* librum! Sic de vera tituli ſcriptura certior factus fuisſem. Interim quoniam ovum ovo tam ſimile non eſt, quam hoc exemplum ſuperiori, CXXXIX. 5. e ſchedis *Galeardi* ſumto, malo ſane verſu 4. RESP. in REIP*ublicae* leniter commutare, quam neſcio quod RESP*onſorum* TRIBVNAL cum *Muratorio* commiſci.

—— 12. Schedae eius aliquid novi promittunt, ſed fruſtra, nota enim erat legentibus *Mutii Phoebonii Hiſtoriam Marſorum*, L. III. c. VIII. p. 207. *Theſ. Ital.* Tom. IX. Part. IV.

CDLXXIV. 1. emendatior iam extat apud *Gruterum*, CLXVIII. 8. quem eum ipſo lapide videtur contulisſe *Gudius*.

—— 2. iam dudum quoque *Reineſiani* corporis, II. 19. portio fuit.

—— 3.

— 5. *Memorie Breſciane*, p. m. 323. n. 118.

— 5. in *G. Gualtheri*, Inſcriptionibus vrbis *Thermarum Himereorum* p. m. 537. CCLXXVIII. *Theſauri Siciliae* Tom. VI. non legitur Q. DICIMIVS, neque Q. DICYMIVS, vt mox inutili, & abolenda repetitione n. 7. ſed Q. DICVMIVS. CDLXXV. 1. in Liparae inſulae & Brutiorum Inſcriptionibus n. CCCLVIII. p. 868. Tom. VII. *Theſ. Sic.* quam non modo negligenter deſcripſit, integrum verſum *Corinthe*-AM IN TEMPLO APOLLINIS MAIORIS omittens, ſed etiam diu iam ante cum varietate quadam nominis gentilitii a *Grutero* commemoratam eſſe CLXXIV. 7. neſciit.

— 2. Haud dubie ſumtus eſt titulus ex *Angeli Hiſtoria Parmenſi*, poſt eius mortem *Parmae* edita, quae in oris Batavis rariſſima eſt. Interim contenti ſimus typo *Doniano* II. 80. vnde veriſimilius MVNATIVS *Apſyrtus* quam, *Egnatius* exit.

— 5. *Don.* II, 11. vbi *Gorius* viris doctis explicandum relinquit, quid vox EPIMEDIA ſignificet. Imitaturne Graecorum EΠIMETPA? quibus denotari poſſunt acceſſiones ornamentorum, vel *Intermedia* quaedam, velut *Encarpa*.

CDLXXVI. 1. Si inſpexiſſet *Gudium* CXXIII. 2. ſua ſponte lectionem *Sacerdoti Caenienſi* repudiaſſet.

— 2. Ex *Domenici Bonaventurae Matthaei Memorie Iſtoriche dell' antico Tuſculo, oggi Fraſcati*, *Roma*, 1711. 4. *p.* 90. *vel p.* 36 *Tomi* VIII Part. IV. *Theſaur. Italiae.* et in *Vulpii*

Ve-

Veteri Latio Profano, Tom. VIII. L. XIV. c. IV. p. 132. In fruſto tubi thermarum haec Epigraphe inventa eſſe dicitur, cui interpretandae opus eſt Oedipo. Aliam certe nullam excogitare poſſum ſententiam, niſi hanc: FELIX ARA! i. e. *Ara Fortunae Tuſculanae* IMP*erator* SER*gius Galba Votam Conſecravit*. De Fortuna, quam Galba Tuſculi aeſtivam coluerat v. *Suetonius* in *Galba*. 4. & 18.

— 3. in *Marmoribus Piſaurenſibus*. p. 5. XII.

— 4. in *Cyriaci Epigrammatibus* iam vulgata eſt p. XV. 108. extitit quoque in *Wheleri Itinere Dalmatiae Graeciae* et *Aſiat.* Tom II. L. II. p. 417 ed. *Amſtelaed*, it. *Spon. Itin.* Tom. II. p. 335.

— 5. *Inſcriptionum Florentinar.* Tom. I. p. 105. n. 74. hic tamen ſpoliata eſt prioris Lateris titulo, quem vtrumque et *Gruterum* XVI. 12. et *Gudium* X. 9. ſervasſe latuit *Gorium*.

— 6. *Don.* II. 56.

— 7. *Don.* II. 57. idem eſſe videtur qui apud *Gruter.* CLXXI. 7. &. MLXXX. 11.

— 9. In editis *Cyriaci* p. XXII. n. 150. non invenio DEC. DECVR, ſed DEC. DECR. i. e. *Decurionum Decreto.*

— 10. Idem videtur eſſe lapis, qui ſuperior CXXII. 1. ſed hic corrupte editus, neque diſſimilem haberem *Gruterianum*, CLXXXII. 6. e *Mazochii Epigrammatibus* p. CXVI. 2. deſcriptum, niſi obſtaret ingens diverſitas locorum *Malacae* et *Romae*.

— 11.

— 11. legitur quoque apud Abbatem *Capmartinum de Chaupy* dans *la Decouverte de la Maiſon de Campagne d'Horace* Tom. III. p. 254.

CDLXXVII. 1. *Oſſervazioni ſopra i Cimiteri* L. II. c. IX. p. 445. qui pariter atque *Muratorius* ignoravit, iam diu *Gruteri* induſtria CLXV. 3. lucem vidiſse.

— 2. pace Muratorii verſu 1. M. non *Munus* explicarem, ſed Marcus, ſiglam certe ad *Caecilius* trahens.

— 3. vitioſisſime deſcripſit *Capponius*, longe melius, vt recte animadvertit Muratorius, iam olim *Cyriacus* Anconitanus. v. *Commentariorum Cyriaci Anconitani Nova Fragmenta*, *Piſauri* edita. p. 61. n. 164. vbi tamen velim obſervasſet, eodem modo iam lectum esſe a *Grutero* MCLXXVIII. 1. *Donio* V. 78. et imprimis *Gudio* LXXIII. 1.

— 5. *Inſcript. Florent.* Tom. I. p. 211: 53. ſed extitit quoque apud *Gud.* LXXV. 9.

— 7. fierine poteſt, vt neſciret, eumdem titulum iam *Gruterum* litteris publicis mandasſe CLXXXVII. 4 et 12.

— 8. Subtilius deſcriptam lege apud ipſum *Maffeium*, in *Antiquitat. Galliae* Epiſt. IV. p. 24. & in *Muſeo Veronenſi*. CDXII. 1. qui cum ſuperiori loco ſcriberet, *duos hic accipe titulos typis, quod meminerim, nunquam commisſos*, non bene ſane meminerat. Nam *Meneſtreius* iam ante emiſerat in *Memoriis Trevoltinis* 1704. *Menſe Iulio* Artic. 105. p. 1203. et quidem in Epiſtola quadam: *Lettre du P. Meneſtrier a Mſr. de la Valette Preſident de*

Thre-

Threſoriers de France &c. *ſur quelques Decouvertes faites à Forvieres*, ſed priorem tamen inepte ſic expoſitam: Locandum Lapidem in circo *Sextus Iulianus Varius*, immo legendum *Sextus Iulius Ianuarius*.

— 9. Eamdem, vt ſcribit *Muratorius*, *ad marmor ipſum exactum*, denuo inculcavit infra MMXIII. 3. hoc loco ex *Garuffio*, *Lucernae Lapidariae* c. I. p. 26. Tom. VII. Part II. qui cum ſiglas verſ. 3. EXDeCuriones interpretaretur pro EX *Decreto Civitatis* iure notatus eſt a *Burmanno* in Praefatione Tom. VII. Theſ. Ital. p. [24.]

CDLXXVIII. 1. Incorruptior forma eſt in *Donianis* II. 17. vbi quales ſint verſ. 10. *Fiſtulae* probabiliter *diſſerentem Gorium* audi.

— 2. *Don.* V. 146.

— 4. v. *Tabulae antiquae Siciliae* n. 32. 33. 34. 35. p. 216. 217. Tom. VI. *Theſ. Siculi* vbi PROCONSVLE. quae verba in IV. Columnarum Epiſtyliis eleganter caelatis opere Corinthio leguntur, Sciendum autem eſt, apud *Gualterium* ſtudio et data opera ſcriptum eſſe PROCONSVLE non PROCONSVL. neque Muratorio ignotum eſſe debuiſſe, eumdem titulum, etſi praenomine L. et nominandi caſu *Proconſul* non illibatum, iam olim a *Bartholino* accepiſſe *Reineſium* II. 22.

— 5. Ita ſane retulit *Montefalco*, in *Diario Italico* c. XXVIII. p. 428. n. 23. vocem SERGIVS pro SERG*ia* i. e. tribu male extendendo. (v. Periculum meum) gloriatuſque ibi eſt 432. ſuum exemplum mendoſo *Ioh.*

Lu-

Lucii Dalmatae typo, in *Inſcriptionibus Dalmatricis* n. 12. p. 46. Tomi XIV. *Theſ. Siculi* obvio, longe emendatius esſe.

— 6. ex *Alphonſi* quippe *Cagnacini Fragmento Antiquitat. & Hiſtoriae vrbis Ferrariae* ad p. 8. Tom. VII. Part. I. *Theſ. Italiae* vbi marmor depictum cernitur. titulus vero bis a *Gudio* LXXV. 7. & CCCXXV. 14. quoad vnam partem iam commemoratus eſt.

— 9. vid. luculentas eius *Obſeruationes* ad *Vitra antiqua* p. 138.

CDLXXIX. 1. *Inſcription. Florent.* Tom. I. p. 67. CLXXXV.

— 2. *Opere de Servis.* p. 1145. Tom. III. *Novi Supplementi Theſ. Antiqv. Poleni*, cuiusmodi collare non vnum iam occuparunt Sponius, & Fabrettus, tamquam hoc *Spon.*. IX. p. 300. *Fabreit.* VII. 362 & *Fleetwoodus*, p. 332 : 1.

— 3. *Inſcript. Florentin.* Tom. III. p. 7. ſed occupavit quoque *Fabrettus* VII. 359. et ſiglas D. M. recte iam explicuit per *Dominum Meum.*

— 4. 5. 6. ex eodem *opere de Servis.* p. 1145. 1146. Tom. III. *Poleni Novi Supplementi Theſaur. Antiquitat.* e quibus numerus quartus iam a *Spon.* IX. *Miſcell* p. 301. *Fleetwoodo* p. 332. n. 7. & *Fabretto* VII. 365. et quintus a *Sponio* IX. *Miſc.* p. 301. *Fleetwoodo* p. 332. n. 6. et *Fabretto* VII. 360. & Sextus, a quarto non divellendus, itidem a *Sponio.* l. l. p. 301. *Fleetwodo* p. 332. n. 7. & *Fabretto* VII. 365. abunde laudatus eſt. Legendum vtique: *Fugi Euplogio ExPraefecto vrbi* non vt

can-

Cannegieterus vult in *Miſcellaneis Obſervat. Novis* Tom. I. p. 25. *Ex Opere vrbano.*

— 7. Don. II. 172.

— 8. itidem ex *Don.* II. 174. vbi *Gorius* meminiſſe debuiſſet *Fabretti* VII. 363. quam quam non bene *Leontis* pro *Leonti*, Scriptarii, nomen exhibentis. ſic etiam *Reineſius* in *Eponymologico* MSC. voc LEO. huius *Leontis*, qui *Leontius* eſſe debebat, ſe memoriam conſervaſſe ait in *Append. Syntagmatis* n. L. ſed qui totus collaris eiuſmodi titulus edentium operarum fortaſſis oſcitantia periit.

— 9. vidit ſane et deſcripſit *Vignolius* in *Inſcriptionibus ſelectis*, p. 314.

CDLXXX. 1. *Marmor. Brixian.* Claſſ. IV. p. 241. vbi *P. Papilius* non *Popilius*.

— 2. Don. II. 60. legendum forte DOMitia non *Domo*.

— 3. Don. II. 26. vbi nonnihil diſcriminis cum in verſuum ordinatione tum in quibuſdam verbis, tamquam *Calcidiaco* pro *Chalcidico* et ἁπλῶς *Novo*, pro *De Novo*. *Gorium* vero *Iunonis Curitis* vel *Curetis* cognomen a Curetibus, vel Corybantibus, Phrygiae populis, fruſtra repetiiſſe oblique demonſtravit *Muratorius*. Veram interpretationem pete a *Gudio* ad *Gruteri* CCCVIII. 1.

— 6. *Veron. illuſtr.* Part. I. p. 351. n. 11. *Muſ. Veron.* LXXXIX. 3. repetiit quoque *Donatus* in *Supplemento*, p. 66: 6. verſu 5. lege *Staberini* pro *Staberi*, exemplo *Gruteriano* DCCCLXXXII. 14.

— 7. eius *Diſſertatione* & *Animadverſioni-*

nibus ad Severae Martyris Epitaphium p. 43. 44.

—— 8. e ſchedis *Barberinis* dudum notus erat *Sponio* III. *Miſc.* XCV. 3. p. 114. vbi *Pedisſimachus.*

—— 9. Don. II. 71. obliviofus Muratorius eamdem infra e ſchedis Scarſi quaſi minime vulgatam reduxit.

CDLXXXI. 1. *Inſcript. Florentin.* Tom. II. p. 312: 31.

—— 2. multo accuratior eſt apud ipſum *Vignolium*, *Inſcript. Selectar.* p. 324.

—— 4. Lego *C. Plotius Ciſſi.* L. *Princeps.* non vt in Indice *C. Plotius Ciſfil.*

—— 5. longe emendatior iam prodierat apud *Gruterum*, CLXXIII. 5. quam vt *ineditam recoxiſſe* noſtrum iam animadvertit doct. *Hagenbuchius Epiſtol. Epigraph.* p. (22.) verſ. 3. pro LONGANIMITATE legendum putabat *Klotzius* in *Vindiciis Horatianis*, p. 195. LONGAEVITATE ſed non erat opus. in *Gruteriano* enim exemplo recte legebatur LONGA AETATE.

CDLXXXII. 4. Don. II. 65. verum maiori integritate, ab eodem relatus eſt V. 65. vna cum verbo plane novo ORDINAVIT S. quod exemplum potius imitari debuiſſet. Neuter vero & *Donianorum* editor & *Muratorius* cognovit, apud *Gruterum* iam dudum inveniri CXCIII. 1.

—— 5. Immo dolendum erat, non ſenſiſſe *Muratorium*, antea iam tenebris circumfuſam CXXIV. 4. hoc loco obſcuriorem corruptiorem.

remique a ſe reddi. Supra dicitur *Poſtumia* M. F. *Achitana*, hic *Poſthumia M. F. Aciliana* ſupra: *Signum* hic *Statuam*, ſupra: *Septenario*, hic *Septentrio*: ſupra: MARC. T. FABIVS FILIVS, hic MARCIANO ET FABIO SOPERSTES FILIVS, alia magis deformata legimus, quae, vt monſtra, ſunt inexpiabilia.

— 6. apud *Gruterum* CXLIX. 6. caſtior, vt recte *Hagenbuchius Epiſtol. Epigr.* p. 529. animadvertit, ibi enim cognomen ANTHVS non SANTHVS.

— 8. hoc loco e ſchedis ανεκδοτος iactatur, infra MCDXCIII. 11. e *Donio* XIV. 68. reciprocatur.

CDLXXXIII. 2. in *Donianis* V. 239. edidit *Gorius*, qui pariter atque *Muratorius* ignoravit, bis iam a *Fabretto* X. 10. & 293. & ex eodem a *Philippo a Turre* de *Colonia Foroiulienſi*, in *Monumentis Veteris Antii*, p. 365. recognitum fuisſe.

— 5. dudum hanc Epigraphen vidit & deſcripſit *Smetius* XIII. 5. et ex eo depromtam reddidit *Gruterus* CLIX. 11.

— 7. *Memorie Breſciane*, p. 322.

— 8. in *Commentario* ad *mutilum Campani Amphitheatri* titulum c. IV. p. 107. qui ad h. l. omnino legendus eſt.

CDLXXXIV. 1. *Don.* V. 151.

— 2. *Hiſtor. Genealog. domus regiae Sabaudiae*, Tom. I. p. 75. Eodem pacto vitioſe ex *Pingonio Sponius* II. *Miſcell.* p. 36. quod neſciit Muratorius, ſed ita tamen vt nonnullas recte expleret lacunas. Bonum autem

factum, nos eam paulo integriorem nunc debere cum Auctoribus *Marmorum Taurinenſium*, XX. p. 257. & *Maffeio* in *Muſeo Veronenſi.* CCX. 4. quid *Donatum* impulerit, vt ex *Sponio*, corruptam repeteret, nulla videtur ſubesſe ratio idonea.

— Eodem poſtea titulo ad biſellii honorem demonſtrandum vſus eſt *Gorius Inſcript. Florentin.*, Tom. III. p. 235 vbi primo verſu legi debere ſuſpicatur SENTIO. nec dubitat, quin pravum iſtud vocabulum A COLO verſ. 12. expellatur ab alio, A SOLO.

— 4. Haec Epiſtola lapidea a tot viris monumentorum intelligentibus ſeu viſa & deſcripta eſt, tanquam *Cyriaco Anconitano* (vide eius edita a *Morono Epigrammata* p. VIII. 66.) *Iac. Sponio* (*Itiner. Tom.* II. p. 326. & VIII. *Miſcell.* p. 279.) et *Georg. Whelero* (*Itiner. Dalmatiae Graec. & Aſiatic*, Tom. II. p. 341.) ſeu relata ex aliis eſt, velut *Georgio Fabricio*, in *Antiquitatis Monumentis* eius *Romae* ſubiunctis, p. 22. e Cyriaci haud dubie ſchedis, et *Fleetwoodo* p. 66. ex *Sponio*, vt eius fidem antiquitatis vix in dubium vocare posſis, tametſi ad ſpurias Inſcriptiones amandaverit *Gruterus* IV. 2. eam fortasſis ob cauſam, vt ſuſpicatur *Sponius*, l. l. quod *Cyriaci* tum auctoritas nullo iure infamabatur, cuius tamen hodie fidem tutam praeſtat *Itinerarium* a *Mehuſio* editum, (v. *Praefatio* LVI.= LXIII.) Quo loco animadvertere lubet, recentiores *Cyriaco* marmoris contemplatores *Sponium* & *Whelerum* ſcripturam Y pro

V

V conſtanter retinuiſſe, apud pleroſque vocabula PROCONS et CVRAT. divulſa poni, ſtultam vero illam vel Cyriaci, et Fabricii, verborum comprehenſionem *Gratias agente Beati* vel Divi *Auguſti Temporis*, in maxime veriſimilem *Fabricii*, *Gruteri* & *Fleetwoodi* formulam commutari oportere: *Gratias agente Beatitudini temporum & moderationi meae Heſperio*, *quod*

CDLXXXV. 2. Non ſine quaerendi moleſtia Achatem hanc gemmam inveni in *Sertorii Vrſati Monumentis Patavinis* L. I. Sect. III. p. 149. cuius quidem olim dominum fuiſſe *Vrſatum*, ipſe hic locus demonſtrat, ſed poſtea Florentiam & in Muſeum Andreinii migraſſe approbat *Gorius Inſcript. Florent.* Tom. I. p. 457. 10. quae fama Muratorio ignota eſſe non debuerat. Neutrubi vero SEPTIMAE ſed SEPTVMIAE.legitur.

— 3. *Antiquit. Galliae* Epiſt. III. p. 23. ſed praeverterant eum iam auctores *Memoriar. Trevultienſium* A. 1731. menſe Novembri Artic. 117. p. 2017. qui idem ediderunt marmor cum obſervationibus *Bimardi*, ab ipſo earum auctore laudatis ſupra *Diſſertat.* I. c. III. p. 10.

— 4. Muſei Kempiani cauſa vid *Periculum* meum. Sed eumdem quoque iam exſcripſiſſe titulum *Sponium* VI. *Miſcell.* p. 211. nollem indicare neglexiſſet Muratorius.

— 5. Extat nunc in Muſeo Academiae Leidenſis v. *Oudendorpii Deſcriptio Legati Papenbroekiani*, p. 21. num. 22. qui recte iam

a *Gudio* deſcriptum eſſe nonumentum LXXV. 6. docet, & cuius fide ſcimus verſ. 1. non ET L. ſed TE. L. h. e. *Tiberii L.* & v. 3. non FECER. ſed FECIT legendum eſſe.

— 6. Don. II. 108.

— 7. Integrius hoc exemplum eſt, quam editum antea a *Gorio* in *Donianis* II. 21.

CDLXXXVI. 1. *Don.* V. 151.

— 3. quid erat, cur titulum e *Donio* V. 61. rurſus apponeret, quem, a *Gorio* diſcere potuerat, iam a *Grutero*, LII. 12. & *Fabretto*, IX. 36. commemoratum fuiſſe. Sic etiam praeſto fuit apud *Franc. Adami* in *Fragmento de rebus geſtis in civitate Firmana* L. I. c. 3. p. 3. Tom. VII. Part. II. *Theſ. Ital.* Omnium tamen accuratisſimum mihi videtur eeſe exemplum, quod *Iohannes Faber* ex ipſa tabula aenea *Fulvii Vrſini* ſumſit in *Commentario* ad *Imagines illuſtrium* p. m. 26. 27. vbi ſimul archaicam ſcripturam AIRE MOLTATICOD pro aere mulctaticio bene defendit.

— 4. *Marmora Piſaurenſia* p. 5. n. XIII. ad quem lapidem ipſum vide *Oliverium* in *Notis* p. 27.=32.

— 5. *Hiſtor. Genealog. dom. reg. Sabaud.* Tom. I. p. 40. vbi non *T.* ſed *L. Tincius.*

— 6. *Don.* XIV. 21. ſed extat quoque apud *Gud.* LXXII. 7. neutrubi praenomen L. omisſum eſt, nomenque mox TETAGENSVS apud *Gudium*, vel TETAGENSIVS apud *Don.* audit.

— 7. Iacobum *Salomonium*, vnum de medio-

dioxumis Epigrammatum curatoribus novi, P. vero, ſive, vt ſuſpicor, *Petrum Salomonium* non novi. Retulit quidem *Iacobus e Scardeonio* partem huius tituli in *Inſcriptionibus Agri Patavini* p. 104. ſed totam hanc trium titulorum compactionem nuſquam, quantum ſciam. Verum ex ſolo *Hippolyto Angelerio* de *Antiquitate vrbis Ateſtinae* p. m. 9. Tom. VII. P. I. *Theſ. Ital.* clarisſime apparet, tres ſingulares titulos imprudentisſime in vnum conflatos esſe. Cuius *Angelerii* fide verſ. 1. non M. E. ſed M. F. verſ. 3. non ÇORISCHVS, ſed CHORISCVS. nec verſ. 7. SPERITERON, ſed SPERISTEROM quaſi *Sphaeriſtericum*.

—— 8. in *Inſcriptionibus Dalmaticis*, n. 8. p. 31. Tom. XIV. *Theſ. Siculi.* Sed longe pleniorem emendatioremque habent cum edita *Cyriaci Anconitani*, p. II. n. 20. apud *Nadinum Liburniae* ponentis, tum *Reineſius* e ſchedis Langermannianis II. 30. quod ignorare vix licebat.

CDLXXXVII. 2. in nonnullis diſcrepat exemplum *Donii*, II. 78.

—— 3. hoc eſt ex *Marmoribus Novariae* a *Paulo Gallerato* congeſtis eamdem recenſuit *Donius*, II. 31. et *Iuſtus Vice Comes*, ſ. *Ioh. Paul. Mazzuchellius in Disſertatione*, cui titulus: *Coloniae Ticiniae Romanae commentum exſufflatum*, (pro exploſum) *Mediolani*, 1712. 8. p. 36. et e Donianis *Gorius Inſcript. Florent.* Tom. III p. 235.

—— 4. *Don.* V. 141.

—— 5. *Antiqu. Gall.* Epiſt. VIII. p. 42. quam

quam ipſam Epiſtolam cum titulo repetiit in *Muſeo Veronenſi*, CCCXXXIX. ſequ.

— *Marmor. Felſin.* Sect. III. c. III. ſp. 104. vbi elegans Tubi plumbei imago, difficultas interpretandi eſt in vocibus ARCVS NO. NEPOTE. non cogitandum esſe puto de Arcu, ſed fortasſis de nomine cuiusdam villici ARCVSIO NEPOTE.

— 8. *Don.* II. 32. exhibuit quoque *Gudius*, LXXV. 11. ex *Ligorio*, neutrubi ſane vitioſum illud P. V. ſed P. F. occurrit.

CDLXXXVIII. 2. praeſtiteruntne ſchedae editis a Gorio *Donianis?* II. 22. vbi melius verſ. 1. VERGINII, verſ. 8. EST pro ET et verſ. 10. ARITVS i. e. Maritus, pro VRITVS. Eiusdem tituli memoriam renovavit *Maffeius* in *Muſeo Veronenſi*, CCCLX. 5. & *Donianae* & *Muratorianae* editionis immemor.

CDLXXXVIII. 4. quod tituli fragmentum minus accurate deſcriptum eſt, vide *Tranſaction.* Vol. XXIII. No. 278. p. 1129. fig. 1. Notasque *Chriſtoph. Hunteri.* adde: *Ioh. Horſlaei Britanniam Romanam*, L. II. ad p. 192. N. 21. qui ſic interpretatus eſt, non ſatis probabili ſententia: . . . *Gallorum* . . . *vota numini eius Principis optimi turribus* . . . . *fundamenta poſuerunt ſub Claudio Xenophonte Legato Auguſtali Propraetore curante* . . . .

— 5. dudum in lucem protulerat *Sponius Itiner.* Tom. II. p. m. 330.

— 7. *Hanc dele*, inquit *Muratorius*, in Erratis *vtpote repetitam.*

CDLXXXIX. 1. nonnullis inquinata mendis

dis legitur in *Cyriaci* editis, Ep. XVIII. 125. interim iſtud eius exemplum Siglas Υ. Β. offert id eſt Υπὸ βȣλῆς.

— 2. ſupra iam adfuit, CDLXX. 8.

— 5. *Don.* II. 33. cuius editori *Gorio* pariter, atque *Muratorio*, ignotum fuit, *Fabretti* iam induſtria, X. 524. lucem accepiſſe.

— 6. inutilis ſchedarum laus, vbi publicus *Gruteri*, XCIII. 4. et *Gudii*, CCXCVI. 1. vſus, qui ambo tamen ſola tituli verba deſcripſerunt: picturam vero monumenti dedit *Begerus* in *Theſauro Brandenburgico*, Tom. III. p. 272. vnde iconem mutuatus eſt *Montefalco Antiqu. Explicat.* Tom. I. Tab. CX. 3.

CDXC. 5. Id fragmentum tituli iam dudum cum quadam verborum varietate promulgavit *Luc. Holſtenius* in doctiſſimis ſuis in *Italiam Antiquam Cluverii Annotationibus*, p. 121.

— 7. in *Antiquitatibus Hortae, Romae* 1723. 4. L. I. c. 8. p. 150.

— 8. Fruſtra repetitur, cum diu iam locum habuerit in *Reineſianis*, II. 48. ad quem vide ipſum *Reineſium* & *Rupertum* in Epiſtola ad *Reineſimm*, XLI. p. 329. n. 20.

CDXCI. 4. *Hiſtor. Genealog. Sabaudiae*, Tom. I. p. 38.

— 6. v. *Note overo Memorie del Muſeo del Conte Moſcardo*, L. I. p. 89. c. 49.

— 9. *Don.* II. 109.

CDXCII. 4. *Don.* II. 24. in *turri campanaria S. Siri.* Ita *Philipp. a Turre* in Inſcriptionibus Aquileienſibus poſt *Monumenta Veteris Antii*, p. 393. n. 3.

— 5. *Inſcription. Florentin.* Tom. I. p. 222 : 25 qui itidem non meminerat, iam *Fabretti* opera, VII. 37. lucem aſpexiſſe, neque monumentum ab ipſo lucernam fictilem, ſed orbiculum quendam nominatum fuiſſe, cuius appellationis fidem approbare videtur elegans pictura apud *Ficoronium* obvia, in *Le Memorie ritrovate nel Territorio della prima e ſeconda Citta di Labico*, p. 103. Vel ſic tamen diſſimulare non poſſum eumdem titulum, idemque ſimulacrum lucernae nobis obtuliſſe *Io. Petrum Bellorium* in obſervationibus ad veteres lucernas *ſepulcrales*, Tom. XII. *Theſ. Antiqu. Gronov* ad [83.] quem ſecutus eſt *Franc. Blanchinius* in libro raro: *La Iſtoria vniverſale provata con monumenti*, p. 150.

— 7. *Inſcript. Florentin.* Tom. I. p. 71. CXCV.

— 9. *Le Memorie Breſciane*, p. 75.

— 10. & quidem ex eius *Obſervationibus* (*Oſſervazioni di Franceſco de' Ficoroni ſopra l'Antichita di Roma*, p. 16. cuius primam vocem ANIA L. etſi *Monteſalco* in *Diar. Ital.* p. 111. male interpretatus erat: *Annia Liberta*, tamen ſuum poſtea errorem damnavit legendo ANIMAL teſte *Io. Georg. Keyſlero* in *Itinere noviſſimo*, Epiſt. XLIX. p. 676. Tom. I. ed. primae et theotiſcae, vti etiam poſtea optime coniecerat *Dukerus* ad *Florum*, III. X. §. 13. Proinde nollem verecundiae *Monteſalconis* vis illata eſſet, cum prius illud peccatum in memoriam revocaretur infra, MDLXX. 7. cum novo peccato NIHIL ἀντὶ τοῦ NVLLVM.

CDXCIII. 1. *Inſcript. Florent.* Tom. I. p. 64. CLXXXI.

— 2. nullus ſchedis honos, vbi edita *Cyriaci*, XXXI. praeveniunt, vnde diſcimus non iuxta Aulidem quae eſt Boeotiae, ſed iuxta *Daulidem* Phocidis inventum eſſe marmor.

— 3. v. *Tabulas antiquas Siciliae*, n. 76. p. 226. ſed in ſpuriis habuit *Gualtherus*, cuius iudicio motus *Petrus Carrera* eamdem atro carbone notavit in *Monumentis Hiſtoricis vrbis Catanae*, L. III. c. VII. p. 234. Tom. X. *Theſ. Siculi*, neſcio an iure.

— 4. *Oſſervazioni ſopra i Cimiteri de SS. Martiri*, L. II. c. IX. p. 443. non ſani ſenſus videri posſit titulus, ni accesſisſet ingenioſa *Lupi* in *Epitaphio Severae Martyris*, p. 59. et qui *Lupo* asſentitur *Vulpii*, in *Epiſtola Etruſca* ad P. *Calogeram* in *Sylloge Opuſculorum*, Tom. XIX. p. 157. n. 64. interpretatio. Ita enim ait: *Cum* HIRCVS *i. e. Vter ex hircino corio vino* PLENVS *affertur*, *excitatur* CLAMOR MAGNVS, *et* FILOROM MVRMOR i. e. *Amicorum*, vt ego quidem ſuſpicor, admurmuratio, ſive approbatio.

— 5. *Inſcript. Select.* p. 317. literis valde capitalibus.

— 7.=11. Veram ſane earum ſortium ſpeciem et literarum conformationem dedit *Ioſeph. Maria Suareſius*, *Praeneſtes Antiquae*, L. I. ad c. XX. p. 37. Tom. VIII. Part. IV. *Theſ. Ital.* vbi etiam toto c. XIV. p. 17 ſequ. de *Fortunae Sortibus*, vnde non dubito, quin ſuam quoque imaginum ſimilitudinem

nem adumbraverit *Vulpius* in *Veteri Latio Profano*, Tomo IX. Tab. I. ad L. XVI. c. VI. p. 120.

— 9. quarum ſortium idem exemplum dedit *Begerus* in *Theſ. Brandenb.* Tom. III. p. 414. quem vide.

— 10. cuiusmodi tabella aenea iam ad ſortium antiquitatem demonſtrandam e Muſeo Chiſio vſus eſt *Fabrettus*, IX. 530.

— 12. *Inſcript. Florentin.* Tom. I. p. 264.

— 13. dudum vulgaverat *Vincentius Auria* in *Origine & antiquitate vrbis Cephalidis*, c. VI. p. 30. Tom. XIV. *Theſ. Sic.* et ex eo *G. Gualtherus* in *Tabulis antiquis Siciliae* ad n. 296. p. 468. *Theſaur. Sic.* Tom. VI

CDXCIV. 1. quem ſupra ſuo loco, CXXI. 3. eum hic alieno laudavit loco.

— 2. ad *Donii Inſcript.* Praefat. LXXXI. ſequ. vbi veram literarum ſpeciem ipſumque amphorae habitum obſervare licet.

— 3. De antiquitate novitateve huius Epigrammatis inter ſe certare viſi ſunt Grammatici, *Petr. Apianus*, quaſi in baſi vetuſtiſſima inciſum retulit, CCXXVI. 2. *Georg. Fabricius* ab *Antiquitatis Monumentis*, cum *Roma* ſociatis, abesſe noluit, p. 164. *Petr. Pithoeus* in *Epigrammatibus & Poematiis Veteribus* pag. editionis meae *Coloniae Allobrogum*, 1596. 12. p. 124. & *Iul. Iacobonius*, ad *Fonteium* de *priſca Caeſiorum gente*, c. III. p. 32. tacite perſuaſum ſibi habuerunt, antiquitatis colorem ipſi denegari non poſe. Sed *Muratorius* noſter primum hos verſus recentioris fabricae ac-

accuſavit, asſentientesque ſibi habuit *Ioh. Henricum Leichium*, in *Specimine Notarum et Emendationum*, p. 457. ſequ. *Miſcellan. Lipſienſium Novor.* T. I. & *Io. Gaſp. Hagenbuchium Epiſt. Epigr.* p. [42.] Quantumvis igitur *Petr. Burmannus*, *Pithoeum* ſecutus, in *Anthologia Veterum Latinorum Epigrammatum*, L. I. p. 54. idem Epigramma recenſuerit, tamen *Muratorii* & *Leichii* de eius aetate iudicium videtur probasſe.

CDXCV. 2. dudum cognitus lapis literatus e *Grutero*, CC. 7. & *Vinacceſio*, *Le Memorie Breſciane*, p. 241.

— 4. v. *Tabulas antiquas Siciliae*, n. 143. p. 553. *Theſ. Sicil.* Tom. VI. ſed iam e *Bartholini* ſchedis protulerat *Reineſius*, II. 42.

— 5. *Le Memorie Breſciane*, p. 242.

— 6. *Bibliothecae Hiſtoricae*, L. I. 49. p. 58. ed. *Wesſeling.*

— 7. *Antiquitat. Gallic.* p. 189. quam infra, DLXXIII. 3. reducere non erat necesſe.

— 8. = CDXCVII. 14. Quoniam haud proclive eſt certas illas figlinarum ſedes apud *Boldettum* in *Coemeteriis*, ſimul & literarum & lectionum ſanitatem cognoſcere, (nam non vbique exemplarium fidem redditam esſe timeo, veluti, CDXCVI. 6. POPEAMBI pro PROPE AMBItum, operae pretium esſe iudicavi cum *Muratorianis Boldettianos* numeros non ſine quadam ſtudii pertinacia vna cum indiciis *Fabretti*, vbi iam relati erant tituli, ſic copulare:

CDXCV.

CDXCV. 8. *Boldetti Obſerv.* p. 528. ſi numeres, 3.

—— 9 *Boldetti Obſerv.* p. 528 : 4.

—— 10. *Boldetti Obſerv.* p. 528 : 5. *Fabrett.* VII. 70. Cuiuſmodi imbrex tranſiiſſe videtur in Muſeum illuſtris *de Mazaugues*, Senatoris Aquiſextienſis, vnde eum illuſtravit *Bimardus de la Baſtie* in *Remarques ſur quelques Inſcriptions antiques*. Tom. XV. *Hiſtor. Ac. Reg. Inſcr.* p. 432. & 436. ſic interpretatus: *Opus Doliare de Praediis Auguſtorum noſtrorum ex Figlina Vetere Caeciliae Amandae*, *Deliciaris* h. e. *tegula*.

—— 11. *Boldetti Obſerv.* 528 : 9.

—— 12. *Boldetti Obſerv.* 528 : 10. *Fabrett.* VII. 205.

CDXCVI. 1. *Boldetti Obſerv.* 528 : 14. *Fabrett.* VII. 31. *Gori Inſcript. Etrur.* Tom. II. p. 391 : 50.

—— 2. *Boldetti Obſerv.* 529 : 14.

—— 3. *Boldetti Obſerv.* 529 : 7. *Fabrett.* VII. 286.

—— 4. *Boldetti Obſerv.* 529 : 9. redit infra, DIV. 9.

—— 5. *Boldetti Obſerv.* 529 : 11.

—— 6. *Boldetti Obſerv.* 530 : 1. 11. & 531 : 4. revertitur mox corruptius, CDXCVIII. 23.

—— 7. *Boldetti Obſerv.* 530 : 2. apud *Fabrett.* VII. 31. plenior, qui leg cenſet *Ex praediis Quintanenſibus*, p. 540.

—— 8. *Boldetti Obſerv.* 530 : 7.

—— 9. *Boldetti Obſerv.* 530 : 8. *Donium* melius legere II. 122. ait Muratorius, ſed melius *Fabrettus*, VII. 78. quem iam huius fi-gli-

glinae auctorem fuiſſe etiam Gorius neſciit.

—— 10. *Boldetti Obſerv.* p. 520 : 12.

—— 11. *Boldetti Obſerv.* p. 530 : 14.

—— 12 *Boldetti Obſerv.* p. 528 · 6. *Fabrett.* VII. 198. eadem infra, CDXCIX. 15.

—— 13. *Boldetti Obſerv.* 528 : 7. Cf. *Fabrett.* VII. 199. cum VII. 271.

—— 14. *Boldetti Obſerv.* 528 : 8.

—— 15. *Boldetti Obſerv.* 528 : 11.

—— 16. *Boldetti Obſerv.* 529 : 6.

—— 17. *Boldetti Obſerv.* p. 529 : 8. & 531: 12. *Fabrett.* VII. 286.

—— 18. *Boldetti Obſerv.* p. 530 : 3.

—— 19. *Boldetti Obſerv.* p. 530:4. *Fabrett.* VII. 187. eademque infra D. 1.

—— 20. *Boldetti Obſerv.* p. 530:6. *Fabrett.* VII. 199.

—— 21. *Boldetti Obſerv.* p. 530 : 9.

—— 22. *Boldetti Obſerv.* p. 531 : 14.

—— 23. *Boldetti Obſerv.* p. 531 : 1. *Fabrett.* VII. 214.

—— 24. *Boldetti Obſerv.* p. 531 : 5. Conf. *Fabrett.* VII. 295.

—— 25. *Boldetti Obſerv.* p. 531 : 8.

CDXCVII. 1. *Boldetti Obſerv.* p. 531 : 9.

—— 2. *Boldetti Obſerv.* p. 532 : 2. vel. 3.

—— 3. *Boldetti Obſevv.* p. 532 : 4. *Fabrett.* VII. 164.

—— 4. *Boldetti Obſerv.* p. 532 : 6. Eadem mox, CDXCIX. 4. et diu ante in *Fabrettianis*, VII. 344.

—— 5. *Boldetti Obſerv.* p. 532 : 12.

— 6.

—— 6. *Boldetti Obſerv.* p. 532 : 10. *Fabrett.* VII. 185.

—— 7. *Boldetti Obſerv.* p. 532 : 14. *Fabrett.* VII. 159.

—— 8. *Boldetti Obſerv.* p. 532 : 15.

—— 9. *Boldetti Obſerv.* p. 531 : 2.

—— 10. *Boldetti Obſerv.* p. 532:2.

—— 11. *Boldetti Obſerv.* p. 531 : 6.

—— 12. *Boldetti Obſerv.* 532 : 5.

—— 13. *Boldetti Obſerv.* 532 : 7.

—— 14. *Boldetti Obſerv.* 532:9. *Fabrett.* VII. 248. eademque mox CDXCIX : 32. Ceterum haud inutile hoc loco erit, Lectores monere, *Fabrettum* toto capite VII. *Antiquarum Figlinarum* titulos congesſiſſe, quem *Muratorius* non videtur inſpexiſſe. Simul in conſilium vocari velim Scriptores de tegulis antiquis, earum inſcriptionibus, & vſu, a *Dan. Nesſelio* in *Additamento* V. *Appendicis Catalogi Bibliothecae Vindobonenſis* p. 180. n. 8. laudatos.

CDXCVII. 15. *Don.* II. 130. *Gori Inſcript. Florentin.* Tom. II. p. 325: 121

— 16. *Don.* II. 119. neſciit *Gorius*, iam a *Grutero* accepiſſe lucem CLXXXIII. 11.

— 17. extitit iam apud *Gruter.* CLXXXIII. 10. & *Gorium Inſcript. Florent.* Tom. II. p. 326: 125.

— 18. dudum ſervata erat eius memoria a *Grutero* CLXXXIV. 11. & *Fabretto.* VII. 155.

— 19. varie refertur idem titulus non modo apud *Don.* II. 129. ſed etiam apud *Fabrett.* VII. 325 et paulo poſt apud noſtrum D. 13.

— 20.

— 20. *Veter Latii Prefani* Tom. IV. L. VI. c. 5. p. 69. ex Figlina *Vicciana*, quae alicubi etiam laudatur ap. *Fabrett.* VII. 358. et *Murat.* DII. 1 male interpretatur *Vulpius*: *Contegunt Cadaver Rutiliae Lucii filiae Ocratis.*

— 21. apud eumdem *Vulpium* l. l. & Tom. VIII. L. XIV. c. VIII. p. 215. Fortaſſis idem eſt titulus, quem in ſigno Figlinae repertum esſe ait *Fabrettus* I. 124.

— 22. *Inſcription. Florentin.* Tom. I. p. 314: 60. Opiliae nulla mentio in Indice.

CDXCVIII. 2. *Inſcr. Florent.* Tom. 1. p. 442. 69. extat quoque ap. *Don.* II. 132.

— 3. ibidem apud Gor. Tom. I. p. 442. 70. & ap. Don. II. 133. ſed legebatur quoque iam apud *Fabrettum*, VII. 289. atque redit fruſtra paulo poſt D. 25. Una illa de figlinis Praediorum *Plotinae* Aug. ex Boldetto, cuius meminit *Muratorius*, eſt CDXCVI. 17.

— 4. v. *Boldetti Osſervazioni ſupra i Cimiteri* L. II. c. XVIII. p. 572.

— 5. ibidem p. 534. & 574. ſed cognita iam ſatis erat *Fabretto* VII. 250.

— 8. prodierat iam ex autographo *Doniano* in *Donianis*, II. 121.

— 9. non alia ſimilis, vt *Gorius* vult, ſed vna eademque apud *Donium*, II. 120. quae apud *Gruterum* CLXXXIII. 12. dudum nobis innotuerat.

— 11. iam *Fabretti* titulorum erat porticuncula VII. 45.

— 13. neque ignota fuit *Fabretto* VII.

 90.

90. Epigraphe, ſi nominis *T. Canideni* diſcrimen excipias.

—— 14. eadem quoque a *Fabretto* VII. 33. literis mandata eſt, nulla ſuberat ratio, cur mox CDXCIX. 32. reverteretur. Similem vidi olim figlinam apud *Spexium* Hagae Comitum.

—— 15. CAVPION. legendum forte CAEPION*ianis*, arg. *Fabretti* VII. 124. & ipſius *Fabretti* adnotationem ad VII. XV. p. 511. Vereor, ne duo hic diverſi tituli in vnum conflati ſint. vid. *Fabrettum* VII. 327. 328.

—— 16. huius quoque operis dolearis ſervata iam memoria erat a *Fabretto* VII. 38. vbi tamen non ARISTI ſed APISTI nomen editur.

—— 17. dudum opera & ſtudio *Fabretti* prodierat VII. 294.

—— 18. 19. neutra quoque fugit *Fabrettum* VII. 48. et 293.

—— 20. vti etiam haec eumdem *Fabrettum* VII. 67. & paulo ante *Sponium* IX. *Miſcell.* p. 302. nacta eſt editorem.

—— 21. lux eius iam debebatur *Fabretto* VII. 304.

—— 23. corrupta inſcriptio, ſed reſtitui, meo quidem iudicio, ex *Fabretto* VII. 68. & 69. ſic poteſt. *L. Bruttidius Auguſtalis Fecit opus doliare ex Figlina Ocea Minori Caeſare Noſtro & Paeto COSS.*

—— 24. valde diſplicet *Ex Figulinas Veteres.* ſaniorem dabit *Fabrett.* VII. 346. *Ex Figulina L. Veteris.*

CDXCIX. 1. 2. Ambae iam lucem viderunt

ſunt apud *Fabrettum* VII. 57. 58. alteram quoque vidi apud *Spexium*, Hagae Comitum.

—— 4. paulo ante CDXCVII. 4. commemorata nunc cum faſtidio redit.

—— 7. Praeivit *Fabrettus* VII. 156.

—— 9. Idem VII. 88. eodem titulo ornatam vidi apud *Spexium* Hagae Comitum.

—— 12. vnica litera T. plenior ap. *Fabrettum*, VII. 204. certisſime ARIGNOTI nomen perſuadet. Idem titulus Tuſculi in circuitu ſigilli legitur CN. DOMIT. AREGNOT & in medio AFEC, quem e ſchedis *Lupi* retulit *Vulpius*, Tom. VIII. *Veteris Latii Profani*, Tom. VIII. L. XIV. c. V. p. 155. n. XXIII.

—— 13. 15. Figlinae Domitianae Maiores & Minores iam ex ſuperioribus titulis CDXCVI. 12. 13. cognoſcebantur: ipſiuſque tituli formula verſ. 1. emendatior eſt apud *Fabrettum* VII. 198. FL. DOMITI. i. e. *Flavii Domitiani*, atque vitioſa PL DO. Similem *Tuſculi* deſcripſit *Vulpius* in *Veteri Latio Profano*, loc. modo ante laudato n. XXII.

—— 17. Quid opus erat eumdem a *Fabretto*, VI: XXIV. & VII. 202. bis relatum, non modo hic ſed etiam mox DI: 3. repetere?

—— 18. bis deſcripſit *Fabrettus*, primum cum ſiſtri imagine, VI. 176. alterum cum capite Minervae, VII. 206. ſimilem itidem olim apud *Spexium* vidi Hagae Comitum.

—— 19. minus accurate retulit. verſu enim ſecundo *Fabrettus* VII. 201. habet CN D A

addiditque notanter haec: *in medio, repetito per notas Domitii Amandi nomine.*

—— 20. dudum accepimus eum a *Fabretto* VII. 62. & 63.

—— 22. cognomine FLORENT*ini* auctiorem nobis obtulit *Fabrett.* VII. 228.

—— 23. emendatius hoc Muratorii exemplum eſſe videtur quam *Fabretti.* VII. 223. legendumque *Opus Doliare*, FAD*ii* .EVHE*meri.*

—— 24. Eadem Epigraphe, quae dudum antea *Fabretti.* VII. 240.

—— 25. vti etiam haec *Fabretti* VII. 242.

—— 26. *Vicciana* forte eſt figlina *Zoſimi*, & opus doliare *L. Iulii Ruſi*, quod collocatio nominum videtur indicare, vti hoc loco, ſic paulo poſt DII. 1. praepoſtera tamen eſt apud *Fabrett.* VII. 358.

—— 27. corrupta eſſe videtur. Sanior contra *Fabretti* VII. 247.

—— 30. non tantum hoc loco poſt *Fabrettum* VII. 253. ſed etiam infra MMXIV. 8. inaniter redire iubetur.

—— 31. antea quoque fuit *Fabretti* VII. 265.

—— 32. Sic etiam PEREDIS pro PRAEDIIS apud *Fabrettum*, VII. 248. &, quis credat? paulo ante CDXCVII. 14. locum ſuum occupaverat.

D. 1. ſupra iam adfuit CDXCVI. 19. diu praeeunte *Fabretto* VII. 187. interpretandusque eſt, meo quidem iudicio, titulus:

Opus

Opus Doliare Ex *Praediis* LVCILLAE VERI FECit MERC*ator* CLaudius QVIN*quatralis*.

—— 2. *Fabrett.* VII. 182.

—— 3. forte emendatius apud *Fabrettum* VII. 339. legendumque *Ex Figlinis Tonneianis ab L. Licinio Felicis (Servo.)* factum opus doliare.

—— 4. *Fabrett.* VII. 266.

—— 5. *Fabrett.* VII. 172. legendum: *Domitiae Lucillae.*

—— 7. *Fabrett.* VII. 302.

—— 9. apud eumdem VII. 297. in promtu fuit. Similem quoque protulit *Io. Dan. Schoepflinus* in *Alſatia illuſtrata* Tom. I. p. 512.

—— 10. forte eadem eſt quae *Fabretti* VII. 317. Sigilli certe figulini eam in thermis Diocletianeis ſe exſcripſiſſe ait *Lupus*, in Diſſertatione ad *Epitaphium Severae Martyris*. p. 59.

—— 13. quid attinebat eamdem paulo ante CDXCVII. 19. relatam rurſus inculcare?

—— 14. *Fabrett.* VII. 8.

—— 15. *Fabrett.* VII. 334. eademque mox redit DI. 1.

—— 16. *Fabrett.* VII. 328.

—— 19. *Fabrett.* VII. 316.

—— 20. Fortaſſis eadem quae ſupra CDXCVIII. 16.

—— 21. *Fabrett.* VII. 333. In aede D. *Conſtantiae* locavit *Ciampinus* de *Sacris aedificiis* c. X. p. 136. Eumdem vel ſimilem imbri-

bricem Argentoratum in Muſeum ſuum transferendum curavit *Io. Dan. Schoepflinus*, eumdem laudans & explicans in *Diſſertation ſur un Monument de la huitieme Legion d'Auguſte*, in *Memoires de l'Academie des Inſcript.* Tom. X. p. 460. ed. *Pariſ. Opus doliare ex Praediis Auguſtorum Noſtrorum* (eſt enim ibi AVGG. NN.) *Figulo Caio Tertitio.* Conferatur omnino eiuſdem *Schoepflini Alſatia illuſtrata*, Tom. I. p. 512.

—— 24. *Fabrett.* VII. 343. *Ex Figlina L. Vellici Solli.*

—— 25. antea iam plenior aderat CDXCVIII. 3. vnde vox FIGL*ina*, et lacuna *Fabretti* VII. 289. et *Muratorii* exemplum hoc loco reſarciri poteſt.

—— 26. integrior & addito cognomine, vt reor, SVLP*icia*NI & Conſulum nominibus PAETINO ET APRONIANO apud *Fabrettum* VII. 134.

DI. 1. Diu a *Fabretto* VII. 334. & modo ante D. 15. renovata nihil habet novi, niſi figlinae imaginem: vti etiam ſubſequens.

—— 2. iam *Fabretti* VII. 312. fuit.

—— 3. eodem modo bis terre a *Fabretto* VI. XXIV. p. 489. & VII. 202. 203. item noſtro CDXCIX. 17. relata eſt.

—— 4. ſic lego: *Opus Doliare ex Praediis Domitiae Lucillae Q.ui F.ecit Apri.* De *Domitia Lucilla* velim inſpiciatur *Fabrettus* VII. ad 164 & ſequ.

—— 6. *Fabrett.* VII. VI. p. 502.

DII. 1. adfuit ſupra CDXCIX. 26.

—— 2. eadem quae *Fabretti* VII. 213. quam

quam ita interpretor: Opus Doliare *Ex Praediis Dominorum Auguſtorum Noſtrorum Figlina Favoriana*, vel *Favriana Publii Aelii Demetrii* arg. Fabretti VII. 214. & *Murat.* CDXCVI. 18. & 23.

— 3. forte alia eſt Q. *Oppi Natalis* apud *Fabrettum* VII. 275.

— 8. Adeone fuit immemor collocatae hominum eruditorum in huiusmodi monumentis operae, vt neſciret, hunc tubi plumbei titulum iam a *Sponio* II. *Miſc.* p. 35. *Fabrettoque*, I. 11. & *Malvaſia*, *Marmor. Felſin.* Sect. III. c. I. p. 85. vulgatum, inprimis ab *Alexandro de Nigris* ſingulari *inveſtigatione*, ibid. a p. 87=102. illuſtratum fuisſe, vt & hoc, & infra, alieno loco CMXXXVIII. in vſum revocaret?

DIII. 1. *Fabrett.* VII. 277.

— 7. *Fabrett.* VII. 232. *Gori Inſcript. Florent.* Tom. I. p. 71. CXCIII. *Maffei Muſ. Veron.* CLXIX. 7.

— 17. in *Marmoribus Piſaurenſibus* p. 169. & 174.

— 18. 19. ex eodem *Oliverio* l. l. p. 169.

— 20. *Opus doliare Primitivi* (ſubintellige Servi) *Domitiae Lucillae*. quae fuit vxor *Annii Veri*, mater *M. Aurelii*, alioque nomine *Domitiae Lucillae* veniebat, teſte *Capitolino*, in *M. Aurelio*, c. I. de qua pluribus *Fabrettus* VII. ad 164. ſequ. v. omnino ad h. l. *Bimard de la Baſtie Remarques ſur quelques Inſcriptions antiques* Tom. XV. *Hiſtor. Acad. Reg. Inſcript.* p. 432. & 436.

DIV. 5. *Inſcript. Florentin.* Tom. II. p. 325: 122. & *Donio* II. 126.

— 6. *Inſcript. Flor.* Tom. II. p. 325: 123. *Don.* II. 136.

— 9. ſupra adfuerat CDXCVI. 4. ſed alio cognomine *C. Cominii Sariniani*, ſi modo neutrubi vacillet fides. Nam *Fabrettus* VII. 101. et *Ciampinus* de *ſacris aediticiis Conſtantini* c. IX. p. 129. ediderunt C. Comini SABINIANI.

— 10. *Fabrett.* VII. XXIV. p. 521. & n. 337. vnde corrigenda illa nihili vox: RONORVM, adde *Gud.* XCVI. 3. 4.

— 12. *Don.* II. 124. & *Gori Inſcript. Florentin.* p. 326: 124.

— 13. Similis quidem ſuperior titulus, CDXCVIII. 11. non tamen idem, qui etiam a *Fabretto*, VII. 44. vt diverſus ſecernitur. Interim v. *Don.* II. 131. vbi *Gorius* neſciit, iam a *Fabretto* proditum literis eſſe.

— 14. *Don.* II. 133. itidem lectores admonere neglexit *Gorius*, iam in *Fabrettianis* legi VII. 305. legi.

— 15. *Don.* II. 159.

— 16. *Don.* II. 169. olim Muſei *Pauli Petavii Antiquariae Supellectilis Portiunculae*, p. 1018. *Novi Theſ. Salengriani.*

— 17. *Don.* II. 147. neſciente *Gorio*, in *Fabretti* iam corpore, VII. 403. apparuiſſe.

— 18. *Don.* II. 149.

DV. *Don.* II. 150.

— 2. *Don.* II. 151. non adnotante rurſus *Gorio*, a *Fabretto* iam literis proditum eſſe, VII. 402.

— 3. 4. 5. 6. *Don.* II. 111. = 114. in his quartam dudum memoriae proditam eſſe a *Fabretto*, II. 170. animadvertit *Hagenbuchius Epiſt. Epigr.* p. 460. ſed oblitus erat monere, hoc opus doliare paulo ante ab ipſo *Muratorio* integrius deſcriptum eſſe.

— 7. *Don.* II. 117.

— 8. *Don.* II. 134.

— 9. *Don.* II. 135. quae Epigrapho fortasſis emendanda eſt ex *Fabretti* typo VII, 89. *Ex Figlinis Caeſaris N.* CAMILLIANIS,

— 10. *Don.* II. 137.

— 11. *Don.* II. 146. vbi mirum, *Gorio* in mentem non veniſſe, vt obſervaret id tituli fruſtrum eſſe particulam *Fabrettinae* figlinae, VII. 131. adeoque *Muratorianae*, CCCXXXVI. 1.

— 14. *Don.* II. 19.

— 15. *Don.* II. 34. accuratius tamen deſcripſit *Maffeius*, in *Muſeo Veronenſi*, CDXXVIII. 1. . . . . IVS *M. F. Pap. Longinus IIvir Bis PRAEFECTVS*.

— 16. *Don.* II. 9. Si quis contenderit huius fragmenti loca *Murator.* CDLXX. 5. D. V. 16. et DCCLXII. 1. vix vnius eiusdemque argumenti eſſe dubitaverit.

— 18. ediderat ipſe *Petrus Marcellinus Corradinus* in *Veteris Latii Sacri & Profani*, L. II. c. 1. p. 5. vbi verſ. 5. pro VI. legitur VIA propterea expleri poteſt VIA*m*.

— 19. *Don.* II. 36.

DVI. 1. Praefecti cohortis *Primae Equita*-

tae Civium Romanorum non ſit mentio *Grut.* MVIII. ſed MCVIII. 5.

—— 2. quomodo ex eodem, cum antegrediantur ſchedae *P. Cattanei?* ſed reſpexit haud dubie ad *Donium*, vbi II. 54. hoc fragmentum extat. Non inutile futurum fuisſet, ſi *Gudium* quoque, LXXV. 2. et *Io. Koolii* adnotationem, p. IV. in conſilium vocasſet. Sic verſ. 1. ſupplere potuisſet PANIVS & verſ. 5. non MVPRVNI, vel MVPRINI, ſed MVRRVNI, quaſi MYRRINI fortasſis probasſet.

—— 3. *Inſcript. Florent.* Tom. II. p. 412 : 16.

—— 4. Ibidem Tom. II. p. 384 : 15.

DVII. 1. Fierine potuit, vt ſcriberet *Vicum Iovis Fagutalis nunc primum emergere* cum hoc tituli fragmentum non ſemel antea a *Sponio* & *Fabretto*, vt in *Periculo* indicavi, lucem acceperit: addatur quoque *Sponius* in *Ignotorum Deorum aris* apud *Gronovium*, in *Theſauro Antiquitatum Graecar.* Tom. VII. p. 240. quid igitur cauſae ſuberat, cur *Donatus* in *Supplemento*, p. 61 : 1. idem typis renovandum cenſeret?

—— 2. & *Veteri Latio Profano*, L. IV. c. III. Tom. III. p. 40. quomodo vxor Commodi cum Veſpaſiano iungi posſit non intelligo, niſi hic et illa diverſis temporibus aquaeductus partes vel inſtauraverint, vel exornaverint.

—— 3. ex eodem *Vet. Latii Profani*, L. IV. c. III. p. 32. Tom. III. qui aram fuisſe ſus-

ſuſpicatur, in qua Antii dedicatio facta fuerit.

—— 4. ex *Margarini Inſcriptionibus Antiquis Baſilicae S. Pauli ad Viam Oſtienſem*, p. XIV. 190. cuius lacunarum ſupplementa ipſis ſubinde tituli verbis immiſcuit Muratorius.

—— 5. ex eodem, p. IV. 32. ſic mihi videtur legendus eſſe: *Euſebius vir Clariſſimus & Illuſtris Praefectus urbi Viam cum ſemitis reparavit.*

—— 6. OVF. non reddendum eſſe exiſtimaverim per OV*Fentinam* tribum, ſed per QVinti *Filium.*

—— 7. Huius monumenti vera imago extat in fronte magnifici operis *Ruinarum Caſtelli Aquae Juliae (Del Caſtello dell' Aqva Iulia) Io. Baptiſt. Piraneſi*, 1761. fol.

—— 8. quod tituli genus etiam in *Inſcriptionibus Variis Muſei Veronenſis* ſui p. CCLVII. 6. non praetermiſit *Maffeius*.

DVIII. 2. Nolo cramben bis coctam apponere, propterea ad n. 1. velim inſpiciatur *Epiſtola* mea ad ampliſſ. *Wynium*, p. 42. ad n. 2. *Epiſtolae*, p. 44. ſ. ad n. 3. *Epiſtolae*, p. 37. ad num. 4. Epiſtolae, p. 40. ſ. & ad num. 5. tum, eiusdem Epiſtolae, p. 47.

DIX. 2. Huius monumenti nuncium ipſe Comes *Carolus Silveſtrius* impertivit *Calogerae* expoſita narratione: (*Ragionamento ſopra un Quadro di cotto con caratteri ignoti, ritrovato nelle valli di Gavello Territorio d'Adria*) in *Sylloge Opuſculorum Scientificorum & Philologicorum*, Tomo XVI. p. 343. ſequ. nec non ſuis Academiae Cortonenſis Collegis *Octavius*

Boc-

Bocchius in Diſſertatione de Theatro antiquo, quod Etruſcum eſſe contendunt, (*ſopra un antico teatro creduto Etruſco*, in *Saggi di Diſſertazioni Accademiche*, Tomo III. p. 67. ſequ. Tab V. vel ſic tamen ſpurium & ineptum riſiſſe videtur *Scipio Maffeius*, in *Muſeo Veronenſi*, p. CLXXV.

DX. 1. Similis fidei & auctoritatis eſſe videtur alter hic lateris titulus e duobus in vnum conflatus, vt ex pictura eorumdem Actorum *Cortonenſis Academiae* l. l. Tab. VI. et VII. cognoſcitur.

DXI. 2. Ipſe iam typis deſcripſerat *Franc. Ficoronius*, in *Perſonis Scenicis* (*Maſchere Sceniche degli antichi Romani*). c. 56. p. 151.

—— 3. Bonum factum, Muratorium noſtrum vidiſſe, & deſcripſiſſe. Corrupte enim dedit *Iacobus Zabarella*, in *gli Arronzii overo de' Marmi Antichi*, p. 20. ſic etiam optime *Muratorius* per Collegium *Arenariorum* intellexit eos, qui ex fodinie arenariis materiam operibus Romanis idoneam comparabant.

—— 5. *Don.* V. 163. vbi *Lucullana*, XV. vero 48. *Lucana*, vel ſic tamen *Muratorius* infra DCCXVII. ſervavit LVCVLANA.

DXII. ante n. 1. omiſit *Collegium Bractea-riorum* cuius certiſſima eſt memoria in lapide *Doniano*, IX. 1.

—— 1. ex *Donio*, IX. 19. addatur *Vulpii Epiſtola Etruſca*, in *Opuſculis Scientificis & Philologicis*, Tom. XIX. p. 117. in cauſa appellationis *Capulatorum* non laboraſſet *Muratorius*, ſi veriſimilis *Fabretti* ad c. II. n. 175. p. 115. interpretationis recordatus eſſet.

—— 2.

—— 2. *Inſcription. Florentin.* Tom. II. p. 347.

—— 3. *Don.* V. 189. ſed *Gudius* quoque retulit, CCVII. 8.

—— 5. edita iam in *Marmoribus Brixianis*, p. 258. negligenter tamen hic omiſso M. praenomine *Cornelii Proculi.*

DXIII. 1. *Don.* IX. 4. ſed eſt tamen praenomine *Sex.* plenior apud *Gudium*, CCVII. 6.

—— 2. ita quidem legitur apud *Ioſeph. Malateſtam Garuffium* in *Lucernis Lapidariis*, c. I. p. 11. Tom. VII. Part. II. *Theſaur. Ital.* ſed mendis inquinato titulo. *Burmannus* propterea in praefatione ad illum Tomum p. [24.] eius morbos ſanare conatus eſt, verum incertis coniecturis. Longe emendatiorem obtulit *Donius*, V. 127. quam ſi in memoriam ſibi revocaſset *Muratorius*, neque hoc loco magis ignotum *Faſcelii* pro *Faeſtellio* nomen ex ſuis ſchedis induxiſset, neque infra eamdem Epigraphen, DCC. 3. *e ſchedis Farneſiis* renovaſset.

—— 3. diu iam ante cum a *Grutero*, MXXI. 4. tum *Gudio*, CCVII. 3. relatum eſse opportune docuit *Hagenbuchius*, p. 156. 157.

—— 4. *Vinacceſii* iam *Marmora Brixiana* dederant, p. 257: 20. magis tamen Muratoriani exempli L. FIL. quam illius F. FIL. placet.

—— 6. *Le Memorie Breſciane.* p. 320: 95.

DXIV. 1. Quod conſulum par exemplo Muratoriano maiorem prae *Gruteriano* dignitatem aſserere potuiſse videtur, id tamquam pror-

prorſus inſolens ab omnibus Faſtorum auctoribus faſtidiri & repudiari debet.

—— 2. Non ſemel iam praeter *Donii* operam in eo deſcribendo bis collocatam, V. 216. & IX. 25. vel a *Grutero*, CLXXV. 7. vel a *Vinacceſio*, in *Marmoribus Brixianis*, p. 252: 4. vel a *Gorio* in *Inſcriptionibus Florentinis*, Tom. II. p. 308. commerata eſt.

—— 3. Neque hanc denuo referre poſt *Sponium*, vt in *Periculo* iam indicavi, cuiusquam intererat.

DXV. 1. *Vinacceſius* in *Marmoribus Brixianis*, p. 256. 257. duplex, & ſibi paene par tituli exemplum ſic deſcripſit, vt vnius eiusdemque lapidis, an diverſi fuerit, liquido definire non poſſis.

—— 2. *Don.* IX. 32. Eamdem lectionem verſ. 2. REPENTINI & verſ. 6. MARTINORVM nobis perſuaſit *Vulpius* in *Veter. Latii Profani*, Tom. X. Part. II. L. XVIII. c. XIX. p. 683. ſed minus veriſimiliter per *Auguſtalium Martinorum* voces intelligit *Auguſtales Martis*, qui Auguſtales omnium antiquitatis interpretum conſenſu nulli eſſe poſſunt alii, quam Auguſtorum, et fortaſſis etiam Auguſtarum.

—— 3. h. e. *Mutii Phoebonii Hiſtoria Marſorum*, L. III. c. III. p. 96. Tom. IX. Part. IV. *Theſ. Ital.* cuius exemplum cum non iniuria faſtidierit Muratorius, mirari ſane nos oportet, cur idem corruptius, et magis hians, ex *Corſignani Inſcriptionibus Marſicanis* infra, DCCXXX. 4. redintegraverit.

—— 4.

— 4. *Don.* IX. 5.

— 6. immo *Vinacceſio Marm. Brixian.* p. 256 : 16.

DXVI. 1. Ex eodem, p. 254 : 10.

— 2. *Don.* IX. 10.

— 3. Supervacaneae ad novitatis fidem ſunt ſchedae, vbi librorum editio anteierit. Iam ſemel iterumque eius tituli promulgatio facta eſt non tamen ſine lectionis varietate, quam breviter apponere liceat, verſ. 1. legitur FVRNIANO. vti in alio ſimili *Don.* V. 112. & *Murator.* DCLXXXII. 6. ſed *Gruter.* MXCI. 12. EVRIANO, quod tamen *Reineſius* in *Epiſtol.* ad *Hofmannum*, XXV. p. 95. commutat in FVRIANO, male propterea ſervavit EVRIANO *Marc. Velſerus* in *Monumentorum Auguſtanorum Supplemento*, p. 139. *Amoenitat. Literar. Schelhornii*, Tom. V. *Ioſeph.* contra *Malateſta Garuffius* in *Lucerna Lapidaria*, p. 18. vel p. 8. Tom. VII. Part. II. *Theſ. Ital.* FVRIANO. verſ. 2. notam PP. male cenſor in *Actis Eruditor. Lipſienſ.* 1693 menſe Auguſto, p. 349. reddidit per *Primipilum*, ἀντὶ τοῦ Praefecti. vel Praepoſiti, notatus propterea a *Burmanno* in Praefatione ad Tom. VII. *Theſ. Ital.* p. [23.] verſ. 2. LEG. I. ITAL. *Grut.* LEG. III. ITAL. *Garuff.* LEG. IN. ITAL. ibidem: IIVIR I. D. *Grut.* Et *Garuffius*, II VIR QVINQ. IIVIR I. D. verſ. 6. COLLEG. FABR. *Grut.* & *Garuff.* COLLEG. CENTONARIOR.

— 4. *Vinacceſio Marm. Brix.* p. 253 : 7.

— 5. *Don.* IX. 37. *Gor. Inſcript. Florent.*

rent. Tom. II. p. 93 : 2. quem infra demum, DCLXXXVIII. 7. auctorem ſequitur.

— 6. *Don*. V. 215. paulo poſt *Donium* eumdem lapidis titulum ex eodem fortasſis Codice ſcripto decerpſit *Gudius*, CXXV. 3. Interpretationem ſiglarum V. F. *Viro Fidelisſimo* approbat index Gruteri *Scaligeranus*.

— 8. infra CMLX. 4. ex *Maffei Antiquitat. Galliae* Epiſt. XVI. p. 80. recurrit. *Tollius* in *Fortuitis*, p. 313. L. praenomen *Iulii Trophimi* male omiſit.

DXVII. 1. Obſcurisſime indicatae argumentorum ſedes. *Duillius* ille eſt *Raymundus Duellius* cuius *Lucubratio Epiſtolica*, p. 15. n. III. et *Maffei Obſervationes Litterariae*, Tom. I. p. 190. n. 50. *Marci* cognominis fidem praeſtant.

— 3. *Don*. V. 56. recte ibi monente *Gorio*, iam apud *Fabrettum*, IV. 115. reperiri.

— 6. Melius fortasſis feciſſet autographum *Vinaccesſii* exemplar, vtut mancum & deformatum (*Marm. Brixian*. p. 294 : 19.) imitari, quam, quae voluit et potuit ex illo decerpere, adeoque coniectoribus liberam divinandi facultatem adimere.

DXVIII. 1. *Marmor. Brixian*. p. 264 : 16.

— 2. Siglarum E. M. V. interpretationis iam auctor fuit *Scaliger* in Indice *Gruteriano*, c. XX.

— 5. *Vulpii Vet. Lat. Profan*. Tom. IV. L. VI. c. VI. p. 74. Apud *Mutium* vero *Phoebonium* in *Hiſtoria Marſorum*, L. I. c. XI. p.

p. 40. *Theſ. Ital.* Tom. IX. P. IV. alia verſuum ſeries: legiturque AEL. VERNVS.

DXIX. 2. Vt ſciatur, vbi diverſitas illa corporis Robuſtariorum legatur, inſpice *Don.* II. 27.

— 3. *Don.* IV. 20. vbi Gorium fugit priorem partem iam apud *Sponium*, II. Art. XI. p. 60. deſcriptam fuiſſe. Neque enim exiſtimaverim, hoc tituli exemplum *Donianum* vnius eſſe lapidis, ſed trium ſingularium, primam *M. Vetti Secundi* partem *Guichenonius* in *Hiſtoria Sabaudiae*, Tom. I. p. 51. ſigillatim recenſens legit verſ. 2. vti *Sponius*, COLL. FABR; alteram *C. Stertinii Maximi* itidem diſiunctim, pro quo male habet Guichen. STRITINIO ſed pro A... ARIA... verſus *Muratoriani* 9. melius expreſſit AE ARIMILLAE: tertiamque *P. Laetilii* pariter ſeorſum poſuit quod recordari debuiſſet Muratorius, quoniam iam ſupra hanc particulam ex *Guichenonii* fonte, CXC. 5. hauſerat.

— 4. *Praeneſtes Antiqu.* L. I. c. 27. p. 47. Tom. VIII. Part. IV. *Theſaur. Ital.* & ex eodem *Vulpius, Vet. Lat. Profan.* Tom. IX. L. XVI. c. VIII. p. 179.

DXX. 2. *Don.* V. 205. Eumdem quoque lapidem vidit et deſcripſit *Hieronym. Borſaerius* in *Theatro Inſubricae Magnificentiae ἀνεκδότῳ*. L. VI. per *vtrumque florem*, verſ. 6. intelligens *coenae genus*, quod *modo florem*, *modo herbam dixerit*. Male! iudicio *Graevii*, cuius ſchedas inſpexi.

— 3. *Don.* IX. 16. cuius editori, *Gorio*

vel ſaltem Muratorio incognitum fuit, antea iam a *Sponio* II. *Miſc.* p. 58. *Fabretto*, X. 405. *Gudio*, CCVII. 2. et *Vulpio Vet. Lat. Profan.* Tom. VI. L. XI. c. VI. p. 208. nomine IVLIO pleniorem evulgatum eſſe.

— 4. *Don.* V. 17. Magis crediderim *Oliuerio* in *Marmoribus Piſaurenſibus*, n. XXXVIII. p. 17. qui cum ipſum marmor ſub oculis haberet, legere nos iuſſit: C. MVTRIO C. F. PAL. QVINTO SEVERO ceteraque ambiguae lectionis ad h. l. commode illuſtravit, p. 121. 122.

— 6. ita dudum reſtituerat *Vghellus* in *Italia Sacra*, Tomo II. in *Tolentinis Epiſcopis*. p. 770. it. *Franciſc. Dynus* in *Diſſertatione* de *Antiquitatibus Vmbrorum* c. IX. p. 46. Tom. VIII. Part. I. *Theſ. Ital.* emendatiorem quoque dedit *Breval*, *Remarks on Several Parts of Europe*, Tom. II. p. 229.

— 6. *Inſcription. Florent.* Tom. I. p. 310: 51.

DXXI. 1. Don. IV. 6.

— 2. Recte animadvertit *Hagenbuchius* in *Epiſt. Epigr.* p. 449. non modo hunc titulum perperam iactari primum e ſchedis prodeuntem, qui iam *Reineſio* X. 13. quamquam falſo ſub nomime *Epagathi*, & *Fabretto*, IV. 329. reddito ipſi *L. Pacatii* nomine dudum cognitus erat. ſed etiam eumdem bis commemorari, DCCXXXI. 2. Quantae incuriae levitas ideo nollem exprobrari poſſet Muratorio, quoniam Epigraphe poſt integram valetudinem neutrubi ſana prodierat. Praeter vitioſum enim nomen P. LACATO? quid

SOL-

SOLLIATO? quid CAPENATORVM? quid AVGVSTARVM EIVS CANOR. rel. Gratiam contra debemus *Donato* in *Supplemento* p. 170. 2. quod reſtitutam conſulatu *Ruſtici* & *Aquilini* auxit.

— 3. Hoc quoque tituli exemplo non indigebamus poſt quadruplicem *Mazochii* in *Epigramm.* p. XC. & CXXXX. *Aldi Manutii* in *Orthographia*, p. 53. voc. *Aquilius*. *Gruteri* CCCLX. 2. & *Fabretti* VI. 34. incorruptam editionem.

— 5. *Don.* IX. 15.

DXXII. 1. Si vir ille doctisſimus *Rykl. Michaël Van Goens*, qui *Epiſtolam Criticam* de *locis quibusdam M. Val. Martialis ad Antonium de Rooy*, Trai. ad Rhen. 1764. 8. ſcripſerat, Muratorii Theſauro familiariter vſus fuisſet, hanc profecto priorem marmoris tabulam, Nominibus Collegii Fabrum inſignem, non tanta gloriatione, vt antea minime editam, celebrasſet, cum p. (5.) ſcriberet: *Nos, ineditum proferemus, idque praeſtantisſimum marmor, depromtum e volumine MSC. Inſcrizioni antichi Manoſcritti Fol. quod in Italia collectum primum I. Wittius, dein Graevius, nunc Cel. P. Burmannus Secundus posſidet.* rel. Illarum tamen chartarum fide verſ. 16. CORNELIANVS & verſ 18. BISELLIARIVS legerim.

DXXIII. 2. *Malvaſ. Marm. Felſin. Sect.* IX. c. I. p. 542. *Don.* IX. 14.

— 4. *Don.* VI. 102. cui ſane aliud ſimile marmor heredum *Ti. Claudii Chlorei* ex Collegio *Germanorum* ibidem n. 101. obvium, adiungere potuisſet *Muratorius*, niſi fortasſe

ſenſisſet, quod *Gorius* non ſenſit, a *Reineſio* iam IX. 74. *Fabretto* X. 97. & *Gudio* CLXI. 2. abunde laudatum esſe.

—— 5. Attamen qui *Donium* in cauſa *Collegii Germanorum* ante oculos habebat, poteratne neſcire, eumdem titulum ſine corruptela nominis ALCIMACHi paulo ante in iiſdem *Donianis* VI. 100. editum fuisſe, ideoque aeque minus ἀνεκδότῳ laudem meruisſe. atque eo tempore, cum *Gorius* Donianum vulgaret exemplum, quandoquidem apud *Reineſ*. IX. 73. *Fabrettum* de *Columna Traiani*, c. VII. p. 183. & *Inſcr*. X. 98. item *Domen. Barnabam Matteum*, *Dell' antico Tuſcolo*, p. 25. iam deſcriptum extabat. adde *Hagenbuchii Epiſtol. Epigraph*. p. 547. 548.

DXXIV. 1. *Memorie Breſciane*. p. 113. ſed ignorare non debuerat diu a *Grutero* CCCLXVI. 6. occupatum fuisſe.

—— 2. *Don*. IX. 17. recte quidem vterque & *Gorius* & *Muratorius* viderunt, primam marmoris ſedem fuisſe apud *Fabrettum* X. 88. Sed neuter verum dixit, quae in latere inciſa erant praetermisſa ab eo fuisſe. Immo inſpiciant quaeſo data ab eo X. 250. etſi levi cum peccato LVCIETIVS pro LVCRETIVS. quam tamen gentem *Fabrettus* videtur defendere, quoniam LVCIETIA praeſcripta eſt.

—— 3. *Don*. IX. 2. apud quem omisſus eſt verſ. 14.

DXXV. 1. *Don*. IX. 34. cuius tamen exempli non vna lectionis eſt varietas, verſ. 1. C. VMBIO VIBIO PRIMVSIO DRVSO. *Don*.

&

& *Gud.* CCVII. 4. C. VMBRIO VIBIO NVMISIO DRVSO *Ioh. de Vita* in *Theſauro Antiquit. Beneventanar* Disſertat. V. p. 168. & in *Inſcript. Benevent.* Clasſ. VI. p. XXXVIII. verſ. 2. RELIGIOSISS. *Don. Gud.* REIP. GLOSSIMO forte GLORIOSISSIMO *de Vita*, verſ. 3. poſt CIVES inſerit ET *de Vita*, verſ. 4 MARTENS. ET BOIANVM *Don.* MARTENSS. ET BOBIANVM *Gud.* MARTENSE VERZOBIANVM. *de Vita*, quarum lectionum difficilis eſt optio.

—— 2. Cf. hic *Iohann. de Vita* in *Theſauro Antiquit. Benevent.* Diſſ. V. p. 169. *Collegium* vero *Iumentariorum* nunc primum in lucem prodiisſe argumento *Fabretti* III. 261. & X. 276. iure negavit *Hagenbuchius Epiſt. Epigr.* p. 376. Eſt autem illud marmor *Foro Sempronienſe*, 1603. erutum, & ante *Fabrettum* iam editum a *Luca Holſtenio* in *Annotationibus* ad *Cluverii Italiam antiquam*, p. 81. poſtea a *Ioh. Mabillonio* in *Veteribus Analectis*, p. 572. Igitur etſi dubito, quodnam Collegium, *Martienſe*, vel *Martenſe*, an *Iumentariorum* intellexerit *de Abbatibus Oliverius*, cum in *Marmoribus Piſaurenſibus*, p. 141. 142. ſcriberet, *novum aliud Antiquariis, hactenus inauditum proferamus*, tamen quoquo ſpectarit, eum puto errasſe.

DXXVI. 1. ex *Verona illuſtrata*, Part. I. p. 352. VII. qui lapis poſtea in cenſum *Muſei Veronenſis* I. CXLVII. 1. venit. vnde apparet, quantum interſit inter exemplar *Maffei* & exemplum *Muratorii*. deſunt initio ſiglae D. M. tum compendia literarum ele-

ganter illic expreſſa, hic deſiderantur. legendus auetm ſic eſt titulus: *Dis Manibus Publii Virucate P. F. Maximi et Valeriae P. F. Vrſae*, male *Virucae*, *Publius Virucate*, quod ortum eſt ex neglecto Monogrammate TE *Maximinus et Tertius*, (haud dubie Filii) *Parentibus*.

— 2. *Antiquitat. Galliae* Epiſt. XVI. p. 80.

— 3. *Antiquit. Gall. Epiſt.* XIII. p. 70. Nuſquam tamen, vt arbitror, fidelius edita Inſcriptio, quam in Ephemeridibus Pariſienſibus literariis (*Iournal des Savans*) A. 1697. Tom. XXV. p. 153. *Extrait de la Lettre de Mſr. Marcel, Commisſaire General de la Marine du Department d'Arles*: adde eumdem Tomum XXV. p. 412.

— 4. male OTITIO SERTORIANO et OTITIVS SEVERVS FILIVS. cum hic, tum infra, MCCLXX. 6. pro Q. TITIO SEVERIANO et Q. TITIVS SEVERVS vti emendate legitur apud *Grut.* DCCXLIV. 1. Extitit apud *Camillum Silveſtrium Rhodigii*, qui in *Iuvenali* ſuo Etruſco ad *Satir.* VII. p. 411. marmor fidelius deſcripſit. Cf. quoque Commentarii Trevoltienſes (*Memoires de Trevaux*, 1703. Aug. p. 1510.

— 4. Singulare huius tituli fatum animendvertere debeo. Eius quippe exempla vetuſtiora conſtanter plena & integra occurrunt, recentiora vero aut nomine Epitynchani, aut eius officio deſtituta prodierunt, nec aliud quicquam hodie ſupereſſe videtur, quam

quam eorum commemoratio, qui monumentum poſuerunt. In ipſis certe incunabulis ſtudii Epigraphici, veluti apud *Iohannem de Tridino*, ſive *Tacuinum*, in *Inſcriptionibus antiquis Probo* & aliis Grammaticis, Venetiis. 1525. 4. ſubiunctis p. LXXVII. 1. *Petrum Apianum*, & *Barthol. Amantium Inſcriptionibus Sacro-Sanctae Vetuſtatis* p. XXVII. & *Aldum Manutium* in Orthographia, p. 405. 406. n. 25. plenus & integer apparet eo modo, quo ex *Andr. Alciati* Codice ſcripto meo olim iuvenis Lipſiae deſcriptum dederam, in *Periculo*, p. 65. poſtea circa tempora *Onuphrii Panvinii* in *Antiquitatibus Veronenſibus* L. II. c. XXVI. p. 80. coepit deficere *Epitynchani* miniſterium, & tandem apud *Don.* IX. 27. vnde fragmenti ſui formam ſumſit *Muratorius*, & *Gudium* CXLIII. 7. non niſi hae reliquiae leguntur cum nota neſcio qua RIS., quae *Iano Andreae Hultmanno* in *Miſcellaneis Epigraphicis* p. 91. opportunitatem dedit ſuſpicandi munus SERvi AeRIS. quod non erat neceſſe, quoniam in alio ſimili lapide apud *Murat.* CMLVII. 8. idem, vt videtur, *Epitynchanus* nude MM. SER. dicitur. Equidem vetuſtioris exempli ſimulacrum eſſe exiſtimaverim, quantumvis fatear me erraſſe, cum ſiglas MM. SER olim, auctoritate *Alciati* inductus tum explicarem *Militiae Mediolanenſi Servientis*. Sic enim interpretanda erat Epigraphe: *Dis Manibus Epitynchani Municipii Mediolanenſis Servi Ciſalpini et Tranſalpini Patroni Collegii*

Q 4 *Nau-*

Nautarum. Comenſium Heredes Faciundum Curarunt.

DXXVII. 1. ex *Verona illuſtr.* Part. I. n. XV. p. 354. quam poſtea *Maffeus* imitatus eſt in *Muſeo Veronenſi* CXLVI. 3. ſimul recte animadvertens ap. *Fabrettum.* X. 603. minus plene legi, nonnullaque ibi dicta illuſtrans. Eodem pacto mutila cernitur in *Brevali Remarks in Several Parts of Europe* p. 126.

— 2. quid opus erat e ſchedis depromere titulum quem dudum palam fecerat *Gruterus*? CDXCV. 9.

— 3. *Don.* IX. 20. ſaxum, inutiliter, quaſi antea non viſum, infra in lucem reductum MLXXXVII. 5. etiam offendit *Hagenbuchium* in *Obſervationibus Miſcellaneis Novis* Tom X.=XII. p. 371.

— 5. *Queſquentis* lego *Quieſcentis.* Ceterum nullus dubito, quin *Muratorius* hoc loco incognitam antea *Collegii Paſtophororum* memoriam reſuſcitaturus fuiſſet, ſi eo tempore nobiliſſima illa trypus aenea *Genio & Honori L. Pompeii L. F. Pol. Herenniani a Collegio Paſtophororum* per *T. Graecium vel Graecinium Trophimum* INDuſtrienſem, conſecrata in dias luminis auras prodiiſſet. Detecta quippe eſſe dicitur circa A. 1745. in vico *Monteu*, non longe ab vrbe *Auguſta Taurinorum*, eodem in terrae ſolo, vbi olim *Induſtria* vel *Bodincomagus* indicio *Plinii* III. *Hiſt. Nat.* 5. ſita erat, cum octo aliis lapidibus literariis, cuius ſingularis tituli primum meminerunt

Ephe-

Ephemerides literariae Venetae (*Giornale de Letterati di Venezia* 1745. Num. 20. p. 160.) mox *Tranſactiones Philoſophicae* Vol. XLIII. No. 477. p. 540. XII. rem novam ſic nunciante *Davide Erſkino Backero: And the ſame Gentleman,* (*Dr. Ioſeph Laurentius Bruni, Fellow of our Royal-Soiety*) *having lately ſent asli likewiſe an Italian Diſſertation, printed at Turin, wherein the learned Authors, Paul Ricolvi and Anthony Rivautella undertake to diſcover, from the ſaid Inſcription and other concurrint circumſtances, the thrue Place, of the ancient City Induſtria, mentioned twice by Pliny* &c. de qua *Ricolvi* et *Rivautellae* Diatribe breviter egi in *Onomaſtici Literarii* Part. VII. p. 54. tandem, hac ipſa *Marmoribus Taurinenſibus* non inſerta, bene de literis Epigraphicis meruit *Maffeius*, cum eam in cenſum *Muſei Taurinenſis Appendicis* venire iuberet p. CCXXX. *Muſei Veron.* Nonnulla hic de *Paſtophoris* et Collegio *Paſtophorum*, ἀπὸ τῦ παςῦ, aedicula, ſ. ſacello, in quo forte ſimulacra Iſidis & Oſiridis repoſita erant, et φερειν ſic nuncupatorum, ſecundum quaedam *Appuleii* dicta XI, *Metamorph.* p. 789. 811. & 817. ed. *Oudendorp.* diſputari poſſent, ſed actum agere nolo. vid. omnino *Cuperus* in *Harpocrate* p. 129.=133. et in *Addendis.* p. 286. *Stephan. de Moine* de *Melanophoris* ibid. p. 258. ſequ. *Conradus* in *Parergis* L. I. p. 48. et *Oudendorpius* ad loca Appuleii laudata.

— 6. *Don* IX. 35.

DXXVIII. 1. De *Donariis*, c. 3. p. m. 25. iuncto cum *Salmaſio* ad *Spartiani Anto-*

minum Caracallum c. 9. Attamen neutrius exemplum ſeu *Reineſii*, I. 139. ſeu *Fabretti* VI. 172. diligentiam effugit.

— 2. apud *Malvaſiam* fruſtra quaeſivi; *Donii* vero certa ſedes eſt IX. 12. cuius editorem quoque *Gorium* latuit, in oculis et manibus *Fabretti* II. 157. fuiſſe.

— 4. Ex *Boldetti Obſervationibus ad Coemeteria* L. II. c. IX. p. 446. cuius exemplar non accurate redditum eſt.

— 5. *Don.* IX. 24.

— 6. Don. VIII. 39.

DXXIX. 2. 3. *Ficoroni le Maſchere Sceniche degli Antichi Romani*. c. 69. p. 173.

— 4. *Don.* IX. 33. ſed meminiſſe debuerant & *Gorius* & *Muratorius*, diu ante iam bis a *Grutero* DCCLXXVII. 7. & *Fabretto* III. 182. proditum fuiſſe, e quorum exemplorum collatione patet neceſſario nomen coniugis *Urſiniani* reſtituendum eſſe *Clodiae Achilleae* ſive *Cyrillae*. Cf. Codex MS. in *Theſauro Italiae* Tom. IV. Part. II. p. 165.

— 5. lapidis picturam vide apud *Gorium Inſcript. Etrur.* Tom. III. p. 153. *Oneſimus* ett. ſive *Attili* Servus, ſive *Attii* Libertus, vt ſuſpicatur *Hagenbuch. Epiſt. Epigr.* p. 197.

— 6. *Don.* IX. 36. & *Gorii Inſcription. Etruriae* Tom. III. p. 326.

— 7. *Don.* I. 131. & *Gorius* ad illum loc.

DXXX. 1. *Don.* IX. 3.

DXXXI. 1. *Don.* IX. 23.

— 2. v. *Lucii Inſcriptiones Dalmaticae*, No. 16. p. 25. 26. Tom. XIV. *Theſ. Si-*

cu-

culi. inde *Malvaſia Marm. Felſineorum* Sect. IX. c. I. p. 541. item *Donius* IX. 22. vtrobique verſ. 1. SIBI VIVO. & in fine ap. *Malvaſ.* SSL. In Indice *Muratorii* commutatum *Martiani* nomen eſt in *Marciani*, Pro CONVIBIO vel CONVIVIO verſ. 6. legendum eſſe CONLEGIO monet *Hagenbuchius Epiſt. Epigr.* p. 376.

—— 4. in pretioſiſsimi *Operis Danubiani*, Tomo. II. Part. II. Tab. LVI. n. 2. ad p. 133. quod ipſum monumentum doctisſimis Obſervationibus illuſtravit *Chriſtian. Gotth. Schwarzius* in *Diatribe de Collegio Vtriculariorum*, *Miſcellaneis* eius *politioris humanitatis* inſerta *Norimbergae*, 1721. 4. p. 27. ſeque.

—— 5. quomodo e ſchedis *Bimardi* ? cum clarisſima eius veſtigia ſint, addito M. praenomine *Mesſiani* in *Grutero*, CDXXVI. 5. a *Reineſio* emendato.

DXXXIII. ſequ. Ex *Maffeii Antiquitatum Galliae* Epiſtola, XI. ad *Muratorium* noſtrum ſcripta, p. 57. qui eodem modo ad *Fourvieram* hanc nuper ſe excepisſe ſcribit. Per *Fourvieram* autem ſive *Forum Veneris*, ſive *Vetus* vrbis Lugdunenſis intelligit *Sponius* in *Recherches des Antiquitez de Lyon*, c. 3. p. 55. cum his quae hic de formula *ſub Aſcia dedicare* ſcripſit, contendi posſunt, quae alio loco prudenter diſputavit Muratorius in Commentariis *Academiae Cortonenſis*, Tomo II. Disſertaz. VII. p. 133. *Sopra l'Aſcia Sepolcrale*, & *Monteſalco* Antiquit. Expl. Tom. V. L. III. c. V. ad Tab. XCVII. p. 107. ſequ.

DXXXV.

DXXXV. 2. emendatior, vt puto. iam extitit apud *Malvaſiam* in *Marmor. Felſineis*, Sect. VII. c. II. p. 406.

— 3. integro quoque nomine NICOSTRATVS FIRMANVS legitur apud eumdem *Malvaſiam* Sect. V. Cap. XVIII. p. 338.

— 4. non incomperta quoque fuit *Grutero*, MCLX. 9.

DXXXVI. 2. Hic ipſe lapis literatus opportunitatem dederat *Euſebio Romano*, h. e. *Ioh. Mabillonio*, vt Epiſtolam ad *Theophilum*, Gallum, ſcriberet de *cultu ignotorum ſanctorum*, p. 35. ed. Traiect. qui non minus repetitus eſt typis in *Veteribus Analectis*, p. 565. quam in eius *Ouvrages Poſthumes*, Tom. I. p. 247. neque idonea ſuberat ratio, cur a *Muratorio* infra, MMXLII. 6. e *Martinii Religione Veterum Gallorum*, L. V. Tom. II. c. V. p. 237. rurſus in conſpectum veniret.

— 3. bis deſcripſerat *Montefalco* cum in *Diario Italico*, c. VII. p. 100. tum in *Antiquitat. Explic. et Schematibus Illuſtratis*, Tom. V. L. II. c. XVI. p. 88. Tab. 68. & quaſi bis terve relata non ſufficeret, infra rurſus ſtilum exercuit, MCXL. 12. In *Addendis et Corrigendis*, Tom. IV. p. 13. ad h. l. ſcribere iubet *Bimardus*: *Natione Attia Nicopoli*. quid *Attia* ſibi velit, niſi *Attica* malis, non intelligo.

— 4. Vidit iam & deſcripſit *Gudius*, CCXLVI. 6. Paulo ante editam a *Gorio Inſcript. Flor.* Tom. I. p. 202. n. 27. Aſciae formam hic obviam *Maffeius* in *Critica Lapida-*

dani, p. 255. interpretatur *Manubrium deforme* & *praelongum*.

DXXXVIII. Hac quidem forma, corruptoque, vt mihi videtur, verſ. 5. nomine PILASTILVS occurrit apud *Io. Dominic. Bertoli* in *Le Antichità d'Aquileia*, p. 161. num. CLXIV. ſed plenior tamen in fine BENE DE SE MER*enti* et quoad illud nomen FIL. ASTYLVS emendatior legitur in *Donianis Gorii*, VI. 126. qui etiam provocat ad *Ephemerides Literatorum Hominum Venetas*, Tom. XXXVIII. Part. I. Artic. V. p. 245.

DXXXIX. 1. verſ. 12. per *Poſſeſſorem* fundi dominum, & per *Colonum* intellexit villicum *Herm. Cannegieterus*, I. *Obſervat. Iuris Romani*, c. XI. p. 76.

DXL. plane ſingularis eſt Nemauſenſis in Francia titulus ſepulcralis C. Vibii Liciniani cum Epigrammate graeco, in quo deſcribendo plurium hominum eruditorum diligentia eminuit quorum omnium nomina pete a doctiſſimo *Ryklofio Michaële van Goens*, in *Diatribe de Cepotaphiis*, c. V. p. 76. qui tamen duo Benedictinos, Monachos, proximo poſt *Sallengrium* anno eiusdem monumenti typum vix imitabili vulgo literarum capitalium cum minutis iunctura reddentes, in *Itineris Literarii*, Part. I. p. 309. non prius nominavit quam in Praefatione, p. V. non ſine tamen illorum nominis iniuria, puerilem quippe ipſis *Neodmeti* hominis errorem tribuens, qui nullus ibi extat. quamquam de nomine *Cuibius* pro C. Vibius ipſi non intercedo. Verba enim quibus vtitur *Maffeius* in *Muſeo Vero-*

ronenſi, p. CDXIV. *Volumen vidi Voyage &c. in quo novus hic tumulus in hominem Neodmot nominatum tranſit*, a Cl. *Weſſelingio* minime ad cultisſimum illud duorum Monachorum *Iter literarium* trahenda erant. Cur vero *van Goenſius* operae *Burmanni* ad *Anthologiae Latinae*, L. IV. Epigr. CXIX. p. 69. Tom. II. meminisſe non posſet poſterioris temporis in promtu fuit ratio editionis. Interim non inutile fortasſis erit h. l. monere, *Aegidium Egmonda - Neoburgum* in Itinere ſuo, quod inſpexi, MSC. verſu 2. Epigrammatis graeci pro ΑΙΠΙΠΥΡΟΝ legisſe ΑΙΓΙΛΙΟΝ, *Aigilium*, interpretatumque esſe *herbam capris gratam*. DXLII. 2. Non modo eſt apud *Gruterum*, ſed etiam *Fabrettum* IV. 94.

DXLII. 1. cum igitur hoc loco ſciret *Muratorius*, apud *Gruterum* extare, quaenam ratio ſuberat, cur eamdem ex *Mabillonii Epiſtola*, p. 566. *Veter. Analect.* vel eiusdem Operibus poſtumis (*Ouvrages Poſthumes*) Tom. I. p. 278. infra MCCXV. etſi praenomine FL*avii*. pleniorem repeteret, pro quo tamen et *Chorerius* in *Antiquitatibus Viennenſibus*, teſte *Martinio* in *Religione Veterum Gallorum*, L. V. c. VI. p. 255. & *Sponius* in *Antiquitatibus Lugdunenſ.* V. p. 92. n. 9. FIL*i* exhibuerunt, Cfer. hic *Hagenbuchius* in *Epiſt. Epigr.* (8.) &25.

—— 3. immo vero valde corruptam hanc Epigraphen facile ex optimo *Gruteri*, CDLXXVIII. 9. exemplo ſanare potuisſet, ſi illo corpore, vti etiam aliis, familiarius

ſu-

ſubinde viſus fuiſſet. vid. quoque *Hagenbuch. Epiſt. Epigr.* p. [8.] & p. 26.

DXLIV. 3. Bene in *Domianis*, XIV. 1. ex *Libello Hiſpanico Roderici.* Intelligitur *Rodericus Caro in Antiquit. Hiſpalenſibus* (Sevilla) L III. c. XXXVII. p. 145. *Pylades* mihi videtur eſſe *Annii Navati Patris* Filius.

— 4. hic e ſchedis *Antinorii*, poſtea ſuarum rerum immemor infra, DCCCXLVII. 4. iterum produxit.

Haec hactenus perſecutus ſum uſque ad finem, Tomi I.

CA-

CAROLI FERDINANDI NAGEL

OBSERVATIONES

IN AUCTORES LATINOS ET GRAECOS.

IN TIBULLUM.

Tibull. l. 1. eleg. 4. vs. 24.

Gratia magna Jovi; vetuit pater ipſe valere,
Juraſſet cupide quidquid ineptus amor.

Heynius pro *ineptus* malit *inultus*: quam conjecturam probat vir doctus in bibliotheca critica in recenſione Tib. Heyn. Mihi vulgata lectio aptior videtur. *Ineptus amor* dicitur ab effectu, *ineptos S. ſtultos homines* efficiens. Sed *amor inultus* languet. Nam, ſi amor per ſe eſt *inultus*, quid opus erat, ut Jupiter, quæ amantes feciſſent perjuria, ea irrita juberet esſe? Mihi quidem minime placet haec ταυτολογία. Quod autem memini, virum quendam doctum mihi, ſententiam meam de hoc loco proponenti, dicere, *veteres ſemper cum reverentia quadam de amore locutos esſe*; id quam vim habeat, neſcio, cum eosdem aliquando vehementisſime in amorem, quaſi omnium auctorem malorum invehi, neminem harum litterarum peritum, fugiat. Ad quod probandum vel unus Apollonii Rhodii locus

ſuf-

ficit. Is locus exſtat: l. 4. vs. 445. ubi certe nulla cum reverentia auctor Argonauticorum ſatis acerbe in amorem debacchatur,

Σχέτλι' Ἔρως, μέγα πῆμα, μέγα στύγος ἀνθρώποισιν,
Ἐκ σέθεν οὐλόμεναί τ' ἔριδες στοναχαί τε γόοι τε,
Ἄλγεα τ' ἄλλ' ἐπὶ τοῖσιν ἀπείρονα τετρήχασι.
Δυσμενέων ἐπὶ παισὶ κορύσσεο, δαῖμον ἀερθείς,
Οἷος Μηδείῃ στυγερὴν φρεσὶν ἔμβαλες ἄτην. etc.

Ceterum cum noſtro hoc Tibulli loco comparari posſunt quædam Plauti loca, velut in Mercat. act. 2. ſc. 3. vs. 47. ubi ſenex Demipho, qui puellam amabat, ſic loquens inducitur:

Quippe haud etiam quidquam inepte feci, amantes ut ſolent.

Quæ ſententia egregie cum Tibulli loco convenit. Sic in Pſeud. act. 1. ſc. 3. vs. 9. adoleſcens Calidorus hæc dicit:

Nugæ iſtæ ſunt: non jucundum eſt niſi amans facit ſtulte.

Et in Perſ. act. 1. ſc. 1. vs. 50. in eandem fere ſententiam ſervus Joxilus loquitur:

Amoris vitio, non meo, nunc tibi morologus fio,

In Trinum: quoque, act. 3. ſc. 2. vs. 42. ſeqq. non admodum disſimilia his loquentem inducit Plautus adoleſcentem Lyſitelem:

Ita eſt amor: baliſta ut jacitur: nihil ſic celere
eſt neque volat:
Atque is mores hominum moros et moroſos efficit.
Minus placet, magis quod ſuadetur: quod diſſua-
detur, placet.
Cum inopia eſt, cupias; quando ejus copia eſt,
tum non velis.
Ille qui aſpellit, is compellit: ille qui conſua-
det, vetat.
Inſanum eſt malum, in hoſpitium devorti ad Cu-
pidinem.

Conf Ter. in Eun. act. 2. ſc. 1. vs. 19. ſeqq. His vulgatem lectionem ſatis confirmari puto Ipſa autem ſententia de amantium impunito perjurio Platonem habet auctorem; cujus hæc ſunt verba in Phileb. (edit. Bipont.) oper. tom. 4. p. 319. Ὡς δὲ λόγος, καὶ ἐν ταῖς ἡδοναῖς, ταῖς περὶ τὰ ἀφροδίσια, αἳ δὴ μέγιστα δοκοῦσιν εἶναι, τὸ ἐπιορκεῖν συγγνώμην εἴληφε παρὰ θεῶν, ὡς καθάπερ παίδων, τῶν ἡδονῶν νοῦν οὐδὲ τὸν ὀλίγιστον κεκτημένων. Eandem ſententiam etiam alibi apud Platonem (niſi fallor, in Sympoſio,) inveniri memini: quem locum, quoniam annotare praetermiſi, nunc reperire non potui. Idem affirmat Callimachus epigr. 26. vs. 3. 4.

Ὤμοσεν ἀλλὰ λέγουσιν ἀληθέα, τοὺς ἐν ἔρωτι
Ὅρκους μὴ δύνειν οὔατ' ἐς ἀθανάτων.

Ubi vidi, duo Platonis loca a Vulcanio citata Sic Cornut. de nat. Deor. oper. mytholog (edit.

(edit. Gale) p. 198. ἀκύρους δὲ, inquit, οὐκ ἐμποινίμους ἔφασαν τοὺς ἀφροδισίους ὅρκους εἶναι. Hoc poëtice expreſſit Claudian. carm. de Nupt. Honor. et Mariæ vs. 83.

Et laſciva volant levibus perjuria pennis.

Tibul. Libr. 4. el. 3. vs. 3.

Jam celeber, jam lætus eris etc.

Vox *lætus* cur diſpliceat Heynio, cauſſam non video. Senſus loci eſt: *Jam celebraberis, et hac laudum ſuarum commemoratione lætus eris* ſ. *gaudebis.*

Quæ ſententia ſæpius a veteribus expreſſa eſt. Ovid. Triſt. l. 2. vs. 70. ſeqq.

Fama Jovi ſupereſt, tamen hunc ſua facta referri,
Et ſe materiam carminis eſſe juvat;
Cumque Gigantei memorantur proelia belli,
Credibile eſt, lætum *laudibus eſſe ſuis.*

Homer. Il. α. vs. 72.

Οἱ δὲ πανημέριοι μολπῇ θεὸν ἱλάσκοντο,
Καλὸν ἀείδοντες παιήονα κοῦροι Ἀχαιῶν,
Μέλποντες Ἑκάεργον· ὁ δὲ φρένα τέρπετ᾽ ἀκούων.

Eurip. in Hippol. vs. 7.

Ἔνεστι γὰρ δὴ κἀν θεῶν γένει τόδε,
Τιμώμενοι χαίρουσιν ἀνθρώπων ὕπο.

In Bacch. vs. 819.

Ὁρᾷς; σὺ χαίρεις, ὅταν ἐφεστῶσιν πύλαις
Πολλοὶ, τὸ πενθέως δὲ ὄνομα μεγαλύνῃ πολύς.
Κἀκεῖνος, οἶμαι, τέρπεται τιμώμενος.

Libr. 4. Eleg. 5. vs. 4.

Te nascente novum Parcæ cecinere puellis
Servitium, et dederunt regna ſuperba tibi.

Argutatur Heynius in verbo *dederunt*, quod explicat *vaticinatae ſunt*, *promiſerunt.* Quam vim quomodo verbum *dare* habere poſſit, ignorare me fateor. Simpliciter capiendum *conceſſerunt*, *tribuerunt.* Quia Parcæ, ut notum eſt, hominibus vitæ, ſortem et conditionem aſſignare credebantur.

In Horatium.

Horat. Serm. l. 2. eclog. 2. vs. 123.

Post hoc ludus erat culpa potare magiſtra.

Difficilis ſane locus, de cujus interpretatione valde disſentiunt viri docti. Lambinus, jam olim hunc locum corruptum putans, pro *culpa magiſtra*, levi ſane mutatione, edidit *cuppa magiſtra.* Cujus conjecturam qui refutat

tat Bentlejus ipſe duas alias proponit, quarum altera legatur: *nulla magiſtra;* altera: *copa magiſtra* i. e. *caupona:* et hanc quidem utpote magis placitam, recipere in orationem non dubitavit. Mihi quidem neutra earum probatur; non illa, quia *nulla magiſtra*, ſ. *nullo magiſtro potare*, est *ita potare*, *ut unusquisque*, *quantum velit*, *bibat*, *nemo cogatur*: quod qua ratione ludus poſſit vocari, non asſequor. Quod ad hanc attinet, plane non videtur veriſimile, Ofellum domi ſuæ non habuisſe vinum, quippe qui, ut apparet, ante agri amisſionem, in re ſatis lauta verſaretur. Deinde, τὴν καπηλίδα ſ. *cauponam* arcesſitam, qua et *potandi magiſtra et ſaltatrice et crotaliſtria*, *et ſi quid amplius vellet*, ut ait Bentlejus, Ofellus uteretur, nemini facile puto perſuaderi. Unde novit Bentlejus, has mulieres omnium harum artium peritas fuisſe? Verum quidem eſt, eos, qui in re tenui verſarentur, vinum ſolitos petere e tabernis: an etiam cum vino cauponas acciverint, valde equidem dubito. Aliam igitur viam ingresſus Turnebus, hæc explicat, „ de ludo „ quodam, qui a veteribus fuerit excogita- „ tus, quo non magiſtri imperio convivæ „ cogerentur bibere, ne inciderent in ebrie- „ tatem; a qua ut arcerentur, neminem, „ niſi qui aliqua in re peccasſet, calicem „ duxisſe, ut bibere poenæ et dedecoris es- „ ſet, non invitationis aut magiſterii." Refellere hanc explicationem conatur Lambinus, eumque ſecutus Bentlejus. Et ſane ex toto vera esſe non poteſt. Neque enim credi-

bile eſt, eam convivii hujus compotationisque rationem fuiſſe, ut ii tantum, qui quid deliquiſſent, bibere cogerentur, dedecoris cauſſa: aliis, qui non peccasſent, nihil accipientibus. — Nota res est, in Veterum conviviis jactu teſſerarum vel talorum magiſtrum convivii creatum esſe, qui bibendi leges præſcriberet, modumque imponeret. Jam vero dubitari certe nequit, qui has leges migrasſet, quin ei aliqua poena fuerit ſubeunda. Cic. act. 2. in Verr. l. 4. c. 11. Iſte enim prætor ſeverus ac diligens, qui populi Romani legibus nunquam paruiſſet, iis diligenter legibus, quæ in poculis ponebantur, obtemperabat. Itaque erant exitus hujusmodi, ut alius inter manus e convivio, tanquam e proelio, auferretur: alius, tanquam occiſus, relinqueretur: plerique fuſi ſine mente ac ſine ullo ſenſu jacerent; quivis ut, cum adſpexisſet, non ſe prætoris convivium, ſed ut Cannenſem pugnam nequitiæ videre arbitraretur. Plaut. in Stich. act. 5. ſc. 4. vs. 43.

Agedum Stiche, uter demutasſit, pocu'o multabitur
St. Bonum jus dicis: impetrare oportet, quia æquom poſtulas.
Age, ergo obſerva: ſi peccasſis, multam hic retinebo ilico.

Quem locum bene explicant Piſtorius et Lambinus: male cepit Turnebus. In hoc enim convivio qui contra leges peccasſet *poculo multabatur*, h. e. *aliis accipientibus, ipſe nihil accipiebat.* Itaque comparanti Horatia-

n um

num locum cum Plautino, valde probabile mihi videtur, duo inprimis a veteribus multarum genera in eos conſtituta, qui leges convivii transgreſſi eſſent; & in iis quidem conviviis ubi vini copia ſuppeteret, qui peccaſſet, vini poculum, cum reliqui nihil biberent, exhaurire coactum; in quibus autem vini parum eſſet, ſi quis deliquisſet, eum reliquis accipientibus, nihil accepiſſe. Priorem rationem apparet verſatam in convivio Horatiano, quippe quod agitaretur, ab hominibus ingenuis et honeſtis, quos ſordidum fuisſet, non habere tantum vini, quantum cuique bibere libuisſet; poſteriorem in Plautino, quod a ſervis celebrabatur, quibus vini magnam copiam non fuiſſe, probabile eſt. Horatiani convivæ, cum forte jam ante vino incaluisſent, ludi quoddam genus excogitarunt, ut, ſi qui ex ſuo numero contra hujus ludi leges rationemque peccaſſent, ſi fieri posſet, ebrii redderentur, reliquisque riſum & ludibrium præberent. Cujusmodi ludus ne his quidem temporibus inſuetus eſt. Plautini convivæ, qui ſervi erant, ludum excogitarunt, cujus leges ſi qui per imprudentiam transgresſus esſet, vini poculo multaretur, reliquis poculum accipientibus, nihil acciperet; quo reliquis, qui bibendi leges ſervasſent, major vini portio obtingeret. Itaque liquet, Horatiani Plautinique convivii contrariam fuisſe rationem. Quæ cum ita ſint, nullus dubito, quin Horatii locus ſanus ſit, explicarique ita debeat; *Ludus erat, ita pota-*

re ut culpa, h. e. tranſgreſſio legum convivii, eamque ſecuta calicis ebibendi neceſſitas, *magiſtra eſſet*, h. e. doceret convivas, *ut in poſterum attentiores & cautiores eſſent, ne plus juſto bibere cogerentur, adeoque in ebrietatem inciderent, aliisque, ut ebrii fere ſolent, riſum præberent*. Nos dicimus: *poenitet drinken*. Sic a Baxtero etiam et Geſnero locum fere explicari, docuit me Cl. Ruhnkenius: nam mihi ipſi has editiones inſpicere haud licuit. Præterea, ut hoc, quamquam ab aliis jam obſervatum, hic obiter addam, moris vete-rum fuit, in ejusmodi conviviis bibere in honorem vivorum clarorum, puellarum ſuarum etc. Interdum etiam vinum in terram effundebant in honorem puellæ vel amici cujusdam. Theocrit. ειδυλλ ιδ. vs. 15. ſeqq.

ἀνῶξα δὲ Βίβλινον αὐτοῖς
Εὐώδη, τεττόρων ἐτέων σχεδὰν, ὡς ἀπὸ λανῶ
Βόλβος τις κοχλίας ἐξηρέθη· ἧς πότος ἁδύς.
Ἤδη δὲ προϊόντος, ἔδοξ' ἐπιχεῖσθαι ἄκρατον
Ὤτινος ἤθελ' ἕκαςος. ἔδει μόνον ὤτινος εἰπῆν.
Ἄμμες μὲν φωνεῦντες ἐπίνομες, ὡς ἐδέδοκτο·
Ἁ δ' οὐδὲν, παρέοντος ἐμεῦ· τίν ἔχειν μ' ἐδόκεις νοῦν;
Οὐ φθεγξῇ; etc.

Ad quem locum vetus ſcholiaſta: ἤγουν, ἤδη προκόπτοντος τοῦ πότου ἔδοξεν ἡμῖν ἐπιχεῖσθαι ἄκρατον· ἤτοι λαμβάνειν καὶ ἐπισπένδειν. οὕτω γὰρ εἰώθασι ποιεῖν ἐν τοῖς συμποσίοις, ἄκρατον λαμβάνειν καὶ ὀνομάζειν τινὰς ἐρωμένους, ἢ φίλους, ἐπιχεῖν τῇ γῇ, καὶ φθέγγεσθαι τῶν φιλτάτων τὰ ὀνόματα. Callim. Epigr. 31.

Ἔγχει, καὶ πάλιν εἰπὲ Διοκλέος etc.

Plaut. in Stich. act. 5. ſc. 4. vs. 29. ubi ita Sagarinus ſervus, poculum ebibens.

Bene vos, bene nos, bene te, bene me, bene nostram etiam Stephanium.

In Ciceronem.

Auct. ad Heren. l. 4. c. 20. *aut ſi, cum in altero plures ſunt, in altero longior, aut longiores, plenior, aut pleniores ſyllabae erunt.* Ernestus ad h. l. „ *Longior*, inquit, intellige de quantitate, *ple*„ *nior* de numero ſyllabarum." etc. Quorum posterius falſum est. *Syllaba plenior* est, *in qua plures ſunt litterae*, ut in exemplo, quod affert Ernestus, *habebantur* et *habebatur*. Nam, cum in utroque verbo quatuor ſint ſyllabae, tamen in *habebantur* una littera plus est, quam in *habebatur*. Sed hoc tam certum est, ut Ernestum fefelliſſe, credere non poſſim. Suſpicor, ab eo ſcriptum: *plenior de numero litterarum*; tum omnia recte ſe habent.

De Orat. l. 2. c. 52. *Sed etiam ſuperioribus invidetur ſaepe vehementer, et eo magis, ſi intolerantius ſe jactant, et aequabilitatem juris communis praeſtantia dignitatis aut fortunae ſuae transeunt.* Codd. nonnulli praebent *aequabilitatem juris communis*. Ern. vocem *communis*, quia tollat concinnitatem, delevit. Nollem factum. Non tollit, ſed adjuvat concinnitatem. Opponuntur enim COMMUNIS *juris*, et *dignitatis aut fortunae* SUAE.

De opt. gen. orator. c. 2. *Sed earum omni-*

 um

um rerum, ut ædificiorum, memoria est quaſi fundamentum, lumen, actio.

Senſus in his verbis plane ridiculus ineſt. *memoria est fundamentum omnium earum rerum, ut ædificiorum,* ſc. *memoria fundamentum est,* quod neceſſario repetendum ex præcedentibus. Delenda igitur verba *ut ædificiorum.*

Orat. pro Quint c. 19. *Quod prætor non fieri, ſed ex edicto ſuo fieri jubebat.* Schellerus in obſſ. Critic. p. 41. locum ita interpretatur: *quod prætor non utcunque fieri, ſed ex edicto ſuo fieri jubebat.* Addit deinde: *ſe divinare non poſſe, cur Erneſti dicat, hunc ſe locum non intelligere.* Id ego facile mihi divinare videor. Erneſtus haud dubie, quia ſibi locum non intelligere viſus est, idcirco ſe non intelligere, ingenue profeſſus est. Utinam omnes idem faciant! Ceterum, quam proponit interpretationem Schellerus, ea ſine dubio vera est. Sed, cum eam nullis exemplis ſtabilierit; liceat mihi afferre loca quædam, ubi ſimilis loquendi ratio occurrit. Cic. Acad. Quæſt. l. 4. c. 19. *Quod non modo recte fieri, ſed omnino fieri non potest.* Epiſtol. ad Attic. l. 16. ep 21. (quæ est ad Plancum) *ut ea, quæ Conſules decreverunt, ſecundum Cæſaris decreta et reſponſa, non dicam, comprobes, ſed ſtudioſe libenterque comprobes.* De Finib. l. 1. c. 11. *Illud enim ipſum, quod quibusdam medium videtur, cum omni dolore caret, non modo voluptatem eſſe, verum etiam ſummam voluptatem.* De nat. Deor. L. 2. c. 38. *Dubitamus, quin ea non*

ſe-

ſolum ratione fiant, ſed etiam excellenti quadam divinaque ratione? In Cæcil. c. 12. *perficiendum eſt, ſi quid agere, aut perficere vis, ut homines te non ſolum audiant, verum etiam libenter ſtudioſeque audiant.* Liv. l. 43. c. 14. *non Conſulibus, ſed ambitioſis Conſulibus delectum eſſe difficilem; neminem invitum militem ab iis fieri.*

In Verr. act. 1. c. 14. *Ex quo mihi venit in mentem illud dicere, quod apud M'. Glabrionem nuper, cum in rejiciendis judicibus commemoraſſem, intellexi, vehementer populum Romanum commoveri, me arbitrari* etc. Schellerus obſſ. crit. p. 49. in mendo hunc locum exiſtimans cubare, hac eum transpoſitione ſanare conatur. *Ex quo mihi venit in mentem illud dicere, quod apud M'. Glabrionem nuper, cum in rejiciendis judicibus commemoraſſem, me arbitrari fore, uti nationes legatos ad populum Romanum mitterent, ut lex de pecuniis repetundis, judiciumque tolleretur, intellexi, vehementer populum Romanum commoveri.* Quæ ratio quantumvis ſatis elegans ſit et acuta, tamen non neceſſaria videtur; nam et vulgatus ordo ſatis commodus.

In Verr. act. 2. l. 3. c. 23. *Domum ad iſtum in jus deductus eſt.)* Verba *in jus* ſpuria cenſet Erneſt. Male, mea quidem ſententia. Verres Polemarchum domum ſuam in jus deduci juſſit, contra morem et conſuetudinem, cum jus in foro dici ſoleret.

Pro Rabir. c. 4. *qui expiandum forum populi Romani ab illis nefarii ſceleris veſtigiis*

giis eſſe dico. Ern. ad h. l. „ nefarium „ ſcelus, inquit, eſt in condemnatione ci- „ vis Romani ad ſupplicium crucis per car- „ nificem. *Scelus* capio pro *re foeda*, ut in „ adjectivo *ſceleratus* ſæpe intelligitur, eſt- „ que adeo ipſe carnifex, cujus nullum ve- „ ſtigium relinqui vult in foro.” Imo, *ſcelus nefarium* eſt civis Romani, in foro, inſectante populo, in crucem ſublati. Minime vero de carnifice capiendum.

Pro Flacc. c. 10. *Multa enim ſunt ejusmodi, judices, ut, etiamſi in homine ipſo, de quo agitur, negligenda ſint, tamen in conditione atque in exemplo pertimeſcenda videantur.* Bene Erneſtus *conditione* alteri lectioni *imitatione*, quam Victorius induxit, præfert. Sed quæ ad hunc locum explicandum affert, a veritate ſunt aliena. Hæc ejus ſunt verba: „ Pertimeſcenda ſunt iſta primum, „ quia periculoſum faciunt conditionem civi- „ um Romanorum; cum ita eorum fortu- „ næ obnoxiæ fiant hominibus talibus.” etc. Imo, *conditio* eſt, quam noſtri philoſophi vocant *poſſibilitatem. Ideo*, ait, *ſunt iſta pertimescenda, quia inducto ſemel pravo exemplo, fieri facile poſſit, ut alius quoque idem pati cogatur.* Cic. pro Rabir. c. 5. harum enim omnium rerum non ſolum eventus, atque perpeſſio, ſed etiam *conditio*, exſpectatio, mentio ipſa denique, indigna cive Romano, atque homine libero eſt. vid. Ern. in Cl. Cic. h. v. Eodem modo voce *conditio* utitur Virgil. Aen. I. 12. v. 880.

Cur

Cur mortis ademta eſt
Conditio? etc. h. e. *cur immortalis ſum? cur mori non poſſum?*

Ad Quirit. post red. c. 4. *Ego iis, a quibus ejectus ſum, provincias obtinentibus, inimico autem optimo viro et mitisſimo, altero conſule referente, reductus ſum.* Miror, Erneſtum in hoc loco hærere, cum nihil prorſus ſit difficultatis. *Inimico autem optimo viro et mitisſimo* refer ad Metellum, qui etſi inimicus Ciceroni, relationi tamen non interceſſit: *altero conſule referente* intellige de Lentulo. *Sic* omnia, opinor, recte ſe hebent. Non monuisſem, niſi Schellerum etiam (vid. obſ. Crit. p. 103.) fluctuare vidisſem.

Pro C. Balb. c. 20. *Etenim, ſi Q. Scævola, ille augur, cum de jure prædiatorio conſuleretur, homo juris peritisſimus, conſultores ſuos nonnunquam ad Furium et Cascellium prædiatores rejiciebat; ſi nos etc.* Miror in hoc loco viros doctos tantopere hærere potuisſe, cum meo quidem judicio, nihil prorſus ſit difficultatis. Quodſi vocem *prædiator* cum Salmaſio et Gronovio de eo capiamus, *qui prædia publico obligata et vendenda emit, adeoque pecuniam ſuam in prædiis habet;* (quæ quidem ratio mihi valde probatur) ſed ſi vocem hoc modo intelligamus, hæc erit loci ſententia: *Scævola, tametſi omnis juris, adeoque etiam prædiatorii* (quæ juris eſt pars) *peritisſimus esſet: interdum tamen conſultores ſuos rejiciebat ad Furium et Caſcellium prædiatores:*

qui,

qui, quoniam prædia publico obligata emerant, adeoque pecuniam ſuam in prædiis habebant collocatam, haud dubie juris prædiatorii uſu, optimo magiſtro, esſent peritisſimi, cum ipſe Scævola ejus juris ſcientiam ex magiſtorum tantum præceptis hauſisſet. Comparat enim Cicero eos, qui diuturno et aſſiduo uſu ſibi alicujus rei cognitionem et peritiam compararunt, cum iis, qui ingenio et arte idem effecerunt, dicitque, aſſiduum uſum, uni rei deditum et ingenium et artem ſæpe vincere. Ex quo hæc interpretatio ſatis confirmatur. At, ſi vocem *prædiator* cum Erneſto (vid. Cl. Cic. l. v.) aliisque de eo capias, *qui juris prædiatorii ſit peritus*; hæc plane frigida et Cicerone indigna ſententia erit. *Scævola, licet omnis juris adeoque etiam prædiatorii peritisſimus esſet, interdum tamen conſultores ſuos ad Furium et Caſcellium, juris prædiatorii peritos, ſolebat rejicere.* Qualis tandem hæc eſt ſententia? Imo, Scævola ad eos interdum ſolebat rejicere conſultores ſuos, qui diuturno uſu, quod ipſi esſent prædiatores, h. e. prædia publico obligata emisſent, hujus ſibi juris ſcientiam comparaverant. Igitur *prædiator*, conſueto ſenſu h. etiam l. capiendum. Scævola θεωρητικῶς, alteri etiam πρακτικῶς (ut ita dicam) juris prædiatorii erant periti. Neque obſtat, quod Furius et Caſcellius Icti fuerunt. Fuerint ſane: inferiores tamen certe Scævola reliqui juris erant ſcientia. Neque eam ob cauſſam conſultores Scævola ad eos rejiciebat, quod Icti, ſed quod prædiatores esſent. Ceterum eandem hanc rem, mo-

more ſuo, breviter narrat Val. Maxim. l. 8. c. 12. Cujus verba, quoniam nonnihil lucis afferre huic noſtro loco posſunt, hic ad ſcribam.
„ Q. Scævola, inquit, legum clarisſimus
„ et certisſimus vates, quotiescumque de
„ jure prædiatorio conſulebatur, ad Furium
„ et Cascellium, quia huic ſcientiæ dediti
„ erant, conſultores rejiciebat. Quo quidem
„ facto moderationem magis ſuam commen-
„ dabat, quam auctoritatem minuebat: ab
„ his id negotium aptius explicari poſſe con-
„ fitendo, qui quotidiano ejus uſu calle-
„ bant." etc.

In Piſon. c. 41. *nec minus libenter metuentem videbo, ne reus fias, quam reum: nec minus lætabor, cum te ſemper ſordidum, quam ſi paullisper ſordidatum videbo.* Erneſtus membra transponenda ſuſpicatur, et ſic a Cicerone eſſe ſcriptum: *nec minus lætabor, cum te paullisper ſordidatum, quam ſi ſemper ſordidum videbo.* Non opus. Verbis *nec minus libenter metuentem videbo ne reus fias*, opponuntur in altero membro *nec minus lætabor, cum te ſemper ſordidum* (videbo): verbis autem *quam reum* reſpondent, *quam ſi paullisper ſordidatum* videbo ſi *eſſes accuſatus.*

Tuscul. Quæſt. l. 1. c. 5. *nec, quoniam apud Græcos judices res agetur, poteris adhibere Demosthenem etc.)* Erneſtus pro *quoniam* legere malit *quamquam.* Sed tamen et *quoniam* ſatis commodum ſenſum videtur habere; locus ſic capiatur: *nec* IDEO *poteris adhibere Demosthenem,*

quia

quia etc. Ante enim L. Craſſum et M. Antonium, Romanos nominarat. Poterat autem aliquis dicere: *apud Græcos judices Romanis quidem oratoribus uti non potero, ſed Græcos adhibebo, qui pro me verba faciant.* Idcirco addit. *Quoniam apud Græcos judices res agetur, ideo tamen Græcis oratoribus, æque minus, ac Romanis, uti poteris, ſed nullos omnino adhibere quibis: ipſi enim per ſe judices mortuorum in tua facta inquirent, ſententiamque ferent.*

Ibid c. 11. *Democritum enim, magnum illum quidem, ſed levibus et rotundis corpuſculis efficientem animum, concurſu quodam fortuito, omittamus.* Erneſtus voculam *ſed* ejiciendam ex oratione putat. Non opus. Senſus loci eſt. *Democritum magnum quidem eſſe virum eo, quod tam abſurda de animo ſtatuat, vehementer errare.* De hoc uſu particulæ *ſed* vide Cl. Ruhnken ad Vell. Pat. l. 2. c. 4. et ipſum Erneſt. in Verr. act. 2. l. 3. c. 82.

Ibid c. 21. *Quamvis copioſe hæc diceremus, ſi res poſtularet* etc.) Pro *hæc* legendum videtur *hic*, quod commodiorem ſenſum efficit. *Quamvis* poſitum eſt pro *valde*: vid. Ern. in Cl. Cic. h. v. *diceremus* idem fere eſt, ac *dicere poſſemus*; quæ ſignificatio nonnunquam in imperf. ſubj. ineſt.

Ibid c. 36. *Sed in vivo intelligi tamen poteſt, regno carere: dici autem hoc in te ſatis ſubtiliter non poteſt: poſſet in Tarquinio, cum regno eſſet expulſus.* Pro *poſſet* Erneſtus haud dubitanter *potuiſſet* in contextum recepit, quia

quia totum refertur ad præteritum. Non opus. Sæpiſſime imperf. conjunctivi pro plus quam perf. ponitur. Cic. Tuscul. Quæſt. l. 1. c. 37. Cur igitur et Camillus *doleret*, ſi hæc — eventura *putaret*? pro *doluiſſet*, *putaſſet*. Nihil hic Ern. monuit. Epiſt. ad Div. l. 15. ep. 15. Quis enim aut Alexandrini belli tantam moram huic bello adjunctum iri, aut neſcio quem iſtum Pharnacem Aſiæ terrorem illaturum *putaret*? pro *putaſſet*; quod Ern. ſine ulla neceſſitate ſubſtituendum putat. In Verr. act. 2. l. 3. c. 20. profecto, quamquam es ſingulari crudelitate et audacia, tamen abs te totam alienari provinciam, tot homines honeſtiſſimos tibi inimiciſſimos fieri *nolles*, niſi hanc rationem et cogitationem ſalutis tuæ, pecuniæ cupiditas, ac præſens illa præda *ſuperaret*, pro *noluiſſes*, *ſuperaſſet*. Acad. Quæſt. l. 4. c. 26. dic mihi, Lyſippus eodem ære, eadem temperatione, eodem coelo, aqua, ceteris omnibus, centum Alexandros ejuſdem modi facere non *poſſet*? pro *potuiſſet*. In quo loco ſimiliter Ern. hæret. De finib. bonor. et malor. l. 5. c. 2. quodſi quis Deus *diceret*, nunquam *putarem*, me in Academia, tanquam philoſophum, diſputaturum, pro *dixiſſet*, *putaſſem*. Ad l. l. Erneſtus: „Tempora, inquit, me offendunt; vi„deturque eſſe debere *dixiſſet*, *putaſſem*." Non opus. Ibid. c. 31. attamen hic *mallet* non dolere, pro *maluiſſet*. Nihil hic Ern. De Legg. l. 3. c. 11. Quippe quam (tribunitiam poteſtatem) tantopere populus noſ-

ter ignotam expetisſet, qui *posſet* carere cognita? pro *potuisſet*. Pro Cluent. c. 29. At tum, ſi *dicerem*, non *audirer*: non quod alia res esſet, imo eadem, ſed tempus aliud. Id adeo ſic cognoscite. Quis tum *auderet* dicere, nocentem condemnatum esſe Oppianicum? quis nunc id audet negare? Quis tum *posſet* arguere, ab Oppianico judicium tentatum esſe pecunia? quis id hoc tempore infitiari potest? Cui tum *liceret* etc. pro *dixisſem*, *auditus esſem*, *auſus esſet*, *potuisſet*, *licuisſet*. Sall. in Jug. c. 59. Neque diutius Numidæ reſiſtere quivisſent, ni pedites cum equitibus permixti, magnam cladem in congresſu *facerent*. Pro *fecisſent*. Liv. l. 5. c. 19. nocte ac die nunquam ante omisſum, (opus) quam in arcem *viam facerent*, pro *fecisſent*. Eod. libr. c. 53. Quippe tum causſa nobis in urbem captam migrandi victoria *esſet* etc. pro *fuisſet*. Vell. Pat. l. 1. c. 18. — Niſi Thebas unum os Pindari *inluminaret*, pro *inluminasſet*. Quid? Quod præſens etiam ſubjunctivi aliquando pro plus quam perfecto ponitur. Cic. de petit. Conſul. c. 11. non committere, ut quisquam posſit dicere, quod ejus ſit, conſequi *posſis* ſi abs te ſit rogatum, et valde ac diligenter rogatum. Cujus loci ſenſum hunc esſe puto: Non est committendum, ut quisquam posſit dicere, quod nunc alius conſecutus est, id tu conſequi potuisſes etc. ut *posſis* pro *potuisſes* videatur poſitum. Sic et Virgil. Aen. l. 6. vs. 292.

Et

Et ni docta Comes tenues ſine corpore vitas
Admoneat *volitare cavæ ſub imagine formæ:*
Irruat, et fruſtra *ferro diverberet* umbras.

Pro *admonuiſſet*, *irruiſſet*, *diverberaſſet*. Aen. l. 11. vs. 912.

Continuoque ineant pugnas, et proelia tentent
Ni roſeus feſſos jam gurgite Phoebus Hibero,
Tinguat equos, noctemque, die labente, reducat.

pro *iniiſſet*, *tentaſſet*, *tinxiſſet*, *reduxiſſet*. Præſens indicativi pro plus quam perf. conjunctivi videtur poſuiſſe Ovid. Triſt. l. 4. eleg. 3. vs. 77.

Ars tua, Tiphy jacet, *ſi non* ſit *in æquore fluctus;*
Si valeant homines, ars tua, Phoebe, jacet.

Certe, ſi verba *ars tua, Tiphy, jacet* ad ſolum Tiphyn referantur, *jacet* pro *jacuiſſet* accipiendum; *ſit* pro *fuiſſet*: ſi in genere de *arte nautica* capiantur, pro *jaceret* eſſet. Ceterum male huc trahitur locus Virgilii, qui eſt Aen. l. 2. vs. 599. ſeq.

et ni mea cura reſiſtat,
Iam flammæ tulerint, inimicus et hauſerit enſis.

Reſiſtat hic non poſitum pro *reſtitiſſet*, ut viris doctis videtur, ſed pro *reſiſteret*. *Niſi mea cura*, ait Venus, *hoc etiam momento, quo tecum loquor, reſiſteret, jam* etc. *Tulerint* autem, et *hauſerit* dicitur pro *tuliſſet*, *hau-*

 ſiſ-

ſiſſet. De reliquo, Veteres in temporum modorumque ratione ſemper ſibi conſtitisſe, ſi quis ſibi cum Erneſto perſuadeat, is valde erret. Equidem affirmare audeo, eos admodum inconſtantes in hac re fuisſe, neque certis ſe præceptionibus adſtinxisſe; tum apud optimos quosque ſcriptores crebras mirasque adeo temporum inveniri permutationes: quod forte alio tempore demonſtrabitur.

Libr. 2. c. 1. *Atque oratorum quidem laus ita ducta ab humili, venit ad ſummum, ut jam, quod natura fert in omnibus fere rebus, ſeneſcat, brevique tempore ad nihilum ventura videatur.* Erneſtus pro *ita* legere mallet *illa*. Non opus. *Ita* ſignificat *hoc exitu, hoc eventu*. Senſus est: *oratoria laus ad ſummum venit eo eventu, ut, ſicut in aliis quoque artibus et diſciplinis, quæ ad perfectionem venerant, fieri videmus, nunc langueſcat atque ſeneſcat.*

Libr. 3. c. 2. *Quid? qui pecuniæ cupiditate, qui voluptatum libidine feruntur, quorumque ita perturbantur animi, ut non multum abſint ab inſania, quod inſipientibus continget omnibus etc.* Hunc locum ſanum non puto. Qualis enim ſententia: *contingit inſipientibus omnibus, ut ita eorum perturbentur animi, ut non multum abſint ab inſania?* Mihi valde placet conjectura Tydemanni, quam mecum communicavit, pro *inſipientibus* legentis *iraſcentibus*.

Ib. c. 12.

Lacrymæ peredêre humore exſangues genas,
Situ nidoris barba pædore horrida.

Pro

Pro *ſitu nidoris*, quod corruptum eſſe, facile apparet. Bentlejus legendum putat *titinnit auris*: quæ emendatio, licet ingenioſa, huic loco minime videtur convenire. Quod autem nonnulli Codd. teste Daviſio, præbent, *ſitu liventes*, ſatis commodum ſenſum habet. Non diſplicet tamen ipſius Daviſii conjectura, qui legendum ſuſpicatur: *ſitu ſit in ore.*

Libr. 4. c. 8. *nam ſi quis doleat ejus rebus ſecundis, a quo ipſe lædatur, non recte dicitur invidere, ut ſi Hectori Agamemnon* etc. Bentlejus hunc locum ſic conſtituit. *nam ſi quis doleat ejus rebus ſecundis, a quibus ipſe lædatur, non recte dicetur invidere, ut ſi Hectoris Agamemnon.* Verum hæc lectio vulgata longe deterior est. Primum enim non video, quo pronomen *ejus*, loco ſic conſtituto, referri debeat. Deinde, *lædi ab alicujus rebus ſecundis*, vix latinum puto. Ad ultimam correctionis partem Bentl. cum priorem antea probare ſtuduiſſet: „ Quodſi hoc, inquit, ſa„ tis clarum, illud adhuc clarius est, ut ſi „ Hectoris Agamemnon; quod ſic plene ef„ feras: *ut ſi Hectoris rebus ſecundis doleat* „ *Agamemnon.* At, ſi *Hectori* legas; hæc „ demum evadet oratio: *Non recte dicetur in*„ *videre, ut ſi Hectori Agamemnon invideat.* „ Quod ineptum eſt, et Cicerone indig„ num." Imo multo aptius eſt vulgatum *Hectori*; quod ſic plene efferri poſſit: *ut, ſi Hectori Agamemnon diceretur invidere, hoc non recte diceretur.*

De Offic. l. 3. c. 21. *Capitalis Eteocles, vel potius Euripides* etc. Vel nomina trans

ponenda, ut legatur: *Capitalis Euripides, vel potius Eteocles*; vel verba *vel potius Euripides*, pro gloſſa delenda: et hoc mihi magis placet. Nihil enim profecto peccavit Euripides, qui perſonæ ſuæ ſervierit. Nam, ſi hoc ita eſſet, nunquam homines, ut revera ſunt, poſſent induci, ſed ut eſſe debebant; et qui mores conſcelerati et impuri hominis ſcripto exprimeret, eodem modo his vitiis affinis poſſet haberi. Quod a ſana ratione alieniſſimum. Itaque, ſi iſta verba *vel potius Euripides* a Cicerone profecta, eoque ordine, quo hodie vulgo in editt. leguntur collocata ſunt; quod mihi quidem haud veriſimile videtur; ſed tamen, ſi Cicero ita ſcripſit, fatendum est, eum ſui valde oblitum eſſe. Nam et c. 29. cum citaret verſum Attii:

Fregisti fidem: neque dedi, neque do infideli cuiquam.

Idcirco recte a poëta adhibitum dicit, quia, cum tractaretur Atreus, perſonæ fuerit ſerviendum: et in Læl. c. 26. verſum affert Terentii: *Negat quis? nego; ait? ajo; postremo imperavi egomet mihi, omnia aſſentari*; additque: „ ut ait idem Terentius: ſed ille ſub „ Gnathonis perſona." Vulgatæ tamen patrocinium ſuſcipere Erneſtus conatur.

In Cat. maj. de ſenect. c. 7. *Age, ut iſta divina omittamus, poſſum nominare ex agro Sabino ruſticos Romanos, vicinos et familiares meos, quibus abſentibus nunquam fere ulla in agro majora opera fiunt.*) *Ruſticos Romanos* ſc. *ſenes*, quod

quod ex praecedentibus aſſumendum. Sic locus erit ſanus, et non opus Erneſti emendatione, qui pro *abſentibus* malit *ſenibus*, et *non* ante *ſiunt* intrudit. Significat Cicero, hos ruſticos Romanos, quamvis ſint ſenes, ſemper tamen adeſſe operi faciundo. Sic fere a Schellero quoque obſſ. p. 259. locum explicari, poſtea vidi.

In Salluſtium.

Sall. in Jug. c. 100. *Neque ſecus, atque iter facere, caſtra munire*, etc. Verba *atque iter facere*, ſi abſint; nemo credo, deſideret: neque conveniunt conciſæ Salluſtii brevitati. Puto a gloſſatore eſſe.

Ibid. *Non diffidentia futuri, quae imperaviſſet.* Perizonius ad Sanct. Min. l. 2. c. 9. locum ita ſupplet: *Non tam diffidentia futuri negotii eorum, quæ imperaviſſet.* Cortius ad h. l. hoc modo: *Non tam diffidentia futuri ejus omnis, quae imperaviſſet.* Neutra ratio mihi probatur. Unius litteræ mutatione legerim: *Non diffidentia,* FUTURA, (ſc. eſſe) *quae imperaviſſet.*

In Livium.

Liv. l. 1. c. 15. *Belli Fidenatis contagione irritati Vejentium animi, et conſanguinitate, (nam Fidenates quoque Etruſci fuerunt) et quod ipſa propinquitas loci, ſi Romana arma omnibus infeſta finitimis eſſent, ſtimulabat, in fines*

Romanos excucurrerunt populabundi magis, quam justi more belli. Putarem antea, hunc locum corruptum eſse: nunc, ſanisſimum eſſe, mihi perſuaſum eſt. Saepe per ſynecdochen ea tribuuntur animo, quæ toti homini tribuenda erant. Liv. l. 7. c. 28. Ibi prædonum magis, quam hostium animi inventi. Cic. de Invent. l. 2. c. 5. — ſi quod ad facinus tali perturbatione commotus animus acceſſerit. Qui tamen locus Ernesto de menda ſuſpectus eſt: mihi non item. Ibid. c. 10. — niſi animus ejus, qui inſimulatur, in eam ſuſpicionem adducatur, ut a tali culpa non videatur abhorruiſſe. Ib. c. 14. Facilius autem ad inventionem animus accedet, etc. Cic. Epiſt. ad Div. l. 5. ep. 5. Meus in te animus, quam ſingulari officio fuerit, et ſenatus, et populus Romanus testis eſt. Ad quem locum ita Ernestus: „ Inſolens, „ inquit, et notanda forma dicendi, *ani-* „ *mus fuerit.*" Ibid. ep. 13. Præſtitimus enim patriæ non minus certe, quam debuimus: plus profecto, quam est ab animo cujusquam, aut conſilio hominis poſtulandum. (edit Ern.) Auct. ad Heren. l. 2. c. 19. — non eſt incredibile putandum, iſtius quoque animum ferum crudelem atque inhumanum, cupide ad inimici perniciem profectum, etc. Hirt. de bell. Alexandr. At regius animus, diſciplinis fallacibus eruditus, ne a gentis ſuæ moribus degeneraret, flens orare contra Cæſarem coepit. Plaut. in Trinum. act. 2. ſc. 2. vs. 23.

Me-

Meum animum tibi ſervitutem ſervire æquum
cenſui,

Conf. Bentl. ad Horat. Carmin. l. 4. od. 9. vs. 39.

Libr. 2. c. 12. *Ibi cum ſtipendium forte militibus daretur; et ſcriba cum rege ſedens pari fere ornatu, multa ageret, cum milites vulgo adirent.* Interpretes nihil hic monuiſſe miratur Schellerus obſſ. p. 272. hæc non cohærere putans. Vult autem *et* post verba *multa ageret* inſeri. Nollem hoc viro docto excidiſſet. Sæpiſſime enim, tum Livius, tum optimi quique ſcriptores copulas omittunt. Exempla, cum ſingulis fere paginis obvia ſint, non eſt tanti afferre.

Libr. 2. c. 2. *Ne ubinbi regum deſiderium esſet.* Legendum mihi videtur; *Necubi* etc. Quæ enim viri ſummi Gronovius et Drakenborchius ad alteram lectionem confirmandam attulerunt, hinc aliena ſunt. Vidi postea, Schellerum etiam obſ. p. 271. in eadem eſſe ſententia.

Libr. 4. c. 27. *Inde fumo, ut convenerat, datum ſignum.* Scheller. obſſ. p. 296. ad h. l. „ Nox, ait, erat. Sed forſan erat „ nox illunis, ut fumus conſpici poſſet etc." Unde tandem ſciebat, noctem fuiſſe? Et, ſi nox erat *illunis*, qui poterat fumus conſpici? Veriſſima videtur Perizonii ſententia ſtatuentis, cum hoc ſignum daretur, jam lucem ortam fuiſſe. Et ſane, ſi quis verba: *Inde fumo, ut convenerat, datum ſignum, ubi conſpectum ab dictatore est, exclamat, capta hosti-*

tium caſtra, nuntiarique paſſim jubet: cum initio ſequentis capitis. — *Et jam luceſcebat, omniaque ſub oculis erant* etc. diligenter conferat, is facile videat, tam arcte hæc inter ſe cohærere, ut eodem fere tempore, vel ſaltem non longo temporis interjecto ſpatio accidiſſe videantur. *Fumum* autem ſignum fuiſſe diurnum; *ignem*, nocturnum, jam ex Homero patet, qui hanc rem elegantiſſimis verſibus deſcripſit in Iliad. Σ. vs. 207. ſeqq.

Libr. 4. c. 49. *Et tribunus plebis, vir acer, nec infacundus, nactus inter adverſarios ſuperbum ingenium, immodicamque linguam* etc. Pro *inter adverſarios* Schellerus obſſ. p. 298. malit *in adverſario*: quod non placet. Non enim unum tantum adverſarium Sextius habebat, ſed quatuor tribunos militum conſulari poteſtate, eo anno creatos. *Superbum ingenium et immodica lingua* dicitur pro *homine, ſuperbo ingenio, et immodica lingua prædito*. Sæpe enim, quæ in homine inſunt, pro ipſo homine ponuntur. Liv. l. 10. c. 22. cum moribus notis facilius ſe communicaturum conſilia: Cic. pro Roſc. Amer. c. 40. In ejusmodi vita, judices, in his tot tantisque, flagitiis, hoc quoque maleficium, de quo judicium eſt, reperietis. Ter. in Andr. act. 1. ſc. 1. vs. 66. Nam qui cum ingeniis conflictatur ejusmodi. Ib. act. 2. ſc. 3. vs. 21. Nam, quod tu ſperes, propulſabo facile; uxorem his moribus dabit nemo etc. Sic Iſocrates in orat. de Bigis (edit. Genev. 651.) p. 694. ἡγοῦμαι γὰρ, καὶ τοῦτ' εἶναι τῶν κακῶν ἐκ τούτων γινόμενον ὑπὸ τοιούτοις ἤθεσιν

ἐπι-

ἐπιτροπευθῆναι, καὶ τραφῆναι, καὶ παιδευθῆναι. addatur orat. in Lochit p. 784. et Seneca de ira l. 2. c. 31. de benef, l. 6. c 30. monſtrabo tibi, cujus rei in qua laborent magna *faſtigia* etc. Xenoph. in Cyropæd. p. 234. edit Leunclavii *τῷδε ἡ ψυχὴ σῖτον μὲν ὂν προσίεται, διψῶν διδόναι* etc.

Libr. 5. c. 9. *Viɛti conſenſu omnium.* Scheller. obſſ. p. 302. putat, poſt, vel ante vocem *viɛti* inſerendum eſſe *hi ſc. magiſtratus*, quod facile ſentiat lectioni priscorum aſſuetus. Sed non opus eſt. Nam et alibi pronomina omittuntur. Vid. Vell. Pat. l. 1. c. 1. et ejusd. lib. c. 12. et ibi Cl. Ruhenken. Adde Vell. Pat. l. 1. c. 1. Misſus eſt ad eum M. Popilius Lænas, qui juberet incepto deſiſtere. Mandataque expoſuit.

In Vell. Paterculum.

Vell. Pat. l. 2. c. 5. *Malle integris rebus et conditionibus bellum finire.* Sublata copula *et* legendum puto: Malle integris rebus, condicionibus bellum finire.

In Juſtinum.

Juſtin. in Præfat. *Quod ad te, non tam cognoscendi, quam emendandi cauſſa transmiſi, ſimul ut et otii mei, cujus et Cato reddendam rationem putat, apud te ratio conſtaret.* Sic omnino legendum. Male nonnulli editores induxerunt *operam*, pro *rationem*; quod nullum ſenſum habet. Offendit ſcilicet viros doɛtos repetitio ejusdem vocis, tam parvo inter-

tervallo. Sed ſic etiam alibi loquitur Juſtinus, velut l. 9. c. 1. Impenſas *belli* alio *bello* refecturus. Lib. 16. c. 3. — in Pontum *delati*, urbem Heracleam condiderunt. Et quoniam fatorum auſpiciis in eas ſedes *delati* erant. Ibid c. 4. *Spoliatos* fortunis, vita quoque *ſpoliavit*. Lib. 21. c. 1. — ut, quibus *conſortium* regni debebat, ne ſpiritus quidem *conſortium* relinqueret. Lib. 23. c. 2. Nec invitam periculo *ſpiritus* ſui emturam, ut extremos viri *ſpiritus* exciperet. Libr. 30. c. 9. Ad poſtremum tamen, *petente* eo, induciæ duorum menſium datæ, ut pax quæ in Macedonia non conveniebat, Romæ a Senatu *peteretur*. Libr. 39. c. 1. — præfecti juſſu *interficitur*. Alter ex filiis Seleucus, quoniam ſine matris auctoritate diadema ſumſiſſet, ab eadem *interficitur*. Ibid. c. 4. — abductaque ei *Selene* uxore, eo indignius, quod ex *Selene* jam duos filios habebat. Libr. 44. c. 1. — Sicut minor *utraque* terra, ita *utraque* fertilior. Nam neque, ut Africa, violento ſole torretur, neque, ut Gallia, aſſiduis ventis fatigatur, ſed media inter *utramque* etc. — Neque unus Juſtinus his ejusdem vocis repetitionibus utitur. Optimi quique ſcriptores eas frequentarunt. Quod, ne temere dictum videatur, hac occaſione paullo copioſius demonſtrare conabor; præſertim, cum haud pauci viri docti reperiantur, qui, quaſi ſcopulum, ejusdem vocis repetitionem, non longo intervallo, fugiendam putent. Quod, ut neque neceſſarium ſemper eſt, ſic aliquando ne fieri quidem commo-

modo quit. Sed his miſſis, quod propoſui, probaturus, initium faciam a Cicerone; in quo uno vel innumerabilia hujus rationis exempla occurrunt: ex quibus nonnulla ſelegiſſe ero contentus. Cic. Epiſt. ad Div. L. 3. ep. 7. Illud idem Pauſanias *dicebat*, te *dixiſſe*. Libr. 6. ep. 1. in quatuor continuis comprehenſionibus utitur particula *etſi*, ſine ulla neceſſitate: quod ſi quis hodie faciat, linguæ latinæ, ut bene judicat Manutius, imperitus videretur. Libr. 9. ep. 2. Putabam —— *ſuſpicaturum*, aut dicturum, etiamſi non *ſuſpicaretur*: hic aut metuit, et ea re fugit, aut aliquid fugit, et habet navem paratam. Denique levisſime qui *ſuſpicarentur*. —— Hæc ego *ſuſpicans* etc. Ibid. ep. 13. Is cum vitandi *belli* cauſſa profectus esſet in Hiſpaniam cum M. Varrone ante *bellum*, ut in ea provincia esſet, in qua nemo noſtrum poſt Afranium ſuperatum *bellum* ullum fore putarat: incidit in ea ipſa mala, quæ ſummo ſtudio vitaverat: oppresſus enim eſt *bello* repentino: quod *bellum* etc. Libr. 10. ep. 3. et *præterea* mihi non ignotam in conſuetudine et familiaritate ſuavitatem tuam adjunxit: *præterea* etc. Eod. libr. ep. 28. Hoc vero certum habeto, niſi ille veteranos celeriter conſcripſisſet, legionesque duæ de exercitu *Antonii* ad ejus ſe auctoritatem contulisſent, atque is oppoſitus esſet terror *Antonio*; nihil *Antonium* ſceleris etc. Ibid. ep. 30. *Poſteaquam* vidit, ſe invito legionem ire Panſa; ſequi ſe duas legiones jusſit tironum. *Poſteaquam* etc. Libr. 11. ep. 20.

20. — niſi *dictum*, quod *diceret*, te *dixiſſe*, etc. ubi tamen Ernestus dictum deleri malit: et ſane commode abſit. Libr. 13. ep. 1. *Idem* ut veni Athenas, cum *idem*, ut ad te ſcriberem, rogaſſet. Ibid ep 6. *Et* ego pollicitus ſum. — *Id* cum aſſequi non poſſum. — *Id* facies etc. Ibid ep. 7. vocem *municipium* variatis caſibus undecies adhibuit, ſæpe ſine ulla neceſſitate repetitam. Eadem epiſtola aliquoties, haud ita longo intervallo, voculam *etſi* iterat. Libr. 5. ep. 2. Omnes fere periodos in hac ſatis longa epiſtola a particula *cum* incipit; tametſi facile aliis particulis variare orationem potuiſſet. Hoc modo ſi quis hodie loqueretur, in ſummam reprehenſionem (quæ eſt noſtri ſæculi elegantia) incurreret. Sed illuc revertor. Libr. 15. ep. 4. Cumque ante adventum meum ſeditione quadam *excercitus* eſſet diſſipatus, — reliquus *exercitus* eſſet in Lycaonia: M. Annejo legato, imperavi, ut eos quinque cohortes ad reliquum *exercitum* duceret, coactoque in unum locum *exercitu* etc. Ibid. Itaque exercitum mihi ducendum per Cappadociæ regionem eam, quæ *Ciliciam* attingeret, putavi. Nam, ſi me in *Ciliciam* demiſiſſem, *Ciliciam* quidem ipſam propter montis Amani naturam facile tenuiſſem: (duo enim ſunt aditus in *Ciliciam* ex Syria; quorum uterque parvis præſidiis propter anguſtias intercludi poteſt: nec eſt quidquam *Cilicia* contra Syriam munitius:) Libr. 16. ep. 12. Accepimus *conditiones*; ſed ita, ut removeat præſidia ex his locis, quæ occupavit, ut

ut ſine metu de iis ipſis *conditionibus* Romæ Senatus haberi poſſit: — ſin autem ille ſuis *conditionibus* ſtare noluerit: bellum paratum est, ejusmodi tamen, quod ſuſtinere ille non poſſit: præſertim cum a ſuis *conditionibus* ipſe fugerit. Ibid. Adhuc neminem *videram*, qui te poſtea *vidiſſet:* Orat. ad Quirit. poſt red. Ut aliquando perficeretur — perfecit. Atque hæc ex Cicerone allata exempla ſufficiant: quamquam multis partibus plura ex aliis ejus operibus proferre poſſem. Sed ad alios auctores transgrediar, in quibus principem locum obtinebit Cæſar, qui talibus repetitionibus minime abſtinuit. Velut. l. 1. de bell. Gall. c. 48. Eodem *die castra* promovit et millibus paſſuum ſex a Cæſaris *caſtris* ſub monte conſedit. Poſtridie ejus *diei* præter *caſtra* Cæſaris ſuas copias transduxit, et millibus paſſuum II. ultra eum *caſtra* fecit; eo conſilio, uti frumento commeatuque, qui ex Sequanis et Aeduis ſupportaretur, Cæſarem intercluderet. Ex eo *die dies* continuos V. Cæſar pro *Caſtris* ſuas copias produxit. — Arioviſtus his omnibus *diebus* exercitum *caſtris* continuit. c. 49. Ubi eum caſtris ſe tenere Cæſar intellexit, ne diutius commeatu prohiberetur, ultra eum *locum*, quo in *loco* Germani conſederant, circiter paſſus DC. ab eis caſtris idoneum *locum* delegit, acieque triplici inſtituta ad eum *locum* venit. — Hic *locus* etc. De bell. civ. l. 1. c. 45. Sed IX. legionis milites, elati ſtudio, dum ſarcire acceptum detrimentum volunt, temere inſecuti fugientes, in *locum* iniquum progredi

diuntur, et ſub montem, in quo erat oppidum poſitum Herda, ſuccedunt. Hinc ſe recipere quum vellent, rurſus illi ex *loco* ſuperiore noſtros premebant; Præruptus *locus* erat, utraque ex parte directus, ac tantum in latitudinem patebat, ut tres inſtructæ cohortes eum *locum* explerent — ab oppido autem declivis *locus* — hoc pugnabatur *loco*, etc. Hæc ex Cæſare ſufficiant. — Nepos etiam ſic aliquoties locutus eſt, velut in Ariſt. c. ult — quam quod, cum *tantis* rebus præfuisſet, in *tanta* paupertate deceſſit. In Pauſ. c. 4. Pauſanias, ut audivit, Argilium confugisſe in aram, *perturbatus* eo venit — tanto magis Pauſanias *perturbatus* orare coepit. Ib. c. 5. Dicitur eo tempore matrem Pauſaniæ vixisſe, eamque jam magno natu, poſtquam de ſcelere *filii* comperit, inprimis ad *filium* claudendum etc. In Dion. c. 1. Legationes vero quæ esſent illuſtriores, per Dionem *adminiſtrabantur:* quas quidem ille diligenter obeundo, fideliter *adminiſtrando* etc. In Datam. c. 7. Sed tam cito copias *contrahere* non potuit; a qua re depulſus, cum ea manu, quam *contraxerat* etc. In Att. c. 20. Nunquam ad ſuorum quemquam litteras *miſit*, quin Attico *mitteret*. In Salluſtio nulla, vel certe pauciſſima ejusmodi repetitionum occurrunt exempla. In Livio etſi plura exempla inveniri non dubito; tamen non niſi unum mihi notavi e libr. 44. c. 40. ubi hæc verba leguntur: Quum otium ad flumen esſet, neutris lacesſentibus, hora circiter quarta *jumentum* e manibus curan-

rantium elapſum, in ulteriorem ripam effugit: quod quum per aquam ferme genu tenus altam tres milites ſequerentur: Thraces duo id *jumentum* ex medio alveo in ſuam ripam trahentes; altero eorum occiſo, receptoque eo *jumento* ad ſtationem ſuorum ſe recipiebant. Sic Curt. l. 5. c. 2. Itaque *pedes*, cum imum gradum non contingerent, unus ex regiis pueris menſam ſubdidit *pedibus*. Idem aliis etiam locis ad eandem rationem locutus eſt.

Poſſem multo plura cum ex his ipſis, tum ex aliis etiam auctoribus harum repetitionum afferre exempla. Sed vereor, ne hæc jam nimis ſint multa. Non poſſum tamen, quin hoc loco afferam id, quod de hac easdem voces repetendi conſuetudine dicit Quintilianus Inſtit. orator. l. 8. c. 3. (edit. Bipont.) „ Sed hoc quoque, inquit, cum a „ prudentibus fit, ſchema dici ſolet, ſicut „ ταυτολογία, id est, ejusdem verbi, aut ſer„ monis iteratio. Hæc enim, quamquam non „ magnopere ſummis auctoribus vitata, in„ terim vitium videri potest: in quod ſæpe „ incidit etiam Cicero, ſecurus tam parvæ „ obſervationis; ſicut hoc loco: *Non ſolum* „ *igitur illud judicium judicii ſimile, judices,* „ *non fuit.*"

Hæc ille. Nunc ad Juſtinum revertor.

Libr. 1. c. 5. *Animum duntaxat minacem in illo fregit. In illo* est *illius*, ſc. *Cyri*. Senſus est. *Aſtyages contentus fuit animum Cyri ferocem et ſuperbum repreſſiſſe et contudiſſe.* Male ceperunt interpretes.

Libr. 5. c. 1. *Myſteria Cereris*, *initiorum ſacra*, *nullo magis*, *quam ſilentia*, *ſolennia*. *Nullo* est *nulla re*. Quintil. Inſtit. orator. l. 2. c. 6. Quatenus *nullo* magis ſtudio, quam ſpe gaudent. Libr. 2. c. 16. Et hercle Deus ille princeps, parens rerum — *nullo* magis ſeparavit hominem a ceteris etc. Libr. 5. c. 14. Epicherema autem *nullo* differt, a ſyllogismis. Tacit. annal. l. 3. c. 15. *nullo* magis exterritus est. Sic *alio* ponitur pro *alià re*, apud Sueton. in Aug. c. 98. ubi vid. interpp. et apud Quintil. l. 12. c. 10. et alibi. Nihil igitur cauſſæ erat, cur quidam interpretes in hoc loco hærerent.

Libr. 9. c. 3. *Ea primum fides inopiæ Scythicæ fuit*. ſc. *Philippo*. Locus igitur ſanus.

Libr. 38. c. 3 *Quod olim meditabatur*. Vorſtius mavult *olim* deleri, quod a quibusdam editt. abſit. Non cepit vir doctiſſimus vim huius particulæ. Significat enim h. l. ut ſæpe, *jam ante longum tempus*, *jam multo ante*. Scilicet Mithridates jam diu ante bellum meditabatur Romanis inferre; quod ipſe Juſtin. eod. cap. docet, ubi: „ nam omnes, inquit, „ has gentes, Romanum meditabundus bel„ lum, variis beneficiorum muneribus jam „ ante illexerat." Eodem fere modo occurrit hæc vox apud Plinium ep. l. 2. ep. 10. quod ego *olim* pro te non temere præſumo. Libr. 6. ep. 34. a quibus *olim* amaris, ſuspiceris, ornaris. Libr. 8. ep. 9. *Olim* non librum in manus, non ſtilum ſumſi. *Olim* neſcio, quid ſit otium. Ceterum *olim* ad omnia tempora ſolet referri. Vid. Interpp. ad Plaut. Mi-

lit.

lit. glorios: act. 1. ſc. 1. vs. 2. Apud Plautum ſæpe ſignificat *tunc*, ſ. *eo tempore*; velut hoc loco, quem laudavi, et in Poenulo Act. 1. ſc. 2. vs. 143. et alibi.

Libr. 43. c. 2. *Addita injuriæ ſpecie honoris*. Hunc locum non intellexerunt viri ſummi, Grævius et Voſſius: *Injuriæ* est dandi caſus, qui a verbo *addita* pendet. Nihil igitur mutandum.

In Aquilam Romanum.

Aquil: Rom. XXI. *Sunt igitur figurarum elocutionis aliæ.* Cl. Ruhnkenius ad h. l. „ Capella: *elocutionis aliæ.* Perperam." Mihi, quod pace tanti viri dictum ſit, unice verum videtur *elocutionis*. *Aliæ figurarum* dicitur pro *aliæ figuræ*, noto loquendi genere. Altera illa lectio, quam edidit Ruhnkenius mihi haud commodum ſenſum videtur habere.

XXXIX. *Differt autem perexiguo proxima a ſuperiori figura.* Ruhnkenius ad h. l. „ Emenda: *Differt autem perexiguo, et proxima est ſuperiori figuræ.* R. Stephanus vocem *proxima*, cui quid faceret, non reperiebat, e textu ejecit." Mihi quidem nullum est dubium, quin locus, tranſpoſita vocula *a* ſanari posſit, ſi legamus: *Differt autem perexiguo a proxima ſuperiori figura. Proximus ſuperior*, vel *proxime ſuperior* (nam utrumque rectum est) de eo dicitur, *qui proxime abest*, et tam de loco, quam de re dicitur. Prior forma est apud. Cicer. de nat. Deor. l. 3. c. 21. —

T 2 ter-

tertiæ (Jove tertio) Piero natæ, et Antiopa, quas Pieridas, et Pierias ſolent poetæ appellare, iisdem nominibus, eodem numero, quo *proximæ ſuperiores*, ubi tamen Ernestus, edidit *proxime ſuperiores*. Gell. Noct. Attic. l. 15. c. 7. Nocte quoque iſta *proxima ſuperiore*, quum librum epiſtolarum divi Auguſti —— legeremus etc. Libr. 17. c. 2. quum librum legimus biduo *proximo ſuperiore*. *Proximus prior*, est apud Tacit. Annal. l. 1. c. 77. At theatri licentia *proximo priore* anno coepta, etc. *Proximus inferior* apud Cic. de nat. Deor. l. 2. c. 20. Huic autem *proximum inferiorem* orbem tenet πυρόεις, qua ſtella Martis appellatur. Ubi Ern. edidit *proxime inferiorem*.

In Eutropium.

Eutrop. l. 1. c. 1. *Ut qui plurimum minimumque tradunt.* Non ſatis mihi de ſenſu hujus locutionis, quæ l. 10. c 9. recurrit, liquere fateor. Verheyk, niſi fallor, ſic ſupplet: *ut eos prætercam, qui plurimum minimumque tradunt.* Quam dura ellipſis! quam plena negligentiæ! Equidem puto, nihil aliud his verbis ſignificari poſſe, niſi, *ut eos, qui in temporum ratione computanda, ſemper plurimum, et eos, qui ſoleant minimum tradere, de hoc numero inter ſe conſentire;* ut conſtructio ſit: *ut tradunt illi, qui tradunt plurimum minimumque.* Utrum hoc verum ſit, nec ne, ipſe viderit Eutropius: nam nihil ad nos.

In Terentium.

Terent. in Andr. act. 4. ſc. 2. vs. 25. ubi cum Davus promiſisſet Pamphilo, et Charino, ſe invenisſe conſilium quoddam impediendarum nuptiarum, quæ Pamphilo parabantur, utrumque rogat, ut abeant. Verba ejus hæc ſunt.

Proinde hinc vos amolimini: nam mihi impedimento eſtis. Quod cum audivisſet Pamphilus, ſtatim ſubjungit: *Ego hanc* (ſc. *Glycerium*) *viſam:* itaque abiit. Verum cum Charinus, cujus etiam abitum exoptabat ſervus, ut, quod conſilium ceperat, perficeret, adhuc reſiſteret, dixit ipſi Davus: *Quid tu? quo hinc te agis?* Respondet Charinus. *Visne verum dicam?* Atqui non opus erat eo prooemio: nihil enim adeo Davi intererat ſcire, quorſum abiret Charinus. Reſpondet Davus. Immo etiam *Narrationis incipit mihi initium*. Quomodo narrationem exſpectare Davus poterat, ſi nihil dicturus erat Charinus, niſi, quo abire vellet? Jam iterum Charinus, cum ante rogäsſet, *velletne ſe verum dicere*, et Davus forte annuisſet, dicit: *quid de me fiet?* Quæ neutiquam cohærere, quis non ſentiat? Levi igitur mutatione legendum cenſeo: *quid tu? QUIN hinc te agis?* Jam cohærent omnia. Etenim, cum digreſſo Pamphilo, reſtitisſet adhuc Charinus, interrogat eum Davus: *quare tu, hic remanes? quin hinc abis?* Respondet Charinus: *verum vis dicam? quid de me fiet?* h. e. *cauſſa, cur remanſerim hic, eſt, quia, prius quam abirem, ſcire ex te volui, quid me*

futurum ſit, an aliqua mihi relicta ſit ſpes, ducendæ Philumenæ, ac tu mihi conſilium in hac re dare, vel operam præſtare poſſis.

Scio contra hanc rationem objici quædam posſe. Itaque, ſi quis vulgatam ſanam esſe putat, ejus judicium a meo diſcrepare, non moleste feram. Ceterum, notatu non indigna ſunt, quæ ad hunc locum obſervat Donatus: „Pro initio, inquit, ſedulæ narra„tionis hoc ſumimus. Ac ſic reſpondet „Charinus, tanquam qui intelligat, non di„cere velle Davum, quo eat, ſed id agere, „ut abscedat."

In Eun act. 3. ſc. 2. vs. 10. *Bene feciſti: hodie itura.* Merito dubitat Donatus, *quid bene fecerit Parmeno?* quod nemo facile divinaverit. Suspicor legendum. *Bene veniſti* h. e. in ipſo tempore veniſti, quo exitura eram: igitur, ſi paullo ſerius venisſes, non amplius me offendisſes domi.

In Adelph. act. 2. ſc. 2. vs. 15. ſeqq.

Age novi tuum animum: quaſi jam usquam tibi ſint viginti minæ.
Dum huic obſequare, etc.

Donatus ad h. l. „Deest, ait, *liberalem.*" etc. Explicant autem vulgo cum Donato: *Quaſi numero in aliquo ducas, et in aliqua æſtimatione conſtituas: et non ſi velis, penitus contemnas viginti minas, dummodo huic obſequare.* Quam ſententiam acutisſimo etiam Bentlejo huic loco aptam videri, valde miror. Enimvero, qui omnes hujus ſcenæ partes diligenter inter ſe contulerit, nullo negotio videbit, hanc

hanc ſententiam alienisſimam esſe a mente Terentii. Qui enim leno avarisſimus, et qui ne tantillum quidem de jure ſuo decedere vellet, *liberalem* animum habebat? Quodſi autem hoc ironice dictum capias, mirum in modum frigidum et ineptum esſe, quis non ſentit? Itaque locum corruptum esſe ſatis patet. Mihi valde placet Tydemanni V. Cl. emendatio, quam mecum communicavit, pro *usquam* legentis *nusquam*:

Age, novi tuum animum: quaſi jam NUS-
QUAM tibi ſint viginti minæ,

Dum huic obſequare etc. Quod ita explicat: *Novi tuum animum meticuloſum, et ſuſpicacem, quaſi jam tibi periisſent viginti minæ, ſi huic morem gesſisſes.* Confirmatur hæc emendatio iis, quæ ſupra, act. 2. ſc. 1. vs. 49, 50. dixerat leno.

Age, jam cupio, modo ſi argentum reddat.
Sed ego hoc hariolor.
Ubi me dixero, dare tanti, teſtes faciet ilico,
Vendidisſe me, de argento ſomnium: mox:
cras redi, etc.

In Adelph. Act. 2. ſc. 2. vs. 26.

Jamne enumeraſti, quid ad te rediturum putes?

Senſus eſt. *Jamne rationes ſubduxiſti, quantum lucrum ad te rediturum ſit ex venditione mulierum in Cypro?* Reſpondere videtur ad præcedens Sannionis dictum vs. 19. *nusquam pedem* etc. ut eum a conſilio perſequendi juris deterreat.

OBSERVATIONES IN AUCTORES GRÆCOS.

In Euripidem.

Eurip. in prol. Phoen. vs. 30, 31.

— ἡ δὲ τὸν ἐμὸν ὠδίνων πόνον
Μαςοῖς ὑφεῖτο, καὶ πόσιν πείθει τεκεῖν.

Miror nihil ad h. l. monuiſſe Cl. Valkenarium. Nam hæc ſane narratiuncula mira admodum et incredibilis videtur. Si enim concedamus, Meropen marito ſuo perſuaſiſſe, ſe peperiſſe Oedipum, anne veroſimile etiam videtur, eam marito ſuo narraſſe, cum iſtis pedibus perforatis, unde nomen *Oedipi* eum traxiſſe refert Euripides, infantem in lucem editum? Atqui nusquam, neque ex Sophoclis Oedipo tyranno, neque ex Euripidis Phoeniſſis apparet, Dolybum ignoraſſe, Oedipum aliunde in domum ſuam veniſſe, non ex ſe genitum. Rem ſic puto intelligendam. Merope pepererat filium: quo ſtatim poſt partum defuncto, affertur ipſi a paſtoribus Oedipus. Hunc igitur in ſolatium recens amiſſi filii adoptare, et pro ſuo educare ſtatuit.

tuit. Quod conſilium ubi cum marito communicavit, ei perſuadet. Hinc legendum puto:

— ἡ δὲ τὸν ἐμὸν ὠδίνων πόνον
Μαστοῖς ὑφεῖτο, καὶ πόσιν πείθει τρέφειν.

h. e. *et marito perſuadet, ut infantem alant.*
Ib. vs. 60.

Ὁ πάντ' ἀνατλὰς Οἰδίπους παθήματα.

Hunc verſum ſpurium judicat Cl. Valkenar. Sane hoc temporis articulo nondum Oedipi omnis calamitas expleta erat. Nam Eteocles et Polynices nondum mutuis vulneribus interierant. Sed non credebat Jocasta, majorem imminere Oedipodi acerbitatem. Quapropter in fine prologi Jovem precatur, ut, malis ſuis finem tandem faciat. Ἀλλ' ὦ φαεννὰς etc. Commode igitur, meo quidem judicio, potuit dicere. *Oedipum, qui patrem inſcius occiderat, matremque duxerat uxorem, deinde oculos ſibimet eruerat, omnes calamitates pertuliſſe.* Neque verſus Sophoclis:

Ὁ πᾶσι κλεινὸς Οἰδίπους καλούμενος.

(Quem, ab ipſo Oedipo recitatum, Jocastæ, memoriæ lapſu tribuit Valken.) huc pertinet. Nam hoc de ſe dicit Oedipus, cum plane neſciret, interfectorem ſe eſſe Laii. Deinde apud Sophoclem in Oedip. tyr. vs. 1427. ipſe dicit Oedipus:

— τὰ 'μὰ γὰρ κακὰ
Οὐδεὶς οἰόστε, πλὴν ἐμοῦ, φέρειν βροτῶν.

Hæc cum ita ſint, equidem verſum Euripide dignum judico.

Eurip. Iphig. in Aul. vs. 442.

Οἴμοι τί φῶ δύστηνος; ἄρξομαι σόθεν.

illud σόθεν mihi non placet. Puto legendum.

Οἴμοι τί φῶ δύστηνος; ἄρξομαι ΠΟΘΕΝ;

Theocrit. Εἰδυλλ. β. vs. 64.

Νῦν δὴ μώνη ἐοῖσα, πόθεν τὸν ἔρωτα δακρυσῶ;
Ἐκ τίνος ἄρξευμαι; etc.

Plat. in Parmen: oper. tom: 10. (edit. Bipont.) p. 93. πόθεν οὖν δὴ ἀρξόμεθα; καὶ τί πρῶτον ὑποθησόμεθα; ἢ βούλεσθε, ἐπειδή περ δοκεῖ πραγματειώδη παιδιὰν παίζειν, ἀπ' ἐμοῦ ἄρξωμαι καὶ τῆς ἐμαυτοῦ ὑποθέσεως etc.

In Hecub. vs. 902.

Γένοιτο δ' εὖ πως. πᾶσι γὰρ κοινὸν τόδε. etc.

Hoc, quid ſit, non intelligo. Legendum puto.

Γένοιτο δ' εὖ πᾶς, πᾶσι γὰρ ΚΑΛΟΝ τόδε.

Omnibus hoc, (ſimul ſumtis) et unicuique peculiariter et civitati prodest. Vidi postea in

bi-

biblioth. Crit. Musgravium correxiſſe κρεῖσσον. Sed καλὸν propius ad veſtigia vulgatæ lectionis accedit. Ceterum ſcholiaſtes κοινὸν explicat καταθύμιον; unde apparet, eum aliam lectionem in libro ſuo habuiſſe.

In Sophoclem.

Soph. in Elect. vs. 687. ſeqq.

Εἰσῆλθε λαμπρὸς, πᾶσι τοῖς ἐκεῖ σέβας.
Δρόμȣ δ' ἰσώσας τῇ φύσει τὰ τέρματα
Νίκης ἔχων ἐξῆλθε πάντιμον γέρας.

Secundum horum verſuum ſic puto legendum:

Δρόμȣ δ' ἰσώσας τῇ φύσει τὰ ΘΑΥΜΑΤΑ;

Cum curſus miraculum formæ æquaſſet. h. e. *cum miram currendo celeritatem cum formæ bonitate conjunxiſſet.* Eadem fere ſententia eſt apud Pindar. Olymp. od. 8. vs. 9, 10.

ἦν δ' ἐσορᾶν καλὸς, ἔργῳ
τ' οὐ κατὰ εἶδος ἐλέγχων.

S.

S. NYHOFF

DIATRIBE CRITICA IN LIVIUM.

Caput 2.

Lib. XXI. Cap. 8. *Itaque*, *quo* acrius *et conferti magis utrimque pugnabant*, *eo plures vulnerabantur*, *nullo inter arma corporaque vano intercidente telo*. Hic locus, quem nemo, quantum ſciam, ſuſpecta fide habuit, mihi ſanus non videtur; quod enim *nullum inter arma corporaque vanum intercideret telum*, hoc quidem ex *conferta*, non vero ex *acri* pugna oriri potuiſſe videtur: licet enim ſummo utrimque dimicarent impetu, tela tamen omnia *cum ſcutis corpora transfigerent* non erat neceſſe. Hujusce igitur mali idoneam magis rationem a Livio allatam puto, in eo ſitam, quia *in anguſto loco* pugnabant. *Juſtae* quippe *acies*, *velut patenti campo*, *inter ruinas muri tectaque urbis*, *modico diſtantia intervallo*, *conſtiterant*. Res in *anguſto illo loco*, uti in patenti campo, agebatur. Hinc complura vulnera, hinc nullius teli fruſtraneus ictus; nullo enim modo inter rui-

ruinas muri, tectaque urbis, *modico*, h. e., breviore diſtantia intervallo, pugnantes ſeſe explicare poterant. Quæ cum ita ſint, legendum arbitror: *Itaque, quo* artius *et conferti magis utrimque pugnabant, eo plures vulnerabantur, nullo inter arma corporaque vano intercidente telo. Artius*, h. e., anguſtiore ſpatio; *conferti magis*, i. e., conſtricti. Alterum locum ſpectat, pugnantes alterum. *Quo artius, et conferti magis utrimque pugnabant*, interpretor, quo magis conferti in artum locum. *III.* 6. *agreſtem, confertum in arta tecta. II.* 50. *Quæ res et paucitatem eorum inſignem, et multitudinem Etruſcorum, multiplicatis in arto ordinibus, faciebat.* V. 26. *partim artis, partim arduis viis. Artius*, non *arctius* ſcripſi, monente Drakenb. *ad l. l.* II. 50., *artum*, non *arctum*, in optimis ſemper membranis reperiri. Gebhard. autem ibidem docet *artiore* et *acriore* a librariis confundi. *IV.* 34. *nec nunc lato ſatis ad hoc amne, et tunc aliquanto, ut a veteribus accepimus, artiore*; in Pal. ſec. quippe eſt *acriore*.

Prox. ſeqq. *Falarica erat Saguntinis, miſſile telum haſtili* oblongo *et cetera tereti præterquam ad extremum, unde ferrum exſtabat.* Falaricam deſcripſit Feſtus in *voce*, egitque accurate de ea Lipſ. 5. *poliorc.* 5. Vid. V.V.D.D. ad h. l. Mirum ſane, quantopere Codd. et Edd. Vett. in edenda voce, quam vulgo *oblonga* legunt, diſcrepent, quam diverſitatem diligenter, præter alios, adnotavit V. Cl. Drakenb., qui nonnullorum M.S.S. fide, imprimis Cantabrig.,

poſt

poſt Jac. Gronov., non tantum legit; ſed recepit *abiegno*, veruntamen, an caute, dubito. Livium enim *falaricam* deſcribentem, adeo non attendiſſe ad ligni genus puto (nam id non tam ſingulare; notae quippe ſunt ex antiquis *ſagitta abiegna*, teſte ipſo Jac. Gronov. ad h. l.) quam miſſilis teli ſpeciem et uſum oſtendere voluiſſe. Quæ ſequuntur, quod omnia eo ſpectant, ita ſuſpicari jubent. Mihi quidem, hæc diligenter mecum animo reputanti, quandoquidem in pleriſque M. S. S. corrupte legitur *abligneo*, vel *a ligneo*, unde arbitror *abiegno* confictum, et vetus liber, teſte Gebhardo ad h. l., *haſtili ligno oblongo* habet, tandem in mentem venit ſcripſiſſe Livium: *Falarica erat Saguntinis, miſſile telum haſtili* oblongo igneo, ſive igneo oblongo, *et cetera tereti, præterquam ad extremum, unde ferrum exſtabat. igneo*, i. e., ardenti, *quia*, ut, quæ ſequuntur, docent, *ad extremum, unde ferrum exſtabat, ut in pilo quadratum, circumligabant haſtile ſtuppa, linebantque pice, mediumque accenſum mittebant telum;* atque ſic adhibet Caeſar *fervefacta jacula*, *B. Gall.* V. 43. *Vid. Daviſ.*, et *haſtam ardentem* Tacit. *IV. Hiſtor. c.* 23, et *ardentia pila* Idem *Annal. XV.* 7. memorat. Nam locum illum Taciti, corrupte, ut puto, editum, legunt: *Pila militum arſere, magis inſigni prodigio, quia Parthus hoſtis miſſilibus telis decertat.* Quæro enim, magisne inſigni prodigio Romanorum pila arſerint, quia Parthi miſſilibus telis decertarent. Id ſane militibus Romanis tam terribile videri

non

non poterat, ſi hoc telorum genus Parthis iſto tempore uſitatum eſſet. Nec quoque ideo *ardere* pila portenti nomine neceſſe erat, quod Parthi miſſilibus uterentur telis; nam non omnia miſſilia *ignita* mittebantur. Subtile igitur mendum in hoc Taciti loco ineſſe puto. Parthos ſcilicet, Neronis temporibus, *miſſilibus telis* pugnare ſolitos non fuiſſe colligo ex ipſo Tacito, *h. lib. c.* 4. *Sed Partho ad exſequendas obſidiones nulla cominus audacia: raris ſagittis, neque clauſos exterret, et ſemet fruſtratur.* Vid. porro, quæ affert Lipſ. *in adnot. ad Poliorc.* 1. 3. Erat ergo triſtiſſimi ominis, ſi a Parthis, contra pugnandi morem, non ex more, ardentia tela miſſum iri per ignita pila portenderetur. Moeſtum tamen omen eventu confirmatum teſtis eſt Tacit., *h. lib. c* 11. Namque Tarquitius Creſcens turrim, in qua præſidium agitabat, defendere auſus fecit ſæpius eruptionem, ceciditque, qui Barbarorum propius ſuggrediebantur, donec *ignium jactu* circumveniretur. An igitur Tacitus ſcripſit? *Pila militum arſere, magis inſigni prodigio, quia Parthus* non iſtis *miſſilibus telis decertat.*, i. e., quia ſic Parthos contra ſuam certandi conſuetudinem hoc bello etiam ardentibus haſtis uſuros eſſe portendebatur. Hoc utique ominoſum erat, nec belli proſpere eventuri ſpem faciebat. *Non iſtis* facile in *hostis* abire potuit, quia ſcriptum erat *nō iſtis*, unde librarii *hoſtis* fecerunt, quod eo magis veriſimile, quando vox *hoſtis* ceteroquin abundet.

Eod. h. cap. *Ferrum autem tres in longum* ha-

habebat pedes, ut cum armis transfigere corpus poſſet. Drakenb. fide imprimis Cod. Cantabr., Jacobum Gronov. ſecutus, edidit: *ferrum autem tres longum habebat pedes*, omisſa præp. *in*, recte putans, ferrum a Livio accuſandi caſu poſitum. Veruntamen librarios etiam hic loci minus in deſcribendo diligentes fuisſe exiſtimaverim. Ferrum quippe exſtabat ab extremo. *Id*, i. e., extremum, ſicut in pilo quadratum, ſtuppa circumligabant, linebantque pice. Pergit autem: *Ferrum autem tres* inde *longum habebat pedes*. *Inde*, i. e., ab iſto extremo teli ferrum exſtabat tres pedes. Et ſic frequenter iidem librarii lapſi ſunt, *in*, h. e., *inde* mutantes in præpoſ. *in*. *XXV*. 22. vulgo *legitur: Q. Fulvium Collegam invenit, Caſilino omnia inportantem.* Ex M.S. S. V. V. D. D. *Collegam invenit Caſilini, omnia* inde *portantem*. *X*. 20. inde *tertia vigilia moturum.* In nonnullis illic Codd. inventum eſt in *tertia vigilia*, ubi plura ejusdem generis exempla ſumma diligentia congesſit Drakenb.

Ceterum, quæ ſequuntur, *Sed id maxime, etiamſi hæſisſet in ſcuto, nec penetrasſet in corpus, pavorem faciebat, quod cum medium accenſum mitteretur, conceptumque ipſo motu multo majorem ignem ferret, arma omitti cogebat*, rel., alia, quam hactenus fecere, inſtituta interpungendi ratione, adjuvari posſunt, et debent. *Comma* quippe post *maxime* delendum. *Ferrum* enim non pavorem faciebat, neque id medium accenſum mittebatur; ſed, *etiamſi id maxime*, i. e., maxima parte *hæſisſet in ſcuto*,

nec

nec penetrasſet in corpus, *pavorem faciebat*, *quod cum medium* (telum) *accenſum mitteretur*, rel. Cap. 9. (Annibal) *literas igitur nuntiosque ad principes factionis Barcinæ præmittit*, *ut præpararent ſuorum animos*, *ne quid pars altera* gratificari *pro Romanis posſet*. *Gratificari aliquid pro aliquo* obſcura locutio, nec facile alibi obvia, ut Doujatius ad hunc locum obſervavit, cui adſentiri videtur Ant. Perizon.; item Drakenb., qui probat Perizon. conjecturam *gratificari populo Romano*, eumque hoc nomine laudat Erneſt. *Glosſ. Liv.* in *voce*. Interim miror quodammodo, neminem vidisſe, *gratificari* verbum hujus loci non videri. Est enim *gratificari*, rem alicui gratam facere, uti notum. Quaeritur autem, quomodo illud Annibal, vel maxime literas, nuntiosque praemittendo ad Barcinae factionis principes, plane impedire potuerit. Nam, ut *altera pars* quid gratum faceret populo Romano, conatus eorum effectum ſortirentur, non erat necesſe, ſi animos modo ſuos, a Romanis non alienatos, oſtenderent. Ita Hanno, oratione ſua in Annibalem invehendo, rem Romanis gratam fecit, vid. cap. prox. Hinc ergo quum non levis oriatur dubitatio, an *gratificari* verbum in huncce locum conveniat, veri inveſtigandi viam ingresſus, Livium forſitan ſcripſisſe reperi: *Literas igitur nuntiosque ad principes factionis Barcinae praemittit*, *ut praepararent ſuorum animos*, *ne quid pars altera* pacificari *pro Romanis posſet*. *Pacificari*, componere contra Barcinos pro Romanis, ne Romana moverentur arma. Hanc rem

tentando, vid. cap. prox., rem quidem Romanis gratam fecit Hanno; quia vero Barcinorum animi praeparati erant, nihil effecit; nam, *praeterquam quod Romanorum legati admiſſi auditique ſunt, ea quoque vana atque irrita legatio fuit. Pacificari* autem ſtuduit ita cenſendo, ſub f. cap. prox., *Legatos ex templo Romam mittendos, qui ſenatui ſatisfaciant; alios, qui Annibali nuntient, ut exercitum ab Sagunto abducat, ipſumque Annibalem ex foedere Romanis dedant. Tertiam legationem ad res Saguntinis reddendas decernit. Pacificari* Livio adhibitum. *V.* 23. *Inter haec pacificatum legati a Volſis et Aequis venerunt. XXVII.* 30. *Adhibitus ab Aetolis, et ex finitimis pacificator Amynander.* Juſtin. *VI.* 1. *Itaque Dercylides. — pacificandum cum altero ſtatuit. XXIII.* 1. *Agathocles, rex Siciliae, pacificatus cum Athenienſibus.*

Cap. 10. *Itaque, praeterquam quod admiſſi auditique* non *ſunt, ea quoque vana atque irrita legatio fuit.* Nonnulli Script. et Vet. edit. omittunt non, neque, ut recte post alios ſtatuit Drakenb., adeſſe potest, niſi Livius ſibi ipſe fiat contrarius. Interim tamen tam ſtupidos fuiſſe nonnullos Livii Deſcriptores, ut hoc et illi non viderent, vix credo. Res enim ipſa loquebatur. Equidem potius exiſtimaverim, librarios quosdam, non ex ſuo quaſi ingenio, negandi particulam Livio addidiſſe, ſed in deſcribendo, ut ſolebant, negligentes aliud pro alio poſuiſſe. Locum ergo eorum eſſe, qui luce indigerent, ratus, omittendum eum non putavi. Jure, an

an injuria, alii videant. Num igitur ab hoc loco aliena exiſtimes? *Itaque, praeterquam quod admisſi auditique* modo *ſunt, ea quoque vana atque irrita legatio fuit. Modo*, h. e., tantum. Hanc autem particulam ſenſum poſtulare loci nemo non videt. *III.* 52. *Id modo ſimul orant, ac monent.* Eod. cap. ſeq. *De decemvirorum modo ſupplicio atrox poſtulatum fuit. VI.* 14. *Non enim jam orationes modo M. Manlii intuendae erant. IX.* 8. *Quum omnes laudibus modo proſequentes virum, in ſententiam ejus pedibus irent, tentata paulisper intercesſio est ab L. Livio, et Q. Maelio, tribunis plebis.* Ubi Faber hanc vocem falſo exulare jubet, vid. illic Drakenb. Noſtro in loco errori forte anſam praebuit, quia *modo* per ſcribendi compendium, ad ſententiam non attendentes, in *non* pro *modo* corrupte verterent.

Prox. ſeqq. *Hanno unus adverſo ſenatu cauſam foederis*, magno *ſilentio, propter auctoritatem ſuam*, cum *asſenſu audientium egit.* Rubenius *I. elect.* 18. primus emendavit *non adſenſum*, eumque ſequitur J. Fred. Gronov., et Drakenb. Gruterus putat, verba *cum adſenſu audientium* interpretationem eſſe imperiti librarii praeced. *magno ſilentio.* Barthius tandem *audientium* intelligit aliorum praeter ſenatum, 14. *Adverſ.* 10. Servant utique et M.S.S., et Edit. *cum adſenſu.* In ſolis Voſſ. et Harl. *non adſenſum* fuiſſe, ex eorum excerptis teſtatur Drakenb., quibus tamen V. Cl. non omnem fidem habere videtur. Etſi vero ſenatum Carthaginienſem Hannoni, foederis cauſam agenti, adſenſum non prae-

 buis-

buiſſe conſtat; idcirco tamen is unus foedus defendiſſe videtur. Scire autem debuerat, ſe, adverſo ſenatu, dicentem, oratione ſua, ad Barcinos magis magisque offendendos compoſita, parum profecturum: *offenſum* quippe *eſt*, teſte Cic. I. *de invent. c.* 49., *quod eorum, qui audiunt, voluntatem laedit.* Interim *agere adſenſum audientium* dubia videtur locutio, praeſertim, ſi copulentur, *agere cauſam*, *non adſenſum*. Cic. *de N. D. II.* 2. habet, *aſſenſu omnium dicere*; item *ad Diverſ. X* 16. *ego eam ſententiam dixi, cui ſunt adſenſi ad unum.* Quid ergo? Livio indigna ſunt? *Hanno unus adverſo ſenatu cauſam foederis* magis *ſilentio, propter auctoritatem ſuam*, quam *adſenſu audientium egit. XLII.* 46. *Magis et literae et verba legatorum benigne ſunt audita, quam momentum ad mutandos animos habuerunt: potentior e ſe partis melioris auctoritas coeperat.* *Magis* ex *magno* feci; credibilis enim error, a librariis commiſſus. *Magnis* et *magis* eos confudiſſe docet Cort. ad Salluſt. *bell. Jugurth.* 16., et Drakenb. *ad Liv. X.* 40. Ob ſeq. *ſilentio* fortaſſe *magno* depravarunt, idque, quia *magis* per ſcribendi compendium expreſſum erat, legere ſibi viſi ſunt. *Magno* quoque non neceſſario adeſt *ſilentio*, quod *adſenſu* nude ponitur. Omittitur quoque *III.* 72., l. a. Gronov. l., *Quum Scaptium non ſilentio modo, ſed cum adſenſu audiri animadvertiſſent.* *Cum* abire juſſi in *quam*; quia enim *magno* ſcripſerant, alterum ex altero confectum. *Adſenſu agere* accipiatur, ut *adſenſu excipere VIII.* 6., et *adſenſu dicere*, Cic. *l. ante l.* Faciliorem

fa-

fateor mutationem praep. *cum* in *non* futuram fuiſſe; ſed primum, an particula *non*, ſi unquam Livii ſuisſet, ab omnibus et M. S. S., et Edit. abfuturam putes? Deinde *non omnis* ſenatus Annibalis erat, ſed *prope* omnis. Cap. ſeq., et ſupra *h. lib.* 4., *Pauci, ac ferme optimus quisque Hannoni adſentiebantur*, Annibalem domi ſub legibus, ſub magiſtratibus habendum, cenſenti. Nonne ergo illis convenientius, *Hannonem magis ſilentio, quam asſenſu audientium foederis cauſam egisſe*, quam *audientes ei non esſe asſenſos*, h. e., nullo audientium excepto.

Eodem Cap. *Non manes, non ſtirpem ejus conquieſcere* Viri: *nec unquam, donec ſanguinis nominisque Barcini quisquam ſuperſit, quietura Romana foedera.* An credibile Hannonem, adverſae partis principem, Amilcarem, Barcinorum ducem, *Virum* appellasſe, praeſertim cum pene tota oratio ad contemtum eius, filiique ſit compoſita? Supra *h. lib.* 3. *Regem* eum contumelioſe vocat; hoc vero Cap. *Martem alterum, ut iſti volunt.* An et hic eum eodem ſenſu *Virum* dixerit, nec ſatis conſtat, nec verborum junctura ſic exiſtimari ſinit. Quae cum ita ſint, *Viri* nomen hujus loci non est. *V.* 43. *indignando, mirandoque, ubi illi Viri esſent, qui ſecum — Vejos cepisſent. VI.* 6. In honorem Camilli legitur: *Regimen omnium rerum, ubi quid bellici terroris ingruat, in Viro uno esſe — quod Majeſtati ejus Viri concesſisſent.* En dubitandi ratio. Quid conjecerim, addam; namque lego; *Non manes, non ſtirpem ejus conquieſcere*

 vi-

videre: *nec unquam, donec ſanguinis nominiſque Barcini quisquam ſuperſit, quietura Romana foedera. Videre* verbum ad Hannonem pertinet, h. e., *ſe intelligere;* pronomen certe, ut peritis notum, facile abest. *XLII.* 50. *non esſe admirabilius Romanos Graecia pelli, quam Annibalem Italia pulſum esſe: neque, Hercule, videre, qui conveniat. Videre* refertur ad praeſens et futurum tempus, uti *VII.* 30. *Pugnavimus verbo pro Sidicinis, re pro nobis, quum videremus, finitimum populum nefario latrocinio Samnitum peti, et, ubi conflagrasſent Sidicini, ad nos trajecturum illud incendium esſe.* Pari modo alia verba adhibet. *VI.* 6. *ſe vero bene ſperare*, Patres, *et de bello, et de pace, univerſaque republica* erecti gaudio fremunt, *nec dictatore unquam opus fore reipublicae, ſi tales viros in magiſtratu habeat*, et ſic ſaepius.

Eod. Cap. *Aluiſtis* ergo *hoc incendium, quo nunc ardetis. Ergo*, licet a librariis Livio ſaepius inconſulto additum ſit, vid. Drakenb. *h. lib.* 8., quia tamen hic agnoſcunt M. S. S. et Edit., praeterquam quod unus modo et alter *igitur* et *enim* habet, praeſertim, cum loci ſenſus non refragetur, haud damnaverim. Interim idem Hanno, *h. lib.* 3., Annibalis Juvenis, ad exercitum non mittendi auctor, hanc reddit cauſam, *ne quandoque parvus hic ignis ingens incendium exſuſcitet.* Quapropter malim: *Aluiſtis* ingens *hoc incendium, quo nunc ardetis.* Barcini quippe auctoritatem viri non ſecuti, quandoquidem pauci, at ferme optimus quisque,

que, ei adſentiebantur, juvenem, regni cupiditate flagrantem, ad Asdrubalem in Hiſpaniam miſerant, effecerantque, ut *parvus ille ignis exſuſcitasſet ingens hoc incendium*, quo nunc arderent. Quod vero attinet ad ea, quae proxime ſequuntur: *Saguntum Veſtri circumſident exercitus; unde arcentur foedere: mox Carthaginem circumſidebunt Romanae legiones, ducibus iisdem Diis, per quos priore bello rupta foedera ſunt ulti*; quamvis miram quodammodo, et obſcuram referre orationis juncturam videantur, quod praecedunt *Romanae legiones*, quibus genere accommodata fuisſent *ſunt ultae*, non *ulti*; recte tamen et accurate ſic leguntur: ſunt enim ex iis deliciis, quas V. Cl. Drakenb. ad *X.* 1. et *XXXVII.* 39. Livio non ſine cauſa tribuit, quando adjuncti genus idem cum ſubjecti grammatice quidem non eſt, ſed pro ipſius rei, quae ſubjecto ineſt, notione, ab eo diverſum; atque hinc ſub *legionibus Romanis* latet notio militum Romanorum, qui in legionibus ſunt. *IV.* 19. *legionibus fugatis inſtat, et ad caſtra compulſos caedit.* Tale ſcribendi genus Hiſtoricorum esſe luculenter docet Scheller *ausführl. Lat. Sprachl. P.* 2. *p.* 825.

Res ex foedere repetunt —— *publica fraus abſit; auctorem culpae, et reum criminis depoſcunt.* Singularis hic loci in Codd. ſcribendi obtinet diverſitas, quae Drakenb, V. Cl., vulgatam legendi rationem veram esſe, ut credat, facit. In non uno M. S. ſcriptum invenitur, *res ex foedere repetunt, de re queruntur, publica fraus abſit*; pars obſcurius re-

 fert,

fert, *res ex foedere repetuntur*, *de re queruntur*, *publica fraus abſit*; corruptius tandem alii habent, *res ex foedere repetuntur*, *de re queruntur publica. publica fraus abſit.* Jac. Gronov. conjicit, *jure queruntur*; veruntamen nondum ſic clara fiunt, quae ſequuntur; publica fraus abſit: Quomodo enim cohaerent, *publica fraus abſit*, *auctorem culpae et reum criminis depoſcunt*; niſi Ant. Perizon. asſentiamur, *ut publica fraus abſit*, legenti; vel Drakenb., per ellipſin partic. *ſi* abesſe putantem, ſequamur; quae quidem particula, ut erudite V. S. docet, ſaepe ſiletur; nec cauſae est, cur hic abesſe nequeat. Interim Hanno in peroratione *tria* cenſet; *primum*, *legatos ex templo Romam mittendos*, *qui ſenatui ſatisfaciant*; *alios*, *qui Annibali nuntient*, *ut exercitum ab Sagunto abducat*, *ipſumque Annibalem ex foedere Romanis dedant*, *tertiam legationem ad res Saguntinis reddendas decernit.* Nonne ergo a legatis Romanis *tria* quoque poſtulata erant? Interim tamen, ſi locum, uti vulgo editus eſt, legas, *duo* tantum poſtulasſe videntur Romani. Primum enim *res repetierant*, deinde, *ſi publica fraus abesſet*, *auctorem culpae*, *et reum criminis depopoſcerant*; minime vero tertium illud; *ut ſenatui ſatisfacerent.* Adeoque non levis oritur conjectura, in corrupta illa multorum M. S. S. lectione tertiam poſtulationem latere, eamque inde elici posſe, ſi legas: *Res ex foedere repetunt*, de vi queruntur, licet *publica fraus abſit*, *auctorem culpae et reum criminis depoſcunt.* *Querebantur de vi*; quia vis,

quam

quam Annibal Saguntinis oppugnando intulerat, ad Romanos quoque, eorum Socios, pertinebat *ex foedere*, *vid. h. lib.* 19, *non naturali ratione*, Vid. Grot. *de Jure B. ac P. II.* 16. 13.; adeoque de vi illis ſatisfieri debebat; *licet publica fraus abesſet*, i. e., quamvis publico conſilio Annibal Romanorum ſocios non adortus esſet; id enim hac legatione nondum quaerebant, ſed poſtrema illa, *h. lib.* 18. Etſi vero publico conſilio Saguntum non obſidebatur; Poeni tamen de vi, ſociis illata tenebantur; ducem quippe belli eum publice declaraverant, *h. lib.* 5.; vid. Grot. *de Jure B. ac P. III.* 11. 12. *Re* mutatum in *vi*; *r* ſcilicet et *v* literae ſaepe confunduntur in M. S. S., vid. exempla, a Drakenb. collecta *ad XLV.* 39. Inſuper ex priore *publica* feci *licet*; quid enim illo corruptius? Quid contra hoc accommodatius?

Eod. Cap. *Sed Tarento tum in Italia non abſtinueramus ex foedere: ſicut nunc Sagunto non abſtinemus.* In multis M. S. S. oſtendunt J. Fred. Gronov. et Drakenb. esſe *ſed Tarento, id eſt, Italia non abſtinueramus ex foedere.* Poſteriorque ſic recepit. Gronovius explicat, quia Italia in foedere erat expresſa; unde eandem habet vim, ac ſi ſcripsiſſet Livius, *Italia.* Eſt autem in non uno cod. *atque*; habentque corruptiora alii, quam ut adferri mereantur. Quod vero in nonnullis *idem* ſcriptum eſt, recte obſervat Drakenb. *idem* a librariis non ſemel factum ex *id eſt*, quod accuratius docet ad

V. 4. Interim mirum quodammodo, V. D. cum ceteris non obſervasſe, ſingulare videri, complures M. S. S. *atque* habere; nec unde forte is error natus ſit, veriſimiliter docuisſe. Difficilis quidem conjiciendi ratio hic offenditur; de conjecturae tamen eventu deſperandum non eſt. Quid enim? an Livius latine cogitavit, ſcripſitque? *Sed Tarento* itaque *Italia non abſtinueramus ex foedere: ſicut nunc Sagunto non abſtinemus.* *Itaque*, id eſt, et ita. Sic *I.* 32. *puro, pioque duello quaerendas cenſeo, itaque conſentio, conſciſcoque. III.* 30. *itaque cautum eſt, ut poſtea crearentur*, ubi omnino vid. Drakenb., poſt ejus enim curas plura addere exempla operae non eſt. Placuisſe hoc ſcribendi genus Livio videtur pro *atque adeo*, uti *X.* 5. *non petentem, atque adeo etiam abſentem creatum credidere quidam.*

Eod. Seqq. *Vicerunt ergo Dii hominesque; et*, id de quo *verbis ambigebatur, uter populus foedus rupisſet, eventus belli, velut aequus judex, unde jus ſtabat, ei victoriam dedit.* Scripti et Editi ad unum omnes locum, uti vulgo legitur, habent. Erudite eum illuſtrare ſtudet J. Fred. Gronov. ad *V.* 34., laudatus ideo a Duker. ad h. l.; quandoquidem ex iis esſe exiſtimet, qui per *figuram*, i. e., ellipſin intelligi debeant, ubi plura vide Illic autem haec leguntur: *Alpes inde oppoſitae erant, quas inexſuperabiles viſas, haud equidem miror, nulla dum via* (*quod quidem*, h. e., uti V. S. videtur, *quod quidem factum esſe memoria continens ſit*, i. e., contineat,

neat, vid. ibi Drak., et Ern. *gloſſ. Liv. in Voc., niſi de Herculis fabulis credere libet*) *ſuperatas*. Sed alia id loci mihi ſuccurrit explicatio, *quod*, pro *quoad*, i. e., quantum a Livio adhibitum putanti. *Quod* pro *quoad* Livio uſitatum, *XXVI.* 32. *mandaturosque conſuli Laevino, quod ſine jactura reip. fieri posſet, fortunis ejus civitatis conſuleret*, ubi *vid. ipſum* Gronov., et optimos Latinitatis Auctores ita ſcripſisſe teſtis eſt Ern. *in Cl. Cicer., Voc. quod*. Similis locus eſt ap. Cicer. pro *Arch. I, quoad longisſime potest mens mea reſpicere ſpatium praeteriti temporis*. Sed, ut in viam redeam, qualem ellipſin hic loci Livius in ſcribendo cogitaverit, facilis ad conjiciendum ratio eſt. *id judex*, i. e., ejus rei, ſec. Gron. l. l., vel, ut eſt ſententia Schell. *ausf. Lat. Sprachl. p. 2. p.* 478., ad id. At ſi loci juncturam accurate perpendas, non unam cauſam adesſe patebit, cur ei ſubtile mendum ſubesſe cogites. Res paulo altius repetenda. Si cum Gronov. ſentiamus, copulantur, *id de quo verbis ambigebatur, uter populus foedus rupisſet*; verum Livio in uſu ſunt, *XXXV.* 33. *pauca de jure civitatium, de quibus ambigeretur, disſeruit. XL.* 15 *quemadmodum nec nunc ſperare regnum, nec ambigere unquam de eo debeam, quia minor ſum*, et ſaepius; unde, quae ſequuntur, non illuc modo, ſed alio pertinere posſunt; idque eo magis est veriſimile, ſi, quae Livius alias ſcripſit, allata cum hoc loco comparentur. *XL.* 12. *Vis hanc formulam cogni-*

tio

tionis esſe, ut, uter timuerit, ne alter dignior videretur regno, is conſilium opprimendi fratris cepisſe judicetur? Si igitur Livium in Latine cogitando ſibi, ut par eſt, conſentire credamus, hic quoque, *uter populus foedus rupisſet, ei victoriam dedit*, conjungenda, Gronoviique interpretatio hujus loci non eſt; tum enim verba, *eventus belli, velut aequus judex, unde jus ſtabat*, copulari debent, adeoque *judex id*, rel. non cogitavit Livius, quod eo magis nolim, quia ſubtiliora ſunt, quam ut perſpicuitatem haud tollant: *uter, is.*, ut *qui, is. V.* 21. *qui ejus hoſtiae exta proſecuisſet, ei victoriam dari*, et. *h. lib.* 18. *Vos enim, quod C. Lutatius conſul primo nobiſcum foedus icit, quia neque auctoritate patrum, neque populi jusſu ictum erat, negaſtis vos eo teneri.* Vid. plur. ap. Drakenb. *III.* 71. Mea ergo de ſententia Livius ſcripſit: *Vicerunt ergo Dii, hominesque; et, id*, quod *verbis ambigebatur, uter populus foedus rupisſet, eventus belli, velut aequus judex, unde jus ſtabat, ei victoriam dedit. id, quod verbis ambigebatur*, necesſario recipiendum, pro *id, de quo*, hoc ſenſu, ut *id* abundet. *XLII* 54. *ratus, id quod accidit, inſecuturos ad extrema ab tergo carpenda hoſtes.* Nep. *Alcib.* 6. *Illum unum omnes proſequebantur; et, id quod nunquam antea uſu venerat, niſi Olympiae victoribus, coronis aureis aeneisque vulgo donabatur.* Vid. quoque *Interpr. ad Caeſ. B. Civil. III.* 44. *id quod verbis ambigebatur*, dic-

dictum, uti *XXXV.* 32. *Dum integra omnia esſent, verbis potius, quae ambigerentur, diſceptarent, quam Aſiam — ad funeſtum armarent bellum. XLII.* 39. *aliud ambigebatur, cum quam multis tranſiret.*

Hactenus.

E. EPKEMA

OBSERVATA

IN

THEOGNIDEM.

Dolendum maxime eſt, *Megarenſis Theognidis*, Poetæ antiquisſimi, *Elegias* non integras ad noſtram perveniſſe ætatem: tanta enim in earum reliquiis facultas poetica, tanta figurarum vis ac numerorum ſuavitas, tanta præceptorum elegantia, elucent, ut vel inde judicari facile posſit, quantam integri operis jacturam fecerimus; ex quo, tamquam fonte quodam perenni, veteres, in primis Philoſophi, ſententiarum copiam hauſerunt uberrimam. Gratiam quidem illi, quisquis fuit, magnam debemus, qui primus ſparſa per varios auctores fragmina, quaſi tabulas e naufragio ſervatas, collegit et quodam modo coagmentavit, majorem vero, me quidem judice, viris doctisſimis, qui laceris Poetæ reliquiis priſtino nitori reſtituendis egregiam prorſus operam navarunt, *Camerario*, *Vineto*, *Neandro*, *Sylburgio*, et præter alios plures *Brunckio*, viro elegantisſimo, qui *Theog-*

ognidem ad quatuor Codd. Bibliothecæ Regiæ contulit, deque eo optime meritus eſt.

At multa tamen, etiam poſt tot eruditorum virorum curas, reſtant, quæ Criticorum ingenia exercere posſint.

Quæ mihi quidem inter legendum aut corrupta aut ſuspecta viſa ſunt, ſubinde adnotare cœpi; atque hinc nata, quorum partem hic dabo, obſervata, ſi a critices laude remota, at a voluntate tamen de *Theognide* bene merendi non aliena. Hoc quomodo præſtiterim, aliorum eſt judicii. Utcumque erit, juvabit me non parum, doctiorum exemplo, in re difficili voluisſe.

Utor autem, nam et hoc ſubjungendum hic duxi, *Sylburgii* ac *Brunckii* editionibus. Quod ſi igitur *Camerarii* hic illic mentio a me fit, Lector ſciat eruditus, quædam mihi conſulenti ſuppeditasſe virum celeberrimum mihique amicisſimum *Ev. Waſſenberghium*, qui meas quidem conjecturas probare pleraſque voluit, cujusque plurima in me beneficia grato hic animo palam et agnosco et prædico.

Sed operi jam accingamur.

vs. 48. *Edd. Sylb. & Br.*

Μηδ' εἰ νῦν κεῖται πολλῇ ἐν ἡσυχίῃ·

Transpoſitis paulum vocibus legendum ita videtur.

Μηδ'

Μηδ' εἰ νῦν πολλῇ κεῖται ἐν ἡσυχίῃ.

Sic vs. 1062. *Ed. Sylb.* (1032. *Br.*) mutato verborum ordine malim:

Οὐδὲν τοι τούτων ἄλλ' ἐπιτερπνότερον.

ubi nunc legitur: τούτων οὐδέν τοι α. ε.

Nec mirum, ſi voces perturbatæ nonnunquam fuerint, quum *Poeta noſter* a tot tanto cum diſcrimine citatus ſit, ut apud *Stobæum* aliquoties integri etiam verſus transpoſiti inveniantur.

Qui plura e Noſtro exempla cupit, conſulat *Cl. Wasſenberghii Disſertationem de Transpoſitione*, quibus jungantur loca, quæ doctisſimus *Brunckius* eadem ratione reſtituit, vs. 61. (61.) 776. (756.) in Not. enim ibi præfert καὶ θαλίης ἐρατῆς, vs. 893. (877.) et vs. 866. (356.) ubi tamen non male legeretur:

Δειλῶν τοι κραδίη ὀξυτέρη πέλεται.

Qui verſus paulo aliter legitur vs. 1024. (998.)

vs. 97. (99.)

Brunckius hic dedit ἐμὸς pro vulg. ἐμοὶ, quod equidem præfero. vs. autem 106. (108.) γὰρ pro vulg. καὶ, quod ferendum puto.

Unde ita his locis edendum curaverit *Vir elegantis ingenii*, inquirenti nondum innotuit, ſed et hic et plurimis locis accidiſſe ſuſpicor, quod docuerunt *duumviri longe doctisſimi*, Ru-

Ruhnkenius quidem Ep. Crit. 1 pag. 121. *Wytenbachius* autem *Biblioth. Crit. vol* II. *part.* II. pag. 36. et alii.

v. 113. (115.)

In *Editione Br.* τοὶ pro vulg. τὸν legitur, e *conjectura*. ut videtur, profectum. quod equidem probo; et legendum ita cenſeo vs. 279. (273.)

Εἰκὸς τοι κακὸν ἄνδρα κακῶς τὰ δίκαια νομίζειν.

Sic vs. 641. (651.) ubi in vulgg. τὸν legitur, e conjectura *Brunckius* dedit τιν', me quidem invito, qui itidem illic τοι conjeceram: Sed inſerius locum eum pertractabimus.

vs. 215. (215.)

Πουλύπου ὀργὴν ἴσχε πολυπλόκου.

Si ſententia, quae incipit a verſu 213. eo, quo nunc legitur, ordine verſuum, a *poëtae* manu eſt; quod, etſi affirmatu difficile, vero tamen ſimile videtur; ob praecedens ὀργὴν, hic praeferendam puto lectionem, quam e *Plutarcho Sylburgius* producit, πουλύποδος νόον ἴσχε π. Voce νόος eadem in re utitur ille, quisquis eſt, qui *Amphilocho* ſuo idem praecepit, duobus ab *Athenaeo* locis citatus, pag. 317. A. et 513. C. D. Mirifice autem haec ſententia, qua Polypi ſolertia hominibus imitanda proponitur, Poëtis placuit.

Pſeudo-Phocylidis vero praeceptum huic contrarium, ut Chriſtiano quidem digniſſimum puto, ſic vereor tamen, ne veram *Theo*-

gnidis mentem non intellexerit. Conf. *Carminis vs. 44. Ed. Br.*

Vs. 243. (237.)

Καὶ ὅταν δνοφεροῖς ὑπὸ κεύθεσι γαίης.

Brunckius et hic e conjectura Homericum dedit κεύθεσι pro κεύθμασι, *quod, etſi omnes libri habent, velut ignotum Lexicographis repudiavit.* At vero ſi voces omnes, in lexicis non obvias, notioribus commutare, inſtituamus, quid tandem fiet de inexhauſtis linguae Graecae divitiis? Quid de multis Auctoribus, qui compluribus vocibus uſi ſunt, quas in nullo lexico invenias? Quid denique de *Collectione Brunckii Gnomica?* Nam vel ex hac ipſa ſic plures esſent voces exterminandae. Quantum enim ſcio, in lexicis non inveniuntur hae formae:

Ἁμαρτωλή. *Theogn.* 325. 327. (315. 317.) *Rhian.* vs. 12.

Ἀμέλητος. *Theogn.* 422. (414.) pro quo *Brunckius* tamen é *Stobaeo* mavult ἀκή-λητος.

Ἀπερύσασθαι. *Theogn.* 77. (77.)

Ἀπονίσσομαι. *Theogn.* 528. (540.) quod e *Stobaeo Br.*

Ἀτίω. *Theogn.* 621. (631.)

Βοωτέω. *Heſiod.* 361.

Ἐπαλής. *Heſiod.* 463.

Ἐκάγω, *frango, luxo. Heſiod.* 504.

Ἐπιοίνιος. *Theogn.* 965. (949.)

Ἔργω, *facio. Theogn.* 178. (180.) 508. (500.)

Ἐρ-

Εἰσαείρω. *Theogn.* 970. (954.)
Καταθηράω. *Theogn.* 199. (883.)
Μετατρωχάω. *Rhian.* 17.
Νεόφρων. *Panyaſ.* 11.
Παρμόνιμος. *Theogn.* 198. (200.)
Πλατανιστοῦντες. *Theogn.* 878. (862.)
nisi leg. πλατανιστῶνος ἢ πλατανιστῶν,
quod ab Homerico πλατάνιστος.
Συναμφότερος. *Theogn.* 818. (798.)
Ὑπερβολάδην. *Theogn.* 484. (476.) etc.
etc.

Hae igitur formae, quantum equidem ſcio, in Lexicis non inveniuntur, et quam pluri-mae praeterea ex aliis Auctoribus, quas nunc, quia id non agimus unum, memorare ſuperſedeo.

Quare vulg. κεύθμασι retinendum omnino est. Nam cum κεύθμων et κευθμός nota ſint vocabula, quidni et κεῦθμα, eadem analogia duce, reciperemus? Hujus autem formae nomina *Theognidi* non ſunt inuſitata, ut vel ex uno ἔργμα patere poterit, quo rariore vocabulo mininum novies uſus est, et quod a *Koppierſio*, viro doctisſimo, ope MSS. *Theocrito* vindicatur, *Obſſ. pag.* 64.

Facilior *Brunckius* fuit in aliis. Sic. vs. 551. (563.) novam aliisque inauditam formam, ταχύπτερνος, e codicibus ſuis, ſine haeſitatione recepit, quamvis vulg. ταχύπτερυξ non adeo reprobandum videatur. Et vs. 176. (178.) e Codd. Aldina & Clemente forman rariorem ῥιπτεῖν. Aliaque aliis locis plura.

Vs. 290. (284.)

Νῦν δὲ τὰ τῶν ἀγαθῶν κακὰ, γίγνεται ἐσθλὰ κακοῖσιν
Ἀνδρῶν, γίγνονται δ' εὐτραπέλοισι νόμοι.

Sic *Brunckius*, ex conjectura *T. Fabri*, pro vulg. ἐυτραπέλοισι. Sed ne ita quidem locus ſanus videtur. Ingrata eſt cum permutatio numerorum ſedibus tam vicinis, γίγνεται, γίγνονται, tum quoque ille Gen. ἀνδρῶν. Legatur ſaltem Ἀνδράσι. *Waſſenberghius V. C.* a me in conſilium advocatus, meum probans ἀνδράσι, haec monuit: „*Diſtichon illud me judice hac ratione, videtur refingendum:*

Νῦν δὲ τὰ τῶν ἀγαθῶν κακὰ γίγνεται ἐσθλὰ κακοῖσιν
Ἀνδράσι, γίγνονται τ' ἐυτραπέλοισι γέλως.

Quam in rem conf. vs. 1103. (1063.) 1109. (1069.) et *Erneſti Ind. vocum Gr. apud Ciceronem*, V. ἐυτραπελία."

In quibus ut acquieſco, ita *Ille*, ſcio, pro nota *ejus* in me benevolentia, non indigne feret, me *ſuis* hic uti.

Vs. 301. (295.)

Πικρὸς καὶ γλυκὺς ἴσθι, καὶ ἀργαλέος καὶ ἀπηνής.

Veriſſime *Camerarius* conjecit ἐπηνὴς, notante *Sylburgio*. Sic *Solon* N°. V. vs. 5. *Ed. Br.*

Er-

Ἐιναι δὲ γλυκὺν ὧδε φίλοις, ἐχθροῖσι δὲ πικρὸν·
Τοῖσι μὲν αἰδοῖον, τοῖσι δὲ δεινὸν ἰδεῖν.

Naumachius vs. 48.

Μήτε κακὴ δμώεσσι τεοῖς ἔσο· μήτε μάλ' ἐσθλὴ
Φαίνεο.

Non male ibi Brunckii Cod. δμωῇσι τεῇς. Tales conjecturas ſecure, me quidem judice, *Brunckius*, qui nihil, quod miror, hic monuit, recipere potuiſſet.

Vs. 332. (322.)

Μηδ' ἑτέροισι διδὰς, Κύρνε, τὰ τῶν ἑτέρων.

Stobaeus pag. 152. et alii libri habent δίδε, quod genuinum videri poterit, ſi μηδ' in μήθ' commutetur. Conf. vs. 219 220. *Utr. Ed.* vs. autem 359. (349.) quod *Brunckius* dedit, ἐπιφαίνων, multo ante illum vir doctiſſimus *Wopkenſius* id conjecerat, *in Lect. Tull.* p. 73.

Vs. 432. (424.)

Ἐι δ' Ἀσκληπιάδαις τοῦτό γ' ἔδωκε θεός.

Sic *Brunckius* e Codd. recte edendum curavit. Vulgo omittitur γ'. Atque ita jam videtur *Athenaeus* legiſſe, pag. 256. c. ubi hunc verſum cogitavit. Haec autem transſcribens, commodum video e *Bibl. Crit. Vol.* III. *part.* I. pag. 28., qua orbem eruditum locupletavit vir Graece doctus in paucisſimis,

mia, *Wyttenbachius*, *Plutarchum* ſic quoque legiſſe in ſuo exemplari.

Vs. 501. (493.)

Τὸν ὑπὲρ μέτρον ἤρατο πίνων.

Et ſic *Brunckius* e codd. recte dedit pro vulg. ἤρετο, dummodo jota addatur ſubſcriptum, quod hic omitti nolim, ut ſit differentia inter ἤρατο ab ἔραμαι et ἤρατο ab ἀείρω, nam in ἄρας et ἄρασθαι ſaepe omiſſum conſtat. Ἄρασθαι οἶνον *Metonymice* notat *poculum tollere*, *ad os admovere*, adeoque *bibere*, verbo ſimplici, quod ſaepius ſit, pro compoſito. Sic προσφέρεσθαι σῖτον Medici veteres pro *edere*; ἐπισπασάσθαι οἶνον, *bibere vinum*. Vid. *Kuster de V. M.* Apposite *Theognis* vs. 970. (954.)

Οὐδὲ Διωνύσου δῶρ᾽ ἐσαειράμενος.

Panyaſis III. 2.

Σκύπφους αἰνύμενος θαμέας ποτὸν ἡδὺν ἔπινε.

Antiphanes ἐν Ἀγροίκοις, apud *Athenaeum* pag. 692. F. loco a doctiſſimo *Koppierſio* eleganter, ut ſolet, emendato, *in Obſſ.* pag. 31.

Ἁρμόδιος ἐπεκαλεῖτο, παιὰν ᾔδετο,
Μεγάλην Διὸς Σωτῆρος ἄκατον ἦρέ τις.

Nam et *activa verba* hac in re uſurpantur. Conf. *Athenaeus* pag. 446. B. 470. E. 471. E. F. Sed oblitus pene, me eruditis ſcribere

re viris, hic ſubſiſto. Ceterum et aliis locis in *Ed. Br.* Typothetarum culpa peccatum. Vs. 378. 370. bene in *vulgg.* ταύτῇ, in *Br.* male ταυτῇ. In *Metrodor.* vs. 4. ἐπὶ ξείνης *vulgg.* bene, *Br.* male ἐπὶ ξείνης. Sed haec tanti non ſunt.

Vs. 505. (497.)

Ἀλλά γ' ἀναςάς.

Stobaeus pag. 164. praebet ἀλλ' ἄγ' ἀναςὰς, quod mihi magis arridet. Saepiſſime haec forma corrupta. *Forſterus* malebat ἀλλ' ἄγε δὴ apud *Platon. in Phaed.* pag. 300. atque ita edendum curavit *Fiſcherus*, pro ἀλλά γε δὴ, quod in quibusdam Codd. *Ruhnkenius in H. ad Cerer.* vs. 495. pro ἀλλὰ θ' recte reſtituit ἀλλ' ἄγ'. Apud *Noſtrum* vs. 827. (807.) in omnibus libris legitur ἀλλ' ἄγε δή. *Valckenarius V. C.* in *Theocrit.* Idyll. V. vs. 22. vulg. ἀλλά γέ τοι praetulit Cod. MS. lectioni ἀλλ' ἄγε τοι. Conf., *Koenius* ad *Gregor. de Dial.* p. 36. a *Cel. Ruhnkenio* jam laudatus.

Vs. 521. (513.)

Ὡσθ' ἕνα μὲν ξεῖνον πατρῷον οὐκ ἀπολείπειν.

Sic *Brunckius* pro vulg. ὑπολείπειν. Quamquam autem bene Graecum est ἀπολείπειν ξεῖνον, hoc tamen loco minus aptum videtur, ſed legendum ἀποείπειν. ξεῖνον ἀποείπειν est *renunciare hoſpiti amicitiam*: *Noſter* eadem in re eodem utitur verbo vs. 89.

Ἤ με φίλει καθαρὸν θέμενος νόον, ἤ μ' ἀποειπὼν
Ἔχθαιρ', ἀμφαδίην νεῖκος ἀειράμενος.

Vs. 531. (543.)

Αἰεί μοι φίλον ἦτορ ἰαίνεται, ὁππότ' ἀκούσω.

Pro ἀνάλλεται e Codd. dedit *Brunckius* ἰαίνεται, de aliis ſecurus. Mihi praeterea pro ἀκούσω placeret ἀκούω. praeſentia enim ſequuntur.

Vs. autem 545. (557.) pro μάντεσιν, οἰωνοῖς τε, cum copula μάντεσι τ', ο τ. quam *Brunckius* quoque vs. 67. voci δολους ſubjunxit, cum vulgo deſit.

Vs. 563. (575.)

Παρεζέσθαι δὲ παρ' ἐσθλὸν ἄνδρα —— ἐπισάμενον.

Dativus alibi invenitur, vs. 33. 1217. (1169) non invito me hic quoque legeretur: ἐσθλῷ ἄνδρι —— ἐπισάμενῳ. Librarii caſus nominum ſuſque deque habuere, ut et *Brunckius* ad vs. 329. et 376. monet.

Vs. 572. (584)

Πολλοὶ ἀπείρητον δόξαν ἔχουσ' ἀγαθῶν.

Sylburgius in libris quibusdam legi ait πολλοὶ ἀπείρητοι δ. ε ἀγαθὴν Quod praefero. *Brunckius* quoque in Codd. reperit ἀπείρητοι. Sic. vs. 663. (675.)

Καὶ

Καὶ σώφρων ἥμαρτε, καὶ ἄφρονι πολλάκι δόξα
Ἕσπετο· καὶ τιμὴν καὶ κακὸς ὢν ἔλαχεν.

Vs. 592. (600.) pro δὲ legendum τε.

Vs. 608. (618.)

Haec ſententia quatuor verſuum, etiam post *Brunckii* curas mendis videtur laborare, ita forte et e *Stobaeo* vulgatisque, et e conjectura ſanandus:

Ἀρχῇ ἐπὶ ψεύδους μικρὴ χάρις ἐς δὲ τελευτὴν
Αἰσχρὸν δὴ κέρδος, καὶ κακὸν ἀμφότερον
Γίγνεται. Οὔτέ τι καλὸν, ὅταν ψεῦδος προσομαρτῇ
Ἀνδρὶ, καὶ ἐξέλθῃ πρῶτον ἀπὸ στόματος.

Brunckius Subjunctivos partim ope Codd. partim e conjectura mutavit in *Indicativos*, et κἄν in καὶ, quod et *Stobaeus* pap. 140. habet. Nos vulgatam lectionem revocavimus προσομαρτῇ, ἐξέλθῃ, asſumto *Stobaei* καὶ; ceterum vulg. οὐδέ τι — ὅτῳ in οὔτέ τι — ὅταν mutavimus. Cum vero ὅταν apud *Theognidem* minimum octies *Subjunctivum* adſciſcit, nullibi *Indicativum*, niſi vs. 498. (490) et hoc loco cum *Stobaeo* pag. 164. lego:

. . . . . ὅταν δὴ
Πίνῃ ὑπὲρ μέτρον. . . . .

Pro vulg. πίνεθ' ὑπὲρ τὸ μέτρον. Nam articulum non esſe necesſarium, patet e vs. 501. (493.) ubi vulgo omittur.

Vs. 641. (651.)

Ὄυτοι κήδει ὁ εἷς, ὄυτ᾽ ἔυνουν, ὄυτε τὸν ἐχθρὸν.

Pro τὸν *Brunckius* dedit τιν᾽, nos τοι conjecimus. Sed ne ita quidem locus ſanus videtur. *Sylburgius* in Codd. exſtare ait κηδεύσεις, quod praeplacet, et vel ideo ἀντιτύχοις, pro quo *Br.* ἀντιτύχοι, retinendum. Totus igitur locus, levi accedente medela, ſic legendus.

Οὔτοι κηδεύσεις, ὄυτ᾽ ἔυνοον, ὄυτέ τοι ἐχθρὸν,
Ἐι μὴ σπουδαίου πρήγματος ἀντιτύχοις.

Vs. 664. (672.)

Ἐξαπίνης πάντ᾽ ὂυν ὤλεσε νυκτὶ μιῇ.

Pro vulg. μιᾷ Jonicam formam μιῇ dedit *Brunckius*, qui quomodo οὖν retinere potuerit, ignoro. Graecae Linguae indoles requirit ἂν, et ſic *Br.* e conjectura veriſſima vs. 1096. (1058.) dedit ἂν ἑτέρου pro vulg. ἡμετέρην. Quo loco ὕστερον ἂν idem, quod hic ἐξαπίνης ἂν, vs. 202. (204.) ἐς τελευτὴν ἂυθις.

Eadem medicina facienda mihi videtur *Pſeudo Phocylidi*, vs. 19. et 110. ubi nunc legitur itidem οὖν, nam vs. 173. bene ἂν. *Sylburgius* ad vs. *Theognidis* 487. ut veterem librorum lectionem οὖν, ubi *Brunckius* e conjectura dedit αἰῇ, commendaret, *quomodo*, inquit, *ſupra quoque οὖν pro ἂν uſurpatum aliquoties.*

tier. Sed vir accuratiſſimus aliud forte agendo lapſus est, ſemel enim vox in *Theognideis*, et quidem hic, occurrit. Ceterum, quod ait οὖν *pro* αὖ *uſurpatum*, vellem demonſtraſſet.

Saepius vero αὖ a Librariis corruptum, *Brunckius* vs. 533. (545.) pro vulg. εὖ e conjectura veriſſima αὖ repoſuit. In *Euripidis Medea* vs. 305. elegantiſſimus *Pierſonus* vulg. οὖν, probantibus *Musgravio* & *Wyttenbachio*, at quantis viris! in ἂν mutandum cenſuit, *Veriſimil. pag.* 58. coll. *Bibl. Crit. Vol.* II. *part.* I. pag. 58. Contra ea male in vulgg. irrepſit vs. 1045. (1015.) ubi *Br.* bene ἂν. Notandum praeterea, in hoc fragmento ſex verſuum octies recurrere voculam καί. *Stobaeus* pag. 365. pro ultimo καὶ habet τὶς, pro τιμὴν Genit. τιμῆς, quem caſum verbo λαχεῖν uſitatius jungi putat doctiſſimus *Koppiers Obſſ. pag.* 69. Et ſic apud *Noſtrum* vs. 1107. (1067.) λαχόντας τιμῆς.

Hoc vero dum agimus, verbum idem *Theognidi* reſtituendum mihi videtur vs. 336. (326.) ubi pro vulg. τε λαβεῖν ita legendum:

Κύρν', ἕξεις ἀρετὴν, ἥν (ſive ἧς) γε λαχεῖν χαλεπὸν,

Vs. 696. (704.)

Τῶν δὲ καλῶν ὄντι σὺ μοῦνος ἐρᾷς,

Stobaeus pag. 168, exhibet ὄγχι σὶ, manifeſto Ty-

Typothetarum errore, pro οὐχὶ σύ, quod vulgato praeferam.

Vs. 805. (785.)

Ὡιτινί κεν πυθῶνι θεοῦ χρήσασ' ἱέρεια.

Ita locum pene depoſitum emendavit *Brunckius*. Unum hoc additum velim, ut pro κεν *diviſim* legatur κ' ἐν, urbium enim nomina ſic cum praep. conſtructa plerumque inveniuntur. Conf. vs. 781. (761.) 1083. (1045.) Sic demum mihi locus integer videtur. Ad haec *V. C. Waſſenberghius* a me conſultus reſcripſit: „ *poſſes etiam* Ὡιτινι τοῦν Πυθῶνι Θεοῦ χρήσασ' ἱέρεια. *Apollo ſaepe* ὁ ἐν Πυθῶνι Θεός, ὁ ἐν Δέλφοις Θεός." Simpliciter tamen vocatur Θεὸς vs. 432. (424.) Altero abhinc verſu non male, me quidem judice, legeretur οὐδὲν κ' ἔτι. Et vs. 864. (846.) ἐὼ pro ἐὼν. Idem inſtituit *Brunckius* vs. 742. (722)

Vs. 841. (821.)

Ἀλλ' ὁπόταν καθύπερθεν, ἐὼν ὑπένερθε, γένηται.

E conjectura, ni fallor, certisſima reponendum ἐὸν. Vulgatum plerosque interpretes male habuit, qui verſionem inde excuderunt ſanae rationi contrariam & ſimplicitate Theognidea indignum. Legatur igitur verſus, ſine interpunctis, ita:

Ἀλλ' ὁπόταν καθύπερθεν ἐὸν ὑπένερθε γένηται.

Ad

Ad haec conf. ſententia, quae incipit a verſu 503. (495.) præcipue vero vs. 505. (497. ubi ebrius: τὸ δὲ, inquit, δῶμα περιτρέχει Addantur quæ habet *Athenæus* pag. 37. et *Caſaubonus* in *anim.* pag. 8c. Elegans in primis *Luciani* locus est, a *Cl. Waſſenberghio* mihi monſtratus, *Tom.* I. *pag.* 292. 293. ubi *Cyclops* de ſe inebriato ab *Vlyſſe*: ἄπειγια εὐθὺς ἐδόκει μοι περιφέρεσθαι πίοντι, καὶ τὸ σπήλαιον αὐτὸ ἀνεςρέφετο.

Vs. 875. (859.)

Πῖν' οἶνον, τὰν ἐμοὶ κορυφῆς ἄπο Τηϋγέτοιο; κ. τ. λ.

Multis modis vulgato præſtat laudata a *Sylburgio* lectio, κορυφῆς ὕπο, *dat. plur.* Est autem *Taygetus* mons altiſſimus Laconicæ, cujus etiam *culmina* memorat *Claudianus de Bello Getic.* vs. 93. Hæc lectio quantum roboris acquirat e ſeqq. ὄυρεος ἐν βήσσῃσι, nemo non videt. Ἀπὸ & ὑπὸ ſæpe permutantur. Verſu 894. (878.) *Br.* ἔχει. Quod in aliis vulgatum est libris, ἔχεις, longe præferendum videtur, quare poſitis interpunctis ita lego:

Γιγνώσκων, ὡς νοῦν, ὅιον ἕκαστος, ἔχει κ. ε. σ.

Vs. 915. (899.)

Ὥστ' ἐς ἄκαιρα πονεῖν, καὶ μὴ δόμεν, ὥς κ' ἐθέλῃ τις.

Omni-

Omnino ſcribendum ὅσσ'. Sic vs. 139. (141.)

Οὐδέ τῳ ἀνθρώπων παραγίγνεται, ὅσσ' ἐθέλῃσιν.

"Ὅσσ" ſæpius depravatum tranſiit in ὡς. Conf. *Grævius* in *Lect. Heſiod* ad vs. 688. præcipue vero *Ruhnkenius* ad *Homeri H. in Cer.* vſſ. 137. 172. 295. 416. quibus locis eandem medicinam adhibuit, præterquam vs. 137. ubi vir Cl. ex conjectura *Fonteinii* ὅσ' præferret. Vs. 993. (977.) ex *Athenæo Brunckius* pro vulg. ὅπω edendum curavit ὅσσον,

Vs. 927. (911).

Φείδεσθαι μὲν ἄμεινον, ἐπεὶ οὐδὲ θανόντ' ἀποκλάνει
'Ουδεὶς κ. τ. λ.

Etſi alii, in primis doctiſſimus *Camerarius*, *Synizeſin* hic obtinere ſtatuant, malim tamen legere ἐπεί γε. Duplex negatio non eſt neceſſaria. Si in Cod. aliquo inveniretur: χρὴ μὲν φείδεσθαι, ἐπεὶ οὐδὲ θ. α. ο., hoc recipiendum putarem.

Vs. 929. (913.)

Παύροις ἀνθρώπων ἀρετὴ καὶ πλοῦτος ὀπηδεῖ.

Sic *Br.* e conjectura, cum pro πλοῦτος alii habeant κάλλος, alii κλέος. Si quid mutandum, velim κῦδος. *Heſiodus* vs. 288.

Πλούτῳ δ' ἀρετὴ καὶ κῦδος ὀπηδεῖ.

Vs. 941. (925.)

Πατρίδα κοσμήσω, λιπαρὴν πόλιν, οὔτ' ἐπὶ δήμῳ
Τρέψας, οὔτ' ἀδίκοις ἀνδράσι πειθόμενος.

Sic *Br.* dedit. *Stobaeus* pag. 226. ſervat πρέψας, quam lectionem *Ill. Grotius* ſecutus, hoc diſtichon ita vertit:

Ornabo tenuem patriam, nec civibus exſtans,
Nec pravis praebens moribus obſequium.

Neſcio tamen, cur *Vir Cl.* λιπαρὴν tranſtulerit *tenuem*, niſi aliam forte lectionem ſecutus ſit. Mihi quidem nec placet *Stobaei* lectio, neque τρέψας ἐπὶ δήμῳ, *caſu tertio*, cum *quartus* requiratur. Vid. *Brunckius* ad vs. 571. ubi palmaria emendatione pro vulgato τερφθῇ dedit τρεφθῇ, exemploque ab illo laudato ex *Hom. Epigr.* addantur, *Cleanthes H. in Jovem* vs. 28.

Οἱ δ' ἐπὶ κερδοσύνας τετραμμένοι οὐδενὶ κόσμῳ

Heſiodus vs. 290. Ed. Br.

. . . . . ἀεσίφρονα θυμὸν
Εἰς ἔργον τρέψας. . . . .

Vs. 605. Εὖτ' ἂν ἐπ' ἐμπορίην τρέψῃς ἀεσίφρονα θυμόν.

Et quae praeterea habet *Kusterus de V. M.* pag. 14. Legendum igitur et hoc loco:

Πα-

Πατρίδα κοσμήσω, λιπαρὴν πόλιν, οὔτ' ἐπὶ δημὸν τρ.

vel, ſi iſtud πόλιν diſpliceat, ita:

Πατρίδα κοσμήσω λιπαρὴν, νόον οὔτ' ἐπὶ δημὸν τρ.

Vs. 985. (969.)

Ἄλλοτέ τοι πάσχων ἀνιήσεαι, ἄλλοτε τ' ἔρδων
χαιρήσειν δύνασαι, ἄλλοτέ τ' ἄλλος ἀνήρ.

Quamvis ita omnes libri habeant, tamen χαιρησειν δύνασαι à *Poetae* manu eſſe, vix equidem crediderim. Legendum ita videtur.

χαιρήσεις· ἔσται δ' ἄλλοτε ἄλλος ἀνήρ.

Vs. 967. (951.)

Οὐδεὶς ἀνθρώπων, ὃν ἐπεὶ ποτε γαῖα καλύψῃ,
Εἴς τ' ἔρεβος καταβῇ δώματέ τε Περσεφόνης.

Sic *Brunckius* ex Ald. & Codd. dedit pro καλύψῃ, de καταβῇ, ut videtur, haud ſollicitus, quod mihi ſoloecum videtur, nec ferendum amplius. Lego κατέβη. Numquam ἐπεὶ cum *Subjunctivo*, ſaepiſſime cum *Indicativo*, ſemel cum *Optativo* invenitur apud *Theognidem*.

Vs. 991. (975.)

Ἦμος δ' ἠέλιος μὲν ἐν αἰθέρι μώνυχας ἵππους
Ἄρτι παραγγέλλει, μέσσατον ἦμαρ ἔχων.

Le-

Legendum et hic videtur παρελαύνει, vel, ſi ſyllabae fulciendae gratia mavis, παρελ-λαύνει, ut ἐλλάσαι, ἔλλαβε, etc. Sed & hoc, et e ſuperioribus plura, nimis forte a me audacter tractata, ut viris doctis, quibus placere in his ſtudeo, non probanda videantur, pro mea tenuitate admodum vereor. Quare nunc quidem hic ſubſiſto, cetera, niſi Eruditorum judicia mihi hoc disſuadeant, alio tempore, *volente Deo*, daturus.

E. EPKEMA

OBSERVATORUM IN THEOGNIDEM

PARS ALTERA.

Anno proxime praeterlapſo aliquot in Theognidem conjecturas, in Actis hiſce literariis edendas, eruditisſimae Societati Rheno-Trajectinae ſuppeditaveram, ea lege eoque omine, ut, niſi Doctorum hominum judicia mihi pergere disſuaſisſent, aut aliquid mihi interea accidisſet, altera Obſervatorum pars alio ſequeretur tempore. Neque ſpes me fefellit: benigne non tantum excepta ſunt mea in Theognidem Obſervata, dignaque, quae cum aliorum Eruditorum laboribus ederentur, judicata; ſed et ipſe in Societatem ac laborum communionem honorifice adſcitus.

Ad datam fidem nunc praeſtandam paratus accedo, ea ſpe, ut et haec mea opella nec harum peritis literarum arbitris diſpliceat, nec Theognidi ſit inutilis futura. Cujus quidem praecepta, ex quo ad Graecos quondam

Poëtas legendos animum applicaveram, ſtatim placere coeperunt. Non raro autem et abruptus Elegiarum tenor, et continuata ſine ullo ordine diverſorum fragmentorum ſeries, legenti moras objecerant, donec mihi lucis aliquantum praebuit editio Brunckiana; in qua, quae ad eandem pertinere Sententiam videntur, a ceteris diſtingui ſolent. Hac igitur Editione, velut filo Ariadneo, ductus non emendando tantum textui, ſed et digerendis melius coagmentandisque male dilaceratis Sententiarum reliquiis, Cl. Waſſenberghii exemplo excitatus, operam dedi. Atque hinc nata nobis est hujus ſcriptionis occaſio & copia.

§ 1.

Nullum facile locum Philoſophicum invenias, qui, ſive materiae praeſtantiam ſpectes, Veteribus magis placuerit; ſive argumenti ſubtilitatem, pluribus diſputationibus fuerit ſubjectus, quam de *Vindicta Divina*; aliis in hanc, aliis in alteram partem ediſſertantibus. Eſſe quidem Providentiam Divinam, quae omnia gubernet humana, ac praemia poenasque diſtribuat, omnes fere, praeter Epicureos, Philoſophi ac Poëtae crediderunt, docuerunt plerique. Quod vero Deus in hac vita ſaepe probos juxta atque improbos nullo habet diſcrimine; aut quod, quum bonos calamitatibus ac miſeriis tantum non opprimat, malis omnia, quae ad bene beateque vivendum per-

tinent, concedit; aut, id quod omnium difficillimum eſt, quod poenas in impiorum pios poſteros transfert, quum ſceleratis nepotibus proſperitatem tribuat perpetuam et quaſi propriam; illud vero Philoſophi ac Poëtae complures juſtitiae atque aequitati contrarium rati vix ferendum pronuntiarunt. In ea quippe verſati opinione, virtutem in hac vita eſſe remunerandam, puniendam malitiam; quum non ex ſevera Juſtitiae lege, quam ipſi ponerent, poenas praemiave diſtribui judicarent; Deos nonnumquam nimiae ſeveritatis, ne dicam crudelitatis, arguerunt. In horum numero Theognis, qui plurima, ſacris non inficianda Scriptoribus, praecepit, videtur habendus. Quid? quod ne ipſos quidem ſanctos piosque viros, ab antiquisſimis inde temporibus, ab hac erroris labe liberos fuisſe, e Sacro diſcimus Codice? Quid? quod ipſorum etiamnum Chriſtianorum judicia hac de doctrina tam varia, eorumque effata ſaepe tam parum ipſius rei dignitati reſpondentia, ſunt?

Sed misſis, quae hic diſputari plura posſent, ad rem ipſam, cujus cauſa haec dicenda videbantur, aggrediamur; et fragmenta quaedam Theognidea de Vindicta Divina, hinc collecta, conglutinemus.

A verſu 373. (365.) ad verſum 381. (373.) fragmentum reperitur, quod mihi quidem initium eſſe videtur *Elegiae ad Jovem*, qua ut Jovis regium imperium ac poteſtatem effert ac veneratur, ſic rei tamen indi-

dignitate motus rogat, quid tandem cauſae ſit, quod Juſti Injuſtique ſortem eandem esſe patiatur.

Huic fragmento aliud jungendum puto, quod a vs. 741. (721.) ad vs. 751. (731.) legitur, in quo creſcente impetu contendere a Jove pergit Poëta, aequumne ſit, viros bonos, nullius ſibi ſceleris, nullius perjurii conſcios, nulla juſtitiae habita ratione, premi calamitatibus? malos contra, divitiis ac luxuria ſatiatos, contumelioſe ſe praebere?

Tertium his addatur, quod inter Theognidea legitur a vs. 729. (709.) vs. 741. (721.) in quo a Jove deprecatur, ut ipſi nocentes dent poenas, nec patris improbitas liberis malo ſit; ſed ut hi, ſi juſti aequique tenaces ſint, paternorum facinorum poenis liberentur.

Ipſa, ni fallor, argumenti ſimilitudo, ipſa Jovis invocatio interrogandique audacia, docent haec ad eandem pertinere Elegiam, cujus partes nunc tam miſere laceratae ac diſperſae jacent.

Sed en totam Elegiam, ut ex Editione Brunckiana nobis digerenda videbatur.

Πρὸς τὸν Δία.

Ζεῦ φίλε, θαυμάζω σε. σὺ γὰρ πάντεσσιν ἀνάσσεις,
Τιμὴν αὐτὸς ἔχων καὶ μεγάλην δύναμιν.
Ἀνθρώπων δ' εὖ οἶσθα νόον καὶ θυμὸν ἑκάστου·
Σοῦ δὲ κράτος πάντων ἔσθ' ὕπατον, βασιλεῦ.

Πῶς δή σευ, Κρονίδη, τολμᾷ νόος ἄνδρας ἀλιτροὺς
720. Ἐν ταὐτῇ μοίρῃ τόν τε δίκαιον ἔχειν,
Ἤν τ' ἐπὶ σωφροσύνην τρεφθῇ νόος, ἤν τε πρὸς ὕβριν
Ἀνθρώπων ἀδίκοις ἔργμασι πειθομένων;
721. Καὶ τοῦτ', ἀθανάτων βασιλεῦ, πῶς ἐστι δίκαιον,
Ἔργων ὅστις ἀνὴρ ἐκτὸς ἐὼν ἀδίκων,
Μή τιν' ὑπερβασίην κατέχων, μήθ' ὅρκον ἀλιτρόν,
Ἀλλὰ δίκαιος ἐών, μὴ τὰ δίκαια παθεῖν;
725. Τίς δή κεν βροτὸς ἄλλος, ὁρῶν πρὸς τοῦτον, ἔπειτα
Ἅζοιτ' ἀθανάτους; καὶ τίνα θυμὸν ἔχοι,
Ὁππότ' ἀνὴρ ἄδικος καὶ ἀτάσθαλος, οὔτε τι ἀνδρῶν
Οὔτε τι ἀθανάτων μῆνιν ἀλευόμενος,
Ὑβρίζει, πλούτῳ κεκορημένος, οἱ δὲ δίκαιοι
730. Τρύχονται, χαλεπῇ τειρόμενοι πενίῃ;
709. Ζεῦ πάτερ, εἴθε γένοιτο θεοῖς φίλα, τοῖς μὲν ἀλιτροῖς
Ὕβριν ἁδεῖν· καί σφιν τοῦτο γένοιτο φίλον
Θυμῷ σχέτλια ἔργα μετὰ φρεσὶν ὅστις ἀπηνὴς
Ἐργάζοιτο, θεῶν μηδὲν ὀπιζόμενος,
Αὐτὸν ἔπειτα πάλιν τῖσαι κακά· μηδ' ἔτ' ὀπίσσω
Πατρὸς ἀτασθαλίη παισὶ γένοιτο κακόν.
715. Παῖδες δ', οἵ τ' ἀδίκου πατρὸς τὰ δίκαια νοεῦντες
Ποιῶσι, Κρονίδη, σὸν χόλον ἁζόμενοι,
Ἐξ ἀρχῆς τὰ δίκαια, μετ' ἀστοῖσιν φιλέοντες,
Μή τιν' ὑπερβασίην ἀντιτίνειν πατέρων.
Ταῦτ' εἴη μακάρεσσι θεοῖς φίλα. νῦν δ' ὁ μὲν ἔρδων
720. Ἐκφεύγει, τὸ κακὸν δ' ἄλλος ἔπειτα φέρει.

His

His ita aliquandiu a me conglutinatis addideram et notulas quasdam; quas ut non omnino de nihilo eſſe ſentio, ſic tamen pauperi de vena profluxiſſe nunc videntur; vereor autem, ne non, ut res ipſa poſtulat, eas ſuppleam, cum tam egregia hoc de loco Philoſophico dederint viri longe Eruditiſſimi, Wyttenbachius ad libellum Plutarchi de S. N. V., Valckenaerius in Diatribe in Eurip. deperd. dram. Relig. cap. XVIII. et Gener Socero doctiſſimo pene ſuppar, Joa. Luſacius, in Exerc. Acadd. nuper editis. Non tamen, (et hoc ingenue, ſed modeſte ſimul fateor,) ea ſum indole, ut haec me adeo deterreant exempla, quin potius doceant, quam pulcrum ſit viros praeſtantiſſimos admirari, et, ut parvus Julus Aeneam patrem, ſic me illos ſequi non paſſibus aequis. Hoc animo ſi quaedam nunc in medium proferam minus conſentanea, conanti tamen atque incipienti Eruditorum indulgentia parata erit.

Vs. 369. Πῶς δὴ σεῦ. Ita Brunckius e quatuor Codd. pro πῶς δὲ σεῦ, quod veteres edd. Aldi, Juntae, reliquae habent. Qua in re diſſentientem habet Cl. Waſſenberghium, qui in Diſſert. de nom. hom. & loc. propr. oblit. aut vitiat. p. 13., Poëtam ſcripſiſſe vult, πῶς δὲ Ζεῦ Κρονίδη. In eodem hoc verſu νόος vox videtur lenior, quam ut a Poëta commoto hic ſcribi potuerit, quare malim χόλος, quod in ipſa hac Elegia vs. 716. recurrit, et pro quo vs. 728. μῆνις. Leg. Cl. Luſac. l. l. pag. 124.

723. ὀρθὸν ἀλιτρόν. Ὀρθὸν ἀλιτρὸν idem quod

ἐπιορκία, *perjurium*, de quo multa eaque praeclara dedit Cl. Luſacius l. l. qui p. 148. veriſſime „ Vix unquam, inquit, argumen„ tum iſtud *de Vindicta Divina* tractatur ſeu „ a Scriptore ethico, ſeu a Poëta, Gentili „ an Chriſtiano, quin exemplum a Perjurio „ ſumatur."

725. Τίς δὲ καὶ βροτὸς ἄλλος κ. τ. λ. Ad haec conferri meretur Fragmentum Ariſtonis vel Ariſtophontis Comici ap. Theophilum ad Autol., quod emendatius dedit idem vir Cl. Luſacius l. l. p. 145. Virgilius in re diſſimili lib. I. Aen. 52. Junonem loquentem inducit,

Et quisquam numen Junonis adoret
Praeterea, aut ſupplex aris imponat honorem?

Ovidius III. Amor. 3. 33.

Et quisquam pia tura focis imponere curet?

Idem l. l. 9. 33.

Quid vos ſacra juvant? quid nunc Aegyptia proſunt
Siſtra? quid in vacuo ſecubuiſſe toro?
Cum rapiant mala fata bonos, (ignoſcite faſſo)
Sollicitor nullos eſſe putare Deos.
Vive pius; moriere pius. Cole ſacra; colentem
Mors gravis a templis in cava buſta trahet.

Quem locum paulo longiorem vel ideo allegavi, quod in verſu penultimo interpunctiones

nes male collocatae ſenſum loci pulcerrimi disturbant, qui intellectu facilis erit, ſi legas:

Vive pius; moriere. pius cole ſacra; colentem
Mors tamen a. t. in c. b. tr.

Sed in hoc Scriptore plurima etiamnum menda inſident, quorum quaedam detexiſſe nobis videmur, quae alio tempore ſuppeditabimus. Unam nunc de pluribus conjecturam non posſum non adferre.

Lib. II. Met. vs. 823. de Aglauro in lapidem verſa legitur:

Sed genuum junctura riget, frigusque per
UNGUES
Labitur. —

Legendum videtur INGUEN. Scilicet a genuum junctura frigus ſerpit per inguen, paulatim ad pectora (827.), et hinc ad vias vitales. (828.) Ciofanus in uno ſuo repererat *artus*, quod probat et exemplis firmat. fruſtra. omnia aliena ſunt ab hoc loco. Heinſius, doctisſimus Ovidii Medicus, vulgatum tuetur loco Lucretii, Sed vel inde et *artus* aeque bene defendi potest, nec quidquam elici noſtrae emendationi contrarium.

Conferantur haec lib. II. Met. 353.

Dumque ea mirantur; complectitur inguina
cortex:

Perque gradus uterum, pectusque, humerosque, manusque
Ambit.

Ab aliis nunc abſtineo, et à diverticulo in viam redeo.

713. Μηδέ τ' ἐπιλεύσω κ. τ. λ. Ea veterum fuit opinio, Deos majorum peccata in poſteris punire. Vid. Cl. Wyttenb. ad Plut. de S. N. V. p. 63. add. Heſiodus op. et dier. 258. Ed. Br. Theognis vs. 203. (205.) ſeqq. Solon V. 31. ſeqq. Hinc mos vetus devovendi non ſe ſolum, ſed et poſteritatem ſuis ſceleribus obſtringendi, de quo Interpp. ad Matth. XXVII. 25.

715. παῖδες δ', οἱ τ' ἀδίκου πατρὸς. Legendum hic videbatur οἱ 'ξ. Praepoſitio additur quoque vs. 189. 190. (191. 192.) 1108. (1068.)

718. Ἀντιτίνειν. Retinendum hic vulg. ἀντιτίσειν. Me pene in Brunck. lectione acquieſcentem reduxit Cl. Waſſenbergh. et exemplis et analogia ipſa docens, primam in τίνω, κρίνω, πίνω, σίνω, κίνω, δίνω aliisque produci, adeoque emendandam eſſe lectionem Aeſch. in Prom. vs. 112.

Τοίας δὲ ποινὰς ἀμπλακημάτων τίω,

non τίνω. Nec non Solonis V. 31.

Αν-

Αὖθις ἀναίτιοι ἔργα τίνουσιν,

non τίνουσιν. Cujus quidem viri mihi amiciſſimi monitis lubentiſſime nunc accedo. Neque Cl. Dorvilius in V. Cr. cap. IX. p. 365. cum durum pronuntiet multa loca mutare, in quibus prima in τίνω corripiatur, mihi perſuadet non ignaro, quantas Librarii turbas dederint in voce τίνω; quam, quia primam brevem putabant, ubique fere per duplex N. ſcribere ſolebant. Brunckius vero, cum ad Theogn. vs. 352, ait, τίνω in lingua Jonica primam producere, quae Atticis brevis ſit, hujus dicti videtur oblitus *et* hoc in loco Theognidis, de quo agimus, *et* in loco Solonis ſupra laudato; qui certe ambo Jonica dialecto uſi fuerunt.

§ II.

Eodem, quo in praecedentibus, modo digeramus nunc quaedam fragmenta, quae partes eſſe videntur unius Elegiae, quam ſcripſerit Theognis in hominem, qui amicitiae fidem fefelliſſet. Titulum faciamus.

Εἰς φίλον κίβδηλον.

941. Μήποτ᾽ ἐπαινήσῃς, πρὶν ἂν εἰδῇς ἄνδρα σαφηνῶς,
Ὀργὴν, καὶ ῥυθμὸν, καὶ τρόπον ὅστις ἂν ᾖ.
Πολλοί τοι κίβδηλον ἐπίκλοπον ἦθος ἔχοντες
Κρύπτουσ᾽, ἐνθέμενοι θυμὸν ἐφημέριον.
945. Τούτων δ᾽ ἐκφαίνει πάντων χρόνος ἦθος ἑκάστου.

καὶ

Καὶ γὰρ ἐγὼ γνώμης πολλὸν ἄρ' ἐκτὸς ἔβην.
Ἔφθην δ' αἰνήσας, πρὶν σοῦ κατὰ πάντα δαῆναι
Ἤθεα· νῦν δ' ἤδη, ναῦς ἅθ', ἑκὰς διέχω.
1055. Ἤδη καὶ πτερύγεσσιν ἐπαίρομαι, ὥςε πετεινὸν
Ἐκ λίμνης μεγάλης, ἄνδρα κακὸν προφυγὼν,
Βρόχον ἀπορρήξας· σὺ δ' ἐμῆς φιλότητος ἁμαρτὼν,
Ὕςερον αὖ ἑτέρου γνώσῃ ἐπιφροσύνην,
Ὅςις σοι βούλευσεν ἐμοῦ πέρι, καὶ σ' ἐκέλευσεν
1060. Οἴχεσθαι προλιπόνθ' ἡμετέρην φιλίην.
399. Φίλτατος ὢν ἥμαρτες· ἐγὼ δὲ τοι αἴτιος οὐδέν.
Ἀλλ' αὐτὸς γνώμης οὐκ ἀγαθῆς ἔτυχες.
607. Οὔ μ' ἔλαθες φοιτῶν κατ' ἁμαξιτὸν, ἣν ἄρα καὶ πρὶν
Ἠλάςρεις, κλέπτων ἡμετέρην φιλίην.
Ἔῤῥε θεοῖσιν τ' ἐχθρὲ καὶ ἀνθρώποισιν ἄπιςε,
Ψυχρὸν ὃς ἐν κόλπῳ ποικίλον εἶχες ὄφιν.
1049. Ἀργαλέως μοι θυμὸς ἔχει περὶ σῆς φιλότητος·
Οὔτε γὰρ ἐχθαίρειν, οὔτε φιλεῖν δύναμαι,
Γιγνώσκων χαλεπὸν μὲν, ὅταν φίλος ἀνδρὶ γένηται,
Ἐχθαίρειν, χαλεπὸν δ' οὐκ ἐθέλοντα φιλεῖν.
Σκέπτεο δὴ νῦν ἄλλον· ἔμοιγε μὲν οὔτις ἀνάγκη
Τοῦτ' ἔρδειν. τῶν μοι πρόσθε χάριν τίθεσο.
603. Ἄνθρωπ' ἀλλήλοισιν ἀπόπροθεν ὦμεν ἑταῖροι.
Πλὴν τούτου, παντὸς χρήματος ἐςὶ κόρος.
Δὴν δὴ καὶ φίλοι ὦμεν, ἀτὰρ κείνοισιν ὁμίλει
Ἀνδράσιν, οἳ τὸν σὸν μᾶλλον ἴσασι νόον.

Eadem venia et hic aliquot addamus notulas, ſi non necesſarias, certe, ut ſperamus, non inutiles futuras.

941. ἐπαινήσῃς. Hanc Brunckii emendationem pro Ald. ἐπαινέσῃς recepimus. Est autem αἰνεῖν *amicitiae amatorumque* proprium verbum. Theognis mox 947. ἔφθην δ' αἰνήσας. Iſocrates ad Dem. Ed. Cantab. 1686. p. 56. ἀρχὴ μὲν γὰρ φιλίας ἔπαινος. Hinc amatores, ut gratiam apud amatas ineant, ſolent earum oculos, capillos, amictum et cetera laudare. Ovid. I. Met. 500.

Videt oſcula; quae non
Est vidisſe ſatis. laudat digitosque manusque,
Brachiaque et nudos media plus parte lacertos.
Si qua latent, meliora putat.

Nec omiſit *laudandi* praeceptum Ovidius in Art. Am, I. 621. II. 297. ſeqq.

942. ὀργὴν καὶ ῥυθμὸν. Pro ῥυθμὸν conjeceram θυμὸν. Poſtea vidi Stobaeum p. 38. ita verſum hunc citare,

ὀργὴν καὶ θυμὸν καὶ τρόπον, ὅντιν' ἔχῃ.

Conſultus Wasſenberghius haec mecum communicavit. „ Ῥυθμὸν, inquit, ego interpretor σύνθεσιν, et figurate de moribus dici
„ poſse nullus dubito. Sane quo inſolentior
„ vox est, eo magis videtur ſervanda. in lo-
„ cis autem a Stobaeo excerptis ſaepe rario-
„ ra commutari ſolent notioribus. tecum ta-
„ men facit Camerarius." Cujus ὑπόμνημα et Vir Cl. mea gratia ſubjecerat.

943. Κίβδηλον. Et hic conjeceram κίβδηλοι, appoſito verſu 117. (119.)

Κιβδήλου δ' ἀνδρὸς γνῶναι χαλεπώτερον οὐδέν.

In hac me conjectura confirmavit Waſſenb. haec monens. „ Licet uni ſubſtantivo duo „ ſaepe jungantur adjectiva, vel ſic tamen „ ita tecum legendum cenſeo, quoniam iſta „ lectio Noſtri genio unice videtur conſen- „ tanea." ἐπίκλοπον ἦθος et Heſiod. Op. et Dier. 57.

Ἐν δὲ θέμεν κύνεόν τε νόον καὶ ἐπίκλοπον ἦθος.

944. ἐνθέμενοι θυμὸν ἐφημέριον. Vox ἐφημέριος eadem notione occurrit vs. 656. (664.) opponitur καθαρὸν θέμενος νόον, vs. 89. et ap. Athen. p. 695. c. Vs. autem ſequente pro πάντων, quod ſupervacaneum aliquo pacto videtur, quia mox additum ἑκάστου, placet πάντως, utique, certo. Sic apud Solonem V. 31.

Ἤλυθε πάντως, ſcil. Μοῖρα θεῶν.

et vs. 28.

Πάντως δ' ἐς τέλος ἐξεφάνη, ſcil. Ζηνὸς τίσις.

Theogn. vs. 1100. (1062.)

Ὕβρις —— πάντως, Κύρνε, καὶ ὔμμας ὀλεῖ.

1057.

1057. βρόχον ἀπορρήξας. Rectisſime ita Brunck. ex omnibus ſuis Codd., addita ſatis valida ratione, cur hanc reciperet lectionem. Ita legendum esſe, ante Brunck. jam vidisſe Camerarium et Scaligerum, monuit Cl. Wasſenbergii.

1058. ἄν ἑτέρου. Palmariam hanc Brunckii emendationem pro ἡμετέρης, ab eoque in textum receptam, nullam vidimus cauſam, quin et ipſi reciperemus. Quod vero vs. ſeq. Brunck. ſine mentione in textum recepit, ἐμοῦ pro ἐμεῦ, Euphoniae gratia fecisſe videtur.

608. ἠλάστρεις. Nemo Editorum, quantum equidem ſcio, ne ipſe quidem Brunckius quidquam monuit. In verſione Latina redditur *agebas*, unde confici videtur Interpretem voluisſe ἤλαυνες. Forte in eo latet Homericum ἠλάσκω, legendumque est ἠλάσκες, ut ſub articulo ἣν ſubintelligatur κατὰ, quod proxime praecesſit. An potius ἤϊξας, quod et ipſum Homericum est? H. in Cerer. 177.

Ἤïξαν κοίλην κατ' ἀμαξιτὸν.

An verbum est ἀλάστρέω, ab antiquo ἀλάω, cujus medium nunc ſuperest ἀλάομαι? Eruditorum ſit arbitrium.

610. ψυχρὸν ὅς ἐν κόλπῳ ποικίλῳ εἶχες ὄφιν.

Ita pro vulg. ποικίλον Brunck. Wopkens, vir doctisſ. Lect. Tull. p. 74. emendavit ψυχρῷ pro ψυχρὸν. Sed anguis Epitheton *frigidus* est apud Virgil. III. Ecl. 93. VIII. 7. — Hominis improbi, quocum amicitia con-

contracta, ſymbolum est Serpens. Carcini Scolion legitur ap. Athen. p. 695. A. χάλα τὸν ὄφιν λαβών, quod egregie pro more ſuo explicat doctisſimus Caſaubonus. Add. Erasm. prov. *Serpentem foves et is te.* Cl. Wasſenb. haec monuit. „ Uſitatisſimum, „ inquit, Epitheton, quo ὄφις Poëtis Grae„ cis dicitur ψυχρός. Muliercula apud Theo„ crit. XV. 58.

Ἵππον καὶ τὸν ψυχρὸν ὄφιν τὰ μάλιϛα δέδοικα.

„ Atqui idem quoque ποικίλος. Plutarch. in „ Themist. p. 126. B. (vox est Roxanis Per„ ſae Chiliarchi ad Themiſtoclem) ὄφις ἕλλην „ ὁ ποικίλος, κ. τ. λ. Ergo nihil potius „ muto."

1049. ἀργαλέως, κ. τ. λ. Conferantur, quae in Bibl. Crit. Vol. II. part. 2. p. 11. Veterum loca excitantur.

1052. Οὐκ ἐθέλοντα φιλεῖν. In mentem aliquando venerat οὐ φιλέοντα φ. ſed vel maxime ſana est lectio. cf. vs. 352. (342.) Verba θέλειν et φιλεῖν ſaepe permutantur. Quum legerem doctisſ. Palmerii Graeciam antiquam, et ad pag. 331. pervenisſem, ubi verſus aliquot Heſiodi ex Orientalibus (Ἠοίαις) allegantur, ultimum verſum,

Τὴν δὲ Ζεὺς ἐφίλησε, καὶ ὄν χρηϛήριον ἔιναι,

facile videbatur ita emendare:

Τὴν δὲ Ζεὺς ἐθέλησεν ἑὸν χρηϛήριον εἶναι.

Sed

Sed multo poſt vidi, hanc emendationem jam occupaſſe τὸν πάνυ Ruhnkenium in Epiſt. Crit. I. p. 114.

§ III.

Elegiam Theognidis longe elegantiſſimam, in qua mulier juvencula, procax, ſeni marito nupta, inducitur, variis ex fragmentis coagmentavit Cl. Waſſenbergh. in Diſſ. de Tranſpoſ. p. 23. Hanc alio fragmento, quod legitur vſ. 579. (593.) ſeqq. praeterea a me auctam hic ſubjungendam putavi.

251. Ἵππος ἐγὼ καλὴ καὶ ἀεθλίη· ἀλλὰ κάκιστον
Ἄνδρα φέρω, καὶ μοι τοῦτ' ἀνιηρότατον.
Πολλάκι δὴ μέλλησα διαῤῥήξασα χαλινὸν
Φεύγειν, ὠσαμένη τὸν κακὸν ἡνίοχον.
841. Οἵ με φίλοι προδιδοῦσι, καὶ οὐκ ἐθέλουσί τι δοῦναι
Ἀνδρῶν φαινομένων· ἀλλ' ἐγὼ αὐτομάτη
Ἑσπερίη τ' ἔξειμι, καὶ ὀρθρίη αὖθις ἔσειμι,
Ἦμος ἀλεκτρυόνων φθόγγος ἐγειρομένων.
593. ἐχθαίρω κακὸν ἄνδρα· καλυψαμένη δὲ πάρειμι,
Μικρῆς ὄρνιθος κοῦφον ἔχουσα νόον.
Ἐχθαίρω δὲ γυναῖκα περίδρομον, ἄνδρα τε μάργον,
Ὃς τὴν ἀλλοτρίην βούλετ' ἄρουραν ἀροῦν.
Ἀλλὰ, τὰ μὲν προβέβηκεν, ἀμήχανον ἐστὶ γενέσθαι
Ἔργα· τὰ δ' ἐξοπίσω τῇ φυλακῇ μελέτω.
449. Οὔτοι σύμφορόν ἐστι γυνὴ νέα ἀνδρὶ γέροντι.
Οὐ γὰρ πηδαλίῳ πείθεται, ὡς ἄκατος.

ἔνθ' ἄγκυραι ἔχουσιν· ἀποῤῥήξασα δὲ δεσμὰ,
πολλάκις ἐκ νυκτῶν ἄλλον ἔχει λιμένα.

842. Ἀνδρῶν φαινομένων. Legendum ἀςρων φαινομένων cum doctiſſ. Theod. Kotenio, cujus hanc conjecturam mecum communicavit Cl. Waſſenb. additis et his: „ Communicaveram cum doctiſſ. Eldikio noſtri Kotenii „ conjecturam elegantem ἀςρων. reſpondit „ Ille: Kotenianum ἀςρων eo magis placet, „ quod mihimet etiam venerat in mentem."

593. ἐχθαίρω κακὸν ἄνδρα, κ. τ. λ.

Cl. Waſſenberghius a me conſultus: „ hoc „ diſtichon, (593. 594.) inquit, libenter „ tecum hac in ſede recipio. At ſequentes „ quatuor verſus hujus vel loci, vel mulie- „ ris eſſe nego. Illi utique alio ſpectant. „ Meo autem ſenſu cohaerent manifeſto illa:

ἐχθαίρω κακὸν ἄνδρα ——
ἔντοι σύμφορον ἐςὶ γυνὴ ——."

Qua quidem in re an Viro doctiſſimo accedam dubito. Primum enim, ſenſus est apertus ſatis, diſtichonque iſtud cum quatuor ſeqq. verſibus apte ac concinne connectitur. Deinde, haec Elegia, ſi inter ὑποθήκας παραινετικὰς, quales fere Theognideae, locum est habitura, aliter vix ſcribi potuit. Tum, notiſſimum est, ita homines eſſe plerumque, ut, quamvis norint ac profiteantur ſe pec-

cas

casſe, ſpecioſa tamen culpae nomina praetexant. Ecqua mulier nomen adulterae aut meretricis amat, etiam ſi proſtrata eſt pudicitia? Hinc juvenca haec libidinoſa meretrices moechoſque odisſe dici potuit. Omnia denique, quae loquitur, praeſertim qui ſequuntur duo verſus (597. 598) miram mulieris levitatem coarguere videntur.

Si quis tamen verſum 595. et ſequentes ad finem usque Elegiae, viro ad dicta uxoris adulterae quaſi reſpondenti tribuere malit, non adverſabor: non enim haec, prae ceteris autem ultima, virum minus decent, quam mulierem. Poſtremum hoc fragmentum citat Athen. p. 566. A. optimeque cum Theophili Comici verſibus ex Neopt. comparat. Conf. ſummus Valckenaerius, Diatr. in deperd. Eurip. Dram. p. 273.

594. Μικρῆς ὄρνιθος κοῦφον ἔχουσα νόον.

Κοῦφος νόος egregie levitatem et inconſiderantiam florentis aetatis exprimit. Simonides I. 8.

Θνητῶν δ' ὄφρα τις ἄνθος ἔχῃ πολυήρατον ἥβης,
Κοῦφον ἔχων θυμὸν, πόλλ' ἀτέλεστα νοεῖ.

Hic autem, ſi de peculiari avis genere cogitandum eſt, per ὄρνιν μικρὴν deſignari videtur *paſſer*, de quo Athen. 391. F. teſtatur, ὅτι ἐςὶν ὀχευτικός. Nam, etſi non ignoro, ὄρνιν ſaepius de genere Gallinaceo tam maſculino

quam feminino dici; nec me latet, quid dixerint magnus Caſaubonus ad Athen. p. 45. et Dorvilius in V. Cr. p. 149., de aliis tamen avibus interdum et in uſu est, de *grue* apud Noſtrum vs. 1197. (1149.) coll. Heſiod. ἔργ. 418. Accedit, quod Epitheton μικρὴ Gallinae minus aptum est. Quae ſit γυνὴ πτερίδρομος, paucis expoſuit recte Cl. Brunck. Conf. Biblioth. Crit. Vol. II. Part. I. p. 79.

597. Ἄλλα. Ita Brunck. ut esſet nomen, non adverbium. Doctisſ. Eldikius emendabat ἄργα pro ἔργα, retento vulg. ἀλλὰ. Cujus emendationi ſtabiliendae ſubſerviunt Homer. Iliad. Σ. 112. & T. 65.

Ἀλλὰ τὰ μὲν προτετύχθαι ἐάσομεν ἀχνύμενοί περ.

et ipſe Theognis 1051. (1021.)

Ἀλλὰ λόγον μὲν τοῦτον ἐάσομεν.

Cl. Wasſenberghius ab initio verborum trajectione inſtituta; receptaque Brunckii emendatione, ita legi maluit:

Ἔργα, τὰ μὲν προβέβηκεν, ἀμήχανόν ἐστι γενέσθαι
Ἄλλα.

additis inſuper his: „ Eldikiana leniorem ſibi „ viſam Brunckii criſin, et ἔργα defendi posſe „ loco Pindar. Olymp. II. 33."

451. Ἄγκυραι. Ex codd. reſtituit Brunck., ſed

ſed ita jam ante eum emendaverat Wopkens L. T. p. 74. Waſſenberghius, qui in Diſſ. de Tranſp. l. l. ſic quoque edendum curavit, mecum communicabat, ſe ita ante multos annos Wopkenſii immemorem correxiſſe.

THOMAE WOPKENSII

IN

C. CORNELII TACITI,

OPERA

ANIMADVERSIONES CRITICAE.

LIBRO UNDECIMO.

Cap. I. *Qui .. moneret Claudium, auri vim atque opes principibus infenſas; praecipuum auctorem Aſiaticum interficiendi Caeſaris, non extimuiſſe.*] In MS. Flor. *cauri* (vel *caveri*) *vim atque opes*: et *caveri v. a o.* ed. prima et aliae: Agr. *caveret v. a. o.* et Guelf. *cavere v. a. o.* quod Erneſtio edendum viſum eſt. *Vires et opes* jungi quidem aliquoties a noſtro, obſervamus ad Hiſt. II. 19. dubito autem an *vim atque opes*. Et ut hic *auri vim atque opes*, ſic infra c. 24. aurum *et* opes *ſuas inferant potius, quam ſeparati habeant.* Hiſtor. IV.

IV. 74. *penes quos* aurum *et* opes, *praecipuae bellorum cauſſae*. Malim igitur cum Lipſio et Pichena legere, *auri vim atque opes p. i.*

Cap. II. *Quos pecunia et ſtupro in omni flagitio obſtrictos arguebat.*] *In omni flagitio*, quod vulgo minus recte intelligitur, valet, ubi flagitium qualecunque admittendum esſet. Confer. Cicer. pro Caecina c. III. *Si quis quod ſpopondit*, qua in re *verbo ſe uno* obligavit, *id non facit*, *maturo judicio . . condemnatur*.

Cap. III. *Cum ſe honeſtius calliditate Tiberii . . periturum dixisſet*, *quam quod . . impudico Vitellii ore caderet.*] *Quod*, licet elegantius abſit post *quam*, dubito tamen an tollere Gronovio, nolentibus libris, licuerit, et hic, et in loco iſto Livii XXVI. 6. *Neque tam armati irrumpentibus Romanis reſiſtebant*, quam quod . . *misſilibus procul hoſtes arcebant.* et Cicer. poſt Red. in S. c. V. *piraticam ipſe fecisſet*, *ac minore quidem cum reip. detrimento*, quam quod *intra moenia nefarius hoſtis praedoque verſatus eſt*, *quo* &c. Sic ubi conjunctio *ut* plerumque omitti ſolet, addidit illam Livius II. 34. *ipſos potius cultores agrorum fore*, quam ut . . *coli prohibeant*. et lib. IV. 2. *et ſe millies morituros potius*, quam ut . . *tantum dedecoris admittant*. Adde quod idem lib. XXXIV. 2. *quid enim aliud . . faciunt*, quam quod . . *legem abrogandam cenſent?* in qua forma ſimplici *quam* utitur lib. XLI. 28. cum Cicerone Tuſc. I. 30. in Verr. V. 22. et 39. pro Sulla c. XII.

pro S. Roſcio c. XXXVII. pro Caecina c. III. Denique ita Florus I. 22. *nec minus ille ferociter injuriam armis vindicaſſet*, niſi quod *jam inferentem ſigna . . exarmavit* : ubi quaedam alia.

Cap. IV. *At cauſſa necis ex eo, quod domum . . congreſſibus praebuiſſent.*] *Ex eo*, quaſi Tacito minus dignum foret, cum MSto Guelfi et quibusdam edd. delendum, non dixerim, quum ſic quoque lib. I. 7. Cauſſa *praecipua* ex *formidine*, *ne Germanicus* &c. lib. XVI. 15. Cauſſa *feſtinandi* ex eo *oriebatur*, *quod . . metum Neroni fecerat*, *ne* &c. ubi Grutero, iterum turbanti, merito refragatur nuperus editor. Livius IV. 9. *quorum* cauſſa *atque initium traditur* ex *certamine factionum ortum.* Cicero Philipp. VI. c. I. Cauſſa . . *Kal. Jan. de repub. primum referendi fuit* ex eo, *quod XIII Kal. Jan. ſenatus, me auctore, decrevit.*

Ibid. *tanquam vidiſſet Claudium* etc. *eaque imagine gravitatem annonae dixiſſet.*] Rhenanus pro *dixiſſet* legebat *praedixiſſet*, vel *ſignificari dixiſſet.* Poſſet etiam conjectari *eamque imaginem gravitatem ad annonae duxiſſet*, vel *traxiſſet* . Sed *dixiſſet* notat *praedixiſſet* . ut Ovid. Epiſt. V. 33.

Illa dies fatum miſerae mihi dixit.

cum nota Heinſii. Cicero de Divin. I. 40. *et ſignis admoniti futura* dicebant . ubi alia exempla nos. Dares Phryg. Excid. Troj.

c.

c. VIII. *Caſſandra . . dicere coepit, quae Trojanis futura eſſent ſi* &c. Vide et Erneſtium.

Cap. V. *Nam cuncta legum et magiſtratuum munia in ſe trahens princeps, materiam praedandi patefecerat.*] Lipſio vocem *munia* injuria expellenti dudum oppoſueramus geminum locum lib. I. 2. ab erud. Erneſtio jam dextre allatum, addideram etiam Hiſt. IV. 39. *redit urbi ſua forma legesque et* munia *magiſtratuum.*

Cap. VI. *Qui famam in poſteros praemia eloquentiae cogitaviſſent pulcherrima.*] Quod *ad poſteros* Livius in his I. 36. *ut eſſet* ad poſteros *miraculi ejus monumentum*. idem ferme *in poſteros* dixit noſter. Ita et lib. VI. 46. *quippe illi non perinde curae gratia praeſentium, quam* in poſteros *ambitio.* lib. I 8. *primores civitatis* (heredes) *ſcripſerat . . jactantia gloriaque* ad poſteros.

Cap. VII. *Omitti curas familiaris, ut quis ſe alienis negotiis intendat.*] Bene *intendat*, inquit Acid. etiam omiſſo *ſe*. Quid ſi tamen, addit, illo retento, pro *intendat* legas *impendat?* Sic ſane ſcribere potuit auctor . ut lib. XII. 65. *ut vitam uſui ejus* impenderet. Sulp. Severus Dial. I. 1. *ut* me *hujus Sulpicii mei deſiderio verboſius* impenderem. Salvian. Gub. Dei, Praefat . *non ſatis conſiderantes, quam probabilibus materiis* ſe impenderent. Prudentius Periſteph. II. 20.

Nam morte mortem diruit,
Ac ſemet impendit *ſibi.*

Et ibid. hymn. X. 789.

Impende te ipſi, cujus ortus munere es.
Bene in datorem quod dedit refuderis.

Sic enim malim, quam ut vulgo *Impendere*. Etiam absque *ſe* legi posſet *intendat* ſcil. eas (curas.) vide Bentleium ad Horat. II. epiſt. I: 216. Sed librorum conſenſu ſatis vindicatur *ſe a. n. intendat*, i. e. a. n. intentus ſit. ut *intentum esſe negotiis* dixit Salluſt. Catil. c. II. 9. et LIV. 4. et Iugurth. c. LXXXIX. 2. Quinctil. I. 5. *acriter ſe in illud tenue diſcrimen grammaticus* intendat. et lib. IV. 4. *ut ſit haec commonitio judicis, quo* ſe *ad quaestionem acrius* intendat.

Ibid. *Exercendo agros.*] Sic praeter Virgil. et Colum. a V. D. allatos, Juſtinus II. 2: 3. et XLIII. 3: 5. Plinius VII. ep. 18. ubi alia interpretes, uti etiam ad Boëtium Conſ. V. 1. Adi quoque Barthium Adv. XXXV. 21.

Ibid *quem (modum) egresſi repetundarum tenerentur.*] i. e. reus foret. Cicero de Leg. III. 13. *Quis non frangeret eorum libidines, niſi illi ipſi, qui eas frangere deberent*, cupiditatis *ejusdem* tenerentur. quod merito ibi contra Manut. defenditur.

Cap. VIII. *quem . . ad praeſentiam Caeſaris vectum memoravi.*] *Ad praeſ. Caeſaris vectum*, i. e. ad Caeſarem, vel avectum, ut coram Caeſare ſiſteretur. Gregor. Turon. H. Franc. IV. 26. *postquam . . portas ingresſus, regis* praeſentiam *adiit.* c. 34. *cum*

ad

ad praeſentiam *jam dicti principis properasſent*. Sic paſſim ille. Mamertinus Genethl. c. 1. *ſi quidem apud tanti* praeſentiam *nominis hoc ipſum mihi maximum dicendi praemium videbatur, ut dicerem*. Auguſtin. Epiſt. XXXII. extr. *Filium . . etſi ad tuae caritatis* praeſentiam *ipſe non pergeret, ſtatueram literis in manu tua tradere, conſolandum*. Hanc igitur Taciti ſcripturam, quam etiam agnoſcit MS. Guelf. cum edit. Puteolani, ſollicitandam non puto, licet cum aliis MSS. et edd. jam editum ſit *ad p. C. vinctum*.

Ibid *qui necem fratri . . ac filio ejus praeparaverat*.] Gronovius cum Mureto ſcribit *properaverat*, quia vix Latine dici putat *necem cui praeparare*, neque elegantius eſſe *necem cui parare*. Poſteriore tamen phraſi utitur Tacit. lib. XIV. 58. *Plauto* parari necem, *non perinde occultum fuit*. Ovid. A. Am. I. 73.

Quaque parare necem *miſeris patruelibus auſae, Belides*.

Atque ita apud noſtrum, Salluſt. Phaedrum et alios *parare cui vim, dolum, perniciem* &c. Verbo aequipollente id *necem cui moliri*, dicitur lib. XIII. 1. *iemand den dood brouwen*. Sed nec *praeparaverat* plane damnandum, quoniam hoc compoſitum, ubi et alia ejusmodi, haud raro tantum non idem, quod ſimplex, valet. Oroſius VII. 5. *quanta multitudo hominum* praeparatam *mortem evaſerit*. vide lib. VI. 1. p. 420. Capitolin. in Pertin. c. X. *Sed Pertinaci factio* praeparata *eſt per Laetum*. Ambroſius de Paradiſo c. II. *nempe diabolo*

au-

auctore neces *videntur juſtis hominibus* praeparari, *exercere quoque parricidia filiorum*, &c. Hegeſip. II. 6. *ſive quia Judaeis ob gravia ſacrilegia . . ultimum excidium* praeparabatur . et c. 5. *quod a Romanis diſcedere et conciliabulum ſibi quaerere* praeparavisſent. Prudentius Periſt. X. 48.

Armis profanus praeparabat *impiis*
Altaris aram funditus peſſum dare.

Sic *praeparare inſidias*, Livius XXIX. 33. et Solinus Polyh. c. XXXVIII. et XLV. *claſſem*, Dict. Cret. I. 18. et Sueton. Ner. c. XLVII. *profectionem*, idem Tiber. c. XXXVIII. *coelos*, Ruffin. H. Eccl. I. 1.

Cap. IX. *Tunc . . caſus Mithridati datus eſt occupandi Armeniam, vi militis Romani ad excidenda caſtellorum ardua, ſimul Ibero exercitu campos perſultante.*] Salluſt. Jug. c. XXV. *maxume ſperans, diducta manu hoſtium aut vi aut dolis ſeſe* caſum *victoriae inventurum.* cum nota Cortii: In his *vi militis R.* Erneſtius ſubaudiebat *converſa*, aut aliud quid, quod lateat in ſequente *perſultante.* Sed nihil hic invenuſtam talem ſyllepſim agnoſcere cogit: pendetque haud dubie ablativus ita a praecedentibus, ut ſi plenius esſet . . *o. A. idque vi militis R.* (vel qua praeditus miles R. erat) *ad exc. c. a.* lib. I. 1. *Inde conſilium mihi pauca de Auguſto et extrema tradere; mox Tiberii principatum et cetera;* (idque) *ſine ira et ſtudio, quorum* &c. lib. II. 64. *mox Rheſcuporis egredi fines, vertere in ſe Cotyi data, et*

re-

reſiſtenti vim facere; (idque) *cunctanter ſub Augusto, quem . . metuebat . . enimvero* &c. lib. IV. 31. *At P. Suilium . . amovendum in inſulam cenſuit;* (idque) *tanta contentione animi, ut* &c. ſic XV. 55. extr. lib. III. 4. *Illic . . concidisſe remp., nihil ſpei reliquum clamitabant;* (idque) *promtius apertiusque, quam ut meminisſe imperitantium crederes.* Hiſt. I. 24. *quam . . largitionem Otho . . intendebat; adeo animoſus corruptor, ut C. Proculo . . agrum ſua pecunia emtum dono dederit:* (idque, vel quod fiebat) *per ſocordiam praefecti, quem nota pariter et occulta fallebant.* ubi rurſum aliquantum haerebat V. D. lib. II. 64. *Longum interfectori viſum: in itinere . . jugulavit:* (idque) *magna cum invidia novi principis, cujus* &c. lib. IV. 28. *Nec quievere Ubii quo minus praedas e Germania peterent:* (idque) *primo impune: dein circumventi ſunt*, &c. et c. 81. *quidam . . genua ejus advolvitur, remedium caecitatis exposcens gemitu:* (idque) *monitu Serapidis dei, quem* &c. Iterum Ann. III. 24. *nec niſi Tiberio imperitante, deprecari Senatum ac Principes auſus eſt;* (idque, vel adjutus, fretus) *M. Silani fratris potentia, qui per* &c. quem locum ad talem ferme ablativum illuſtrandum adduxi in lib. IV. 12.

Cap. X. *Exin validisſimas praefecturas invaſit: et reciperare Armeniam, ni Vibio Marſo . . cohibitus foret.*] Sic cum Rhenano Gronovius et Salinerius ex Budenſi MS. legunt et *reciperare* intelligunt *reciperabat.* Quia tamen minus uſitatus ejusmodi infinitivus ante ni, Erneſtius credebat potius ſcribendum *recipera-*

ra-

rabat, aut excidiſſe verbum. Poſſes item conjicere . . *invaſit*, *ut reciperaret A*: et ſic commode ſequitur, *ni Vibio* &c. vide ad lib. IV. 64 Venetae autem editionis *ſcripturae reciperare Armeniam parabat*, favet Guelf. Cod. *r*. *A*. *parebat*. Atque ita] Hiſt. III. 46. *Iamque caſtra legionum exſcindere* parabant, ni *Mucianus ſextam legionem oppoſuiſſet*, &c. lib. IV. 36. *Eadem in Voculam* parabantur, ni *ſervili habitu* . . *evaſiſſet*. Ann. I 24. *Quin* . . *inter ſe* . . *ferrum* parabant, . . ni *miles* . . *minas interjeciſſet*. MS. Flor. et ed. prima *r*. *A*. *habebat*, i. e. reciperaturus erat Armeniam; quod amplecterer, ſi hic uſus verbi, apud Lactantium ejusque aequales obvius, antiquioribus ſatis frequens eſſet: ideoque mallem *r*. *A*. *avebat*.

Ibid. *Ingens gloria atque eo ferocior.*] Sic M. Germ. c. XXXVII. *parva nunc civitas*, *ſed* gloria ingens. Plinius Pan. c. X. *Ita ille* . . ingens gloria, *ingens fama*, . . *te terris reliquit*.

Ibid. *Venationique intentum interfecere*, *primam intra juventam*. *ſed claritudine paucos inter ſenum regum*, *ſi perinde*] Formula elegans *inter paucos ſenum regum*, offendere non debuit Muretum, conjectantem, *paucis inferiorem regum*. lib. XVI. 18. *dein* . . inter paucos *familiarium Neroni adjutus eſt*. Livius XXIII. 44. *memorabiliſque* (pugna) inter paucas *fuiſſet*, *ni* . . *imber diremiſſet pugnantes*, et lib. XXXVIII. 15. *Cum ea res animos facit*, *tum* . . *ſitus* inter paucas *muni-*

tae

tae urbis. Curtius III. 11. *armis et robore corporis multum ſuper ceteros eminens, animo vero et pietate* in paucisſimis. adde lib. V. 5. et lib. VI. 8. Ruffinus H. Eccl. VI. 16. de raris *religioſa femina.* Sic Graece dicitur ἐν ὀλίγοις, obſervante Celeb. Hemſterhuſio ad Lucian. in ſomnio c. 2.

Ibid. *Quidem ad Meherdatem, prolem Phrahatis obſidio nobis datum.*] Raritas hujus uſus vocis *obſidium* ſuſpicionem mihi movet, legendum *obſidem nobis datum*. ut lib. XII. 10. *ideo regum* obſides *liberos* dari, *ut domeſtici* &c. lib. I. 44. *rediret legionum alumnus, neve* obſes *Gallis* traderetur.

Cap. XII. *Quo minus ſirueret crimina et accuſatores*] Sic lib. XII. 22. *molitur crimina et accuſatorem, qui objiceret* &c. confer lib. II. 74. *qui crimina et accuſationem, tanquam adverſus receptos jam reos inſtruebant*, cum n. Gronovii.

Ibid. *Illa . . multo comitatu ventitare domum.*] *Domum* ſc. ejus. ut lib. IV. 68. *ac jam ultro quaerere Sabinus Latiarem*, ventitare domum! *dolores ſuos quaſi ad fidisſimum deferre.*

Cap. XV. *Sed benignitati deum gratiam referendam, ne ritus ſacrorum . . per proſpera oblitterarentur.*] Optime vidit Gron. haec *ne ritus ſacrorum* &c. praecedentibus ſic adhaerere, quaſi legeremus *hanc* vel *ſic gratiam ref: ne ritus* vel *gratiam referendam ritibus . . non oblittarandis.* Durior ille quidem, ſed optimo cuique ſatis familiaris uſus conjunctionum *ut* et *ne*. lib. III. 62. *fidem atque virtu-*

tu-

tutem Magnatum decoravere, uti *Dianae Leucophrynae perfugium inviolabile foret*. lib. IV. 38. *qui ſatis ſuperque memoriae meae tribuent, ut majoribus meis dignum* (me) . . *credant.* quod immerito ſollicitari diximus . lib. XIII. 13. *primas adoleſcentis cupidines velaverat, praebueratque* (ſuum) *nomen*, ut *quae princeps furtim mulierculae tribuebat, ille palam largitetur*. Salluſt. Jug. c. XIV. *quod in familia noſtra fuit, praeſtitit*, uti *in omnibus bellis vobis adesſet.* Vellej. II. 15. *id majores . . diligenter vitaverant*, ut *cives .. in Italiam .. revocaverint*. ad quae duo loca, ut et alibi, plura.

Cap. XVIII. *Ne quis agmine decederet, nec pugnam niſi jusſus iniret.*] Pro *nec pugnam niſi jusſus iniret*, Gruterus e quodam Ms. legit *ne quis niſi jusſus iniret*, ſubaudito *agmen.* Sed hoc ſi voluisſet auctor, tali aliquo modo potius ſcripſisſet, *ne quis niſi jusſus agmine decederet aut iniret.* In altera autem haud dubiae integritatis lectione immerito culpat hic criticus, quod injusſu imperatoris pugnam ire ejusmodi delictum ſit, quod omni tempore ab omnique duce fuerit caſtigatum; quaſi hoc in delicto injusſu imperatoris ab agmine decedendi minus verum ſit, aut non illud aeque, atque hoc ab his legionibus, quas veterem ad morem reducebat Corbulo, negligi potuerit.

Ibid. *Quae nimia, et incertum an falſo jacta, vel aucta, originem tamen e ſeveritate ducis traxere*] Non ſane fuit, cur Pricaeus *immania* legeret pro *nimia*, i. e. nimis ſevera,

im-

immoderata . ut lib. III. 65. *ut . . certatim exſurgerent, foedaque et nimia cenſerent* . lib. VI. 7. *aut quae ipſis* nimia *et moeſta fuerant, ne pari taedio lecturos adficerent, verentur*. lib. XII. 52. *impotentiam muliebrem, nimiasque ſpes ejus arguens* . lib. XIII. 13. *ut nimia nuper coërcendo filio, ita rurſum intemperanter demiſſa*.

Cap. XIX. *Idem* (nationi Friſiorum) *ſenatum, magiſtratus, leges impoſuit: ac ne juſſa exuerent, praeſidium immunivit.*] ſcil. ibi, vel apud illos, de qua ellipſi ad Juſtin. VII. 1. et ſupra ad lib. I. 11. Rariore verbo *immunire* uſus Hegeſipp. V. 36. *diſpoſitis omnibus usque ad fundamenta terrae, quae caſtra . . Herodes* immuniverat . . atque ita Freinsh. lib. IV. 49. *obſidium coepit per praeſidia, quae opportune* immunierat. ubi vulgo *jam muniebat.*

Cap. XXIV. *ut non modo ſinguli viritim, ſed terrae gentesque in nomen noſtrum coaleſcerent.*] In Florent et Agric. MS. ἀσύνδετως, *ſed terrae, gentes in n. n. c.* et ſic paſſim noſter. Neque cum Heinſio tentaverim, *ſed integrae gentes in n. n. c.* nam alibi ita junguntur *terrae gentesque*. Cicero de Haruſp. Reſp. c. IX. *nec denique hoc ipſo hujus* gentis ac terrae *domestico nativoque ſenſu Italos . . ſuperavimus*.

Ibid. *et quod hodie exemplis tuemur, inter exempla erit.*] Plinius H. Nat. XXVIII. 9 *ſunt* inter exempla, *qui aſininum bibendo liberati ſunt podagra chiragrave*. Seneca Epiſt. XCVIII. *Nos quoque aliquid ipſi faciamus, animoſe: ſimus* inter exempla. Solinus Polyh. c. IV. *Pom-*

ponium . . nunquam ructaſſe, *habetur* inter exempla. Similiter *in exemplis eſſe* dixit Plinius H. N. lib. II. 100.

Cap. XXV. *Laetaque haec in remp. munia multo gaudio Cenſoris inibantur.*] *Laeta in remp.* ut lib. XII. 8. *veniam exſilii pro A. Seneca . . impetrat*, laetum in publicum *rata* &c. lib. VI. 22. *ideo creberrime et* triſtia in bonos, *laeta apud deteriores eſſe* . et c. 45. *millies ſeſtertium ea munificentia conlocatum*, *tanto* acceptius in vulgum, *quanto* &c. et ſic ſaepe *in vulgus*, pro vulgo, (in dativo) reſpectu vulgi. lib. III. 24. *ut valida divo Auguſto* in remp. *fortuna*, *ita domi improspera fuit*, *ob* &c. quo loco non tentandum *in repub.* lib. II. 47. *asperrima* in Sardianos *lues plurimum in eosdem miſericordiae traxit*. Mor. German. c. XXI. *recipitque ſatisfactionem univerſa domus*, *utiliter* in publicum, *quia periculoſiores ſunt inimicitiae juxta libertatem*. Sulp. Sever. H. S. I. 38. *multaque*, in domum *familiamque ejus execranda acciderunt*. Huc etiam refer, quae ad lib. I. 75. lib. VI. 24. et alibi.

Ibid. *Isque illi finis inſcitiae erga domum ſuam fuit*]. Noli cum Acidalio conjectare *circa domum*: ejusdem enim uſus particula *erga*. lib. IV. 20. *Ea primo Tiberio* erga *pecuniam alienam diligentia fuit* . aliaque addideram exempla, quae nunc leguntur in Indice. Ammianus XVI. 10. *fama . . erga haec explicanda quae Romae ſunt*, *obſoleſcit*. Cicero Att. VIII. ep. 3. *Cum merita Pompeji ſumma erga ſalutem meam* &c. de Provinciis Conſ. c. I. *virum . . in univerſam remp. tum etiam* er-

erga meam ſalutem fide ac benivolentia ſingulari. Oroſius V. 6. *Sicilia . . inſula et numquam* erga *ſtatum ſuum juris idonei.* Hegeſip. I. 36. *quod ſtudium* erga *cultum adoleſcentis habe-ret.* Salvian. adv. Avar. IV. p. 232. *Si enim* erga *Dei cultum . . futurus eſt vigens.* Auguſtin. C. Dei XIX. 23. *quae dedecora* erga *deorum obſequium in theatralibus agebantur.* Epiſt. CCII. . . *continentia praedicetur et* erga *conjugale vinculum fides.* Vulg. II. Macchab. IV. 49. erga *ſepulturam eorum liberaliſſimi extiterunt.* vide c. XI. 13. Ambroſium de Cain et Abel lib. II. 6.

Cap. XXVI. *abrumpi diſſimulationem etiam ipſe Silius, ſive fatali vecordia, an imminentium periculorum remedium ipſa pericula ratus, urgebat*]. Acidalium particulam *ſive* delentem, recte Erudit. Thomaſius in lib. Turſellini redarguit gemino iſto exemplo lib. XIV. 59. quod nunc *ἀκριβείαν* Erneſtii non ſubterfugiſſe video. Adde, ſis, noſtra obſervata ad Iuſtinum XXXII. 1. et Auctor. de c. corr. Eloq. c. V. *Abrumpi diſſimulationem . . urgebat*, ut Juvencus Hiſt. Ecc. III. 61. urget *Joannis caput a cervice revelli.* et vs. 649 *tum debita fortius* urget *Perſolvi.*

Ibid. *ne Silius ſumma adeptus ſperneret adulteram*]. Licet non plane ſpernam, quod praetulit Rhenanus ex Bud. MS. (cui etiam Guelf. concinit) *ſummam adeptus*; aliorum tamen conſenſui in alteram ſcripturam potius obtemperandum exiſtimo. lib. XII. 42. *nondum tamen* ſumma moliri *A. audebat* Hiſtor. II. 82. *egregios viros et mox* ſumma adeptos. Livius

XXXV. 42. *ſi* ſumma *petantur, et dantem et accipientem praegravatura.* Pacatus Pan. c. XXI. *ne ſtatim* ſumma *captemus.* Casſiodorus Var. I. 4. *hic eſt enim probatae conſcientiae fructus, ut quamvis* ſumma *potuerit* adipiſci, *judicetur tamen ab hominibus plus mereri.* Ammian. XVI. 6. *circumlatrabat Arbationem invidia, velut* ſumma *mox* adepturum, *decora cultus imperatorii, praeſtruxisſe.* Auctor de Causſis Corr. Cloq. c. X. *quod . . errare mavis et* ſumma adepturus, *in levioribus ſubſiſtis.* Vellej. II. 76. *qui natus obscurisſimis initiis, parum habebat* ſumma *accepisſe, et proximus a Caeſare esſe.* ubi alia.

Ibid. *Nomen tamen matrimonii concupivit, ob magnitudinem infamiae, cujus apud prodigos novisſima voluptas eſt.*] *Prodigi* Erneſtio ſunt famae prodigi: ſed nonne potius voluptatibus et luxuriae dediti, ſuae alienaeque fortunae pudicitiaeque prodigi, ut loquitur Vellej. II. 48?

Cap. XXVIII. *Sed in eo diſcrimen verti, ſi defenſio.*] Ita Livius VIII. 27. discrimen *profecto rerum ſuarum in bello Samnitium eventuque ejus* verti.

Cap. XXXI. *Quibus fatentibus, tum certatim ceteri circumſtrepunt, iret in caſtra*] Fallitur Erneſt. cum nullo modo ferri hic posſe ait particulam *tum*, ideoque *jam* ſubſtitui debere putat. Livius III. 19. *Pace parta, inſtare* tum *tribuni Patribus, ut* &c. lib. XXII. 11. *Ita rebus divinis peractis,* tum *de bello.. retulit.* vide Turſell. de Partic. Facile ceteroquin reſcribi poteſt, *eum certatim c. c.* ut

Hiſt.

Hiſt. II. 44. *vallum ingreſſus clamore ſeditioſorum et fugacium* circumſtrepitur.

Ibid. *Satis conſtat, eo pavore offuſum Claudium, ut identidem interrogaret*]. Agric. MS. non male, *eo pavoris effuſum*: ut alibi apud noſtrum; *in amorem, in adulationem effuſus.* Sed nequaquam deſerenda eſt reliquorum librorum ſcriptura, licet amicus Rykii conjiceret, *eo pavore ſuffuſum*, aliusque V. D. (in R. Steph. Theſauro v. *offuſus*) *eo pavore effuſum*. Quamvis enim proprie ac ſaepius dicatur *offunditur mihi pavor, metus* &c. (vide ſupra c. 20. et alibi) dici tamen etiam poteſt, *offundor pavore, metu* &c. et *offundit me pavor, metus* &c. Paremque conſtructionis differentiam in verbis *obtendi, obduci, obdi, adſpergi, circumfundi, circumdari, praetexi* aliisque animadverti innumeris apud Latinos licet. Valerius Max. II. 7: 6. *Nam oculos tuos certum ſcio, clariſſima in luce tenebris offuſos, ingens animi opus intueri nequiviſſe*. i. e. quibus tenebrae offuſae ſunt, ut loquitur lib. VII. 3: 9. Cicero de Fin. III. 14. *ut enim obſcuratur et* offunditur luce *ſolis lumen lucernae*, &c. Seneca de Ira II. 35. *iram figuremus* . . offuſam *multa* caligine, *incurſitantem vaſtantem* &c. ubi fruſtra *offuſa* malebat V. D. in Steph. Theſauro *v. incurſito.* Lactant. VII. 24. Tunc *auferentur a mundo tenebrae illae*, quibus offundetur &c. vide de Ira Dei c. I. 5. Obſequens de Prodig. c. CXXIV. *Cum* . . offundente (ſcil. eos) *nimborum caligine prohibentur tranſire*. ubi Heinſ. volebat

 of-

offundente ſe. n. c. ſine cauſſa quidem ſontica. Confer notata ad lib. III 54.

Ibid. *Valentem . . . interrogantibus quid adſpiceret, reſpondiſſe tempeſtatem ab Oſtia atrocem: ſive ceperat ea ſpecies, ſeu forte lapſa vox in praeſagium vertit*]. Erneſtius *ſive ceperat* ſic intelligit, ut ſubaudiatur *animum ejus*. Ego mallem *ſive coeperat ea ſpecies*, i. e. exorta erat. Sed ambigo.

Cap. XXXII. *Non rumor interea, ſed undique nuntii incedunt, qui . . afferrent*]. Freinshemio videbatur legendum *incidunt*; ſed non poſtferendum alterum. lib. I. 5. *quippe rumor inceſſerat, . . Auguſtum . . . Planaſiam vectum* &c. lib. VI. 23. *quia rumor incedebat, fore ut . . conciliaretur Caeſar*, ſic lib. II. 55. extr. Hiſtor. IV. 54. inceſſeratque *fama, primores* &c. confer ad lib. XIV. 22. et lib. XV. 27.

Cap. XXXIII. *Ac ne . . ad poenitentiam a L. Vitellio . . mutaretur*]. MS. Guelf. *invitaretur*, pro *mutaretur*; quod tamen placuit Tacito etiam lib. VI. 36. Hiſt. IV. 37. et alibi. *Mutari ad miſericordiam*, Livius XXIV. 26. *ad vera*, noſter Hiſt. V. 13 *ad bona*. Ruffin. H. Eccl. IV. 15.

Cap. XXXIV. *Et jam erat in adſpectu M. clamitabatque, audiret . . matrem; cum obſtreperet accuſator*]. Nil ſane cogit reſcribi *cum obſtrepere a.* licet infinitivi illius uſus ſit legitimus, ut in vindicando Lactantio M. Perſec. c. XVII. pluribus oſtendimus. Erratque Freinshemius, quod negat particulam

cum,

cum, in hoc orationis nexu, cum imperfecto ſubjunctivi; conſtrui. lib. XII. 68. *votaque pro incolumitate principis . . nuncupabant;* cum *jam exanimis veſtibus et fomentis* obtegeretur, *dum res* &c. lib. XIV. 64. *Paucis dehinc interjectis diebus mori jubetur;* cum *jam viduam ſe . . teſtaretur;* &c. lib. XVI. 5. *quique . . advenerant, neque adſpectum illum tolerare, neque labori inhoneſto ſufficere;* cum *manibus neſciis fatiſcerent, turbarent gnaros* &c. Hiſt. I. 39. *Iam Marius Celſus haud laeta retulerat;* cum *alii in palatium ire . . plerique roſtra occupanda* cenſerent. lib. II. 52. *conviciis . . initium caedis quaerebant;* cum *alius inſuper metus ſenatoribus* inſtaret, *ne* &c. Ita Cicero pro Cluentio c. IX. *dies nondum decem intercesſerant;* cum *ille alter filius infans* necaretur. in Verr. V. 54. *Itaque . . concidit;* cum *illi nihilominus jacenti latera* tunderentur; &c. et infinita alibi exempla istiusmodi.

Cap. XXXVI. *ſponte an coactus tam magna peccavisſet, nihil referre*]. Quod Oxon. habet *tam magna patravisſet*, ſe non ſpernere declarat Erneſtius. Praeferendum certe non eſt. lib XV. 21. Plura *ſaepe* peccantur, *dum demeremur* &c. Livius XXVI 12. *quia* majora *in defectione* deliquerant, *quam quibus ignoſci posſent.* Lactant. III. 9. *Videmus, in tribus verbis quot et* quanta peccaverit. Vulg. II. Paralipom. c. XXXIII. 23. *et multo* majora deliquit. Cicero de Amic. c. XII. *ne exiſtiment ita ſe alligatos, ut ab amicis* magna aliqua *in rempub.* peccantibus *non diſcedant*.

 Sic

Sic enim illic legendum videtur potius, quam *magna aliqua re in remp. p.* Idem peccare *eadem, multa* &c. alibi dixit.

Cap. XXXVII. *denunciatque centurionibus et tribuno, qui aderant, exſequi caedem: ita imperatorem jubere.*] *Exſequi* pro ut exſequantur. Hegeſipp. I. 14. denunciat *Scaurus Hyrcano regique Arabiae* discedere *ab obſidione.* adde quae ad lib. XV. 25.

Ibid. *cum impetu venientium pulſae fores.*] Fruſtra Heinſius *irruentium*, quoniam *venire* ſic paſſim valet irruere vel, cum impetu venire. V. Agric. c. XXXVII. *ni ... equitum alas . . venientibus oppoſuiſſet, quantoque ferocius accurrerent, tanto acrius pulſos in fugam disjeciſſet.* Adi quae Burmann. et Duker. ad Phaedri Fab. XXI. et Flori III. 8. Neque porro cum viro laudato *impulſae* reſcribi opus est pro *pulſae*. Terent. Adelph. V. 3: 2. *quisnam a me* pepulit *tam graviter fores?* Nos *tegen de deur aanbonzen*. confer ad Hiſt. III. 25.

Cap. XXXVIII. *ictu tribuni transfigitur.*] Lipſius malebat *transigitur*, ut *gladio, ferro tranſigere* lib. II. 68. et lib. XIV. 9. et 37. Sed absque libris nihil movendum. Dictys Cret. IV. 11. *Quo . . procurrens adverſus hoſtem, per utrumque latus geminato* ictu transfigit. Sic Livius aliique.

LIBRO DUODECIMO.

Cap. I. *ſuam quaeque nobilitatem, formam, opes contendere, ac digna tanto matrimonio oſtentare*]. Recte Flor. et Guelf. codex cum ed. Puteolani. aliorumque, *ac dignam tanto m. o.* dixi ad lib. I. 35. Pro altero tamen lib. XIII. 46. *Illum animo et cultu magnificum: ibi ſe ſumma fortuna digna viſere.*

Cap. II. *haudquaquam novercalibus odiis uſura in Britannicum et Octaviam*]. Ex eo, quod habet regius et Agr. codex *viſura Britannicum et O.* Heinſius, applaudentibus aliis, fingebat *nov. odiis urſura B. et O.* Ego vero vulgatae lectioni palmam incunctanter defero. Ovidius Triſt. III. 8. extr.

At quoniam ſemel eſt odio *civiliter* uſus,
Mutata levior ſit fuga noſtra loco.

Sic *clementia uti in captos*, Nepos Alcib. c. V. nec immerito inſolentia participii *urſura* faciebat, ut dubitaret Erneſtius.

Cap. III. *Juvenemque et alia clarum, inſigni triumphalium et gladiatorii muneris magnificentia protulerat ad ſtudia vulgi.*] Damnare Pichena non debuit, quod edd. vett. cum MS. Guelf. exhibent *j. et alias clarum*; nam *alias* ita pro extra vel praeter illud, venit lib XVI. 1. *aut reges Numidarum*; *et* aliàs *infenſos, cupidine auri ad bellum accenderentur.* Nec multum differt in his Sulp. Severi Dial.

III. 11. *Maximus Imperator*, alias *ſane bonus*, *depravatus conſiliis ſacerdotum*, &c. Solin. Pol. LXV. p. 192. *Est et Eale* alias *ut equus cauda vero Elephanti*. Prudent. Hamart. 363.

Ut genuit David, alias *pater optimus*, *unum*
Crimen Abeſſalon.

vide et Perizon. ad Sanct. Min. I. 17. Similis interdum uſus τȣ *alioquin*. Hist. III. 32. *ditem* alioquin *coloniam*, *majorum opum ſpecie complebat*. Valer. Max. II. 2. fine: *quo tam ſalubri facto vir* alioqui *bellicis operibus excellens*, *Maximus cognominatus est*. Vide et in Frontin. Strat. I. 11. 10. obſervata. An vero ſic uſpiam apud noſtrum occurrat *alia*, vehementer dubito. Porro quia non in ſingulari *inſigne triumphalium*, ſed plur. *inſignia*, dicere ſolet Tacitus, aut plenius *per inſignia* t. legunt viri docti, aut *inſigni* pro adjectivo habent, referuntque ad *magnificentia*. Mihi, cum in ſuis libris legeret Lipſius, quod etiam in edit. prima exſtat, *inſignia triumphalium*, legendum forſan in ſequentibus videtur, vel *inſignia triumphalium et g. m. magnificentia*. ut lib. II. 52. *et decrevere patres* triumphalia *inſignia*.

Ibid. *In animo principis*, *cui non judicium*, *non odium erat*, *niſi indita et juſſa*.] Vaga nimis ac generalis ſignificatio videtur vocis *indita*, ideoque cum Mureto et Acid. malim *indicta et juſſa*. At ſic oritur, inquit V. D. tautologia. Non alia ſane, quam quae auctori noſtro peruſitata, ut quibusdam exemplis

plis jam monſtravimus ad lib. IV. 35. Ejusdem generis ſunt: lib. XIV. 21. *ſedes theatro . . conſurgeret et ſtrueretur* . ubi glosſematis loco iſta *et ſtruere* habere non debuit Erneſt. Sic *generari et naſci*, Hiſt. I. 16. *emendata et correcta*, ibid. 37. *defendere*, *tueri*, Mor. Germ. c. XIV. *connexa et cohaerentia*, c. XVI. *vicit ac ſupergreſſa eſt*, V. Agric. c. I. *factum et compoſitum eſt*. c. XL. *poſteritati narratus et traditus*, c. XLVI. *abiit jam et transvectum eſt tempus*, Hiſt. II. 76. *verterat ſe transtuleratque*, lib. IV. 11. adde quae ad Ann. XV. 64. et Vit. Agric. c. XLV.

Cap. IV. *Serere crimina in Silanum.*] Malebat cum MSto Rhenanus *ferre c. i. S.* non ego. Livius XXIV. 23. *nunc etiam infimae plebis homines* crimina ſerebant in *ſenatum optimatesque*. Sic *ſerere rumores*, *certamina*, *praelia*, apud noſtrum, Salluſt. alios. Adi etiam commentatores ad Silium VIII. 266. Nunc etiam *ſerere* placuit Erneſtio.

Cap. V. *Summamque reip. agi.*] Emendationi doctorum, *ſummam remp.* legentium, favet quidem quamvis obſcuriuscule MS. Florentinus; ſed nec alterum minus Latinum, ut luculente probavit Erud. Iſ. Valkenaerius ad Cicer, Famil. XIII. ep. 68 et Cl. Cortius ad eundem locum. Et ſic *ſumma rerum*, *imperii*, *belli*, *expeditionis* &c. apud Tacitum ceterosque optimos. Conſuls et hic Erneſtium.

Cap. VI. *Statueretur imo documentum, quo uxorem Imperator acciperet*] Nimis argute

Pi-

Pichena *acciperet* interpretatur, *non arriperet ſed acciperet*, cum haud dubie ſimpliciter valeat *duceret*, *ſibi acquireret*. ut lib. VI. 20. *ſub idem tempus . . Claudiam, M. Silani filiam, conjugio* accepit. Hyginus Fab. CLXVIII. *impetratas ſorores patrueles acceperunt uxores.* Vulg. Geneſ. VI. 2. acceperunt *ſibi uxores ex omnibus, quas elegerunt.* Caeſarius Homilia X. *Et ſi virgo esſe non poteſt, non ad hoc premitur, ut uxorem non permittatur* accipere. Sic Sulp. Sever. H. S. I. 8. 11. et 28. Pro *quo* cum Lipſio et Gron. legendum *quomodo*, niſi explicari forte posſit ex quo, ad vel juxta quod, *ut hoc exemplo*, Salluſt. Catil. c. LI. 36. *eo ſigno*, c. XLIII. 1. *ea imagine*, lib. XI. 4.

Cap. X. *Non ſe foederis ignaros, nec defectione a familia Arſacidarum venire, ſed filium Vononis, nepotem Phrahatis, arceſſere adverſus dominationem Gotarzis.*] Incongruum puto, quod Rhenanus aliique ex MSStis legunt *accedere* pro *arceſſere*, quod jam ediderat Puteolanus, quoque adſcito, verba haec *ſed filium* &c. longe aptiore nexu ſubjiciuntur praecedentibus *non ſe* —— *venire.* Et friget hic plane *filium V. accedere* pro partibus filii V. accedere.

Cap. XI. *Ut non dominationem et ſervos, ſed rectorem et cives cogitaret.*] Meliori ἀντιθέσει legeres, *ut non dominatorem et ſervos, ſed rectorem et c. c.* quamquam ſine libris nihil attentaverim. Confer Juſtin. XLII. 4. *Sed Orodes plus hoſtem, quam fratrem cogitans, in conſpectu ſuo trucidari eum juſſit*. et lib. XIX.

XIX. 2. *ut hoc metu ita in bello imperia* cogitarent, *ut domi judicia legesque reſpicerent*. ubi v.

Ibid. *Clementiamque ac juſtitiam, quanto ignara barbaris, tanto toleratiora capesſeret.*] Nimis inſolens illud *toleratiora*, vixque dubito quin *tolerantiora* dederit Tacitus, ut *intolerans* pro intolerabili, eſt lib. III. 45. et lib. XI. 10. nec non, ut notat Gronov. Obſ. I. 14. apud Gell. XIX. 7. et Flor. IV. 12. 36. ubi lege quoque Dukerum. Adde quae de talibus adjectivis Drakenborchius ad Silium II. 98. et nos ad Hiſt. I. 34. *Tolerantiora* dixit, quaſi praecesſisſet *clementia et juſta imperia.*

Cap. XIII. *Exin nivibus et montibus feſſi.*] Metonymia elegans. V. Agric. c. XXXIII. *cum vos paludes montesve et flumina fatigarent.* Cicero pro Plancio c. X. *quod feſſum inedia* fluctibusque *recrearent*. II. Catil. c. X *quo autem pacto illi Apenninum atque illas pruinas ac* nives *perferent?* Plinius IV. ep. 11. *ſe comitium et* virgas *pati nolle.*

Cap. XV. *Relictos in novo regno Cotyn juventa rudem*]. Cave amico Rykii credas legendum *juventae rudem.* Tib. III. 8. *incallidus alioqui et facilis* juventa. lib. IV. 23. *Jubae filio*, juventa *incurioſo*. Hiſt. IV. 68. *ſpe ac* juventa *properus.* Hegeſipp. V. 19. *filius . . .* juventa *alacris.* c. 20. *Titus . . audex* juventa..

Cap. XVI. *Ac ni nox praelium diremisſet, coepta patrataque expugnatio eundem intra diem foret.*] Salluſt. Jug. c. XXI. 2. *et ni multi-*

tu-

tudo togatorum fuiſſet, . . uno die inter duos reges coeptum *atque* patratum *bellum foret.*

Cap. XVII. *Poſtero miſere legatos, veniam liberis corporibus orantes: ſervitii decem millia offerebant. Quod adſpernati ſunt victores, quia trucidare deditos ſaevum, tantam multitudinem cuſtodia cingere arduum: ut belli potius jure caderent. Datumque militibus, qui ſcalis evaſerant, ſignum caedis. Excidio Upſenſium metus ceteris injectus.*] An ideo victores oblata Uſpenſium aſpernabantur: quia illos, ſi ſe dederent, ſaevum, tantamque multitudinem cuſtodia cingere arduum nimis eſſet? Nugae merae. Tu mecum ſic diſtingue ac lege: *Quod aſpernati ſunt victores. Quia trucidare deditos. ſaevum, tantam multitudinem cuſtodia cingere arduum, ut belli potius jure caderent, datum militibus . . ſignum caedis.* Saepe conjunctio *quia* ſic inchoat periodum, pro *quia autem*, vel *ut quia*, ut obſervavit ad Salluſt. Jug. 65. Waſſius, et Cortius ad ejusdem Catil. c. XVIII. 8. quae tamen forma criticis aliquoties cum librariis erroris cauſſa fuit. confer ad lib. II. 34. Sic lib. XIII. 48. *Cumque* &c. *C. Caſſius adhibendo remedio delectus.* Quia *ſeveritatem ejus non tolerabant, precante ipſo ad Scribonios fratres ea cura transfertur.* Hiſt. V. 15. *minor tamen quam pro tumultu caedes*. quia *non auſi egredi paludem Germani, in caſtra rediere.* Livius VII. 17. *et . . populi juſſu triumphavit. Quia alter Fabius bello retinebatur, res ad interregnum redit*. lib. III. 47. *Quem decreto ſermonem praetenderit, forſan aliquem verum au*

cto-

ctores . antiqui tradiderint. Quia *nuſquam ullum ... veriſimilem invenio, id quod conſtat nudum videtur proponendum.* Sic lib. XXXVIII. 28. Florus I. 1 *Itaque matrimonia a finitimis petita. Quia non impetrabantur, manu capta ſunt.* Hegeſipp. III. 16. *Hortabatur armigerum ſuum dicens, percute me, ne . . illudant me.* Quia *armiger timuit, ipſe ſe gladio transverberavit.* Nepos Eum. c. VII. *Itaque . . bellum adv. Antigonum comparavit.* Quod *una erant Macedones complures . . invidiam verens.* &c. ubi *autem* injiciendum merito negabat Boſius. S. Severus H. S. II. 24. *Rex petit pacem* . quia *infido ingenio male uſus, perfidiam conſecuta ultio* . quem locum fruſtra ſollicitant. Adde quae in Hiſtor. I. 13.

Cap. XVIII. *Ad Eunonem convertit, propriis odiis infenſum, et recens conjuncta nobiscum amicitia validum.*] Recte monuerunt, ſenſu flagitante legendum *p. odiis nullis infenſum*, aut potius cum MS. Agric. *p. odiis non infenſum.* Mihi in mentem veniebat *p. odiis inoffenſum*, qua voce utitur Tacit. lib. XIII. 30. *cui . . inoffenſa tot imperatorum malitia fuit*: Hegeſipp. V. 44. *Sed ubi parietes* inoffenſa *ab ictu arietum mole ſua viderunt manere,* &c. Poſtmodum etiam vidi, eandem in conjecturam incidiſſe Jac. Gronovium, adducto loco ex lib. I. 56.

Cap. XIX. *Sed ne triumpharetur, neve poenas capite expenderet.*] Silius Ital. VI. 587.

nimium vivacis dura ſenectae
Supplicia expendi

cum

cum n. Dausqueji et Drakenb. In Florent. et Agric. exſtabat *neve poenas capite exciperet*: pro quo Amicus Rykii tentat *n. p. c. exigerent.* Sed ita Quinctil. declam. CCLXXIV. *eas* poenas *adverſus tyrannum conſtituere, quas poſſit* excipere *in vita.* Hegeſipp. III. 3. *Indignum certe videri, ut eo* poenam exciperet, *quia melius conſuluisſet.*

Cap. XX. *meritum quidem novisſima exempla Mithridatem.*] Sic, obſervante Pichena, lib. XV. 44. *adverſus ſontes et novisſima exempla meritos.* Addatur Livius XXXVIII. 43. *et omnia* exempla *belli edita in ſe, caedibus, incendiis*, etc. Caeſar Gall. I. 31. *et in eos omnia* exempla *cruciatusque edere*. ibique Intt.

Cap. XXII. *Qui objiceret Chaldaeos, Magos, interrogatumque.*] *Objicere Chaldaeos, Magos* eſt uſum Chaldaeorum, Magorum. Parili metonymia Aſconius Ped. p. 151. *Fabia v. V. causſam inceſti dixerat, cum ei* Catilina objiceretur. Cicero pro Murena c. V. Objecta *eſt enim* Aſia, *quae ab hoc non ad voluptatem et luxuriam expetita eſt, ſed in militari labore peragrata.* Philipp. Or. II. c. XV. Caſtra *mihi Pompeji atque omne illud tempus* objeciſti. Livius XL. 15. Romanos objicis *mihi* . . *mihi cum Romanis amicitiae causſa tu fuiſti pater*. quem locum jam attuliſſe recordor ad illum Juſtini XXVIII. 2. Poenos *illis et* Gallos . . *exprobrantes*. i. e. cladem ab illis illatam.

Ibid. *Unde vis Agrippinae citra ultima ſtetit.*] *Ultima, novisſima, extrema,* pro exitio. infra

ſra c. 67. *quando* ultima *timebantur, ſpreta praeſentium invidia.* lib. VI. 50. *Caeſar in ſilentium fixus a ſumma ſpe* noviſſima *exſpectabat.* lib. XV. 59. *poſt domi ſecretus animum* adverſum ſuprema *firmabat.* Hiſtor. IV. 59. *famem, ferrumque et* extrema *paſſuros.* Curtius lib. III. 1. *qui denunciaret, ni dederent, ipſos* ultima *eſſe paſſuros.* et lib. IX. 9. *famem et* ultima *ſibi ominabantur.*

Cap. XXV. *Adoptio in Domitium auctoritate Pallantis feſtinatur.*] *In Domitium* pro in Domitio, circa Domitium, quomodo *venenum in Pyrrhum,* lib. II. 88. *mandata in Germanicum,* lib. III. 16. *dona in promtos,* lib. VI. 1. *nova in fratrum filias conjugia,* lib. XII. 6. Cicero in Verr. III. 10. *Quid eſt hoc? utrum praetoris inſtitutum* in ſocios, *an* in hoſtes *victos inſani edictum atque imperium tyranni?* lib. IV. 41. *quod* in hominem *innocentem . . ſingulare ſupplicii genus excogitavit* . et ibid. *tibi Marcelli ſtatua pro patibulo* in clientes *Marcellorum fuit: tu ex illius honore* in eos *ipſos . . ſupplicia quaerebas.* Et alia de hoc uſu praepoſitionis ad lib. VI. 24. lib. I 78. et ſaepius.

Cap. XXVI. *Quibus patratis, nemo adeo expers miſericordiae fuit, quem non Britannici fortunae moeror afficeret.*] Tentari ſe legere, ait Erneſtius, *fortuna moerore afficeret,* quamvis vulgatum ferri poſſe, licet durius, agnoſcat. Recte ſane dici videtur *moeror fortunae,* ut Ovidius Triſt. III. 11: 37.

Carnifici fortuna *poteſt mea flenda videri:*
Te tamen eſt uno judice moeſta *parum.*

Triſtem fortunam dixit idem Epiſt. III. 43. Atque ita *moeſtum* pro miſerabili lib. I. 61. et lib VI. 7. ac ſaepius reperias: ut et *moerorem* pro miſeria, lib. VI. 27. Nec raro ſic iidem caſus junguntur, ut duplex iſte genitivus in his, *Britannici fortunae moeror;* quod pluribus monuimus ad Cicer. Tuſc. IV. 6. Vellej. Pat. I. 12. et Juſtin. XII. 16. Sic lib. XIII. 16. Agrippinae . . *ea conſternatio* mentis . . *emicuit, ut* &c. lib. XI. 33. *non aliam ſpem* incolumitatis Caeſaris *affirmat, quam ſi* &c. ubi vir laudatus forte melius esſe putat *Caeſari*, quod mihi non videtur. V. Agric. c. XXX. *hodiernum diem.. initium* libertatis *totius* Britanniae *fore.*

Ibid. *Neque enim ſegnem ei fuisſe indolem ferunt; ſive verum, ſeu periculis commendatus, retinuit famam ſine experimento.*] Optimo jure vindicat Lipſius illud *ſive verum*, i. e. ſive hoc eſt verum, de qua ellipſi ad lib. XV. 74. et alibi. Sic V. Agric. c. XL. *eumque . . ne appellato quidem eo ad Domitianum remeasſe:* ſive verum iſtud, *ſive ex ingenio principis fictum ac compoſitum eſt.* Mor. German. c. XXXIV. *et ſuperesſe adhuc Herculis columnas, fama vulgavit:* ſive adiit Hercules, *ſeu quidquid ubique magnificum eſt, in claritatem ejus referre conſuevimus.*

Cap. XXIX. *Prima imperii aetate clarus acceptusque popularibus; mox diuturnitate*]

Ma-

Malim *carus acceptusque popularibus*. ut Salluſt. Jug. c. LXX. *hominem nobilem, magnis opibus*, carum acceptumque popularibus. ubi omnino conſulantur intt. Saepius iſta quoque junxit Sulp. Sever. cum aliis.

Ibid. *Nam vis innumera, Ligii aliaeque gentes adventabant*]. Tali appoſitione lib. IV. Hiſt. 39. *Et tertia legio, familiaris A. Varo miles, in Syriam remiſſa*. Lib. V. 16. *attamen fuſos* Germanos, *quod roboris fuit*. i. e. ex Germanis. Virgil. Aen. IX. 132. *tot* millia *gentes arma ferunt Italae*. Sic enim recte legitur, cum alii velint *gentis*. Livius XXIV. 42. *annuli aurei, torques armillaeque, magnus* numerus. lib. XXXVIII. 16. *Hi Galli, magna vis hominum . . in Dardanos pervenerunt*. Sic c. 20. et lib. XXXIX. 5: 16. et alibi. Juſtinus XXXVIII. 4. *Cimbros, immenſa* millia . . *populorum* . . *inundaſſe Italiam*. Videatur et Perizon ad Sanct. Min. IV. 8: 1.

Cap. XXXI. *At . . propraetorem turbidae res excepere*]. Hiſt. V. 10. *bellum . . opprimere coeptantem Ceſtium . . varia praelia . .* excepere. Vellej. II. 55. *Victorem belli Africani C. Caeſarem gravius* excepit *Hiſpanienſe*. Livius XL. 22. *quantum in altitudinem egrediebantur; magis magiſque . . invia loca* excipiebant. Cicero de clar. Orat. c. XCII. *Interim me quaeſtorem Sicilienſis* excepit *annus*. Plinius VI. ep. 15. *Mirificae rei non interfuisti; ne ego quidem, ſed me recens fabula* excepit. Curtius VI. 2. *ut primum inſtantibus curis laxatus eſt animus, . .*

 ex-

excepere *eum voluptates.* Sic lib. VIII. 2. Caeſar B. Civ. I. 21. *quid Lentulo, quid reliquis accideret, qui quosque eventus exciperent.* Ruffinus H. Eccl. VI. 29. *quanta adv. Originem geſta ſint . . quique exitus eum ſusceperit . . ex ipſis . . horum notitiam ſumet.* Confer notam ad Hiſt. III. 34.

Ibid. *Ille . . citas cohortes rapit; et caeſis, qui restiterunt, disjectos conſectatus . . detrahere arma ſuſpectis . . parat*]. Latinitate, ut putabat, poſtulante reponit Erneſtius, *qui reſtiterant;* quum ſi ad praecedentia iſta *rapit* et *parat* reſpicias, elegantius ſit illud perfectum *reſtiterunt*, quamvis talium incurioſum paſſim inveniamus Tacitum cum omnibus aliis, ut multoties oſtendimus. vide ad lib. XIII. 1. et alibi.

Cap. XXXII. *colonia . . deducitur in agros captivos*]. Loco hoc vindicavimus illum Iuſtini XLIII. 3. *in* captivis agris *multas colonias conſtituerent.* Sic Salluſt. Fragm. IV. 4. *Attalum custodem* agri captivi . . *miſerrimum ſervorum effecere.* Livius II. 48. captivum agrum *plebi quam maxime aequaliter darent,*

Cap. XXXIII. *Ut cuncta nobis importuna, et ſuis in melius esſent.*] Ut alibi dicitur *esſe in rem, esſe bono*, ita hîc *in melius esſe.* Infra c. 39. *earum robore aequata pugna, dein nobis* pro meliore *fuit.*

Cap. XXXIV. *Illum diem, illam aciem teſtabatur aut recipiendae libertatis aut ſervitutis aeternae initium fore*]. Aliud agunt Lipſius et Acidal. dum contra librorum fidem expel-

pellere tentant τὸ *initium*, i. e. cauſſam, occaſionem. Hiſt. IV. 4. *Iſque praecipuus illi dies magnae offenſae* initium *et magnae gloriae fuit*. V. Agric. c. XXX. *Magnus mihi animus eſt, hodiernam* diem *conſenſumque veſtrum* initium libertatis *totius Britanniae fore*. Salluſt. Jug. c. XLIX. *Illum* diem *aut omnes labores et victorias conſummaturum* (male vulgo *confirmaturum*) *aut maximarum aerumnarum* initium *fore*. Juſtinus XLI. 4. *quem* diem *Parthis exinde ſolennem*, . . *velut* initium libertatis *obſervant*. Pacatus Paneg. c. III. *De te igitur mihi ſermonis hujus auſpicium erit ille* felicitatis *publicae* auceps dies, *qui* &c. Oroſius III. 1. *Athenienſibus vero haec eadem* pugna initium *recuperandae potentiae* . . *fuit*. vide etiam infra lib. XIII. 45. lib. XIV. 12. lib. XVI. 10.

Cap. XXXV. *Poſteaquam facta teſtudine* . . *ſaxorum compages diſtractae, parque cominus acies*]. Non exputo, cur amicus Rykii vellet *acta teſtudine*. Livius XXXI. 39. *deinde* . . *partim* teſtudine facta, *per adverſos vadunt hoſtes*. lib. XXXIV. 39. *Sublatis deinde ſupra capita ſcutis* . . teſtudine facta, *ſubibant*. Ita lib. XLIV. 9. &c.

Cap. XXXVII. *Ipſa ſemet parti a majoribus ſuis imperii ſociam ferebat*]. i. e. verbis rebusque profitebatur. lib. I. 2. *poſitoque triumviri nomine, conſulem* ſe ferens . . *inſurgere paullatim* &c. Hiſt. IV. 10. *proditor corruptorque amici et cujus* ſe *magiſtrum* ferebat. et c. 13. *et Sertorium* ſe *aut Hannibalem* ferens. Coelius Cicer. Famil. VIII. ep. 4. *Sed ut*

ſpero et volo, *et ut* ſe fert *ipſe*, *bonos et ſenatum malet.* Valer. Max. IX. 15. 4. *Quid Treb. Calca quam adſeveranter* ſe *Clodium tulit.* Apuleius Metam. V. p. 94. *Fortasſe* . . *deam quoque illam Deus maritus efficiet* . *Sic eſt Hercules* : *ſic ſe gerebat* ferebatque . ubi Heinſio (ad Ovid. Met. V. 348.) reſcribenti *efferebatque*, non accesſerim. Et mecum ſentire video Oudendorp . ad Sueton. Veſpaſ. c. XXIII . *ingenium ſe* . . *coeperat* ferre. Sedulius Carm. III. 323.

Celſior eſt humilis, *cunctisque potentior ibit*,
Qui cunctis ſubjectus erit, ſeſeque *minorem*
Demisſa cervice feret.

Sic enim, pro vulgato *gerit*, ex Lipſienſi MS. non male legit Cellarius cum Fabricio . Adde Virgil. Æn. IV. 11.

Cap. XXXVIII. *proſperis ad id rebus ejus*]. *Ad id*, pro ad id tempus. Livius IX. 15. initio: *gens dubiae* ad id *voluntatis* . Ita *Ex eo*, ſupra V. 3. Vellej. II. 102. *Ex illo*, Virgil. Æn. II. 169. Hegeſipp. II 5. Nazarius Pan. c. XXXV. in . Auguſtin. C. Dei XVI. 15. et XVIII. 45. *Ex hoc.* Vulg. Joann. Euang. VI. 67. *Ex hoc* . . Vulg. Joann. VI. 67. *Ex quo.* Tertull. Apol. c. X. *ab illo*, Lactant. I. 10: 3. *ab hoc.* de M. Perſec. c. XXVI. quod ſollicitandum non fuit.

Ibid. *ſive quod amoto Caractaco*, *quaſi debellatum foret*, *minus intenta apud nos militia fuit*; *ſive hoſtes miſeratione tanti regis acrius ad ulti-*

tionem exarſere]. Licet post poſterius *ſive* non repetatur *quod*, illud tamen ideo post antecedens *ſive* tollere MSti fide neceſse non habuit Jac. Gronovius. Sic enim Hiſt. I. 9. ſeu quia *procul et oceano diviſae*, ſeu *crebris expeditionibus doctae hoſtem potius odisſe.*

Ibid. *nec multo post pabulantes noſtros . . profligant. Tum Oſtorius cohortes expeditas expoſuit: nec ideo fugam ſistebat, ni legiones praelium excepisſent.*] Ineptum illud *cohortes expeditas expoſuit* hic esſe bene oderatus Erneſtius, in emendandi ratione tamen ſcopum, ut mihi quidem videtur, non tetigit, dum legitimum verbum esſe dicit *ſubmiſit*, ac tolerabilius fore *expromſit*. Ego omnino emaculaverim *cohortes expeditas oppoſuit*, nempe ſuos caedentibus ac profligantibus. Frontin. Strat. II. 3: 17. *turbaveruntque Macedonum inſtructuram. Qua cedente quum Sulla inſtaret, et Archelaus equitem* oppoſuisſet, *R. equites ſubito emisſi averterunt eos.*

Cap. XLII. *Niſi Agrippinae minis . . mutatus esſet, ut accuſatori aqua et igni interdiceret*]. Supra c. 36. *non atrocitate, non clementia* mutabatur, *quin bellum exerceret.* Addatur lib. I. 44. *Diſcurrunt* mutati, *et ſeditioſisſimum quemque vinctos trahunt.* Hiſt. I 76. *nusquam fides et amor: metu ac necesſitate huc illuc* mutabantur. Lactant. M. Perſ. c. XXVII. *Et jam ceteri milites* mutabantur, *quum ille* &c. quae MSti lectio τῷ *mutabant* permutari forte non debuit. Virgil. Æn. XII. 296.

Talibus incenſa eſt juvenum ſententia dictis
Iam magis atque magis, ſerpitque per agmina murmur.
Ipſi Laurentes mutati, *ipſique Latini*, &c.

Confer dicta ad lib. IX. 33.

Cap. XLIII. *Magnaque deûm benignitate, et modeſtia hiemis, rebus extremis ſubventum*]. *Modeſtiam hiemis* dixit pro moderatione. ut fere Palladius R. Ruſt. lib. III. tit. 25. de malis: *amant* modeſtas *rigationes*. lib. XI. tit. 14. *ex ſupraſcriptis pulveribus quaterna cochlearia completa* modestius, *in denas vini amphoras mittes*. et ſic lib. XII. tit. 7. Acidalius dum *et* ante *modeſtia* delendum ideo putat, quod ipſa hiemis modeſtia munus et benignitas esſet deorum, parum memor erat, quod plus ſemel alibi monuit, Tacitum ſic pasſim per Hendiadyn loqui. Ita ſenſus fere, ut ſi legeremus *m. d. benignitate, qua modeſta tum hiems erat, r. e. ſ.* ſupra c. 34. *illum diem, illam aciem . . r. l. . . initium fore*, i. e. illius diei aciem. lib. II. 32. *quorum auctoritates adulationesque retuli, ut* &c. i. e. auctoritates adulatorias. lib. III 16. *libellum . . . litteras Tiberii et mandata in Germanicum continere*: i. e. T. mandata per litteras in G. c. 60. *ut mitterent . . jura atque legatos*; i. e. per legatos. lib. IV. 25. *ſe quisque ultione et ſanguine explebant*: i. e. u. per ſanguinem. lib. XI. 34. *Silium et nuptias referens*: i. e. nupt Silio. lib. VIII. 35. *duritiam coeli militiaeque . . abnuebant*; i. e.

i. e. militiam ob d. c. vide ibid. ad c. 19. Vis tamen aliquanto amplior, quam quae tali interpretatione exhauriatur, his formis plerumque ineſt. adi et quae ad Hiſt. I. 79.

Ibid. *ſed Africam potius et Aegyptum exercemus, navibusque et caſibus vita populi Romani permiſſa eſt.*] Dempſterus ad Roſin. Antiq. VII. 38, tentat, *navibusque et claſſibus v. p. R. p. e.* Sed alterum mihi elegantius videtur, in quo *caſus* ſunt diſcrimina maris. lib. XV. 46. *ſed certum, ad diem in Camp. redire claſſem Nero juſſerat, non exceptis maris caſibus.*

Cap. XLVI. *Igitur Pharaſmenes juvenem potentiae promtae et ſtudio popularium accinctum. aliam ad ſpem trahere.*] *Iuvenis promtae potentiae* est, cui promta paratave ſit potentia, ex uſu duriusculo genitivi, de quo ad lib. IV. 31. et XVI. 29. Haud male tamen Lipſius conjicit *p. promtum*, ut vocem *promtum* cum tali caſu obviam videmus lib. IV. 46. lib. XI. 8. et 32. lib. XV. 45. et alibi: et Freinshemius *p. properum* vel *impotentiae promtae:* mallem *imp. praeruptae*, de quo adjectivo agimus ad lib. XVI. 7. Sed auctoritati librorum hic obluctandum, non puto.

Cap. XLVI. *Ille . . ſecretis nuntiis monet Rhadamastum, oppugnationem quo quomodo celerare.*] Amicus Rykii volebat *celeraret:* quaſi non cum infinitivo ita conſtrueretur verbum *monere* lib. XIII. 37. lib. XV. 12. et 54. et 67. lib. XVI. 11. et 34. Hiſtor. IV. 33. aliisque in locis. Adde quae ad lib. XII. 13.

Cap. XLVII. *Adjicit jusjurandum, non ferro, non veneno vim allaturum: ſimul in lucum propinquum trahit, proviſum illic ſacrificium imperatum dictitans, ut diis teſtibus pax firmaretur.*] Optime, ni fallor, vir doctus ad Phaedrum (notante hic A. Gronovio) legebat *ſ. in lucum propinquum trahit improvidum; illic ſacrificium i. d.* &c. *Improvidus* pro minus ſibi provido aque dolis cavente. Hiſt. II. 15. improvide *ſecutos converſi equites circumvenerunt.* In ſequentibus forte legendum *illic ſacrificium paratum.*

Cap. XLVIII. *plures tuta disſerunt; omne ſcelus externum cum laetitia habendum: ſemina etiam odiorum jacienda, ut.*] Tentant *p. t. d. monentes ſcelus e. c. l. h.* vel. *p. t. d. in commune, ſcelus e. c. l. h.* vel *p. t. d. quippe* (vel *imo*) *ſcelus e. c. l. h.* Posſes ad hoc *p. t. d. omnino ſcelus* (ſcil. hoc) *externum e. l. h.* Sed non video quid tantum deſideras in hoc vulgatae ſcripturae ſenſu, omne ſcelus, quo gentes exterae ſe invicem, non populum R. laedant, cum laetitia habendum, laete accipiendum, laetitia proſequendum. Sic *habere cum cura*, lib. XV. 8. *habere cum honore*, Vulg. Philipp. II, 29.

Cap. XLIX. *ne ceteri quoque ex Peligno conjectarentur.*] Verbum *conjectare* ita cum accuſ. pro ablat. cum praep. *de* conſtruitur lib. I. 12. et 32. et lib. XIV. 51. Livius V. 21. *eventu rem conjectantibus.* Frontin. II. 5: 46. *conſpicati numerum arborum, et ex eo navium quoque* conjectantes, &c. Symmach. II. ep. 36. *de quo reliqua conjectes.*

lib.

lib. VIII. ep. 48 *et faſtidia aurium tuarum de ſtili brevitate* conjecto.

Cap LI. *Poſt feſtinatione continua ubi quaſi uterus, et viſcera vibrantur, orare ut morte.*] Heinſius legebat *ubi quatitur uterus*, ut ſequitur *et viſcera vibrantur*, non *vibrari*. Sed infinitivus, ut tralaticius pro indicativo, ſic quoque per enallagen peruſitatam cum indicativo conjungitur, ut pluribus oſtendit Cort. ad Salluſt. Catil. c. XXI. Ex Tacito autem in loco huic maxime congrua exempla. lib. II. 4. *Sed* ubi minitari *Artabanus, et parum ſubſidii in Armeniis, vel . . bellum adv. Parthos ſumendum* erat; *rector Syriae* &c. lib. III. 26. *At* poſtquam exui *aequalitas, et pro modeſtia ac pudore ambitio et vis* incedebat; *provenere dominationes* &c. lib. XIV. 5. *poenitentiam filii . . memorabat*; cum *dato ſigno ruere tectum . . . presſusque Crepereius et ſtatim* exanimatus est. Hiſtor. III. 10. Ubi crudeſcere *ſeditio, et a conviciis et probris ad tela et manus* tranſibant; *injici catenas F. jubet*. c. 31. *mox*, ut praeberi *ora contumeliis, et poſita omni ferocia cuncta victi* patiebantur; *ſubit recordatio* &c. ubi tamen *praeberi* *e. c.* debet forte conſtrui cum ſequente *patiebantur*. Iam etiam loci integritatem agnovit Erneſtius.

Ibid. *Poſtremo violentia amoris et facinorum non rudis, deſtringit acinacem, vulneratamque ripam ad Araxis trahit: flumini tradit, ne corpus etiam auferretur.*] Putabat Erneſt. ſcripſisſe Tacitum *vulneratamque ripam ad Araxis flumini tradit*. Potuit aequo jure conjici *v. ri-*

ripam ad Araxis, *torrenti* (vel *trahendam*) *flumini tradit.* Sed integra ſatis librorum ſcriptura, ac frequens conciſior illa loquendi forma *flumini tradit*, pro, mox vel deinde flumini tradit, ut ad lib. II. 34. ut et Juſtin. XVIII. 4. et ſaepius oſtendimus. vide etiam ad Hiſt. II. 4.

Ibid. *cultu regio habita est.*] Salluſt. Jug. c. *V. Jugurthamque eodem* cultu, *quo liberos ſuos, domi* habuit ubi plura.

Cap. LII. *Neque tamen exuli longa posthac vita fuit: morte fortuita, an per venenum exſtinctus esſet, ut quisque credidit vulgavere.*] Mollius foret meliusque, *morte fortuita aut per venenum exſtinctum esſe, ut q. c. v.* et *exſtinctum esſe* habet Agric. codex.

Cap. LIV. *quo ſtudia accuſantium deterrerentur.*] Malis forſan *detererentur*. ut Hiſt. II. 76. *Siquid ardoris et ferociae miles habuit, popinis et comisſationibus* .. deteritur. Attamen ut *hortari, cogere, perpellere aliquid* pro ad aliquid, ita et *deterrere aliquid* pro ab aliquo, ſatis Latine dr. Livius IV. 24. *ut vis a cenſoribus nullius auctoritate* .. deterreri *quiverit.* Cicero Offic. II. 18. *eumque injuriam in* deterrenda liberalitate *ſibi etiam fieri, eumque qui facit communem hoſtem tenuiorum putant*. ubi Camerarius legebat *in deterenda l.* Horat. I. od. 16.

Triſtis ut irae; quas *neque Noricus*
Deterret *enſis, nec mare* &c.

Ovidius Met. VIII. 766.

ali-

aliquisque ex omnibus audet
Deterrere neſas, *ſaevamque inhibere bipennem.*

Cap. LVI. *Structo cis Tiberim ſtagno.*] Aur. Victor in Caeſar. c. XXVIII. initio: exſtructoque *trans Tiberim* lacu, *quod eam partem aquae fatigabat*, *annum* &c

Ibid. *Pugnatum, quamquam inter ſontes, fortium virorum animo.*] Cur Abr. Gronovius cum Bodl. MS. velit *quamquam inter inſontes*, vel alioquin *tanquam inter nocentes*, nondum ſatis causſae video.

Cap. LVII. *gladiatorum ſpectaculum editur.*] Amico Rykii placebat *gladiatorium ſp. ed.* verum ut ſaepe hoc modo, ita illo loquitur Tacit. lib. IV. 62. lib. XIII. 31. lib. XI. 22. Hiſt. II. 67. et 71. et lib. III. 32.

Cap. LX. *Eodem anno ſaepius audita vox Principis, parem vim... Ac ne fortuito prolapſus videretur, ſenatus quoque conſulto cautum plenius quam antea et uberius.* Forte legendum *Ac* (vel. *Hoc*) *ne fortuito prolapſum videretur*, &c. Cicero pro Fontejo c. IX. *ne quod minus moderate poſitum, ne quod ab aliqua cupiditate* prolapſum *verbum esſe videatur.*

Cap. LXII. *Quando ea loca inſiderent, quae transmeantibus . . ſimul vehendo commeatu oppertuna forent.*] Potuit a Tacito venisſe, ut ad Vellej. II. 113. conjecit Heinſius, diſerteque exhibet MS. Agricolae, *ſubvehendo commeatu.* Sic lib. XV. 4. *et proviſi ante* commeatus, *quorum* ſubvectu *pauci avidius progresſi:* &c. Livius III. 23. commeatum

a

a Roma conſul Cornelius ſubvectus. vide et lib. IX. 23. Sed nec ſimplex hic vituperandum. Hegeſipp. V. 21. extr. Vehebant *materiam milites, ſpe victoriae ſolantes laborem*. Confer adſcripta ad lib. II. 85.

Cap. LXIV. *Nam Lepida blandimentis et largitionibus juvenilem animum devinciebat, truci contra ac minaci Agrippina, quae filio dare imperium, tolerare imperitantem nequibat*]. Invenuſta plane ellipſi in his *quae dare imperium*, ex ſequentibus *quibat* ſubaudiunt viri docti: magisque mihi Heinſii conjectura arridet. *truci contra ac minaci Agrippina: quae filio daret imperium, tolerare imperitantem nequibat*. Conciſior iterum, ut c. 51. et paſſim, oratio, pro pleniore, *quippe*, *quae* (i. e. cum) *filio daret imperium*, *t. i. nequibat*, vel *quae*, *cum filio daret imperium*, *t. i. n.* Nihil, ut ſaepius inculcavimus, tali pronominum aut conjunctionum defectu uſitatius. Poſſes ceteroquin etiam divinare *quae filio cum daret imperium*, &c. 1. 2. quae cum f. d. i.: quali trajectione cum ſaepius utitur noſter, tum lib. IV: 71. *quae florentis privigno* cum *per occultum ſubvertisſet*, *miſericordiam* &c. Nepos Hann. c. VI. *In colloquium* cum *venit*, *conditiones non convenerunt* . ubi male legitur *convenit*: vide ad Sulp. Severum Dial. I. 15: 4.

IN-

INDEX

Auctorum veterum, qui in his Actis emendantur, corriguntur, vindicantur, vel illuſtrantur & explicantur.

Aeschylus. 346.
Aquila Romanus. 291 = 292.
Cicero. 265=279. 362.
Euripides. 295 = 299.
Eutropius. 292.
Hesiodus. 352.
Horatius. 260 = 265.
Justinus. 283 = 291.
Lactantius. 391.
Livius 279=283. 300=317. 359.
Matthaeus. (XXVII.25.) 346.
Ovidius. 344.
Plautus. 262.
Prudentius. 362.
Sallustius. 279. 389.
Sedulius. 390.
Solon. 346.
Sophocles. 295.
Stobaeus. 349.
Tacitus. 358=398.
Terentius. 293 = 295.
Theognis. 318 = 357.
Tibullus. 256 = 260.
Vellejus Paterculus. 283.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
REFERENCE DEPARTMENT

This book is under no circumstances to be taken from the Building

form 410

JUN 9 1927